

EASO

Uygulama Kılavuzu

Yaş değerlendirmesi

hakkında

ikinci baskı

EASO Uygulama Kılavuzları Serisi

Avrupa Birliği hakkında daha fazla bilgiye belirtilen adresten ulaşabilirsiniz (<http://europa.eu>).

©Avrupa Sığınma Destek Ofisi, 2016

Burada yer alan bilgilerin kullanımından EASO ya da EASO adına hareket eden hiçbir şahıs sorumlu tutulamaz.

Print	ISBN 978-92-9485-942-6	doi:10.2847/92953	BZ-02-18-896-TR-C
PDF	ISBN 978-92-9485-943-3	doi:10.2847/199017	BZ-02-18-896-TR-N

European Asylum Support Office

EASO

Yaş değerlendirmesi hakkında Uygulama Kılavuzu

İkinci baskı

EASO Uygulama Kılavuzları Serisi

SUPPORT IS OUR MISSION

EASO yaş değerlendirmesi hakkında uygulama kılavuzu yayını, yaş değerlendirmesi süreci ile ilgili bilgi ve rehberliğin yanı sıra EASO Avrupa'da yaş değerlendirmesi uygulaması (2013) belgesinde hâlihazırda analiz edilmiş olan yaş değerlendirmesi yöntemlerine genel bakışı temel alır. Bu rehber, çoklu disiplinli ve bütünsel bir yaklaşımla, kişinin yaşı değerlendirilirken çocukların en yüksek menfaatinin gözetilmesi hakkında uygulama rehberliği, temel tavsiyeler ve araçlar sunar. Ayrıca AB+ ülkelerinin uyguladığı yöntemler ve olası veya gelecek için alternatif olarak hâlihazırda uygulanmayan yeni yöntemler hakkında güncel bilgiler sağlar.

İçindekiler

Kısaltmalar	7
Yönetici Özeti	11
Giriş	13
1. Bölüm Yaş değerlendirme koşulları.....	16
Temel haklar bakış açısından yaş değerlendirme.....	18
2. Bölüm Çocukların yüksek menfaati ve yönetsel koruyucu tedbirler	20
Çocukların yüksek menfaati	20
Yaş değerlendirme amacı doğrultusunda çocukların yüksek menfaatinin değerlendirilmesi.....	21
Hüsnü zan ilkesinin uygulanması	22
Vasi/temsilci	26
Bilgi edinme hakkı	27
Düşüncelerini ifade etme ve duyulma hakkı.....	28
Bilgilendirilmiş onam ve reddetme hakkı.....	29
Gizlilik ilkesi ve güvenlikle ilgili dikkate alınacak hususlar kapsamında verilerin korunması.....	30
Çocuklar konusunda deneyimli vasıflı profesyoneller.....	31
En az müdahaleci yöntem	31
Kesinlik ve hata payı	34
Müdahalecilik ile doğruluğu birleştirme	36
Etkili bir hukuki yola başvurma hakkı.....	37
3. Bölüm Yaş değerlendirme süreci: çoklu disiplinli ve bütünsel bir yaklaşım uygulama	38
Yaş değerlendirme sürecinde bütünsel ve çoklu disiplinli bir yaklaşım uygulama.....	38
Yaş değerlendirme süreci akış şeması.....	40
Yaş değerlendirme süreci hakkında rehberlik	41
Yaş değerlendirmesinin gerekli olup olmadığı değerlendirilirken	41
Yaş değerlendirme yapılırken	42
4. Bölüm Yaş değerlendirme yöntemlerine genel bakış	44
Yöntem akış şeması	45
Yöntemlerin kademeli kullanımı hakkında rehberlik	46
A. Tıbbi olmayan yöntemler.....	48
B. Tıbbi yöntemler (radyasyonsuz).....	53
C. Tıbbi yöntemler (radyasyon kullanılan).....	57
5. Bölüm Son Tavsiyeler.....	61
Ek 1 Sözlük.....	65
Ek 2 Çocukların yüksek menfaati ve yaş değerlendirme: faydalı araçlar	72
A. Yüksek menfaat değerlendirme formu.....	74
B. Yaş değerlendirme amacı doğrultusunda çocuğun yüksek menfaati kontrol listesi	76
Ek 3 Hukuk ve politika çerçevesi.....	79
Ek 4 Yaş değerlendirme süreçlerinde kullanılan yöntemlere ve yönetsel koruyucu tedbirlere genel bakış	106
Ek 5 Kaynakça.....	115

Kısaltmalar

ADCS	Association of Directors of Children’s Services Ltd, İngiltere’nin çocuk hizmetleri kanuni direktörleri ve onların kıdemli yönetim ekipleri için ulusal liderlik derneğidir
AGFAD	Alman Adli Tıp Derneği
ALARA	radyasyon güvenliğinde kullanılır, “makul derecede ulaşılabilir” anlamına gelir
AMIF	Sığınma, Göç ve Entegrasyon Fonu
SPD değişikliği	Uluslararası koruma verme ve geri çekmeye yönelik ortak prosedürler hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konseyi’nin 26 Haziran 2013 tarihli 2013/32/EU Direktifi. “Sığınma prosedürleri direktifi” değişikliği olarak da belirtilmiştir
APR	Birlik içinde uluslararası korumaya yönelik ortak bir prosedür oluşturma ve 2013/32/ EU Direktifi’ni feshetme hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konseyi’nin düzenleme önerisi
AT	Avusturya
İTMD	İnsan ticaretini önleme, insan ticaretiyle mücadele ve kurbanlarını koruma hakkında Avrupa Parlamentosu’nun Konsey Çerçeve Kararı 2002/629/JHA’nın yerini alan 5 Nisan 2011 tarihli 2011/36/EU Direktifi. Aynı zamanda “insan ticaretiyle mücadele direktifi” olarak da bahsedilmiştir
BE	Belçika
BG	Bulgaristan
BIA	yüksek Menfaat değerlendirmesi
ÇYM	çocukların yüksek Menfaati
YMB	yüksek Menfaatin belirlenmesi
CEAS	Ortak Avrupa Sığınma Sistemi
THB	Avrupa Birliği Temel Haklar Bildirgesi
COI	menşe ülke bilgisi
ÇHS	Çocuk Hakları Sözleşmesi
CT/CA	bilgisayarlı tomografi / bilgisayarlı aksiyel tomografi
CY	Kıbrıs
DE	Almanya
DK	Danimarka
Dublin III Yönetmeliği değişikliği	Üçüncü ülke vatandaşı olan veya vatandaşlığı olmayan bir kişi tarafından Üye Ülkelerin birinde yapılan geçerli sığınma başvurusunu inceleme konusunda sorumlu Üye Ülkenin belirlenmesine yönelik kriter ve mekanizmaları belirleyen Avrupa Parlamentosu ve Konseyi’nin 26 Haziran 2013 tarihli (EU) 604/2013 sayılı Yönetmeliği (değiştirilmiş)
EASO	Avrupa Sığınma Destek Ofisi
EE	Estonya
EMN	Avrupa Göç Ağı
ES	İspanya
AB+ Ülkeleri	AB Üye Ülkeleri ile birlikte Norveç ve İsviçre

AB	Avrupa Birliği
Eurodac Yönetmeliği değişikliği	Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin 26 Haziran 2013 tarih ve 603/2013 sayılı Avrupa Parlamentosu Tasarısının (Eurodac) Avrupa Parlamentosu'nun (Eurodac) 604/2013 sayılı Yönetmeliğinin etkili bir şekilde uygulanması amacıyla parmak izlerinin karşılaştırılması için üçüncü ülke vatandaşı ya da vatandaşlığı olmayan bir kişi tarafından Üye Devletlerden birinde yapılan uluslararası koruma başvurusunun incelenmesinden sorumlu Üye Ülkenin belirlenmesine ilişkin kriter ve mekanizmalar ile Üye Ülkelerin emniyet yetkilileri ve Europol tarafından Eurodac verileri ile karşılaştırma talepleri üzerine güvenlik ve adalet alanındaki geniş ölçekli bilişim sistemlerinin operasyonel yönetimi için bir Avrupa Ajansı kuran 1077/2011 sayılı değiştirilmiş Yönetmelik (değişiklik)
FRA	Avrupa Birliği Temel İnsan Hakları Ajansı
FI	Finlandiya
FR	Fransa
1951 Cenevre Sözleşmesi	Mültecilerin Statüsüyle İlgili 1951 BM Sözleşmesi (ve Mültecilerin Statüsüyle İlgili 1967 Protokolü)
HU	Macaristan
ICRC	Uluslararası Kızıl Haç Komitesi
IE	İrlanda
118/2014 Sayılı Uygulama Yönetmeliği	Üçüncü ülke vatandaşı bir kişi tarafından Üye Ülkelerden birinde yapılan sığınma başvurusunun incelenmesinden sorumlu Üye Ülkenin belirlenmesine ilişkin kriter ve mekanizmaları düzenleyen (EC) 343/2003 sayılı Konsey Yönetmeliği'nin uygulanmasına dair ayrıntılı kuralları belirleyen (EC) 1560/2003 sayılı Yönetmelik üzerinde değişiklik yapan 30 Ocak 2014 tarih ve (EU) 118/2014 sayılı Komisyon Uygulama Yönetmeliği
IOM	Uluslararası Göç Örgütü (Birleşmiş Milletler Göç Ajansı)
IP	uluslararası koruma
IT	İtalya
JRC	Ortak Araştırma Merkezi; Avrupa Komisyonu'nun Avrupa Birliği politikasına bağımsız bilimsel tavsiye ve destek sunmak için araştırma yapmak üzere bilim adamları istihdam eden bilim ve kanaat hizmeti
LT	Litvanya
LU	Lüksemburg
LV	Letonya
MRI	manyetik rezonans görüntüleme
MS	AB Üye Ülkesi/Ülkeleri
MT	Malta
STK	Sivil toplum kuruluşu
NIDOS	NIDOS Vakfı (Hollanda'da uluslararası korumaya başvuran refakatsiz çocuklar için bir vesayet enstitüsü)
NL	Hollanda
NO	Norveç
OHCHR	İnsan Hakları Yüksek Komiserliği Ofisi

PL	Polonya
PT	Portekiz
YD değişikliği	Mülteciler ve ikincil koruma hakkına sahip kişilere yönelik tek tip durum ve verilen korumanın içeriği bakımından üçüncü ülke vatandaşlarının ve vatandaşlığı olmayan kişilerin uluslararası koruma hakkından faydalanabilmesi için yeterlilik standartları hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin 13 Aralık 2011 tarihli 2001/95/EU Direktifi (değiştirilmiş). Yeterlilik Direktifi (değiştirilmiş) olarak da belirtilmiştir
KKD değişikliği	Uluslararası koruma verme ve geri çekmeye yönelik ortak prosedürler hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin 26 Haziran 2013 Perşembe tarihli 2013/33/EU Direktifi (değiştirilmiş). Kabul Koşulları Direktifi değişikliği olarak da belirtilmiştir
RO	Romanya
SCEP	Avrupa'da Refakatsiz Çocuklar Programı
SE	İsveç
SIS	Schengen bölgesinde dış sınır kontrolü ve emniyet yetkilileri işbirliğini destekleyen geniş ölçekli bilgi sistemi
SI	Slovenya
SK	Slovakya
SLTD	pasaport, kimlik, BM lesepase veya vize damgaları gibi çalınmış, kayıp veya iptal edilmiş seyahat belgelerinin kayıtlarını içeren veri tabanı
İT	insan ticareti
UAM	refakatsiz küçük(ler)
UK	Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı
UNHCR (BMMYK)	Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği
Unicef	Birleşmiş Milletler Çocuk Fonu
VIS	Vize Bilgi Sistemi

Yönetici Özeti

Yaş değerlendirmesi, bu değerlendirmeden geçen başvuru sahipleri üzerinde geniş kapsamlı sonuçları olabilen karmaşık bir süreç olmaya devam etmektedir. Yaş değerlendirmesi yöntemleri ve süreçleri Üye Ülkeler arasında değişiklik göstermekte olup güvenilir çoklu disiplinli ve haklarla uyumlu yaş değerlendirmesi süreçleri her zaman garanti edilmemektedir. Bu zorluklar dikkate alınarak, Avrupa Komisyonu'ndan Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'ne iletilen "Göç eden çocukların korunması" (COM(2017) 211 sayılı 12 Nisan 2017 tarihli) tebliği, Avrupa İltica Destek Ofisi'ne (EASO) 2017 yılında yaş değerlendirmesiyle ilgili kılavuzunu güncellemesi çağrısında bulunmuştur.

İşbu yayın hem yaş muayenesi ihtiyacını değerlendirirken çocukların yüksek menfaatinin (ÇYM) gözetilmesi hususunda hem de bütünsel ve çoklu disiplinli bir yaklaşımla yaş değerlendirmesi planlanıp gerçekleştirilirken kişinin ihtiyaçlarına ve içinde bulunduğu koşullara bilhassa dikkat göstererek rehberlik sunmaya odaklanmaktadır.

Bu yayın, ÇYM gözetilmesi hususunda yetkili makamları desteklemek amacıyla şunları yapar:

- Yaş değerlendirmesinin başvuru sahibinin diğer hakları üzerindeki etkisini ve değerlendirme sebebini analiz eder.
- Değerlendirme sürecinde gerekli ilkelerin ve koruyucu tedbirlerin uygulanması hususunda rehberlik sunar.
- Bütünsel ve çoklu disiplinli bir yaklaşım kullanarak değerlendirme sürecinin nasıl gerçekleştirileceğini izah eder.
- Gereksiz muayeneleri önlemek için yöntemlerin kademeli şekilde kullanımının altını çizerek olası sürecin görsel bir modelini sunar.
- Bir başvuru sahibinin yaşını değerlendirmek için kullanılan yeni yöntemleri, hâlihazırda kullanılmakta olan yöntemlerdeki en son gelişmeleri ve her bir yöntemin başvuru sahibinin hakları ve korunması üzerindeki etkilerini inceler.
- Süreç öncesinde, sonrasında ve süreç boyunca farklı aşamalarda uygulamada oluşabilecek zorlukları ele almak için temel tavsiyeler sunar.
- Bu uygulama kılavuzunda verilen bilgileri tamamlamak için bir dizi araç ve referans belge içerir:
  - temel terimleri içeren bir sözlük,
  - konuyla ilgili uluslararası ve ulusal yasal çerçeve, Avrupa yasal çerçevesi ve politika rehberliği belgeleri,
  - ÇYM sağlanması için pratik araçlar (bir form ve kontrol listesi),
  - AB+ bölgesinde kullanılan yöntemlere ve yöntemsel koruyucu tedbirlere güncellenmiş genel bakış.

Yaş değerlendirmesi yapmak için yeterli/yetersiz neden, kullanılmakta olan yöntemlerin müdahalecilik ve doğruluk açısından kısıtlamaları, yalnızca fiziksel görüşüne dayalı parçalı tahminler, öncelikle tıbbi yöntemlerin kullanılması (bazı vakalarda sadece iyonlaştırıcı yöntemler), aynı başvuru sahibine farklı Üye Ülkelerde (ÜÜ) muayenelerin tekrarlanması ya da süreçteki temel koruyucu tedbirlerin düşük şekilde uygulanması (yani vasi/temsilci olmaması veya etkili bir hukuki yola başvurulmaması) gibi yaş değerlendirmesi sürecinde karşılaşılan bir dizi zorluk bu yayında tanımlanmakta ve ele alınmaktadır.

EASO bu zorluklara cevaben, bu yayında derinlemesine tartışılacak olan temel tavsiyelerde bulunmuştur. Bunlar şu şekilde özetlenebilir.

- Yalnızca bir çocuğun çocuk olduğu tespit edildiğinde değil aynı zamanda başvuru sahibinin çocuk olup olmadığı konusunda şüpheler varken de ÇYM gözetilmelidir.
- Yaş değerlendirmesi rutin bir uygulama olmamalıdır. Değerlendirme gerekliliği, beyan edilen yaşla ilgili doğrulanmış şüphelere dayanarak uygun şekilde gerekçelendirilmelidir.

- ÇYM ilkesinin uygulanması, çocuğu merkeze koyan ve başvuru sahibinin özel ihtiyaçlarına (cinsiyet, tartışmalı yaş aralığı, kültürel geçmiş vb.) göre uyarlanmış çocuk merkezli bir yaş değerlendirmesi yapılmasını gerekli kılar.
- İddia edilen yaşla ilgili şüpheler ortaya çıkar çıkmaz yaş değerlendirmesi boyunca ve nihai sonuçlar alınana kadar hüsnü zan tanınmalıdır. Başvuru sahibi, yetişkin olduğu kanıtlanana kadar, çocuk kabul edilmeli ve kendisine buna uygun şekilde davranılmalıdır.
- Çocuğa veya çocuk olduğu farz edilen kişiye; çocuğun değerlendirmeye katılabilmesini ve yaş değerlendirmesi süreci hakkında çocuk dostu, cinsiyete duyarlı ve yaşına uygun bir şekilde ve çocuğun anlayabileceği ve aslında değerlendirme sürecini tamamen anlamasını sağlayan bir şekilde bilgilendirilmesini sağlayan bir vasi/temsilci atanmalıdır. Bu bilgi çocuğun görüşlerini, isteklerini ve fikirlerini ifade etmesi ve bilgiye dayalı şekilde sürece katılmaya karar vermesi için elzemdir.
- Yaş değerlendirmesi süreci, incelenen gerekli tüm koruyucu tedbirlerin ve ilkelerin uygulanmasını ve başvuru sahibinin haklarının korumasını sağlayan bütünsel ve çoklu disiplinli bir yaklaşım kullanılarak gerçekleştirilmelidir.
- Hâlihazırda mevcut tek bir yöntem bir kişinin tam yaşını belirleyemediği için, başvuru sahibinin sadece fiziksel gelişimini değil aynı zamanda olgunluğunu ve psikolojik gelişimini değerlendiren bir yöntemler kombinasyonu mevzubahis yaş aralığını daraltabilir.
- Yaş değerlendirmesi amacıyla çıplaklık içeren ya da genital organların veya özel bölgelerin muayene edildiği, incelendiği veya ölçüldüğü herhangi bir yöntem kullanılmamalıdır.

Giriş

Bu ikinci baskı neden hazırlandı?

Refakatsiz çocuklar hakkında AB eylem planında (2010-2014) bahsedildiği gibi ve başvuru sahiplerinin yaşını değerlendirmek için kullanılmakta olan metodolojilerin güvenilirliği ve müdahaleciliği hakkındaki endişeler nedeniyle, EASO'ya yaş değerlendirmesi hakkında en iyi uygulamaları derleyen bir yayın hazırlama yetkisi verildi. İlk baskı Aralık 2013'te yayınlandı. Yaş değerlendirmesi sürecindeki zorluklar hakkında benzer endişeler, 2015 Aralık ayında Malta'da düzenlenen 3. EASO Yıllık Çocuk Konferansı sırasında ulusal makamlar tarafından bir kez daha dile getirildi. Yaş değerlendirmesi ve bilhassa bazı yöntemler 2013 yılından bu yana uygulamada hızla değişime uğradı. Dolayısıyla bu, en son gelişmelerin derinlemesine düşünülmesi ve analiz edilmesi için uygun bir zaman olarak görüldü. Göç eden çocukların korunması konferansının sonuçları ve Komisyon tebliği ⁽¹⁾ uyarınca, EASO yaş değerlendirmesi süreci ile ilgili güncellenmiş bilgiler ve daha kapsamlı tavsiyeler içeren bu yeni baskıyı hazırladı. EASO bu amaçla ayrıca AB+ bölgesinde 2016 yılında kullanılan yaş değerlendirmesi metodolojilerini ve yönetsel koruyucu tedbirleri haritalandırdı. Bu araştırmadan elde edilen temel bulgulara kutucuklarda "Key findings from EU+ states' practice" (AB+ ülkeleri uygulamalarından elde edilen temel bulgular) başlıklı yayından erişilebilir ve uygulama örneklerine ilgili yerlerde ve Ek 4'te yer verilmiştir.

Bu uygulama kılavuzunun diğer EASO destek araçlarıyla bağlantısı nedir?

EASO'nun misyonu, Ortak Avrupa Sığınma Sistemi'nin (CEAS) uygulanması hususunda AB Üye Ülkeleri'ne ve bağlı ülkelere (Lihtenştayn, Norveç ve İsviçre) destek vermektedir. Bu destek kısmen, ortak eğitim, ortak kalite seviyesi ve ortak menşe ülke bilgisi (COI) yoluyla sağlanır. Tüm EASO destek araçlarında olduğu gibi bu yayın da CEAS ortak standartlarını temel almaktadır. Ayrıca bu yayın, *EASO aile takibi uygulama kılavuzu* ⁽²⁾ ve EASO çocuklarla mülakat eğitim modülü ⁽³⁾ başta olmak üzere çocuk duyarlı sığınma süreçlerini ele alan diğer EASO araçlarını tamamlar.

Bu uygulama kılavuzunun içeriği nedir?

Bu ikinci baskıda yaş değerlendirmesi ve AB+ ülkelerindeki mevcut durumun haritalandırılması hakkında bir dizi referans ve rehberlik materyali yer almaktadır.

Özetle, bu baskı birbiriyle bağlantılı beş ayaktan oluşmaktadır.

- **Yaş değerlendirmesinin koşulları** başlıklı ilk bölüm yaş değerlendirmesinin ön koşullarını, sebep ve hedeflerini ele alarak konuya giriş yapar.
- **Çocukların yüksek menfaatleri ve yönetsel koruyucu tedbirler** başlıklı ikinci bölüm, Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi (ÇHS) ve AB *sığınma müktesebatında* teminat altına alınan ÇYM ilkesinin yaş değerlendirmesi sürecinde nasıl eyleme geçirilebileceğini ve yönetsel koruyucu tedbirlerin nasıl uygulanabileceğini ele alır.
- **Yaş değerlendirmesi süreci: çoklu disiplinli ve bütünsel bir yaklaşım uygulama** başlıklı üçüncü bölüm, sürecin çoklu disiplinli ve bütünsel bir yaklaşım kullanılarak ve bu yayında sunulan rehber ilkelere uygun şekilde nasıl gerçekleştirilmesi gerektiğini analiz eder. Ayrıca yaş değerlendirmesi yapılması gerektiğinde takip edilecek ana adımları görselleştiren bir akış şeması içerir.

⁽¹⁾ Komisyon'dan Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'ne Tebliğ — Göç eden çocukların korunması — COM(2017) 211, 12 Nisan 2017, şu adreste mevcuttur: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/20170412_communication_on_the_protection_of_children_in_migration_en.pdf

⁽²⁾ EASO web sitesinde mevcuttur: <https://www.easo.europa.eu/training-quality/vulnerable-groups>

⁽³⁾ Daha fazla bilgi EASO web sitesinde mevcuttur: https://www.easo.europa.eu/sites/default/files/EASO_TRAINING_BROCHURE_EN-2016.pdf

- **Yaş değerlendirmesi yöntemlerine genel bakış** başlıklı dördüncü bölüm, ilk baskıda incelenmiş olan yöntemlerdeki en son gelişmelerin yanı sıra yeni yöntemleri ve bunların koruyucu tedbirler üzerindeki olası (olumlu ve olumsuz) etkisini ele alır. 2013 yılında kullanımda olmayan veya o zamandan bu yana belirgin şekilde değişen yöntemlere bilhassa dikkat edilmiştir.
- **Son tavsiyeler** başlıklı beşinci bölümde, çocukların hakları teminat altına alınırken etkili bir yaş değerlendirmesi süreci geliştirmek için sunulmuş olan temel tavsiyeler derlenmektedir.

Bu yayın bir dizi **ek** ile tamamlanmaktadır.

- **Ek 1: Sözlük**
Bu sözlük, yaş değerlendirmesi sürecinde kullanılan en ilgili terimleri tanımlamayı ve/veya onlar için ortak bir anlayış geliştirmeyi amaçlar.
- **Ek 2: Çocukların yüksek menfaati ve yaş değerlendirmesi: faydalı araçlar**
Bu ek, belirli bir yaş değerlendirmesi sürecinin birey olarak çocuğun haklarının uygun şekilde korunmasını sağlayan gerekli yöntemsel koruyucu tedbirlerin uygulanmasını garanti edip etmediğini değerlendirmek için bir ÇYM kontrol listesi ve yüksek menfaat değerlendirmesi (YMD) formundan oluşmaktadır.
- **Ek 3: Yasal çerçeve ve politika rehberliği**
Bu ek, uluslararası ve ulusal düzeydeki ve Avrupa düzeyindeki ilgili belge ve hükümleri tanımlamak için bir referans noktası olarak kullanılmak üzere tasarlanmıştır. Ayrıca, bağlayıcı olmayan hukuk belgelerini ve ilgili içtihat hukukunu içerir. Bunların yanı sıra, bu konuyla ilgili politika rehberliği referanslarını kapsar.
- **Ek 4: AB+ ülkelerinin yaş değerlendirmesi uygulamalarına genel bakış**
Bu ekte AB+ ülkelerinin süreci gerçekleştirirken kullandıkları metodolojiler ve yöntemsel koruyucu tedbirler yer alır.
- **Ek 5: Kaynakça**
Bu yayının içeriği oluşturulurken başvuru veya içeriğe ilham veren kaynakların derlemesi.

Bu ikinci baskının kapsamı nedir?

Bu yayın bütünsel ve çoklu disiplinli bir yaklaşım, ÇYM ilkesinin uygulanması ve bu yayının ilk baskısı için toplanan bilgilerin güncellenmesi gibi yaş değerlendirmesi sürecinin temel yönlerine ilişkin ilave rehberlik sunar. Bu yayın spesifik olarak uluslararası koruma prosedürleri amacı doğrutusunda yaş değerlendirmesini ele alsa da yaş değerlendirmesinin gerekli olduğu diğer bağlamlar (göçmen çocuklar, asgari cezai ehliyet yaşı vb.) için de faydalı bir referans görevi görebilir.

Uygulanabilir metodolojiler gibi belirli hususlar hızla değiştii için, bu rehberin amacı yaş değerlendirmesi konusunu tamamen tamamlamak değildir. Bu nedenle, hedef grubun ihtiyaçlarına bağlı olarak, bu rehberin ilave baskılarının yapılması gerekli görülebilir.

Bu ikinci baskı nasıl oluşturuldu?

Bu yayın EASO tarafından geliştirilmiş olup AB Komisyonu, AB kurumları, AB+ ülkelerinden uzmanlar ve uluslararası kuruluşlar ve sivil toplum (STK) kuruluşları tarafından gözden geçirilmiştir. Eylül 2016'da düzenlenen iki özel çalışma grubu toplantısında da değerli tavsiyeler sağlanmıştır. Çalışma gruplarının çeşitlilik arz etmesi sayesinde uzmanlardan kapsamlı ve farklı disiplinlerden katkı sağlanması garanti edilmiştir. Uzmanlar arasında sosyal hizmet uzmanları, adli tıp antropologları ve radyoloji araştırmacılarının yanı sıra politika mercileri ve kabul memurları yer almıştır. AB+ ülkelerinden temsilciler (BE, IE, NL, LT, NO), Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı (FRA) ve Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nden (UNHCR) çocuklar konusunda uzman sığınma görevlilerinin yanı sıra Uluslararası Göç Örgütü (IOM), Nidos Vakfı (NIDOS), Birleşik Krallık Kızıl Haçı ve Uluslararası Çocuklar İçin Savunma (DCI) içindeki Avrupa'da ebeveynlerinden ayrı düşmüş çocuklar gibi alanında uzman ilgili uluslararası kuruluşlar ve sivil toplum

kuruluşları dâhil olmuştur. Bu yayın, ortak standartları ve yüksek kaliteli uluslararası koruma prosedürleri içinde güvenli ve etkili yaş değerlendirmesi süreçleri sağlama konusundaki ortak amacı yansıtan bir ortak uzmanlık ürünüdür.

Bu rehber nasıl kullanılmalıdır?

Bu rehberin amacına uygun olarak, kendi özel anlamlarıyla bu yayının içeriğinde yaygın olarak kullanılan bazı terimler (yaş değerlendirmesi, biyolojik yaş, kronolojik yaş, çocuk, vasi, AB+ ülkeleri) daha iyi anlaşılmaları için aşağıda tanımlanmıştır. Sözlük (bu yayında Ek 1), bu terimler ve yaş değerlendirmesi yapan paydaşlar için faydalı olarak tanımlanan ek terminoloji hakkında daha fazla bilgi içermektedir.

Yaş değerlendirmesi, yetkililerin bir bireyin çocuk mu yetişkin mi olduğunu belirlemek amacıyla kişinin kronolojik yaşını veya yaş aralığını değerlendirmeye çalıştığı süreçtir.

Biyolojik yaş, bireyin olası yaşam süresine göre mevcut durumudur, yani kişi kronolojik yaşından daha genç veya daha yaşlı olabilir.

Kronolojik yaş kişinin doğduğu andan itibaren yıl, ay ve gün olarak ölçülür.

Çocuk ve küçük (reşit olmayan) sözcükleri eş anlamlı (18 yaşından küçük herhangi bir kişi) olarak kabul edilir ve bu yayında her iki terim de kullanılmaktadır. EASO, “çocuk” terimini tercih etmekle birlikte açıkça kanuni bir hükümde atıfta bulunulduğunda “reşit olmayan” terimi kullanılmaktadır. Sığınma talep eden çocuklara odaklanan bu yayının amacı doğrultusunda, yaşı belirlenmemiş kişiye atıfta bulunmak için kullanılan terim **başvuru sahibidir**.

Yukarıda belirtildiği üzere **refakatsiz çocuk** ifadesi, **refakatsiz küçük** ile eş anlamlı olarak kullanılır ve AB+ ülkelerinin topraklarına yasalar veya ilgili ülkedeki uygulamalar uyarınca kendisinden sorumlu olan bir yetişkinin refakati olmadan giren bir çocuk olarak tanımlanır ve çocuk etkin bir şekilde bu tür bir kişinin/ yetişkinin himayesine alınmadığı sürece bu ifade kullanılır. AB+ bölgesine giriş yaptıktan sonra refakatsiz bırakılan çocuk/reşit olmayan (küçük) anlamına gelir.

Vasi tanımı hususunda genel bir fikir birliği yoktur ve uygulamada çoğunlukla çocuğun **temsilcisi** ya da sosyal hizmet görevlisi olarak benimsenir. Bununla birlikte, bu kılavuzun amacı doğrultusunda **vasi**, ulusal yetkili makam tarafından atanan ve çocuğun yüksek menfaatini ve genel refahını koruyan bağımsız kişi olarak kabul edilmektedir. CEAS reformu bağlamında ⁽⁴⁾, Avrupa Komisyonu mevcut AB sığınma hukuku belgelerinde “temsilci” ifadesinin “vasi” olarak değiştirilmesini teklif etmiştir. Bu yayın hazırlandığı sırada CEAS reformu hâlâ görüşülmekte olduğu için, metin genelinde **vasi/temsilci** ifadesi kullanılmaktadır.

AB sığınma müktesebatı şu bir dizi AB hukuki aracından oluşur: “sığınma koşulları direktifi” değişikliği, “sığınma prosedürleri direktifi” (SPD) değişikliği, “yeterlilik direktifi” değişikliği, “Dublin III yönetmeliği” ve “Eurodac yönetmeliği” değişikliği ⁽⁵⁾ Yaş değerlendirmesine ilişkin uluslararası, Avrupa seviyesinde ve ulusal hükümler ve hukuki belgeler, “Yasal çerçeve ve politika rehberliği” başlıklı Ek 3’te derlenmiştir.

Bu kılavuzun amacı doğrultusunda, Norveç ve İsviçre ile birlikte AB Üye Ülkeleri **AB+ ülkeleri** olarak anılmaktadır.

⁽⁴⁾ Avrupa Parlamentosu ve Konseyi yönetmeliğinde Birlik içinde ortak bir uluslararası koruma prosedürü oluşturulmasına ve 2013/32/EU (COM (2016) 467 nihai sayılı Direktifin feshedilmesine yönelik 2016/0224 (COD) sayılı teklif; şu adresten erişilebilir: <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2016/EN/1-2016-467-EN-F1-1.PDF>. Yayın hazırlandığı sırada, Komisyonun teklifi sonucunda yeni bir düzenleme yapıp yapılamayacağı veya kesin hükümlerinin ne olacağı bilinmemektedir. Bu nedenle okuyucu, gelecekte bir tarihte, Sığınma Prosedürleri Direktifi’nin (değiştirilmiş) feshedilerek tadil edilmiş hükümler içeren yeni bir yönetmelikle değiştirilebileceğinin farkında olmalıdır.

⁽⁵⁾ Hukuki metinler ve çevirileri şu adreslerde mevcuttur:
 “kabul koşulları direktifi” değişikliği, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32013L0033>;
 “sığınma prosedürleri direktifi” değişikliği <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32013L0032>;
 “yeterlilik direktifi” değişikliği <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32011L0095>;
 “Dublin yönetmeliği III” <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32013R0604>;
 “Eurodac yönetmeliği” <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32013R0603>

1. Bölüm Yaş değerlendirmesi koşulları

Yaş, bir çocuğun kimliğinin temel unsurlarındandır. AB *müktesebatının* ⁽⁶⁾ yanı sıra ÇHS (Madde 1), çocukluk dönemini yaşı referans olarak tanımlar:

18 yaşından küçükler, çocuk/reşit olmayan (küçük) olarak kabul edilir.

Bu tanımlamadan iki sonuç çıkarılır. Birincisi, bu anlayış 18 yaşından küçük herkes için geçerlidir. İkincisi, AB *müktesebatında* belirtildiği üzere, 18 yaşından küçükler için tüm uluslararası koruma taleplerinde çocuğa duyarlı yöntemsel koruyucu tedbirler ve özel kabul koşulları uygulanmalıdır.

Sürekli değişmesine rağmen, yaş **kişinin kimliğinin** doğuştan gelen bir özelliğidir. Kişinin kişisel statüsünün bir parçası olarak, devlet ile kişi arasındaki ilişkiyi belirler. Bu itibarla, yaştaki değişiklikler belirli haklar ve yükümlülükler getirebilir; örneğin kişi 18 yaşına bastığında yetişkin sayılması. Bununla birlikte, 18 yaş yeni haklar ve yükümlülükler edinmek için ya da askerlik, özgürlük yaşı ve asgari cezai ehliyet yaşı, evlilik için rıza yaşı veya istihdam ya da cinsel münasebet yaşı gibi bazı hususlarda tam yasal ehliyet kazanmak için her zaman belirleyici faktör değildir. Ulusal kanunlara bağlı olarak, daha erken bir kronolojik yaşta bu eşiklere ulaşılabilir.

Eğer biliniyorsa kişinin yaşı, devlet ile o kişi arasındaki ilişkiyi yönetir ve dolayısıyla ÇHS Madde 7 ve Madde 8'de ortaya konulmuş olan, ülkelerin yaşla ilgili şu temel yükümlülüklerini belirler:

- doğumdan sonra çocuğun kaydedilmesi,
- çocuğun kimliğini koruma hakkına saygı duyulması,
- kimliğinin hızlı bir şekilde yeniden tesis edilmesi.

Bu hükümlere göre, tüm çocuklar doğduktan sonra kaydedilmeli ve kimliklerini kanıtlayan belge verilmelidir. Ancak, Birleşmiş Milletler'in istatistiklerine göre ⁽⁷⁾ 2003-2007 döneminde Afrika ülkelerinin %10'undan azı ⁽⁸⁾ toplam canlı doğum sayısını rapor etmiştir ki bu oran Avrupa ülkelerindeki %90'lık oranla tezat oluşturmaktadır. Menşee ülkelerdeki düşük doğum kaydı oranı, uluslararası koruma başvurusunda bulunanların AB ülkelerine **belgesiz** veya güvenilir kabul edilmeyen belgelerle gelmesinin nedenlerinden biridir. Doğum kaydı oranı uluslararası koruma başvurusunda bulunanların ana menşee ülkelerinin hepsinde aynı değildir; örneğin Somali'de 5 yaşından küçük çocukların sadece %3'ü doğumda kaydedilmişken bu oran Afganistan'da %37'ye çıkmaktadır ⁽⁹⁾ (bu oranlar mevcut doğum oranına göre). BM istatistik bölümüne göre, bu rakam 14-18 yıl önce doğan çocuklarda %6-10'un altına düşmektedir (Avrupa'ya gelen refakatsiz çocukların yaşları). Ayrıca, kırsal kökenli olmak veya bir azınlığa ya da belirli bir sosyal gruba (kast, kabile vb.) ait olmak gibi diğer faktörler de doğum kaydına erişimi engelleyebilir. Bunun önemini bilinmemesi ya da doğumun nasıl kaydedileceği hakkında bilgi sahibi olunmaması da aynı ülke içinde doğum kaydı farklılıklarını derinleştirir. Doğum kaydı oranlarının düşük olması, çocukların kimliklerini ve yaşlarını belgeyle kanıtlamakta zorlanmalarına ve sonuç olarak korunmamalarına ve hakları olan haklardan mahrum kalmalarına sebep olabilir. Kayıt bulunmamasına ek olarak, savaşta veya silahlı çatışmada olan ülkelere ya da yetkili makamların vermek istemediği yerlerde doğum belgelerinin verilmesi mümkün olmayabilir. Çocuğun 18 yaşından küçük olduğunu kanıtlayan belgelerin bulunmaması, çocuk haklarına sahip olduğunun tanınmasını doğrudan etkileyebilir. Sonuç olarak askerlik, evlilik, işgücü pazarına ve adalete erişim dâhil olmak üzere bazı hususlarda çocuğa yetişkin gibi muamele edilebilir.

Kronolojik yaş yetişkin statüsü kazanmada tüm ülkelere önemli bir rol oynamadığından, kültürel faktörü dikkate almak önemlidir. Bazı kültürlerde, çocuklar belirli fiziksel değişimleri yaşadıklarında ya da başka bir ailenin parçası olduklarında (örneğin, çocuk evliliği) yetişkin olarak muamele görürler. Bu nedenlerle,

⁽⁶⁾ Bkz. KKD Madde 2(d), SPD Madde 2(l), QD Madde 2(k) QD, Dublin III yönetmeliği 2(i) ve İTMD Madde 2(6).

⁽⁷⁾ http://unstats.un.org/unsd/demographic/CRVS/VS_availability.htm

⁽⁸⁾ Adı geçen kaynakta, eksiksiz kayıt sistemlerine göre.

⁽⁹⁾ http://data.unicef.org/wp-content/uploads/2015/12/Birth_registration_May-2016.xlsx

yaygın olarak, kronolojik yaşlarını bilmeyebilir ve bunun Batı kültürlerindeki önemini anlamakta güçlük çekebilirler. Kronolojik yaş, topluluk içindeki konumları veya diğerleriyle ilişkileri açısından belirli bir özellik olmayabilirse de (bazı bölgelerde çocuklar, hangi ayda doğmuş olurlarsa olsunlar, her zaman doğdukları yılın ocak ayının ilk günü kaydedilmektedir), bu **kültürel farklılık** doğum tarihleri veya doğum yaşı ile ilgili bir miktar belirsiz beyanlara yol açabilir.

Uluslararası koruma bağlamında, başvuru sahibinin yaşı özel **korunma ihtiyaçlarının** ⁽¹⁰⁾ (çocuk, yaşlı) temel bir göstergesidir. Belirli yaş gruplarına ait olmak, uluslararası koruma prosedürleri boyunca özel/ilave yönetsel teminatların yanı sıra özel kabul koşulları uygulanmasını tetikler (örneğin, uygun ve güvenli bir yerde konaklama, eğitim ve özel sağlık hizmeti hakkı, istisnai vakalarda idari alıkonulmanın kısıtlanması ve öncelikle alıkonulma yerine uygulanabilir alternatifler arama yükümlülüğü). Çocukların dâhil olduğu vakalarda veya başvuru sahibinin yaşı ile ilgili şüphe duyulduğunda, süreç boyunca dikkate alınması gereken birincil öncelik ÇYM olmalıdır. Yaş ayrıca çocuklara özgü türdeki iddialarla belirgin şekilde ilgilidir (zorla/erken evlilik, zorla askere alınma, kız çocuklarında sünnet, çocuk ticareti, aile ve ev içi şiddet, zorla çalıştırılma, seks işçiliği ve çocuk pornografisi) ⁽¹¹⁾.

Uluslararası koruma bağlamının ötesinde, kişinin yaşının evlilik için rıza göstermek, reşit olmayan yaşta cinsel ilişkilerin raporlanması, sağlıkla ilgili bakımları kabul veya reddetme, iş gücü piyasasına erişim, diğer haklara erişim (eğitim görme hakkı vb.) ve cezai sorumluluk (asgari cezai ehliyet yaşı vb.) gibi diğer prosedürlerde yetkililerin dâhil edilmesi hususunda yansımaları vardır.

Sonuç olarak, yaş bilinmiyorsa ve yaşla ilgili **doğrulanmış şüpheler** varsa, yetkililerin kişinin yetişkin mi çocuk mu olduğunu tespit etmek için yaşını değerlendirmeleri gerekebilir. Başvuru sahibinin çocuk olduğunun bariz olduğu durumlarda veya aksini gösteren kanıt olmadan başvuru sahibinin fiziksel görünüşü, tavı ve psikolojik olgunluğu belirgin şekilde 18 yaşından büyük olduğunu gösterdiğinde, yaş değerlendirmesi gerekli olmayabilir. Bununla birlikte, fiziksel görünüşün ötesinde aksini gösteren kanıt varsa, örneğin kişi belirgin şekilde 18 yaşından büyük gösteriyorsa ancak belgeler onun çocuk olduğunu belirtiyorsa, yaş değerlendirmesi yine de gerekli olabilir. Aslında, yaş değerlendirmesi gerekliliği yaşla ilgili şüphe bulunduğunu ve dolayısıyla başvuru sahibinin çocuk olabileceğini ima eder.

Sadece başvuru sahibi çocuk olduğunu iddia ettiğinde değil yetişkin olduğunu iddia ettiğinde de şüphe doğabilir. Seyahat halindeki çocuklar yetkililerin **koruyucu tedbirlerinden kaçınmak** için yetişkinmiş gibi yapabilirler. Bunu yapmalarının farklı sebepleri olabilir; örneğin, niyet ettikleri destinasyona göç etmeye devam etmek ve bu nedenle, bazı durumlarda sınırlı dolaşım özgürlüğüyle ya da yanlarındaki yetişkinlerden ayrılarak, denetimli barınmadan kaçınıyor olabilirler. Sıklıkla, çocuklar çalışma veya evlenme izni almak ya da kendilerini arkalarında bıraktıkları ailenin refahından sorumlu gördükleri için yetişkin olduklarını iddia edebilirler. Ancak, bazı vakalarda, çocuklar sadece kaçakçıların veya tacirlerin talimatlarını izliyor olabilirler. Bu tür vakalarda, kaçakçılar veya tacirler korumasız kalmaları için çocukları dikkatlerden uzak tutmaya çalışır ve böylece onları daha fazla sömürmek için kolay bir av haline getirirler. Bu olgunun bilinmesi, bir insan ticareti mağdurunun veya olası mağdurunun erken tespit edilmesini ⁽¹²⁾ ve sömürü zincirinin kırılmasını kolaylaştırabilir.

Sonuç olarak, **yaş değerlendirmesi** yetkililerin bir bireyin çocuk mu yetişkin mi olduğunu belirlemek amacıyla onun kronolojik yaşını veya yaş aralığını değerlendirmeye çalıştıkları süreçtir.

Bir bireyin çocuk veya yetişkin olarak doğru şekilde tanımlanması, çocukların haklarının korunmasını ve teminat altına alınmasını sağlamanın yanı sıra yetişkinlerin onlara tanınmayan ilave haklardan veya koruyucu tedbirlerden (eğitim görme hakkı, bir vasi/temsilci atanması) faydalanmak için çocukların arasında yerleştirilmelerini önlemek açısından elzemdir.

⁽¹⁰⁾ Bakınız, örneğin, değiştirilmiş KKD Madde 21'de belirtilen savunmasız başvuru sahiplerinin kapsayıcı olmayan listesi. ⁽¹¹⁾ UNHCR, *Uluslararası koruma rehber ilkeleri: 1951 Sözleşmesi (1A)2 ve 1(F) maddeleri ve/veya mültecilerin durumuna ilişkin 1967 Protokolü kapsamında çocukların sığınma talepleri*, 22 Aralık 2009, HCR/GIP/09/08, şu adreste mevcuttur: <http://www.refworld.org/docid/4b2f4f6d2.html>

⁽¹¹⁾ UNHCR, *Uluslararası koruma rehber ilkeleri: 1951 Sözleşmesi (1A)2 ve 1(F) maddeleri ve/veya mültecilerin durumuna ilişkin 1967 Protokolü kapsamında çocukların sığınma talepleri*, 22 Aralık 2009, HCR/GIP/09/08, şu adreste mevcuttur: <http://www.refworld.org/docid/4b2f4f6d2.html>

⁽¹²⁾ EASO, ulusal yetkililerin özel yönetsel ve/veya kabul ihtiyaçları (IPSN) olan kişileri zamanında tespit etmelerine yardımcı olmak için çevrimiçi bir araç geliştirmiştir. Bu araca <https://ipsn.easo.europa.eu/> adresinden erişilebilir.

Temel haklar bakış açısından yaş değerlendirmesi

ÇHS ve Avrupa Birliği Temel Haklar Bildirgesi (THB) ⁽¹³⁾ kapsamında tanınmış olan bir takım temel haklar, yaş değerlendirmesi sürecinde bilhassa alakalıdır.

Çocukların yüksek menfaati (ÇHS Madde 3 ve THB Madde 24)

Çocuklarla ilgili tüm eylemlerde ÇYM birincil öncelik olarak gözetilmelidir. Bu nedenle, başvuru sahibinin 18 yaşından küçük olabileceği dikkate alındığı andan itibaren eğer böyle bir değerlendirme gerekliyse yaş değerlendirmesi boyunca ve başvuru sahibinin bir yetişkin olduğunu gösteren nihai sonuçlar alınana kadar çocuğun yüksek menfaati gözetilmelidir.

Ayrımcılığa uğramama hakkı (ÇHS Madde 2 ve THB Madde 21)

Her kişiyeye objektiflikle yaklaşılmalı ve herkes münferit olarak değerlendirilmelidir. Yaş değerlendirmesi yapılırken belirli uyruk, etnik köken vb. hakkında ön yargılı olmaktan kaçınılması çok önemlidir.

Kimlik hakkı (ÇHS Maddeler 1, 7 ve 8)

Yaş kişinin adı, uyruğu, vatandaşlığı ve aile durumu kadar kimliğinin aynı derecede önemli bir parçasıdır. Kişinin haklarının ve yükümlülüklerinin yanı sıra devletin o kişiye karşı yükümlülüklerini belirler (ör. koruma, eğitim, sağlık hizmeti sağlamak). Bu yükümlülüklerden biri, etkili biçimde devleti bunun kanıtını sunmak ve bu hakların diğerleri tarafından tanınmasını ve saygı gösterilmesini garanti etmeye zorlayarak, hukuka aykırı şekilde kimliğinden mahrum bırakılmış bir kişinin kimliğini yeniden sağlamaktır. Hatalı yaş değerlendirmesi, kişinin haklarına erişimi ve bu hakları kullanmasını ve bu hakların diğerleri tarafından tanınmasını engellerse kalıcı hasara yol açabilir. Hatalı yapılmış yaş değerlendirmesi çocukların savunmasız durumda bırakılmalarına yol açabilir. Bunun sonucunda, çocuklar yetişkinlerle etkileşime girebilir ya da yetişkinler yanlışlıkla çocuklar arasına yerleştirebilir ki bu bilhassa endişe verici bir senaryodur.

Görüşlerini özgürce ifade etme hakkı ve duyulma hakkı (ÇHS Madde 12 ve 14, THB Madde 24 ve 41)

Bu geniş kapsamlı etkileri olan temel bir haktır. Çocuğun görüşlerini özgürce dile getirme hakkını ve yaşına ve olgunluğuna göre görüşlerinin dikkate alınması ve görüşlerine layıkıyla önem verilmesi hakkını kapsar. Başvuru sahibinin yaşından şüphe duyulan durumlarda, olgunluk seviyesine göre çocuğun görüşleri dikkate alınırken subjektif veya rastgele değerlendirmeleri (örneğin, bir çocuğun kaç yaşında kendi düşüncelerini şekillendirebileceği) önlemek için özen gösterilmelidir. Engelli veya diğer özel ihtiyaçları olan (ör. okur yazar olmayan) kişilerle ilgilenilirken de ihtimam gösterilmelidir.

Duyulma hakkı; görüşlerini ifade etme hakkı ve etkili bir hukuki yola başvurma hakkı ile sıkı sıkıya bağlantılıdır. İdari işlemler veya yargı işlemlerinde çocuğu olumsuz etkileyecek herhangi bir münferit önlem alınmadan önce dikkate alınır.

Bilgi edinme hakkı

Kişinin yaş değerlendirmesi sürecinin yanı sıra sürecin gerektirdiği hakları ve yükümlükleri anlaması için bilgi kilit önem arz eder. Ayrıca, rızası alınması gerektiğinde, kişi doğru ve kapsamlı bilgiye dayanarak rıza göstermeli ve bunu hiçbir baskı veya koşul olmadan yapabilmelidir.

⁽¹³⁾ THB şu adreste mevcuttur: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:12012P/TXT>

Haysiyete saygı ve haysiyet hakkı (ÇHS Maddeler 3 ve 37, THB Maddeler 1, 3 ve 5)

Yaş değerlendirmesi sürecinde başvuru sahibinin haysiyetine ve fiziksel haysiyetine saygı gösterilmelidir. Özel bölgelerin sergilenmesini veya çıplak kalınmasını gerektiren yaş değerlendirmesi muayeneleri oldukça müdahaleci olduğundan ve tıbbi amacı bulunmadığından, bu tür muayenelerden kaçınılmalıdır. Fiziksel bölgelerin sergilenmesi çocuklar, ergenlik çağındakiler ve farklı kültürel geçmişe sahip başvuru sahipleri için özellikle travmatik ve anlaması güç bir durumdur. Bu muayeneler, göç deneyimleri sırasında istismara veya diğer riskli durumlara maruz kalmış olabilecek ya da geçmişte cezalandırılmış veya ciddi zarar görmüş çocuklar için bilhassa stres vericidir ve tekrar travmaya neden olmaları olasıdır.

Özel hayata saygı ve kişisel verilerin korunması (ÇHS Madde 16 ve THB Madde 7 ve 8)

Bu hak, çocukların özel hayatını medya gibi kamu kurumların ve özel kuruluşların keyfi müdahalelerine karşı korur. Bu koruma dört ayrı alanı kapsar: özel hayat, aile hayatı, ev ve yazışmalar. Yetkililerin özel hayata müdahalesi gerekçelendirilmiş olmalı, azami şekilde sınırlandırılmalı ve bir dizi kesin kaideye uymalıdır. AB hukuku uyarınca, kişisel veriler ancak sıkı koşullara tabi olarak yasal şekilde meşru bir amaç için ve kişinin veya temsilcinin rızası alınarak ya da hukuki gerekçeyle toplanabilir. Aksi takdirde, bu müdahale keyfi veya hukuka aykırı hale gelir. Kişisel bilgileri toplayan ve yöneten kişi veya kuruluşlar, kötüye kullanıma yönelik koruma sağlamalı ve veri sahiplerinin AB yasalarıyla taahhüt edilen haklarına saygı göstermelidir. Çocuklar ve vasileri/temsilcileri, ilgili ulusal yasal çerçeve kapsamında toplanacak veriler hakkında bilgilendirilmelidir. Uluslararası koruma bağlamında, başvuru sahibini ya da ailesini tehlikeye atabilecek bilgi ihlallerini önlemek için veri toplarken dikkatli olunmalıdır.

Etkili bir hukuki yola başvurma hakkı (THB Madde 12 ve 47)

Bu hak, sürecin sonuçlarına itiraz edilebileceğini ve bu haktan faydalanmak için gerekli bilgi ve yardımın çocuklar için mevcut olduğunu ifade eder. Yaş değerlendirmesi kararına itiraza ilişkin finansal masraflar başvuru sahibi tarafından karşılanmaz; aksi takdirde, etkili bir hukuki yola başvurma hakkı etkin şekilde uygulanmamış olurdu.

Bu temel hakların çoğu, bir sonraki bölümde gösterildiği gibi AB sığınma müktesabı başta olmak üzere Avrupa mevzuatında ve uluslararası mevzuatta ilkeler (ÇYM) ve koruyucu tedbirler şeklinde yansıtılmaktadır.

2. Bölüm Çocukların yüksek menfaati ve yöntemsel koruyucu tedbirler

Çocukların yüksek menfaati

ÇYM ilkesi, Avrupa insan hakları ve sığınma mevzuatı ile uluslararası yasal çerçevede köklü biçimde yer almaktadır ⁽¹⁴⁾.

“Çocuklar ile ilgili tüm işlemlerde, bu işlemler ister kamu yetkilileri ister özel kuruluşlar tarafından gerçekleştirilmiş olsun, çocuğun yüksek menfaatleri göz önünde bulundurulması gereken birincil öncelik olmalıdır. (THB Madde 24)

Kapsayıcı bir ilke olarak ÇYM, çocuğun bulunduğu andan itibaren çocuk için devamlı bir çözüm bulunana kadar göz önünde bulundurulmalıdır.

Uluslararası koruma bağlamında, başvuru sahibinin çocuk olabileceğine dair herhangi bir gösterge olması durumunda, onu etkileyen tüm eylemlerde ve dolayısıyla sığınma prosedürü boyunca derhal ÇYM ilkesi dikkate alınmaya başlanmalıdır. Bu bakımdan, ev sahibi AB+ ülkeleri hem sığınma prosedürlerinde hem de yaş değerlendirmesi sürecinde olduğu gibi çocukları etkileyen diğer tüm süreçlerde ve kararlarda ÇYM gözetmekten sorumludurlar.

BM Çocuk Hakları Komitesi ⁽¹⁵⁾ tarafından dile getirildiği gibi, ÇYM üç parçalı bir kavramdır.

(a) Temel hak: Söz konusu hususta bir karara varmak için farklı menfaatler dikkate alınırken çocuğun yüksek menfaatinin birincil öncelik olarak dikkate alınması hakkı ve bir çocuk, bir grup kimliği belirlenmiş veya belirlenmemiş çocuk veya genel olarak çocuklar hakkında alınacak tüm kararlarda bu hakkın uygulanacağına dair teminat.

(b) Temel, yorumlayıcı yasal ilke: Bir hukuki hüküm birden fazla şekilde yorumlanmaya açıksa, çocuğun yüksek menfaatine en etkin şekilde hizmet eden yorumlama seçilmelidir.

(c) Usul kuralı: Belirli bir çocuk, bir grup kimliği belirlenmiş veya belirlenmemiş çocuk veya genel olarak çocuklar hakkında alınacak tüm kararlarda, karar alma sürecinde kararın ilgili çocuk veya çocuklar üzerindeki olası etkisi (olumlu veya olumsuz) değerlendirilmelidir.

ÇYM değerlendirmesi ve tespiti, yöntemsel teminatlar gerektirir. Ayrıca, bir kararın gerekçesinde ÇYM ilkesinin dikkate alınmış olduğu açık biçimde gösterilmelidir. Bu bakımdan, yetkililer alınan kararda bu hakka nasıl saygı duyulduğunu açıklar; bir başka deyişle neyin çocuğun yüksek menfaatine olduğunun düşünüldüğü, bunun hangi kriterlere dayandırıldığı ve çocuğun menfaatlerine kapsamlı politik veya münferit vakalar olsun dikkate alınan diğer hususlara karşı nasıl ağırlık verildiğini belirtir.

Sonuç olarak ve BM Çocuk Hakları Komitesi'nin genel yorumuna uygun olarak, yaş değerlendirmesi yapma kararı ve yaşı değerlendirmek için seçilen yöntemlerde de ÇYM göz önünde bulundurulması gereken birincil öncelik olmalıdır.

⁽¹⁴⁾ ÇHS Madde 3, THB Madde 24; AB sığınma *müktesebatı*: Değiştirilmiş KKD Madde 23, değiştirilmiş KKD Madde 11, değiştirilmiş SPD Madde 25.6, YD Madde 20.5 ve değiştirilmiş Dublin III yönetmeliği Madde 6.

⁽¹⁵⁾ Çocuğun yüksek menfaatinin birincil derecede dikkate alınmasını isteme hakkına ilişkin 14 (2013) sayılı Genel Yorum, (Madde 3, para. 1), şu adreste mevcuttur: http://www2.ohchr.org/English/bodies/crc/docs/GC/CRC_C_GC_14_ENG.pdf

Yaş değerlendirmesi amacı doğrultusunda çocukların yüksek menfaatinin değerlendirilmesi

YMD (yüksek menfaat değerlendirmesi), yaş değerlendirmesi sürecinin çocuğun yüksek menfaatlerine hizmet ettiğini, gerekli yöntemsel koruyucu tedbirlerin uygulandığını, birey olarak çocuğun haklarının korunduğunu ve sonuçların başvuru sahibinin yaşıyla ilgili şüpheleri ortaya kaldırmasının beklendiğini doğrular. YMD hem çocuğun belirli koşullarını dikkate almalı hem de çocuğun yaşının değerlendirilip değerlendirilmeyeceğine ve nasıl değerlendirileceğine kadar verirken YMD'ye birincil öncelik verilmesini sağlamalıdır. Bu nedenle yaş değerlendirmesi süreci, başvuru sahibinin belirli koşullarını ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak, çocuk merkezli olmalıdır.

Bu bilgi ışığında, YMD çocuğu etkileyen her karardan önce ve dolayısıyla yaş değerlendirmesi süreci gerçekleştirilmeden önce yapılmalıdır.

İlave işlemler gerektiği durumlarda, yüksek menfaatlerin dikkate alınmasını sağlamak için YMD takibi gerekli olacaktır. Yaş değerlendirme yapma kararı alınırken, YMD mülakatının sonucu ve çocuğun dosyasındaki tüm bilgiler dikkate alınmalıdır. Yaş değerlendirmesi, beklenen sonuçlar hesaba katıldığında gerekli ve faydalı bulunmuyorsa **yapılmamalıdır**.

Ayrıca, uluslararası koruma bağlamında spesifik olarak yaş değerlendirmesi amacı doğrultusunda YMD dikkate alınırken şu faktörler bilhassa önemlidir:

- **Güvenlik ve emniyet endişeleri** ⁽¹⁶⁾: Varışta veya daha sonraki bir aşamada, çocuklar bazen çocukların barındıkları yerlerde kalmamak için yetişkin olduklarını iddia ederler. Bu tür barınaklarda hareket özgürlüğünün sınırlanması ve onlarla ilgilenen özel personel bulunması gibi bazı koruyucu tedbirler uygulanmaktadır. Bunun, niyet ettikleri destinasyona doğru ilerlemeye devam etmek için fark edilmemek istemeleri gibi birçok farklı sebebi olabilir. Diğer durumlarda, bu yetişkinlik iddiası yaşları sorulduğunda yetkililere veya diğer aktörlere ne söylemeleri gerektiği konusunda geçmişte talimat almış olmalarından kaynaklanabilir. Bu geçmiş hikayelerin kaynakları oldukça çeşitli olabilir. Ayrılmalarını önlemek isteyen akrabalar veya refakatçi yetişkinler ya da kaçakçılar çocukları tembihlemiş olabilir; bununla birlikte, çocuk o topraklarda konaklarken onu kontrol altında tutmak ve ona daha kolay erişmek için bir insan ticareti ağı üyesi de talimat vermiş olabilir. Bu nedenle, şüpheli bir yetişkinlik iddiasının başvuru sahibinin olası bir insan kaçakçılığı mağduru olduğunun bir göstergesi olabileceğinin akılda tutulması çok önemlidir ve yetkililer buna göre davranmalıdır (insan ticareti mağduru olarak olası değerlendirme dâhil, ulusal hizmet kurumlarına haber verme ve havale etme).
- **Çocuğun refahı** ⁽¹⁷⁾: Yaş değerlendirmesi için gerekçe varsa çocuk için en az müdahaleci, yaş aralığını değerlendirmede en doğru, şeffaf ve doğrulanmış standartlara uygun şekilde tanımlanmış denetlenebilir ve değerlendirilebilir yöntemler kullanılmalıdır. Yöntemlerden beklenen sonuçların gerçekçi olmasını sağlamak için, hata payı belirlenmeli ve belgelenmelidir. Çocuğun şüpheleriyle ve endişeleriyle ilgilenmeli ve değerlendirme yapılmasına itiraz nedenleri araştırmaları ve varsa alternatifler sunulmalıdır. Çocuğun refahını sağlamak ve muayenelerin yarattığı endişeyi azaltmak için mümkün olduğunca çocuğun ve vasisinin/temsilcisinin talepleri yerine getirilmelidir (muayene veya mülakat odasında bulunacak kişi sayısının sınırlandırılması, çocuk isterse vasisinin/temsilcisinin hazır bulunması vb.).
- **Çocuğun geçmişi** ⁽¹⁸⁾: Süreci, çocuğun kültürel geçmişine (muayene görevlisinin ve tercümanın cinsiyetinin tercih edilmesi) ve deneyimlerine (çocuğun Avrupa'ya göç ve uçak yolculuğu hassasiyete sebep olmuş veya hassasiyeti şiddetlendirmiş olabilir) göre uyarlamak önemlidir.
- **Özel koşullar**: Yetkililer başvuru sahibinin özel koşullarını (mevzubahis yaş aralığı, başvuru sahibinin cinsiyeti vb.) ve ihtiyaçlarını, olası olumlu ve olumsuz etkileri, başvuru sahibinin görüşlerini ve vaka için uygun yöntemlerin kullanılıp kullanılmadığını dikkate almalıdır.

Yukarıdaki hususların bir yansıması olarak, hem uluslararası hem Avrupa seviyesindeki hukuki çerçeveler yaş değerlendirmesi için şu standartların ve koruyucu tedbirlerin gerekli olduğunu ifade etmektedir:

⁽¹⁶⁾ KKD Madde 23(2), Madde 6 ve değiştirilmiş 13 Dublin III yönetmeliği ve değiştirilmiş 18 YD.

⁽¹⁷⁾ KKD Madde 23(2), Dublin III yönetmeliği Madde 6 ve beyanlar 18 YD, 33 SPD, 13 Dublin III ve 20 APR.

⁽¹⁸⁾ KKD Madde 23(2) ve beyanlar 33 SPD, 13 Dublin III ve 18 YD.

Hüsnü zan ilkesi, yanlarında kanıt belge bulundurmaları daha az olası olan refakatsiz çocuklarla ilgili vakalarda en geniş kapsamıyla uygulanır.

Çocuğun yüksek menfaati doğrultusunda hareket eden bağımsız bir **temsilci ve/veya vasiye** derhal erişim sağlanması, çocuğun genel refahını teminat altına alır ve hukuki ehliyeti kullanır.

Anladığı bir dilde yaşına uygun **bilgi** alma hakkı.

Katılım hakkı ve yaşına ve olgunluğuna göre **görüşlerinin duyulması** ve dikkate alınması hakkı.

Bilgilendirilmiş onam ve tıbbi muayeneleri **reddetme hakkı**.

Gizlilik, verilerin korunması ve güvenlikle ilgili dikkate alınacak hususlar.

Kültürel ve etnik hususların farkında olan **vasıflı profesyoneller** tarafından yürütülen çocuk dostu prosedürler.

En az müdahaleci yöntem, en az müdahaleci yöntem (kademeli uygulama), cinsiyete ve kültüre uygunluk.

Doğruluk ve hata payının başvuru sahibinin faydasına olacak şekilde uygulanması.

Uygulanabilir ise, **etkili bir hukuki yola başvurma** hakkı.

Süreç ve mevcut kaynaklar bahsi geçen koruyucu tedbirleri sağlamıyorsa (büyük kitlesel akınlarda veya tahliyelerde olabilir), yaş değerlendirmesi sonraki bir aşamada veya iki aşamalı olarak gerçekleştirilebilir (varışta ön tarama ve koşullar elverdiğinde tam kapsamlı yaş değerlendirmesi). Bu senaryoda, hüsnü zan eksiksiz tanınır ve güvenli ve etkin şekilde yaş değerlendirmesi yapılabildiği kadar iddia edilen yaş kabul edilmelidir ⁽¹⁹⁾.

Bu yayında sunulan rehberlik ve araçlar sadece yaş değerlendirmesi sürecine odaklanıyor olsa da çocuk için kalıcı bir çözüm bulunana kadar ÇYM gözetilmeye devam edilmesi gerektiği unutulmamalıdır. Ayrıca YMD, çocuk için kalıcı çözümler değerlendirilirken gerekli olan yüksek menfaatin belirlenmesi (YMB) işleminin yerini alma amacı taşımaz.

Hüsnü zan ilkesinin uygulanması

Mevcut yaş değerlendirmesi yöntemlerinin hiçbiri belirli bir yaşı tam kesinlikle tespit edemediğinden, yaş değerlendirmesi alanında hüsnü zan temel bir ilke ve koruyucu tedbirdir.

Bu ilkenin önemi nedeniyle, hüsnü zan çocuklarla ilgili hususlarda ve ayrıca AB sığınma *müktesabatında* yaş değerlendirmesi sürecinde temel bir yönemselsel koruyucu tedbir olarak sürekli ortaya çıkmaktadır (değiştirilmiş Madde 25(5) SPD). Bunun yanı sıra, insan ticaretiyle mücadele direktifi (İTMD) ⁽²⁰⁾ yaş kesin olarak bilinmediğinde hüsnü zan tanınması gerektiğini şu şekilde ifade eder.

“Üye Ülkeler, insan ticareti mağduru bir kişinin yaşı belli değilse ve o kişinin çocuk olduğuna inanmak için sebepler varsa; o kişinin yardım, destek ve korumaya derhal erişebilmesi için çocuk olarak varsayılmasını sağlar.” (İTMD Madde 13.2)

⁽¹⁹⁾ Daha fazla bilgi ve yönemselsel tavsiyeler için 4. Bölümü ve Ek 2’yi (ÇYM araçları) inceleyiniz.

⁽²⁰⁾ İnsan ticaretini önleme, insan ticaretiyle mücadele ve kurbanlarını koruma hakkında Avrupa Parlamentosu’nun Konsey Çerçeve Kararı 2002/629/JHA’nın yerini alan 5 Nisan 2011 tarihli 2011/36/EU Direktifi, şu adreste mevcuttur: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:101:0001:0011:EN:PDF>.

Kişinin yaşına ilişkin şüpheler genelde kanıt belge olmamasından kaynaklandığından, bu husus daha karmaşık hale gelmektedir. Bu durum özellikle çocuklar arasında yaygındır. Ancak, mevcut yöntemlerin kısıtlamaları nedeniyle, yaş değerlendirmesi süreci tüm şüpheleri ortadan kaldırmayabilir (sonuçlar genellikle 18 yaşın 1 veya 2 yıl üstünde veya altındadır).

Yaş değerlendirmesi rutin bir uygulama olmamalıdır. Yaş değerlendirmesi ihtiyacı, belirtilen yaşla ilgili **doğrulanmış şüphelere** dayanarak **uygun şekilde gerekçelendirilmeli** ve yaş değerlendirmesi sadece kanıt olmayan ve/veya toplanan çeşitli kanıt unsurlarının başvuru sahibinin iddia ettiği yaşla çelişmesi durumunda gerçekleştirilmelidir. Mevcut kanıt yaşla çelişmiyorsa ya da iddia edilen yaşı doğruluyorsa, kabul edilmelidir.

Kanıt belge (pasaport, kimlik, ikamet belgesi veya UNHCR tarafından verilenler gibi seyahat belgeleri, diğer ülkelerin sertifikaları veya başvuru sahibinin yaşına herhangi bir şekilde atıfta bulunan ve medeni durumu - evlilik, doğum, başvuru sahibinin veya bir aile ferdinin aile kaydı- belirten dini ya da sivil sertifikalar) bulunmadığı durumlarda, yetkililer kişinin yaşından emin olmayabilir veya **basit şüpheleri** olabilir.

Basit şüpheler

Geçerli bir belge bulunmadığı durumlarda, iddia edilen yaş (başvuru sahibinin beyanı) yetkililerin edindiği şu kanıt unsurlarından en az biri tarafından desteklenir veya teyit edilir ise, yaş değerlendirmesi yapılmasına gerek kalmadan iddia edilen yaş kabul edilebilir.

- Diğer veri tabanlarından alınan bilgiler.
- Diğer aile fertlerinin, akrabaların veya çocuğun vasisinin beyanları Fiziksel görünüşe dair ilk tahminler

Bu unsurlar, karşılaştırılan belirli bir unsurun diğerleriyle alakasına göre farklı şekilde ağırlıklandırılabilir.

Belgelerin eksik olduğu ve iddia edilen yaşın, yetkililerin edindiği çeşitli kanıt unsurlarıyla desteklenmediği veya çeliştiği diğer durumlarda, şüphelerin **doğrulanmış** olduğu kabul edilir. Kişinin yetişkin veya çocuk olarak hatalı şekilde değerlendirilmesinin zararlı sonuçlara yol açabileceği durumlarda, yaş değerlendirmesi çocuğun yüksek menfaatine olması koşuluyla gerekli görülmelidir.

Doğrulanmış şüpheler

Geçerli bir belge bulunmadığı durumlarda, iddia edilen yaş (başvuru sahibinin beyanı) yetkililerin edindiği çeşitli kanıt unsurları tarafından desteklenmediğinde veya bu unsurlarla çeliştiğinde, iddia edilen yaş kabul edilemez ve yaş değerlendirmesi yapılması gerekir.

- Diğer veri tabanlarından alınan bilgiler.
- Diğer aile fertlerinin, akrabaların veya çocuğun vasisinin beyanları.
- Fiziksel görünüşe göre yapılan ilk tahminler (tek başına değil yalnızca önceki unsurlarla bağlantılı olarak dikkate alınmalıdır).

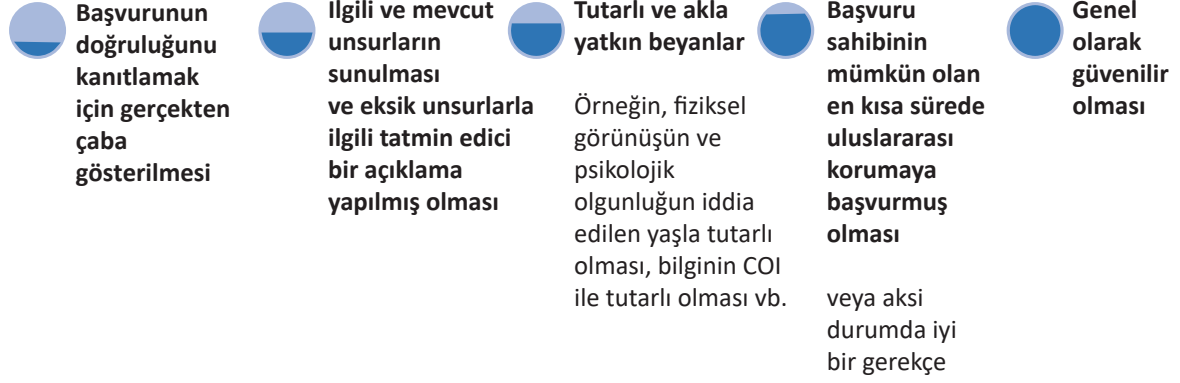
Bu unsurlar, karşılaştırılan belirli bir unsurun diğerleriyle alakasına göre farklı şekilde ağırlıklandırılabilir.

Önceki unsurlar analiz edildikten sonra, yetkililerin iddia edilen yaşla ilgili doğrulanmış şüpheleri olabilir; yani başvuru sahibinin yaşını tahmin etmek için yaş değerlendirmesi süreci gerekli olabilir.

Maddi vakia olarak başvuru sahibinin yaşı

Uluslararası koruma için çocuklara özgü sebepler gibi bazı belirli durumlarda (zorla evlendirilme, çocuk askerler vb.), başvuru sahibinin yaşı maddi vakiadır ⁽²¹⁾ ve bu nedenle uluslararası koruma başvurusunun incelenmesi ile ilgisi vardır. Bu tür durumlarda, başvuru sahibinin yaşıyla ilgili beyanlarını destekleyen belge veya diğer kanıtlar bulunmasa bile, şu koşullar yerine getiriliyorsa (YD Madde 4.5'te belirtilen) daha fazla (yaşla ilgili) değerlendirme yapılmasına gerek kalmadan beyanlar güvenilir bulunur ve kabul edilir.

Kanıtla desteklenmese bile başvuru sahibinin beyanlarının güvenilir bulunması için gerekli koşullar

Bu, kanıt belge bulundurması daha az olası olan refakatsiz çocuklar ve özellikle uluslararası koruma için başvuruda bulunanlar için bilhassa önemli bir hükümdür.

Bu bilgi sığınma veya göç memurları tarafından değerlendirilmeli ve başvuru sahibinin bireysel ve bağlamsal koşulları dikkate alınmalıdır. Çocuklar ya da varsayılan çocuklar ve özellikle refakatsiz olanlar söz konusu olduğunda, kanıt bulunurluğu ve açıklamalarda tutarlılık hususlarında beklenti seviyesi daha düşük olmalıdır.

Yaş değerlendirmesi boyunca hüsnü zan

Hâlihazırda kullanılmakta olan yöntemlerin kesin olmaması ve müdahaleci olabilmesi nedeniyle, tüm yaş değerlendirmesi süreci boyunca sistematik olarak hüsnü zan ilkesine bağlı kalınması elzemdir. Süreç içindeki mevcut yöntemlerin hata payını ve sonuçlar üzerindeki etkisini anlamak ve belirlemek gereklidir. Bu eksiklikler, başvuru sahibinin haklarına veya beyanlarına zarar vermemelidir; aksine uygun şekilde hüsnü zan tanınması yetkililerin nihai olmayan sonuçları *şüphesiz varsa göçmen istifade eder* veya *şüphesiz varsa çocuk istifade eder* ilkeleriyle başvuru sahibinin lehine yorumlamasına yol açmalıdır.

“Üye Ülkeler, genel beyanlar ve ilgili diğer göstergelerin ardından, başvuru sahibinin yaşı konusunda şüphesiz bulunduğu durumlarda uluslararası koruma başvurusunun incelenmesi çerçevesinde refakatsiz çocukların yaşını belirlemek için tıbbi muayenelere başvurabilir. Üye Ülkelerin başvuru sahibinin yaşı konusundaki şüphelerinin devam etmesi halinde, başvuru sahibinin reşit olmadığını kabul edeceklerdir.” (SPD Madde 25.5)

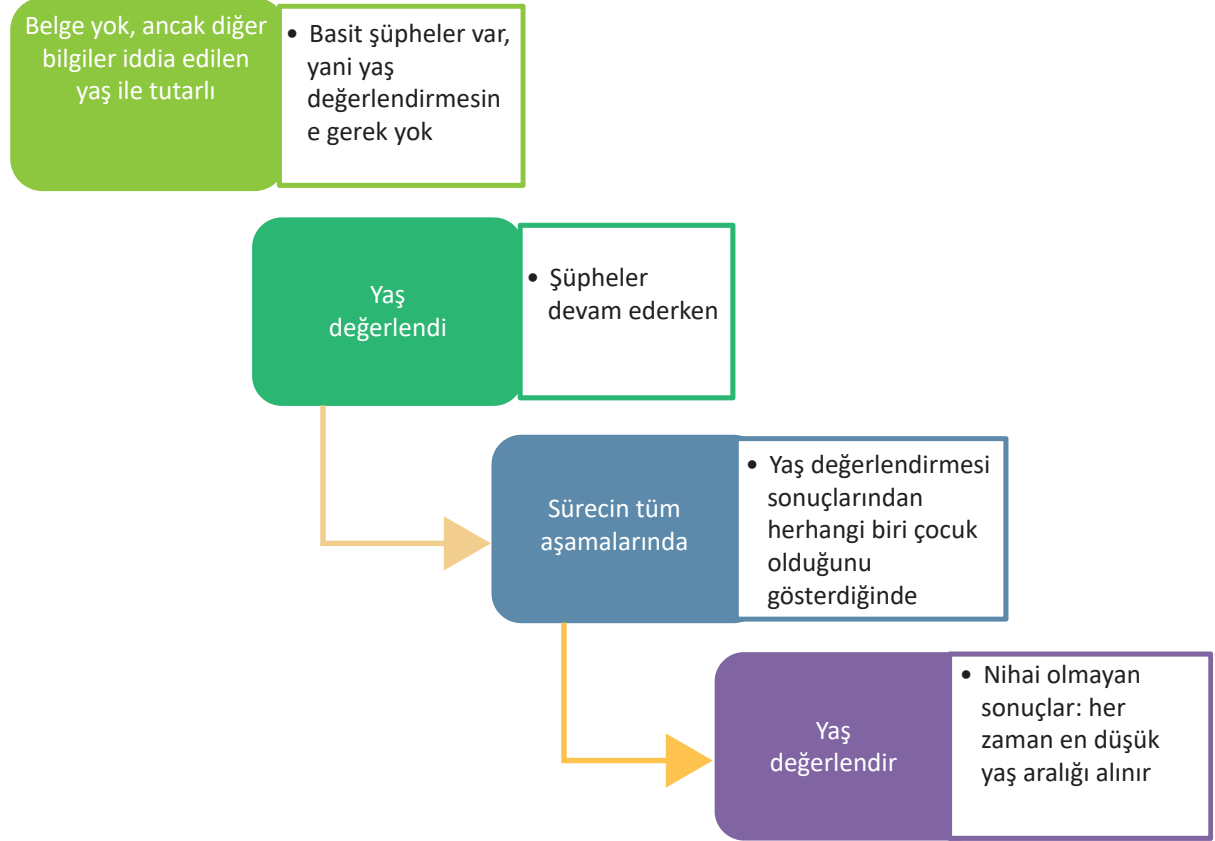
Bu ilkenin çocukların tanınması aşamasında uygulanmasının nihai faydalarından biri de şüpheleri hemen yanıtlaması ve bunu başarmak için masraflı veya uzun bir sürece ihtiyaç duymamasıdır. Buna ek olarak, değerlendirme öncesinde ve sürece dâhil olan uzmanların (yaş değerlendirmesini yapan veya sonuçları yorumlayan uzmanlar) herhangi bir şüphesiz belirttiği herhangi bir aşamada bu ilke uygulanabilir ve uygulanmalıdır. Bu özellikle yetkililerin hızlı karar vermek zorunda olduğuna ve kaynakların aşırı zorlandığı büyük kitlesel akınlarda amaca uygundur. Bununla beraber, bir çocukla ilgilenildiği olasılığı karşısında,

⁽²¹⁾ EASO uygulama kılavuzu: kanıt değerlendirmesi modülünde tanımlandığı gibi, **maddi vakialar** mülteci veya ikincil korumaya uygun kimse tanımının bir veya daha çok gerekliliğiyle bağlantılı (iddia edilen) gerçeklerdir.

söz konusu kişi yetişkin olarak kabul edilmemeli ve dolayısıyla hem değerlendirme öncesinde hem de değerlendirme boyunca yetişkinlerle bir arada barınaklara veya gözetli merkezlerine yerleştirilmemelidir.

Şu adımlar boyunca **başvuru sahibi çocuk olarak kabul edilmelidir**:

Hüsnü zan ilkesinin pratikte uygulanması

Hüsnü zan dolayısıyla şu durumlarda geçerlidir:

İddia edilen yaş (başvuru sahibinin beyanları) belgeyle desteklenmiyorsa ama yetkililerin edindiği diğer kanıt unsurlarıyla tutarlıysa, hüsnü zan doğrudan uygulanır, yani herhangi bir yaş değerlendirmesine ihtiyaç duyulmaz.

- Yaş değerlendirmesi yapılan vakalarda, bireye hüsnü zan tanınmalı ve **süreç boyunca ve herhangi bir şüphe var olduğu sürece** çocuk olarak davranılmalıdır.
- **Yaş değerlendirmesi** sürecinde uygulanan yöntemlerden herhangi birinde kişinin çocuk olduğu sonucu çıkarsa, değerlendirme orada sona erdirilmeli ve **en düşük yaş aralığı** geçerli kabul edilmelidir.
- Son olarak, eğer **süreç bittikten sonra** sonuçlar hâlâ **kesin değilse**, yaş değerlendirmesinde **en düşük yaş aralığı** geçerli kabul edilmelidir ⁽²²⁾.

⁽²²⁾ Bkz. değiştirilmiş SPD Madde 25.5 ve BM Komitesi Genel Yorumu No 6.

AB+ ülkelerinin uygulamalarından edinilen temel bulgular

17 AB+ ülkesinde başvuru sahibi yaş değerlendirmesi boyunca çocuk olarak kabul edilir. Bir Üye Ülke, sonuçlar alındıktan sonra başvuru sahibinin lehine 2 yıl hata payı uygulamaktadır. İki AB+ ülkesi hüsnü zan tanımamaktadır.

Daha fazla bilgi için bu yayının 4 numaralı ekini inceleyiniz.

Vasi/temsilci

Refakatsiz çocuklar için temel bir koruyucu önlem olarak, çocuk olduğu varsayılan kişiye **mümkün olan en kısa sürede bağımsız ve vasıflı bir vasi/temsilci atanmalıdır** (bkz. Madde 25(1) SPD).

Temsilci, süreçler boyunca refakatsiz bir çocuğa yardımcı olması ve onu temsil etmesi için yetkili merciler tarafından atanan kişi veya kurumdur. Temsilci, çocuğun yüksek menfaatini garanti eder ve gerekli olduğunda çocuk için hukuki ehliyeti kullanır ⁽²³⁾. Temsilci mümkün olan en kısa sürede ve herhangi bir yaş değerlendirmesi muayenesine başlanmadan önce atanmalıdır. Buna ek olarak vasi, değiştirilmiş SPD Madde 24(1) ve Madde 25(1)(a)'da ve değiştirilmiş KKD Madde 24'te belirtilen şekilde ÇYM doğrultusunda hareket edebilmek için çıkar çatışmalarından kaçınmak amacıyla **bağımsız** olmalıdır. Uygulama kaynaklı sebepler nedeniyle, çocuğa kalıcı bir vasi atanamadığı hallerde, vasinin görevlerini geçici olarak yerine getirecek bir kişinin atanması için önlemler alınmalıdır. Bu tür durumlarda, geçici vasiler geçici olmayan vasilerle aynı özelliklere (vasıflar ve bağımsızlık) sahip olmalıdır. Temsilci, yaş değerlendirmesi sürecinin tüm yönleri hakkında **bilgi sahibi olmalı, bu hususlarda kendisine danışılmalı** ve eğer çocuk isterse muayeneler sırasında çocuğa eşlik edebilmelidir. Yaş değerlendirmesinin çocuğun yüksek menfaatleri doğrultusunda olacağı değerlendirildiğinde ancak çocuk bunu kabul etmediğinde, vasi/temsilci yine de değerlendirme için **rıza verebilir**. Bununla birlikte, aralarındaki güven ilişkisini tehlikeye atmamak için bu konunun çocuk ile temsilcisi arasında kapsamlı bir şekilde konuşulması gerekir.

YMD mülakatı sırasında mümkünse vasi/temsilci hazır bulunmalıdır. Eğer varsa çocuğun yasal danışmanıya da iletişime geçilmeli ve YMD mülakatına katılma fırsatı tanınmalıdır ⁽²⁴⁾.

Çocuk aksini talep etmedikçe, süreç boyunca vasi/temsilci hazır bulunmalıdır. Her iki şekilde, vasi/temsilci gerektiğinde başvuru sahibine tavsiyede bulunabilmek için süreci yakından takip etmelidir.

AB+ ülkelerinin uygulamalarından edinilen temel bulgular

23 AB+ ülkesinde muayeneler sırasında başvuru sahibine destek vermek için bağımsız bir kişinin hazır bulunmasına izin verilmektedir. 12 ülkede bu görevi vasi veya temsilci yerine getirmektedir.

Bir AB+ ülkesi bu bağımsız kişiye sadece Dublin vakalarında izin vermektedir.

Bir AB+ ülkesi tıbbi muayene sırasında destek verecek bir kişinin bulunmasına izin vermektedir.

Bir AB+ ülkesi buna izin vermemektedir.

Daha fazla bilgi için bu yayının 4 numaralı ekini inceleyiniz.

⁽²³⁾ Madde 2(n) SPD

⁽²⁴⁾ Bu amaç doğrultusunda, Ek 2'de sunulan YMD kontrol listesi faydalı olabilir.

Yaş değerlendirmesi sürecinde vasinin rolüne ilişkin ilave rehberlik, FRA *Ebeveyn bakımından mahrum çocuklar için vasilik* (25) el kitabında bulunabilir; bu el kitabı şunları içerir:

Yaş değerlendirmesine ilişkin olarak vasinin yapabilecekleri:

- yaş değerlendirmesi için **meşru neden** olduğunu kontrol etmek ve reşit olmadığı aşikâr olan çocukların bu tür bir değerlendirmeye maruz kalmamasını talep etmek;
- çocuğun amaç, süreç ve olası sonuçları hakkında net bilgi dâhil olmak üzere yaş değerlendirmesiyle ilgili tüm **ilgili bilgileri** aldığından emin olmak — bu bilgiler çocuk dostu bir biçimde ve çocuğun anladığı bir dilde sunulmalıdır;
- yaş değerlendirmesinin çocuğun ve vasisinin **bilgilendirilmiş onayı** alınarak yapılmasını sağlamak;
- yaş değerlendirmesinin çocuğun etnik ve kültürel geçmişine aşina olan ve uygun uzmanlığa sahip bağımsız profesyoneller tarafından güvenli ve çocuğa - cinsiyetine hassasiyet gösterilen bir tutumla ve çocuğun haysiyetine saygı gösterilerek gerçekleştirildiğini kontrol etmek;
- yaş değerlendirmesi tamamlandıktan sonra çocuğun yaşıyla ilgili şüphe devam ederse, kişinin **çocuk** olarak kabul edilmesinde ısrar etmek;
- sürecin **sonucunun** çocuk dostu bir biçimde ve çocuğun anladığı bir dilde açıklanmasını sağlamak;
- değerlendirme prosedürü **sonuçlarının** vasiyle paylaşılmasını talep etmek ve bunları çocuğun dosyasına dâhil etmek;
- ulusal mevzuata uygun olarak, yaş değerlendirmesine **itiraz etme olasılığını** çocukla birlikte gözden geçirmek;
- çocuğun rızasıyla, yaş değerlendirmesi süreci boyunca **hazır bulunmak**.

Uygulamadan örnekler

DK — Refakatsiz çocuklarla ilgili vakalarda, vasi atanmasının gecikmesi yaşla ilgili anlaşmazlıklardan kaynaklanıyor olabilir. Bu durum vasi atanmadan önce yaş değerlendirmesi süreçlerinin tamamlanması gerektiği zaman ortaya çıkabilir. Bu gecikmenin üstesinden gelmek için, Danimarka Kızıl Haçı "bisidder" olarak anılan bir gözlemci atamak için görevlendirilmiş kuruluştur.

BK— İskoçya Vasilik Kurumu (resmi olmayan dayanakla kurulmuştur) İskoçya'ya refakatsiz gelmiş ve ailelerinden ayrı kalmış çocuklar ve gençler ile çalışır. Sığınma talep eden veya AB dışından insan ticaretiyle gelmiş 18 yaşından küçük gençleri destekler ve onlarla çalışır. Ayrıca 18 yaşından küçük olarak muamele edilen ancak yaş tartışmalı olan ve yaş değerlendirmesi yapılan kişilerle çalışır. Çocuklara ve gençlere karmaşık göçmenlik, hukuk ve refah süreçlerini anlamalarına, idare etmelerine ve bu süreçlere katılmalarına yardımcı olmak için bir vasi atanmaktadır.

Bilgi edinme hakkı

Uluslararası koruma başvurusu incelenmeden önce, **ilgili tüm bilgiler çocuk dostu bir biçimde** ve anladığı bir dilde çocuğa iletilmelidir. Değerlendirmeye devam edilmeden önce çocuğun bilgileri anladığından emin olunmalıdır. Bu bilgi ücretsiz şekilde sunulmalı ve başvuru sahibinin ya da vasinin/temsilcinin soruları yanıtlanmalıdır. Başvuru sahibinin süreci, sürecin amacını ve sonuçlarını anladığından emin olmak kritik önem taşır (örneğin, kendi cümleleriyle anlatabilir). Bazı başvuru sahipleri yaşları, kültürel geçmişleri veya psikolojik durumu nedeniyle soru sormaya çekinebilirler. Çocuk dostu materyaller veya kişinin belirli ihtiyaçlarına göre uyarlanmış materyaller, başvuru sahibinin süreci anlamasına yardımcı olmada faydalı olabilir; ancak, uygulamada, bilgi sağlayan kişinin becerileri, empatik ve destekçi tavrı başarılı bir sonuç

(25) El kitabına şu adresten erişilebilir: http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-guardianship-children_en_0.pdf

alınması için azami öneme sahiptir. Süreç boyunca sistemli şekilde bilgi sağlanmalı ve bu bilginin sağlandığı belgelenmelidir (ne zaman, kim tarafından sağlandı vb.). Bilgi en azından şu içeriğe sahip olmalıdır:

- yaş konusunda şüpheler olduğu ve bu şüphelerin sebepleri,
- başvuru sahibi rıza gösterirse, tıbbi muayene de içerebilecek şekilde yaş değerlendirmesi yapılarak yaşın tahmin edilebileceği;
- yöntem ve süreç hakkında bilgi (kullanılan yöntemler, neden o yöntemlerin tercih edildiği, yöntemin kesinliği ve müdahaleciliği, belirli bir yöntemin olası etkileri vb.);
- şüpheler ve endişeler ele alınmalıdır; sistemli bilgi aktarımı ve sürecin ve amaçlarının doğru anlaşılması içerik toplamayı kolaylaştırmak açısından elzemdir;
- sürece dair haklar ve yükümlülükler (sonuçlar fazla zarar verici olmamalıdır, aksi takdirde başvuru sahibinin rızasını etkileyebilir);
- tıbbi muayene olmayı reddetme hakkı ve bunun sonuçları;
- yaş değerlendirmesi sonuçlarına itiraz etme olasılığı;
- takip edilecek sonraki adımlar.

AB+ ülkelerinin uygulamalarından edinilen temel bulgular

Araştırmaya katılanların çoğunluğu (15 AB+ ülkesi) yaş değerlendirmesi sürecinde kullanılan yöntemlerin tümüyle ilgili bilgi sağlarken dokuz AB+ ülkesi sadece tıbbi yöntemler uygulanırken bilgi vermektedir.

22 AB+ ülkesi, başvuru sahibine anladığı veya anladığı farz edilen bir dilde bilgi sunmaktadır.

Bir AB+ ülkesi, başvuru sahibi iddia edilenden daha büyük çıktığında sonuçlar hakkında bilgilendirmektedir.

Sadece bir AB+ ülkesi resmi kararın sosyal hizmet görevlileri tarafından açıklanmasını sağlamaktadır.

Daha fazla bilgi için bu yayının 4 numaralı ekini inceleyiniz.

Düşüncelerini ifade etme ve duyulma hakkı

ÇHS Madde 12’de belirtildiği ve BM Komitesi Genel Yorum No 12’de analiz edildiği gibi, duyulma hakkı kendi görüşlerini oluşturma kapasitesine sahip her çocuk için geçerlidir. Bilgi ve destek verilmesi, çocuğun kendi görüşlerini oluşturma kapasitesinin gelişimine katkıda bulunmada belirleyicidir.

Bilgi verildikten ve başvuru sahibi bu bilgiyi anladıktan sonra, onu etkileyen hususlarla ilgili olarak olgunluk seviyesine göre görüşleri sorulmalı ve dikkate alınmalıdır. Bu hak, süreç boyunca sistemli biçimde ve en azından aşağıda belirtilen anlarda uygulanmalıdır.

- Yetkililerin başvuru sahibinin beyanları veya sunduğu kanıtlar hakkında **şüpheleri** olduğu tüm zamanlarda görüş alınmalıdır. Basitçe görüş alışverişinde bulunmaya ve iddia edilen yaşın neden kabul edilmediğini veya verilen bilginin neden yeterli olmadığını yapıcı bir şekilde anlatmaya çalışmak, başvuru sahibinin süreci anlamasına yardımcı olarak işbirliği yapma isteğini artırabilir.
- Başvuru sahibinin yaşı ile ilgili olası **tutarsızlıkların** bulunduğu vakalarda, bu tutarsızlıkları sözlü veya yazılı olarak açıklaması için kendisine fırsat ve süre tanınmalıdır.
- Başvuru sahibi bazen ilave belge veya kanıt sunarak ya da güvenilir açıklamalarda bulunarak **iddia ettiği yaşı doğrulayabilir**. Bu tür durumlarda, bu açıklamalar ve koşullar yaş değerlendirmesini geçersiz kılacaktır.
- Başvuru sahibinin tıbbi muayene **olmayı reddettiği** vakalarda, bunun nedenleri araştırılmalı ve dolayısıyla başvuru sahibi de dinlenmelidir. Bazen daha fazla bilgi verilerek veya alternatif süreç seçmek gibi süreci onun ihtiyaçlarına göre ayarlayarak bu direnç aşılabılır.

- Bir yetişkin veya çocuk olarak tanımlanmanın kapsamlı sonuçları olduğundan, yaş değerlendirmesinin kesinleşen sonuçları iddia edilen yaşla farklı çıktığında, başvuru sahibine hızlı ve erişilebilir bir yolla **sonuçlara itiraz etme** fırsatı tanınmalıdır.
- Sürece sürekli dâhil olmak ve katılmak, belirsizlik hissini ve endişeyi azaltmaya ve başvuru sahibi ile ev sahibi AB+ ülkesi yetkilileri arasında güven inşa etmeye yardımcı olabilir. Mülakata giren çocuklar genellikle “yalancı” olarak algılanma olasılığından endişe duyarlar. Ayrıca, travma sonrası bir durumda olabilirler. Temsilcinin hazır bulunması, başvuru sahibinin olgunluk seviyesine göre görüşlerinin **sorulmasını ve dikkate alınmasını** sağlamada çok önemlidir ve dolayısıyla çocuğun kullanılan belirli bir yöntemle muayene olma hususunda bilgilendirilmiş şekilde onay vermesine yardımcı olunmuş olacaktır.

Yaşla ilgili bilgi ifşa etme konusunda çocuğu açık sözlü olmaya teşvik etmek yaş değerlendirmesi yapma ihtiyacını belirlemede elzem olduğundan, çocukla doğrudan etkileşimde olan görevlilerin **çocuk dostu mülakat teknikleri** kullanma konusunda eğitilmiş olmaları gereklidir. Aynı şekilde, çocuğun belirttiği yaşla ilgili bilgiyi düzgün şekilde değerlendirmek için gerekli olan, çocuğun menşe ülkesi ⁽²⁶⁾ ile ilgili gerekli araldan bilgisine ve uzmanlığa (çocuğa özgü bağlam dâhil) da sahip olmadıkları. Mümkün olan yerlerde, tercüman da çocuklarla mülakata aşına olmalıdır.

Bilgilendirilmiş onam ve reddetme hakkı

Bilgilendirilmiş onam özgürce, isteyerek ve bilgilendirilmiş şekilde alınan karar anlamına gelir. SPD Madde 25(5) uyarınca, tıbbi muayene yapılabilmesi için başvuru sahiplerinin ve/veya temsilcilerinin rıza göstermesi gereklidir. Rıza almak yasal bir zorunluluk olmasa da, tıbbi olmayan yöntemler kullanılarak yapılacak yaş değerlendirmesi için rıza alınması her zaman teşvik edilir. Sistemli ve etkin biçimde bilgi sunulması ve sürecin ve amaçlarının iyi biçimde anlaşılması yoluyla rıza alınabilir.

Yaş değerlendirmesi yapılmadan önce ve başvuru sahibinin **bilgilendirilmiş şekilde karar** vermesine olanak tanımak için gerekli tüm bilgiler verildikten sonra, başvuru sahibinden ve/veya temsilcisinden bilgilendirilmiş onam alınmalıdır. Bilhassa tıbbi muayenenin olası etkisi, reddetme hakkı ve tıbbi muayeneyi reddetmenin başvuru sahibi açısından doğuracağı sonuçlar açıklanmalı ve iyi anlaşılması sağlanmalıdır.

Daha önce bahsedildiği gibi, başvuru sahibi herhangi bir tıbbi muayeneyi reddetme hakkına sahiptir. Bazı vakalarda, daha fazla bilgi verilerek veya bazen alternatif bir yöntem seçerek süreci onun ihtiyaçlarına göre ayarlamak suretiyle muayene olmak istememe direnci aşılabılır. Bir başvuru sahibinin tıbbi muayeneye girmeyi reddetmiş olması, karar merciiinin uluslararası koruma başvurusu hakkında karar almasını engellememelidir (SPD Madde 25.5). Ayrıca, uluslararası koruma başvurusu sadece tıbbi muayene olmayı reddetme temeline dayanarak reddedilmemelidir. Bu tür bir ret hiçbir otomatik varsayıma veya sonuca yol açmamalıdır. Ayrıca, reddetmesi durumunda başvuru sahibi otomatik olarak yetişkin kabul edilmemeli; bunun sebepleri araştırılmalı, durumu vaka bazlı olarak değerlendirilmeli ve reddetmesinin, başvuru sahibinin rıza göstermesi lehine olacak şekilde, orantısız biçimde kötü etkileri olmamalıdır. Başvuru sahibi herhangi bir gerekçe belirtmeden yaş değerlendirmesine girmemeye karar verirse, değerlendirmeye mümkün olduğu zaman mercilerin elindeki unsurlarla devam edilmelidir.

⁽²⁶⁾ EASO web sitesinde menşe ülke bilgisi toplamakta ve geliştirmektedir: <https://www.easo.europa.eu/information-analysis/country-origin-information/country-reports>

AB+ ülkelerinin uygulamalarından edinilen temel bulgular

- 11 AB+ ülkesi yaş değerlendirme yöntemine bakmaksızın başvuru sahibinden bilgilendirilmiş onam almaktadır.
- 12 AB+ ülkesi sadece tıbbi yöntemler kullanılacaksa başvuru sahibinin rızasını almaktadır.
- Dört AB+ ülkesi herhangi bir yöntem için rıza almamaktadır (iki ülke tıbbi yöntemler de kullanmadıkları için rıza almamaktadır).
- Öte yandan, altı AB+ ülkesi tüm durumlarda rıza almaktadır.
- Yedi AB+ ülkesi sadece tıbbi yöntemler kullanılacaksa temsilcinin rızasını almaktadır.
- Bir AB+ ülkesi başvuru sahibi 14 yaşından küçük görünüyorsa temsilcinin rızasını almaktadır.
- Beş AB+ ülkesi hiçbir durumda temsilciden onay almamaktadır.
- 15 AB+ ülkesi başvuru sahibine yöntem ne olursa olsun yaş değerlendirmesini reddetme imkanı tanımaktadır.
- Yedi AB+ ülkesi bu hakkı tanımakta ancak tıbbi muayenelerle kısıtlamaktadır.
- Üç AB+ ülkesi bu hakkı tanımamaktadır.
- Tıbbi yaş değerlendirmesini reddetmenin sonuçları hakkında:
  - 15 AB+ ülkesi başvuru sahibini otomatik olarak yetişkin kabul eder.
  - Altı AB+ ülkesi, gerekçesiz şekilde reddetmesi veya başvuru sahibinin çocuk olduğuna dair herhangi bir ilave gösterge bulunmaması halinde başvuru sahibini yetişkin kabul eder.
  - Altı AB+ ülkesi başvuru sahibini yaş değerlendirmesini reddetmesi halinde otomatik olarak yetişkin kabul eder
- Uluslararası koruma başvuru kararı alınırken, yedi AB+ ülkesi reddi dikkate almazken 14 AB+ ülkesi reddi göz önünde bulundurmaktadır.
- Bir AB+ ülkesi reddi ancak kişinin reşit olmamasının koruma talebinin esasıyla ilgili olması halinde dikkate aldığını belirtir (çocuğa özgü gerekçelerle zulüm veya ciddi zarar görme)

Daha fazla bilgi için bu yayının 4 numaralı ekini inceleyiniz.

Gizlilik ilkesi ve güvenlikle ilgili dikkate alınacak hususlar kapsamında verilerin korunması

Gizlilik, bilgilerin ele alınış biçimini ifade eder. Bilgiler gizli tutularak sağlandığında ve bu yüzden gizli olduğunda, yalnızca bilgi sahibinin rızası alınarak veya ulusal yasada izin verildiği takdirde yetkili kişiler ile paylaşılabilir. Paylaşılan bilgilerin kapsamı, yalnızca, ilgili tarafların fonksiyonlarını yerine getirebilmeleri için ihtiyaç duyduğu bilgiler ile sınırlıdır. Yasa izin vermediği takdirde, bilgiyi elinde bulunduran taraf söz konusu bilgiyi başka bir tarafla paylaşmak için kişinin rızasını almalıdır. Hassas bilgiler açıklanmadan önce çocuğun bilgiyi paylaşma izni, yaşına uygun bir şekilde alınmaya çalışılmalıdır. Yaş değerlendirmesi sürecine dâhil olan herkes verilerin korunmasına ilişkin gereklilikleri anlamalıdır ve bu gerekliliklere uymakla yükümlüdür. Buna ek olarak, hakkındaki bilgi paylaşılmadan önce o kişiden bilgilendirilmiş onam alınmalıdır. Yalnızca yaş değerlendirmesi amacına yönelik bilgiler alınmalı ve kullanılmalıdır.

Gizlilik ilkesi, özünde güvenlik hususlarıyla bağlantılıdır. Yaş değerlendirmesi sürecinde önemli koruyucu tedbirler olarak güvenlik ve gizlilik teminatları sağlanmalıdır. Bu husus, uluslararası korumaya ihtiyacı olabilen refakatsiz çocuklarla ilgilenirken bilhassa önemlidir.

Bu nokta, uluslararası koruma başvurusunda bulunan bir çocuğun menşee ülkesi hakkında bilgi almaya çalışırken ayrı bir ağırlık kazanmaktadır.

Başvuru sahibi yaşını kanıtlayan belgelere sahip değilse ve beyanlar yaşını kanıtlamak için yeterli görülüyorsa, yetkililer bu bilgiyi diğer yollarla edinme konusunda proaktif davranmalıdır. Ulusal veya

AB+ ülkelerinin veri tabanları, ilave belgeye sahip olabilecek aile fertleri veya diğer ülkelerin büyükelçilikleri gibi çok çeşitli kaynaklara başvurulabilir.

Bununla beraber, BM Çocuk Hakları Komitesi Genel Yorum No 6'da vurgulandığı gibi ⁽²⁷⁾, yaş değerlendirmesi yapılırken çocuğun sığınmacı veya mülteci statüsüne atıfta bulunulmamalıdır (para. 80). Gizlilik ilkesine uyulmadığı takdirde çocuğun menşe ülkede kalan aile fertlerinin güvenliği tehlikeye atılabilir; çocuk yerinde mülteci haline gelebilir (para. 23), yani çocuk uluslararası koruma talep ediyorsa, bu bilginin menşe ülkedeki yetkililere ifşa edilmesi, başvuru sahibinin ülkesine döndüğünde zulme uğrayabileceği veya ciddi zarar görebileceği anlamına gelebilir.

Yaş değerlendirmesi amacıyla toplanan bilgiler dâhil olmak üzere uluslararası korunma prosedürü kapsamında toplanan bilgilere ilişkin olarak gizlilik ilkesinin ihlal edilmesi, hem çocuğu ve ailesini hem de sığınma sisteminin bütünlüğünü ciddi biçimde etkileyebilir.

Çocuklar konusunda deneyimli vasıflı profesyoneller

Çocuklarla ve çocuklar için çalışan herkes, çocukların hakları ve ihtiyaçları konusunda başlangıçta ve sonrasında devam eden şekilde uygun eğitim almalıdır. Uzmanlık alanları içinde, spesifik olarak yaş değerlendirmesi amacıyla bunu yetkin şekilde sergileyebilmeli ya da bunu yapmak için eğitilmiş olmalıdırlar.

En az müdahaleci yöntem

Değiştirilmiş SPD'de kabul edildiği gibi, yaş değerlendirmesi istenen kesinlik seviyesiyle bağlantılı en az müdahaleci muayene şekliyle yapılmalıdır. Bireyin haysiyetine tamamen saygı gösterilmelidir.

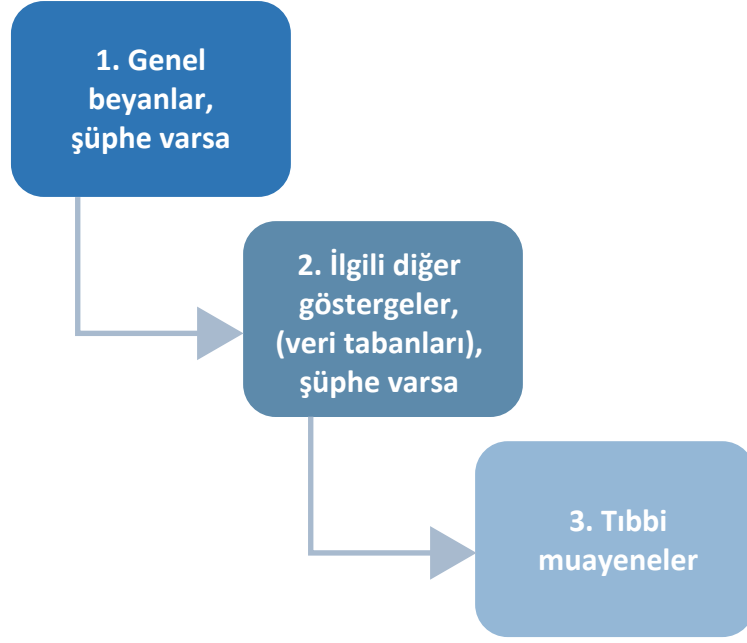
İnvasif terimi, tıbbi prosedürlerde vücuda veya vücut boşluklarına aletlerin veya diğer objelerin girdiğini belirtmek için yaygın olarak kullanılan bir terimdir. Ayrıca dokuların kesilmesini de kapsar. Bu terim müdahalecilik ile eş anlamlı olarak kullanılabilir, ancak her iki terimin bu bağlamda birbirinin yerine geçer şekilde kullanıldığı görülebilir. Yaş değerlendirmesi yöntemlerinin olumsuz etkileri her zaman bahsedilen fiziksel etkileri değil aynı zamanda kişinin mahremiyetine müdahale edilmesini ifade ettiğinden, daha geniş **spektruma** sahip olduğu için **müdahalecilik** terimi tercih edilmektedir.

Müdahale seviyesi, kullanılan yöntemin kişinin mahremiyeti üzerindeki etkisi (mülakat yoluyla) olarak kabul edilebilir ki bu kişinin fiziksel sağlığı (ör. iyonizasyon) veya psikolojik sağlığı (ör. travmatik olayları hatırlama) üzerindeki etkisinden farklıdır. Bu münferit hususlar hangi yöntemlerin diğerlerinden daha fazla müdahaleci olduğu konusunda fikir birliğine varılmasını ve dolayısıyla objektif biçimde puanlanmalarını çok zorlaştırmaktadır. Bu nedenle, müdahalecilik her bir başvuru sahibinin kendi koşullarına dayanarak vaka bazında değerlendirilmelidir. Örneğin, geçmişte travmatik deneyimler yaşamış bazı başvuru sahipleri için bilek röntgeni psikolojik olarak müdahaleci olarak algılanmazken, örneğin geçmişteki olayları hatırlamak gibi güçlü psikolojik unsurlar içeren bir mülakat tedirgin edici olabilir. Başka vakalarda, manyetik rezonans görüntüleme (MRI) için kullanılan sarmal cihazın içine girmek klostrifobik ve dolayısıyla bazı başvuru sahipleri için uygunsuz olabilir.

Bu nedenle, en az müdahaleci yöntemin ve her bir başvuru sahibinin ihtiyaçlarını karşılayan bir yaş değerlendirmesi sürecinin seçilmesi bir zorluk olarak karşımıza çıkmaya devam edecektir.

“Üye Ülkeler, genel beyanlar ve ilgili diğer göstergelerin ardından, başvuru sahibinin yaşı konusunda şüphe bulunduğu durumlarda refakatsiz çocukların yaşını belirlemek için [...] tıbbi muayenelere başvurabilir.” (Değiştirilmiş SPD Madde 25.5)

⁽²⁷⁾ BM Çocuk Hakları Komitesi, Menşe ülkeleri dışında ebeveynlerinden ayrı düşmüş ve refakatçisi olmayan çocuklara muamele hakkında Genel Yorum No 6 (2005)

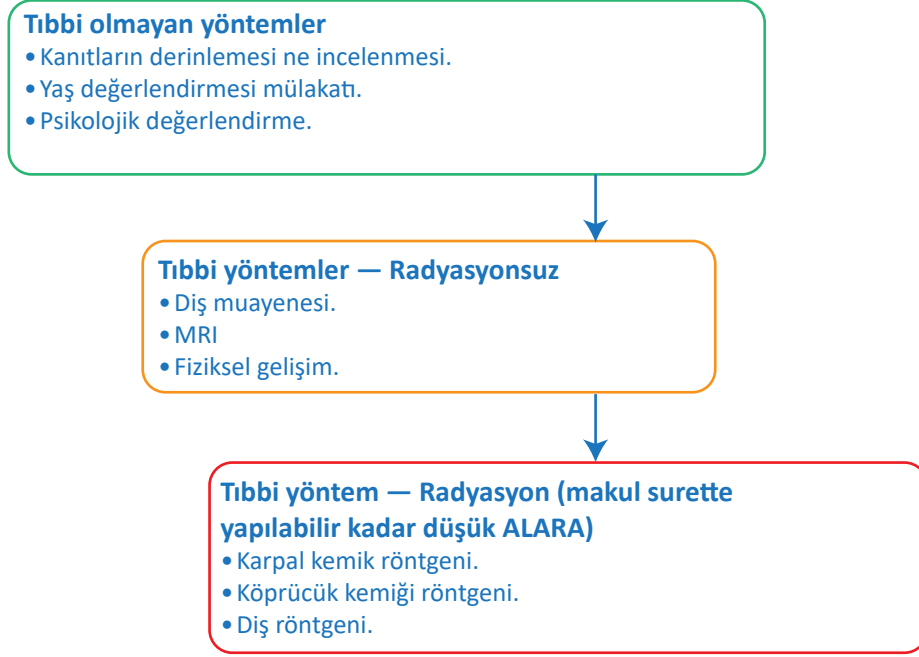
Sonuç olarak, yetkililer daha fazla değerlendirme yapmanın gerekli olup olmadığına kadar vermeden önce mevcut beyanları ve ilgili göstergeleri incelemelidir.

Dolayısıyla, yetkililer ellerindeki **tüm mevcut kanıtları toplam ve analiz etme** hususunda proaktif bir yaklaşım benimsek zorundadır. Buna sadece kişinin belgeleri değil aynı zamanda kişinin yaşı hakkında bilgi ve kanıt sahibi olabilecek diğer aile fertleri (ör. yaşını gösteren belge bulunan abla/abi), diğer veri tabanları vb. dâhildir. Bu bilgi, başvuru sahibinin ve ailesinin riske atılmaması koşuluyla toplanmalıdır. Bu tür bilgi toplarken, yetkililer bir yaş değerlendirmesi yapmıyordur; bunun yerine sığınma veya göç yetkililerinin işlerinin bir parçası olarak kanıtları olağan şekilde analiz ettikleri kabul edilir.

Mevcut belge veya kanıt yaş hakkında doğrudan bilgi vermiyorsa, daha derinlemesine bir analiz veya soruşturma gereklidir ve bundan sonra **kanıtların ileri analizinin** yapılması gerekir. Bu işlem, bir önceki paragrafta bahsi geçen olağan bilgi toplamadan farklı olarak bir yaş değerlendirmesi yöntemi olarak kabul edilir. Diğerleriyle birlikte bu yöntem, her bir yöntemin avantajlarının ve kısıtlamalarının analiz edildiği 4. Bölüm'de ayrıntılarıyla ele alınmıştır.

Yaş değerlendirmesi amacıyla kullanılan bazı tıbbi yöntemler arasında radyasyon kullanımı (karpal kemik, köprücük kemiği, pelvik kemik veya diğer röntgenleri) bulunmaktadır. Bu yöntemlerin kullanılması, radyasyonun başvuru sahibinin sağlığı üzerinde olumsuz etki yaratması riskini taşır. Bu nedenle, öncelikle daha az müdahaleci (tıbbi olmayan) yöntemler kullanılmalı; tıbbi yöntemlere başvurulması gerekli görünüyorsa, radyasyon içeren yöntemlerden önce radyasyonsuz olanlara öncelik verilmelidir. Aşağıdaki görselde yöntemlerin nasıl öncelik sırasına konulması gerektiği gösterilmektedir.

Yaş değerlendirmesi yöntemlerinde öncelik sıralaması

Radyasyon içeren yöntemler ancak son çare olarak gerekli görülmelidir. Eğer bu yöntemlerin kullanılması gerekiyorsa, olası negatif etki riskini önlemek için gerekli tüm tedbirler alınmalı ve ihtiyatlı olunmalıdır. Başvuru sahibinin maruz kalacağı radyasyon miktarı uygulamada hangi bölgenin maruz kaldığına, kullanılan ekipmana ve ulusal mevzuata göre değişmektedir. Bu bağlamda, makul derecede ulaşılabilir (ALARA) ilkesinin uygulanması elzemdir. ALARA, tüm “makul yöntemler” uygulanarak radyasyon dozlarının en aza indirgenmesine ve çevreye radyoaktif madde salınmasının kısıtlanmasına dayalı bir radyasyon güvenliği ilkesidir. ALARA hem güçlü bir radyasyon güvenliği ilkesi hem de tüm radyasyon koruma programları için bir düzenleyici koşuldur. Radyasyon dozlarını ALARA (makul derecede ulaşılabilir) tutan üç ana faktör süre, mesafe ve kalkanlamadır:

1. Süre: Radyasyona maruz kalma süresinin kısıtlanması, radyasyon dozlarını azalacaktır.
2. Mesafe: Muayene olan kişi ile radyasyon kaynağı arasındaki mesafenin artırılması, mesafe kare başına maruz kalmayı azaltacaktır. Vücut ile radyasyon kaynağı arasındaki mesafenin iki katına çıkarılması, radyasyonu dört katı bölecektir.
3. Kalkanlama: Radyasyona maruz kalınmasını azaltmak için kullanılan çeşitli kalkanlar mevcuttur. Bunlar arasında kurşun önlükler, mobil kurşun kalkanları, kurşun gözlükler ve kurşun bariyerler yer alır. Yüksek radyasyonlu alanlarda çalışırken, mümkün olan her zaman kalkan kullanılması önemlidir.

Müdahalecilikle ilgili dikkate alınması gereken bir diğer önemli husus sadece seçilen yöntemle değil muayenelerin yapılma şekliyle de ilgilidir.

- Muayeneler asla zorla yapılmamalı ve kültürel açıdan uygunsuz olmamalıdır; profesyoneller vasıflı ve cinsiyet ve kültür açısından hassas konularda eğitim almış olmalıdır.
- Muayenenin nasıl yapılacağına dair iç kılavuzlar, tercih edilen cinsiyette muayene görevlisi ve eğer gerekiyorsa tercüman görevlendirilmesi ya da durumu başvuru sahibi için daha az göz korkutucu hale getirmek için muayene yapacak görevli sayısını ikiye indirmek gibi gerekli tedbirleri yansıtmalıdır.
- Yöntemin/uygulamaların gerçekleştirildiği tesisler, gizlilik ilkesine ve çocuk için koruyucu tedbirler dâhil çocuğun haklarına saygı duyarak, azami şekilde mahremiyet sağlamak için uygun koşullara sahip olmalıdır.

- Çıplaklık içeren ya da genital organların veya özel bölgelerin incelendiği veya antropometrik ölçüldüğü muayeneler son derece müdahaleci olduklarından uygulanmamalıdır; bu husus farklı geçmişe sahip kişiler ve istismara uğramış kişiler için bilhassa önemlidir.

Bu sebeple, cinsel olgunluğun gözlemlenmesi için çıplaklık içeren veya genital organların incelendiği veya muayene edildiği hiçbir yöntem yaş değerlendirmesi amacıyla kullanılmamalıdır.

Uygulamadan örnek

FR — 14 Mart 2016 tarihli çocukların korunması yasası uyarınca, röntgen kullanımı kısıtlanmış olup 18 yaşından küçük olduğunu iddia eden kişilerin yaşını değerlendirmede cinsel olgunluğun gözlemlenmesi kesin şekilde yasaklanmaktadır.

UK — Sınırdaki göçmenlik memurlarına genç yaşta refakatsiz bir kişiyle ilk karşılaştığında kişinin kendi beyanı, mevcut belgeler ve göçmenlik memurunun bizzat yaptığı fiziksel görünüş ve tavır değerlendirmesine dayanarak bir ön değerlendirme yapmalarına izin verilmektedir. Kişi itiraz edebileceği ve karşı çıkabileceği için bu değerlendirme bağlayıcı değildir. Ayrıca, göçmenlik memuru kişinin yaşına ilişkin görüşünü daha fazla netleştirmesini talep edebilir. Her iki durumda, kişi itiraz ederse veya göçmenlik memurunun kişinin 18 yaşından küçük olduğuna dair bir endişesi varsa, hüsnü zan ilkesi uygulanır ve kişiye çocuk olarak muamele edilir. Yani söz konusu kişi, daha sonra yaş değerlendirmesi yapması istenecek olan çocuk hizmetleri departmanına transfer edilir. Yerel makamın bunu hangi araçla gerçekleştireceği kanunda belirtilmemektedir; ancak uygulamada iki sosyal hizmet görevlisi kişiyi değerlendirir ve o değerlendirmeye göre bir tespit bulunur. Görevliler bir sonuca varmak için eğitimlerini ve gençlerle çalışma deneyimlerini kullanırlar.

CY — İlgili prosedür bütünsel bir yaklaşım kullanmakta olup tıbbi ve tıbbi olmayan muayeneler içerir.

Tıbbi olmayan muayeneler:

1. başvuru sahibinin sunduğu belgeler;
2. ilçe sosyal hizmetler memurunun notu;
3. sığınma hizmetleri tarafından gerçekleştirilen yaş değerlendirmesi mülakatları.

Tıbbi olmayan tüm muayeneleri (1-3) tüketmiş olan sığınma hizmetleri başvuru sahibinin yaşını sorgulamaya hâlâ devam ediyorsa, ulusal mülteci kanunları Madde 10(1)(G)'de belirtildiği üzere başvuru sahibinin yaşını tespit etmek için tıbbi muayeneler yapılabilir.

Tüm tıbbi muayeneler bir tercüman ve çocuğun vasisi huzurunda gerçekleştirilir.

Kesinlik ve hata payı

Kesinlik terimi “**doğru veya hatasız olma durumu veya niteliği**” olarak tanımlanmaktadır. Bu, yaş değerlendirmesi sürecinde temel hususlardan biridir. Henüz kişinin kronolojik yaşını tam olarak ortaya koyan bir yaş değerlendirmesi yöntemi bulunmamaktadır. Mevcut yöntemler sadece tahmini bir yaş verebilir, dolayısıyla “yaş tespiti” yerine “yaş değerlendirmesi” veya “yaş tahmini” ifadeleri tercih edilmelidir. Tüm yöntemlerde bir hata payı olduğundan, bu husus özellikle nihai olmayan sonuçlar için her zaman belgelendirilmelidir. Tüm yöntemler tüm yaş gruplarını tahmin edemediği için, söz konusu olan yaş aralığına dayanarak yöntem seçilmelidir (bazı yöntemler belirli yaş segmentlerinde diğerlerine göre daha kesin sonuç verir). Dikkate alınması gereken bir diğer husus da muayene edilen başvuru sahibinin cinsiyetidir, zira yöntemin hata payı muayene edilen kişinin cinsiyetine bağlı olarak farklılık gösterebilir ⁽²⁸⁾.

⁽²⁸⁾ Tscholl, P.M, Junge, A., Dvorak, J. & Zubler, V., ‘MRI of the wrist is not recommended for age determination in female football players of U-16/U-17 competitions’, *Scand J Med Sci Sports*, 2015, doi:10.1111/sms.12461.

Ritz-Timme ve arkadaşları tarafından önerilen rehber ilkelere uygun olarak ⁽²⁹⁾, bir yaş değerlendirmesi yönteminin kabul edilebilir bulunması için, şu koşulları yerine getirmesi gereklidir:

1. Yöntem şeffaf ve kanıtlanabilir olmalı ve kural olarak meslektaş görüşü alınarak hazırlanan bir dergide bilimsel topluluğa sunulmalıdır.
2. Yöntemin yaş değerlendirmesi açısından doğruluğu hakkında net bilgi bulunmalıdır.
3. Yöntem altta yatan tüm soruları çözmeye yetecek kadar doğru olmalı ve belirli bir vakanın özel gerekliliklerini yerine getirebilmelidir.
4. Yaşayan kişilerde yaş değerlendirmesi vakalarında, özellikle tıbbi müdahale yapılacaksa, tıbbi etik ilkeler ve hukuki düzenlemeler dikkate alınmalıdır.

Schmeling ve arkadaşlarına göre 2011 ⁽³⁰⁾, kullanılan herhangi bir referans materyalinin **doğru** kabul edilmesi için belirli koşulları yerine getirmesi gereklidir (Soları, A. C. & Ambramovitch, K., 'The accuracy and precision of third molar development as an indicator of chronological age in Hispanics', *Journal of Forensic Sciences*, (2002), 47. Cilt, 3. Sayı, sf. 531-535):

- yeterli örneklem boyutu,
- test edilen kişilerin doğrulanmış yaşları,
- tek tip yaş dağılımı,
- cinsiyete göre ayırma,
- muayene tarihi ayrıntıları,
- çalışan özelliklerin net tanımı,
- metodolojinin tam tanımı,
- genetik-coğrafi menşe ile görelî referans popülasyonu hakkında ayrıntılar
- sosyoekonomik statü,
- sağlık durumu,
- grup boyutu ayrıntıları, ortalama veya medyan değer ve çalışılan her özelliğin varyasyon ölçümü.

Değerlendirmenin hata payı belgelendirilmeli ve okuyucu dostu bir biçimde rapora dâhil edilmelidir. Bu sonuçların doğru yorumlanması ve hukuk görevlileri, hakimler, savcılar, vasiler/temsilciler veya sığınma ve göçmenlik görevlileri gibi tıbbi uzmanlığı olmayan diğer profesyonellerin anlaması içindir.

DE — İlk muayeneden sonra nihai sonuçlar elde edilmezse, hüsnü zan tanınmaya devam edilir ve sürecin parçası olarak kademeli şekilde diğer yaş değerlendirmesi yöntemleri kullanılır. Böylece, kararın daha geniş yelpazede kanıta dayanması onu güvenilir kılar. Federal eyaletler (*Länder*), refakatsiz çocuklar bir Alman yetkilisiyle temasa geçer geçmez "bakım altına alındıklarında" (*Inobhutnahme*) refakatsiz çocukların yaşını belirlemekten sorumludur. Onların ilgili kararları sığınma prosedürünün de dayanağını oluşturur.

Sosyal kanunu 2015 yılında değiştiren kanunun önsözünde, Federal Gençleri Esirgeme Çalışma Grubu'nun tavsiyelerine atıfta bulunmaktadır; (*Bundesarbeitsgemeinschaft landesjugendämter*; http://www.baglae.de/downloads/118_handlungsempfehlungen-umf_2014.pdf).

Nitekim sosyal kod Bölüm 42, kademeli bir prosedür ortaya koyan yaş değerlendirmesi sürecine dayanak sağlamaktadır. Federal Gençleri Esirgeme Çalışma Grubu, yaş değerlendirmesi süreci için Adli Yaş Teşhisi Grubu'nun tavsiyelerine (*Arbeitsgemeinschaft für Forensische Altersdiagnostik*, AGFAD; http://campus.uni-muenster.de/fileadmin/einrichtung/agfad/empfehlungen/empfehlungen_ausserhalb_strafverfahren.pdf) başvurulmasını önerir.

⁽²⁹⁾ Ritz-Timme, S., Cattaneo, C., Collins, M.J. et al., 'Age estimation: the state of the art in relation to the specific demands of forensic practice', *Int J Legal Med*, 2000, 113(3), sf. 129-136.

⁽³⁰⁾ Schmeling, A., Garamendi, P. M., Prieto, J. L. & Landa, M. I., 'Forensic age estimation in unaccompanied minors and young living adults', *Forensic medicine — From old problems to new challenges*, Vieira, D. N. (ed.), InTech, (2001), şu adreste mevcuttur: <https://www.intechopen.com/books/forensic-medicine-from-old-problems-to-new-challenges/forensic-age-estimation-in-unaccompanied-minors-and-young-living-adult>

NO— Oslo Üniversitesi Hastanesi Adli Bölümü tarafından el ve yirmi yaş dışı röntgenlerinin evreleme sonuçlarının okunması için yeni bir yöntem geliştirilmiştir. Bu yöntem, iki radyolojik yöntemin verilerini birleştiren bir istatistik modeli içerir: Demirjian'ın üçüncü molar evrelemesi ve Greulich ile Pyle'nin el ve bilek atlası. Toplamda (her iki cinsiyetten) 14.000'i aşkın birey içermektedir. Bu istatistiksel model bir geçiş modelinin (her cinsiyet için) birleştirilmiş çeşitli veri setlerine uydurulmasına dayanmakta olup belirli evrelere göre kronolojik yaş dağılımı elde etmek için Bayes Teoremi kullanılır. Sonuçlarda tahmin aralığı %95 ve %75 olarak ve 18 yaş ve 16 yaş altında vaka yüzdesi olarak sunulmaktadır. Referans materyalini aşan büyük biyolojik varyasyonlar nedeniyle, tam olarak kesin sonuçlar elde edilemez. Bununla birlikte, genel değerlendirmede net sonuçlara nispeten yüksek ağırlık verilebilir. Oslo Üniversitesi Hastanesi bu yaş değerlendirmesi yöntemi için yakın zamanda BioAlder adlı kapsamlı bir el kitabı yayınlamıştır.

AB+ ülkelerinin uygulamalarından edinilen temel bulgular

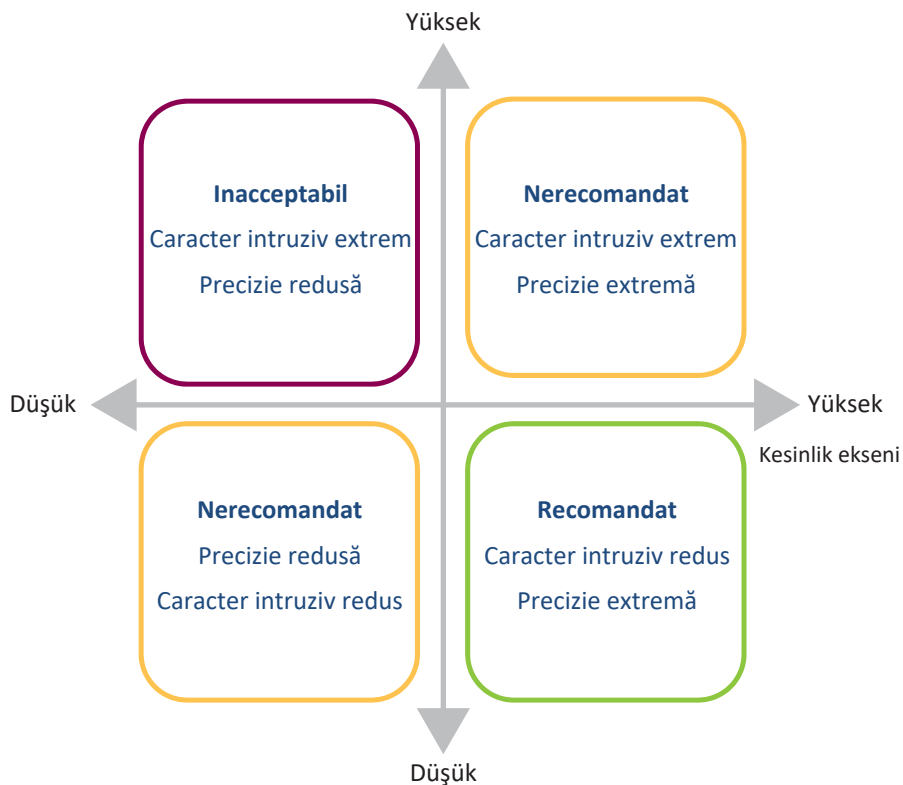
Yaş değerlendirmesi sürecinden nihai olmayan sonuçlar elde edildiğinde, 16 AB+ ülkesi hüsnü zan tanırken altı AB+ ülkesi hüsnü zan tanınamakta ve sadece mevcut kanıt ve bilgileri dikkate almaktadır.

Daha fazla bilgi için bu yayının 4 numaralı ekini inceleyiniz.

Müdahalecilik ile doğruluğu birleştirme

Yöntemler seçilmeden önce müdahalecilikleri ve doğrulukları dikkate alınmalıdır. Öncelikle daha az müdahaleci ve daha doğru sonuçlar veren yöntemler seçilmeli, daha az müdahaleci ancak daha az doğru sonuçlar veren yöntemler son tercih olmalıdır. Bir yöntem son derece müdahaleci hale geldiğinde, doğruluk potansiyeline bakılmaksızın, değerlendirme durdurulmalıdır. Çıplaklık veya genital organların sergilenmesi herkes için aşırı derecede stresliken bu durum menşei ülkelerinde uğradıkları zulmün bir parçası olarak veya göç ederken suistimal edilmiş olabilecek çocuklar için çok daha travmatiktir. Müdahale seviyesinin yüksek olması ve bu yöntemlerin kullanılması sonucunda travmaya sebep olma riskinin artması nedeniyle, bu muayenelerin yaş değerlendirmesi amacıyla kullanılması kabul edilemez.

Müdahalecilik ile doğruluğu dikkate alma

Etkili bir hukuki yola başvurma hakkı

Olumsuz (iddia edilen yaşla çelişen) karar alınması durumunda, yetkililer kararın sebeplerini açıklamalı ve başvuru sahibini itiraz yolları hakkında bilgilendirmelidir. Başvuru sahibinin çocuk/yetişkin olması uluslararası koruma prosedürünün nasıl gerçekleştirileceğini etkileyebileceğinden (öncelik verme, koruyucu tedbirler vb.), yaş değerlendirmesi hakkındaki karar uluslararası koruma kararından ayrı ve ondan önce verilmelidir. Yaş değerlendirmesi sonucunun kendisine itiraz etmek için ayrı bir hak tanınmamışsa, adli inceleme yoluyla veya genel olarak koruma talebinin dikkate alınmasının bir parçası olarak sonuca itiraz etme fırsatı mevcut olmalıdır. Kişinin süreç boyunca kendisine hukuki yardım sağlayacak bir temsilciye erişimi olmalıdır. Ayrı karar sunulurken, itiraz yolları hakkında ücretsiz olarak ve başvuru sahibinin anlama seviyesine göre bilgi verilmelidir. Bu noktada başvuru sahibinin görüşlerini duyurma fırsatı olmalıdır.

AB+ ülkelerinin uygulamalarından edinilen temel bulgular

Yaş değerlendirmesi kararına karşı başvuru sahibinin başvurabileceği hukuki çözümler hakkında:

- Sekiz AB+ ülkesi yaş değerlendirmesi kararına ayrıca itiraz etme olanağı sunmaktadır.
- Dokuz AB+ ülkesi uluslararası koruma kararının bir parçası olarak veya aynı zamanda yaş değerlendirmesi kararına ayrıca itiraz etme olanağı sunmaktadır.
- İki AB+ ülkesi yaş değerlendirmesi sonucuna itiraz için başvuru sahibine hukuki çözümler sunmamaktadır.

Daha fazla bilgi için bu yayının 4 numaralı ekini inceleyiniz.

3. Bölüm Yaş değerlendirmesi süreci: çoklu disiplinli ve bütünsel bir yaklaşım uygulama

Yaş değerlendirmesi sürecinde bütünsel ve çoklu disiplinli bir yaklaşım uygulama

Bütünsel yaklaşım, bir şeyin veya toplam bir sistemin sadece parçaları yerine tümünü dikkate alır. Ana amacı kronolojik yaşı tahmin etmek olan basit yaş değerlendirmesinin aksine, “bütünsel” yaklaşıma dayalı bir yaş değerlendirmesi süreci sadece yaşa odaklanmaz, daha geniş yelpazede faktörleri dikkate alır. Bu yaklaşımı kullanarak, göç bağlamında çocukların ve gençlerin ihtiyaçları da kronolojik yaş değerlendirilirken göz önünde bulundurulur. Bu nedenle bütünsel yaş değerlendirmesi, değerlendirme sürecinin başvuru sahibine özgü koşullara dayandırılmasına olanak tanıyarak (örneğin, yaş değerlendirmesine girip girmeme, yöntem ve muayene görevlisi seçiminde söz sahibi olma vb.) yaş değerlendirmesi sürecinin esnetilmesine ve bireyselleştirilmesine imkân tanır.

Bunun sonucunda, bütünsel olarak tasarlanmış yaş değerlendirmesi süreç boyunca ÇYM gözetilmesini güçlendirir. Onları etkileyen tüm eylemlerde sistemli ve sürekli ÇYM gözetilmelidir. Bu nedenle, her yaş değerlendirmesi süreci öncelikle çocuğun uygun biçimde ve öncelikli olarak kimliğinin saptanmasına uğraşmalıdır (özellikle refakatsiz çocuklar söz konusu olduğunda). Çocuğun ihtiyaçlarına dair genel tabloyu görmek için bazı tedbirler alınmalıdır, örneğin:

- Çocukla etkileşimde olan kişiler (öğretmenler, bakıcılar, vasiler/temsalciler, sağlıkçılar, kabul mercileri, sığınma ve göç yetkilileri ve emniyet yetkilileri dâhil) endişe veya ilgi duyulan hususla ilgili unsuları (geçmişte istismar veya travmatik deneyimler) tespit etmek üzere gerekli tüm bilgileri toplamak için proaktif bir yaklaşım benimsemelidir — çocuklara süreç boyunca yalnızca yaşlarıyla ilgili değil ihtiyaçları ve endişeleri ile ilgili de kulak verilmelidir.
- Mülakat sayısını en aza indirmek ve soruların tekrarlanmasından kaçınmak için, ilgili diğer aktörler de (vasiler/temsalciler, sağlıkçılar, kabul mercileri, sığınma ve göç yetkilileri ve emniyet yetkilileri) süreç boyunca mümkün olduğunda ve verilerin korunmasına ilişkin kurallara uyararak bu bilgilere erişebilmelidir.
- Buna ek olarak, bu profesyoneller uzmanlık ve deneyimlere göre fikir belirtme ve gerekli olduğunda görüş alışverişinde bulunma fırsatına sahip olacaktır.
- Takip edilecek süreç ilgili tüm paydaşlara danışılarak detaylandırılmalıdır; bu noktada, bütünsel yaklaşım şu şekilde çoklu disiplinle yaklaşıma bağlantı kuracaktır.

Çoklu disiplinli yaklaşım, bir konu veya sorunu çeşitli akademik disiplinleri veya profesyonel uzmanlık alanlarını birleştirerek veya dâhil ederek ele alır.

Yaş değerlendirmesi amacı doğrultusunda çoklu disiplinli yaklaşım fiziksel, psikolojik, gelişimsel, çevresel ve kültürel gibi farklı faktörlerin veya yönlerin araştırılması anlamına gelir⁽³¹⁾. Benzer şekilde, sadece tıbbi yöntemlere dayalı bir yaş değerlendirmesi süreci çoklu disiplinli olarak kabul edilemez. Bir kişinin yaşını kesin olarak söyleyebilecek tek bir yöntem bulunmadığından, farklı yöntemler kullanılarak birden fazla faktörün değerlendirilmesi gerekir. Bu sayede kararın daha geniş yelpazede kanıtlara dayanması sağlanarak değerlendirmenin güvenilirliği artırılır. Bu bakımdan, çoklu disiplinli bir değerlendirme süreç boyunca, muayenelerde ve farklı muayene sonuçları alındıktan sonra karar alınırken, kendi uzmanlık alanlarında yaş değerlendirmesi açısından uygun vasfa sahip profesyonellerin çalışmasını gerektirir. Yönteme bağlı olarak bu kişilere sosyal hizmet görevlileri, doktorlar, radyologlar, (çocuk) psikologları, çocuk doktorları veya çocuk gelişimi ve yaş tahmini alanında uzman diğer vasıflı şahıslar dâhil olabilir. Farklı uzmanların katkılarını koordine etmek için, çoklu disiplinli bir yaklaşımın pratik uygulaması amacıyla bir koordinasyon mekanizması kurulmalıdır.

⁽³¹⁾ EASO Yaş Değerlendirmesi Çalışma Grubu, Eylül 2016.

Uluslararası koruma başvurusunun incelenmesiyle ilgili tüm hususlarda olduğu gibi ve değiştirilmiş YD Madde 4 uyarınca, mevcut tüm kanıtlar dikkate alınmalıdır. Hangi profesyonellerin değerlendirmenin bir parçası olması gerektiğine ilişkin kararda, bir yandan başvuru sahibine en az şekilde müdahale edilmesi sağlanırken diğer yandan değerlendirmenin genel doğruluğunun mümkün olduğunca artırılması hedeflenmelidir.

Yaş değerlendirmesi için hangi yöntemin seçileceğine kadar verilirken, göz önünde bulundurulması gereken birincil husus ÇYM olmalıdır. Değiştirilmiş SPD, genel beyanlar ve ilgili diğer göstergelerin ardından eğer Üye Ülkeler başvuru sahibinin yaşından şüphe ediyorsa, uluslararası koruma başvurusunun incelenmesi çerçevesinde refakatsiz çocukların yaşını belirlemek için tıbbi muayenelere başvurabilir ifadesini kullanmaktadır. Başvuru sahibinin psikolojik gelişimi ve olgunluğu süreç boyunca araştırılması gereken esas unsurlar olduğundan, diğer yöntemlerden önce bir psikososyal değerlendirme tercih edilmelidir.

Çoklu disiplinli bir değerlendirmeden sonra bir Üye Ülkenin başvuru sahibinin yaşı hakkında hâlâ şüphesi varsa, başvuru sahibinin çocuk olduğunu varsaymaları gereklidir.

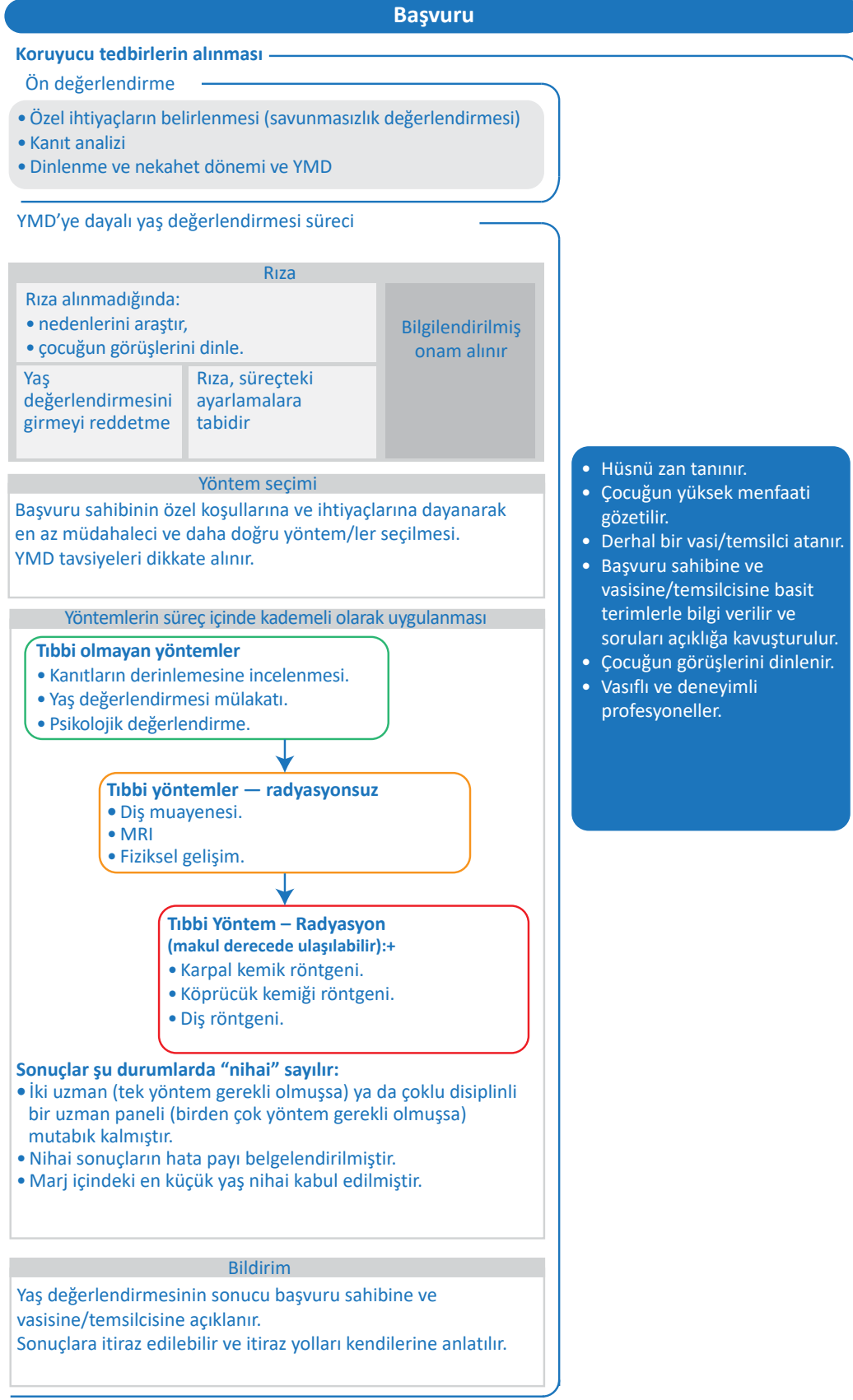
IOM'ye göre ⁽³²⁾, yaş değerlendirmesinde hâlihazırda üç ana yaklaşım mevcuttur:

- **Tıbbi olmayan** şekilde en iyi tanımlanabilecek olan ilk yöntemde mevcut belgeler değerlendirilir, fiziksel görünüşe görsel bir değerlendirme yapılır ve kişinin hayatı ve içinde bulunduğu koşulları anlattığı mülakat dikkate alınır.
- Esasen **tıbbi** olan ikinci yöntem fiziksel muayene içerir, kemik ve/veya diş röntgeni çekilir.
- Üçüncü yöntem, bu **çoklu disiplinli işbirliğini** savunmasız çocuklar ve gençler için iyi sonuçlar elde etmenin bir ön koşulu olarak kabul ederek hem tıbbi olmayan hem tıbbi yaklaşımları birleştirir.

⁽³²⁾ EASO Yaş Değerlendirmesi Çalışma Grubu, Eylül 2016.

Yaş değerlendirmesi süreci akış şeması

Aşağıdaki akış şemasında, bir önceki bölümde anlatılan süreçle birlikte etkin ve güvenli bir yaş değerlendirmesi yapmak için gerekli adımlar ve koruyucu tedbirler gösterilmektedir.

Yaş değerlendirmesi süreci hakkında rehberlik

Yaş değerlendirmesinin gerekli olup olmadığı değerlendirilirken

Sürece karar vermeden ve herhangi bir yaş değerlendirmesi yapmadan önce belirli ön koşullar yerine getirilmeli ve koruyucu tedbirler alınmalıdır.

- Başvuru sahibi **uluslararası koruma** başvurusunda bulunmuştur ve kimlik, yaş ve aile bağları gibi kişisel bilgileri kayıt altına alınmıştır.
- Başvurunun sahibinin iddia ettiği yaşı (yetişkin veya çocuk olarak) belgelerle ve iddia edilen yaşla irdeleyen diğer kanıtlarla **desteklenmemektedir**.
- Başvuru sahibinin iddia ettiği yaşta **şüphe duyulmaktadır**.
- Sorgulanan yaş aralığı, bu amaç için AB'de ve/veya ulusal kanunda belirtilen yaşta açık şekilde yüksekse, başvuru sahibinden geçici olarak parmak izi alınabilir ve AB sığınma parmak izi veri tabanına dâhil edilir ⁽³³⁾.
- **Hüsnü zan** uygulanırken, başvuru sahibi 18 yaşından küçük kabul edilir ve eğer refakatçisi yoksa derhal bir **vasi/temsilci** atanır.
- Bu noktadan sonra, başvuru sahibinin yetişkin olduğunu ortaya koyan nihai sonuçlara alınana dek **ÇYM** gözetilir.

Kişinin yaşı onu savunmasız (çocuk, yaşlı) kılabilen veya önceden mevcut hassasiyetlerini (cinsiyet, aile koşulları, cinsel eğilim, cinsel kimlik, engellilik, ciddi hastalık ya da işkenceye veya diğer şekillerde ciddi şiddete maruz kalmış olmaktan kaynaklanan) daha fazla vurgulayabilen bir faktördür. Bu hassasiyetlerin başvuru sahibinin uluslararası koruma başvurusunu sunabilmesini ve ispat edebilmesini olumsuz etkileyebileceği göz önüne alınarak, AB sığınma *müktesabati* özel ihtiyaçları olan başvuru sahiplerine adil sığınma prosedürleri sunmak amacıyla ilave koruyucu tedbirler uygulanır. Özel ihtiyaçları olan başvuru sahiplerinin başvurularını eksiksiz biçimde sunmalarını ve ispat etmelerini sağlamak için, bir erken **tespit mekanizması** kullanılmalı ve daha sonra, gerekli olduğunda, savunmasızlık değerlendirilmesi yapılmalıdır. Bununla birlikte, yetkililer sürecin daha sonraki aşamalarında ortaya çıkabilecek savunmasızlık işaretlerini hızlıca belirlemek için tetikte kalmalıdır. Sonraki aşamalarda tespit mümkün olabilmesi ve dolayısıyla gereksiz gecikme olmadan uygun desteğin sağlanması için bu mekanizma süreç boyunca işlemelidir.

Savunmasız başvuru sahibinin özel ihtiyaçları hangi yöntemlerin kullanılacağına, değerlendirmenin nasıl yapılacağına ve bunun söz konusu başvuru sahibi üzerinde olumsuz etkileri olup olmayacağına karar verilirken kilit rol oynamalıdır. Özel ihtiyaçların değerlendirilmesi için toplanan bazı bilgiler yaş değerlendirmesinde kullanılabilir. Bu şekilde, aynı kişiyle ilgili süreçlerin tekrarlanması ve gecikme yaşanması engellenmiş olur. Bütünsel ve çoklu disiplinli bir yaklaşımla gerçekleştirildiğinde yaş değerlendirmesi, daha önceki savunmasızlık değerlendirmelerinde tespit edilmemiş olan diğer ihtiyaçların ve hassasiyetlerin belirlenmesine de yardımcı olabilir.

Bu aşamada, eğer iddia edilen yaş doğrulanamıyorsa ve soruşturmanın başvuru sahibini veya ailesini tehlikeye atmayacağından emin olduktan sonra, yetkililer proaktif şekilde diğer kaynaklardan bilgi edinmeye çalışabilirler. **Kanıt analizi** denilen bu ön adımda, yetkililerin elindeki tüm kanıtlar (belgeler, başvuru sahibinin ve aile fertlerinin başvuru sahibinin yaşı ve kimliği hakkındaki beyanları, vasinin beyanı, diğer veri tabanlarında mevcut bilgiler ve fiziksel görünüme göre yapılan ilk tahminler) dikkate alınır. Sığınmacı çocuklarla, özellikle refakatsiz çocuklarla, ilgilenirken yetkililerin proaktif ve empatik bir tutum benimsemeleri beklenir.

Yukarıda bahsi geçen analizin sonuçlarına dayanarak, sorumlu yetkililer iddia edilen yaşla ilgili şüphe bulunan ve bulunmayan vakaları ayırt edebilecektir.

⁽³³⁾ Eurodac düzenlemesi hâlihazırda 14 yaşından büyük herkesten parmak izi alınmasına olanak tanımakta olup verilen değişiklik teklifinde bu sınır 6 yaşa çekilmektedir.

İddia edilen yaşla ilgili herhangi bir şüphe duyulduğu andan itibaren **hüsnü zan** tanınmalıdır. Dolayısıyla, ileriki muayenelerden nihai sonuçlar alınana kadar başvuru sahibi çocuk olarak kabul edilmelidir.

Başvuru sahibi çocuk olarak kabul edildiğinden, çocuğu etkileyen tüm kararlar ÇYM ilkesine uyulmasını teminat altına almak için derhal bir **vasi/temsilci** atanmalıdır. Buna yaş değerlendirmesine ihtiyaç duyulup duyulmadığına karar verilmesi dâhildir.

Yaş değerlendirmesinin ana amacı başvuru sahibinin olgunluk seviyesini değerlendirmek ve değerlendirmeye ilgili tüm faktörlerin dikkate almak olsa da çocuğun refahı da göz önünde bulundurulmalıdır. Bu nedenle, varışta gerçekleştirilebilecek ilk kanıt analizi ile tam yetkili yaş değerlendirmesi arasında bir **dinlenme ve nekahet dönemi** bırakılmalıdır. Nitekim, yaş değerlendirmesinin etkin ve güvenli şekilde gerçekleştirilmesi için iki aşamalı bir yaş değerlendirmesi süreci en uygun kanal olarak kabul edilmektedir. Bu husus etkin bir kimlik belirleme ve kayıt sürecine büyük ihtiyaç duyulan kitlesel akınlarda bilhassa geçerlidir.

Dinlenme ve nekahet dönemi çocuk ile vasisi/temsilcisi arasında güven inşa etmeyi kolaylaştırabilir. Ayrıca çocuğun kendini güvende hissetmeye başlayarak ihtiyaçlarını değerlendirmek için gerekli bilgileri paylaşmasına olanak tanır. Bu dönemde, düşünülen belirli yaş değerlendirme sürecinin başvuru sahibine özgü münferit koşullar için uygun olduğundan, beklenen sonucun süreç açısından faydalı olduğundan ve çocuk için zararlı olmadığından emin olmak için **YMD** ⁽³⁴⁾ yapılmalıdır.

Süreç içinde, kendi ağzından veya vasi/temsilci yoluyla çocuğun **görüşlerinin sistemli şekilde dinlenmesi** sağlanmalıdır. Bu hak, sadece prosedür boyunca değil aynı zamanda değerlendirme yapma kararı alınmadan önceki en erken aşamada olmak üzere sistematik bir yaklaşım gerektirir.

- Yetkililerin başvuru sahibinin beyanları veya sunduğu kanıtlar hakkında **şüpheleri** olduğu tüm zamanlarda görüş alınmalıdır. Görüş alışverişi ve açıklama için basit bir girişim. Basitçe görüş alışverişinde bulunmaya ve iddia edilen yaşın neden kabul edilmediğini veya verilen bilginin neden yeterli olmadığını yapıcı bir şekilde anlatmaya çalışmak, başvuru sahibinin süreci anlamasına yardımcı olarak işbirliği yapma isteğini artırabilir.
- Yaşyla ilgili olası **tutarsızlıklar** mevcut ise, başvuru sahibine bunları sözlü veya yazılı olarak açıklaması için fırsat ve süre tanınmalıdır.
- Başvuru sahibi bazen ilave belge veya başka kanıt sunarak ya da güvenilir açıklamalarda bulunarak iddia ettiği yaşı doğrulayabilir. Dolayısıyla, bu **açıklamalar ve ilave unsurlar** yaş değerlendirmesini gereksiz kılar.

Tüm kanıtlar değerlendirildikten, başvuru sahibinin yaşına ilişkin şüphelerin doğrulandığı sonucuna varıldıktan, başvuru sahibinin görüşleri dinlendikten ve YMD formu doldurulduktan sonra, yaş değerlendirmesi sürecini başlatıp başlatmama kararı alınabilir.

Yaş değerlendirmesi yapılırken

Yaş değerlendirmesi gerekli bulunuyorsa ve YMD sonucunda öneriliyorsa, gereksiz gecikme olmadan yaş değerlendirmesi süreci başlatılmalıdır. Yetkililer başvuru sahibine ve vasiye/temsilciye basit terimlerle ilgili **bilgilerin** verildiğinden ve bu bilgilerin anlaşıldığından emin olmalıdır. Başvuru sahibinin ve/veya vasinin/ temsilcilerin olası soruları cevaplandırılmalı ve ihtiyaç duydukları netleştirici açıklamalar yapılmalıdır.

Bunun ardından, başvuru sahibi ve/veya vasi/temsilci süreç için **bilgilendirilmiş onam** verme hususunda daha donanımlı olacaktır. Başvuru sahibi makul bir engel nedeniyle rıza gösteremiyorsa, vasiden/temsilciden bilgilendirilmiş onam alınması yeterli olacaktır. Süreç hakkında çekinceler varsa, bunlar herhangi bir aşamada giderilmelidir. Değerlendirmeye **girmenin reddedilmesi** otomatik olarak kişinin reşit yaşta olduğunu ima etmemelidir. Bu tür durumlarda, başvuru sahibi tekrar **dinlenmeli** ve sebepler tam olarak araştırılmalıdır. Başvuru sahibine ve/veya vasiye/temsilciye daha fazla bilgi vererek ya da mesela alternatif bir yöntem seçip süreci onun ihtiyaçlarına göre ayarlayarak bu direnç kırılabilir.

⁽³⁴⁾ Bakınız, örneğin, Avrupa'daki Ebeveynlerinden Ayrı Düşmüş Çocuklar Programı, *Avrupa'da ayrı düşmüş çocuklar bağlamında yaş değerlendirmesi görüş belgesi*, (2012), şu adreste mevcuttur: <http://www.scepnetwork.org/images/16/163.pdf>

Ne olursa olsun, yaş değerlendirmesine girmeyi reddetmek başvurunun reddedilmesi için tek sebep olamaz (Madde 25(5) SPD).

Bilgilendirilmiş onam alındıktan sonra, gerekli tüm koruyucu tedbirlerle birlikte süreç hazır olmalı ve gerekli ise ulusal uygulamaya ve AB *müktesebatına* uygun biçimde çocuğun özel ihtiyaçlarına veya koşullarına göre uyarlanmalıdır.

Yöntemler mümkün olduğunca kişiye özel olarak seçilmeli ve en az müdahaleci ve en doğru yönetime öncelik verilmelidir. **En az müdahaleci** yöntemin hangisi olduğuna karar verirken, yöntemin başvuru sahibi üzerindeki sadece fiziksel etkisine değil aynı zamanda psikolojik etkisine dikkat edilmelidir (bkz. SPD Madde 25(5), 2. paragraf) Ayrıca çevresel ve kültürel faktörler dikkate alınmalıdır.

Muayeneler kademeli olarak gerçekleştirilmeli ve tıbbi olmayan yöntemlere öncelik verilmelidir. Eğer bu yöntemler sonuç vermezse, radyasyon kullanımı gerektirmeyen tıbbi yöntemler kullanılabilir. Radyasyon kullanımı gerektiren tıbbi yöntemlerin kullanılması en son seçenek olmalı ve yukarıda belirtildiği gibi mümkün olan en düşük dozda radyasyon kullanılan yöntem seçilmelidir. Psikolojik olgunluk değerlendirme testlerinin sonuçlarına, fiziksel gelişimi değerlendirme testlerinin sonuçlarıyla en az aynı derece ağırlık verilmelidir. Bu yaklaşım sayesinde, tek bir yöntemden nihai sonuç alındığında diğer gereksiz ek muayenelerden kaçınılabilir.

Asla zorla muayene yapılmamalı, muayene kültürel açıdan uygunsuz olmamalı ve muayeneyi gerçekleştirecek profesyoneller cinsiyet ve kültürel hassasiyetli konularda eğitilmiş ve bu bağlamdaki protokoller ve/veya rehber ilkeler hakkında bilgili **vasıflı** kişiler olmalıdır⁽³⁵⁾. Çıplaklık içeren ya da genital organların veya özel bölgelerin incelendiği muayeneler son derece müdahaleci olduğu için engellenmelidir.

Yaş değerlendirmesi sırasında uygulanan yöntemlerden herhangi birisi, kişinin 18 yaşından küçük olduğu sonucunu verirse değerlendirme durdurulmalıdır. Bu tür vakalarda, iddia edilen yaş çıkan sonuç aralığında ise geçerli kabul edilmelidir; ancak değilse, bunun yerine **marj içindeki en küçük yaş** geçerli kabul edilmelidir.

- Müteakip ve nihai olmayan sonuçlar nedeniyle birden fazla muayene yapılması gerekiyorsa, son sonuçlar **uzmanlardan oluşan bir panel** tarafından analiz edilmelidir. Bu uzmanlar farklı alanlarda uzman olmalı, çocuklar hakkında genel bilgileri ve çocuklarla çalışma tecrübeleri olmalıdır. Çoklu disiplinli bir uzmanlar panelinde sosyal hizmet görevlileri, adli hekimler, çocuk koruma uzmanları ve çocuk uzmanlığı olan vaka görevlileri yer almalıdır.
- Bunun mümkün olmadığı ya da sadece tek bir yöntemin kullanıldığı vakalarda, değerlendirme en az **iki uzman** tarafından yapılmalıdır. Vasıflı her ilki uzmanın görüş belirtmesi ve kararda mutabık kalmaları garanti edilmelidir. İki uzman kati kararda mutabık kalamazsa, vakanın bir üst seviyeye taşınarak kararı deneyimli ve vasıflı bir yöneticinin vermesi tavsiye edilebilir.

Eğer bir anlaşmaya varılamazsa, yaş değerlendirmesi nihai sonuca ulaşmamış kabul edilmeli ve hüsnü zan tanınmalıdır. Bu tür vakalarda, başvuru sahibinin çocuk olduğu kabul edilmelidir.

Karar gerekçelendirilmeli, yazılı ve sözlü olarak bildirilmelidir. Kararda uzmanların profesyonel vasıfları, deneyimleri ve aldıkları ilgili eğitimlerin yanı sıra kullanılan yöntemlerin hata payı da belirtilmelidir. Başvuru sahibine karara itiraz edebileceği açıklanmalı ve eğer mevcut ise bunu yapması için hukuki yardım sağlanmalıdır.

Yetişkin veya çocuk olarak kabul edilmenin kapsamlı sonuçları olduğundan, başvuru sahibine hızlı ve erişilebilir bir şekilde **sonuçlara itiraz etme** fırsatı tanınmalıdır. Başvuru sahibi temyiz veya adli inceleme yoluyla değerlendirme sonuçlarına itiraz edebilir.

Süreç ayrıca değerlendirme sonuçlandıktan sonra yeni bilgilerin sunulabileceği olasılığını ve dolayısıyla değerlendirilen yaşın daha sonra **gözden geçirilebileceğini** hesaba katmalıdır.

Yaş değerlendirmesinin hatalı olması durumunda, derhal harekete geçilerek kolaylaştırılmış ve etkin bir biçimde bu bilginin düzeltilmesi ve gerekli veri tabanlarında tüm değişikliklerin kopyalanması sağlanmalıdır.

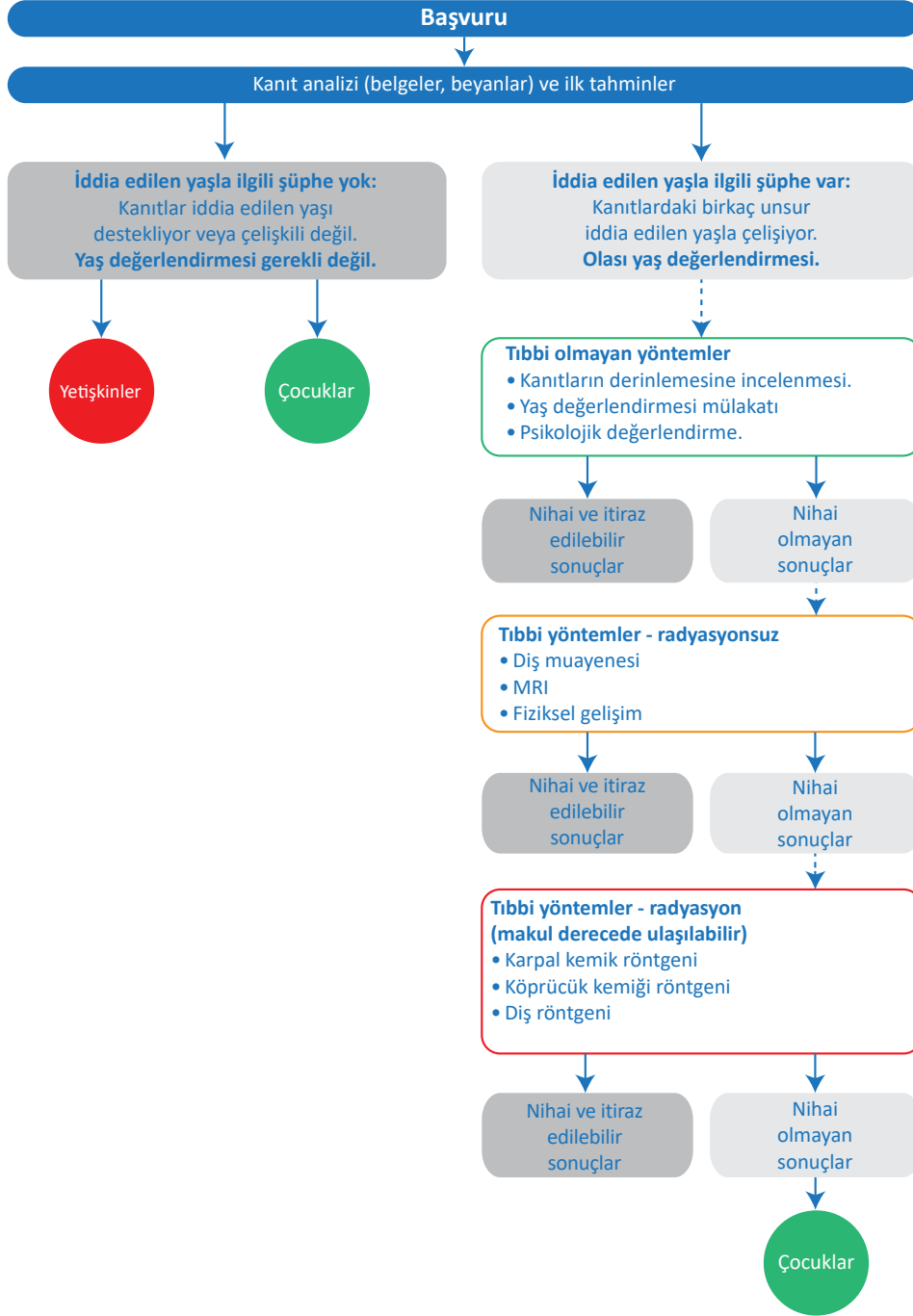
⁽³⁵⁾ Bakınız, örneğin, Avrupa'daki Ebeveynlerinden Ayrı Düşmüş Çocuklar Programı, *Avrupa'da ayrı düşmüş çocuklar bağlamında yaş değerlendirmesi hakkında görüş belgesi*, (2012), şu adreste mevcuttur: <http://www.scepnetwork.org/images/16/163.pdf> veya <http://www.scepnetwork.org/p/1/76/position-papers>

4. Bölüm Yaş değerlendirmesi yöntemlerine genel bakış

Hâlihazırda kullanılmakta olan yöntemler, bir hekim gerektirip gerektirmediklerine bağlı olarak, tıbbi ve tıbbi olmayan şekilde sınıflandırılmaktadır. Tıbbi yöntemler altında, radyasyonsuz yöntemler ile radyasyon içeren yöntemler arasında bir ayırım yapılmıştır.

Bu sınıflandırma ve gereksiz muayeneleri önlemek için yöntemlerin kademeli kullanımı aşağıdaki akış şemasında gösterilmiştir. Daha önceki bölümde ve yaş değerlendirmesi süreci akış şemasında analiz edildikleri için, süreç içindeki koruyucu tedbirlere ve haklara değinilmemiştir.

Yöntem akış şeması

Yöntemlerin kademeli kullanımı hakkında rehberlik

Başvuru sahipleri uluslararası korumaya başvuruma isteklerini dile getirdikleri andan itibaren, bazı haklara sahip olurlar (o bölgede kalma, temel fiili kabul koşulları, özel ihtiyaçlarının belirlenmesi veya değerlendirilmesi). Kişinin çocuk olma ihtimali bulunması halinde, doğası gereği savunmasız olmaları nedeniyle prosedüre ilişkin özel ihtiyaçların belirlenmesi ve özel kabul koşullarının sağlanması önceliklidir. SPD Madde 25(5) (değiştirilmiş) uyarınca, elde edilen tüm kanıtlar çocuğun yaşını belirlemeye ve/veya ilave yaş değerlendirmeleri yapma ihtiyacını ortadan kaldırmaya veya hafifletmeye yardımcı olabilir; dolayısıyla, yaş değerlendirmesi gerekip gerekmediğine karar vermeden önceki başlangıç noktası bu olmalıdır.

Mevcut kanıtların analizi ve ilk tahminler

Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi 24. Madde'de ve ÇHS 7. Madde'de belirtildiği gibi:

“Her çocuk doğar doğmaz nüfusa kaydedilmelidir ve vatandaşlık edinme hakkına sahiptir.”

Doğum belgesi kişinin doğumuna, doğum tarihine, doğum yerine, cinsiyetine ve ebeveynlerinin kim olduğuna şahitlik eden belgedir. Nüfus kaydının birincil amacı, bireye hak sağlayan ve haklarını koruyan yasal bir belge oluşturmaktır.

Daha önce bahsedildiği gibi, bazı ülkeler vatandaşlarına veya o ülkede ikamet edenlere dair önemli olayları (doğum, evlilik, vefat) sistemli şekilde kaydetmemektedir. Bu nedenle, bu tür bir kayıt AB+ ülkelerindeki makamlar için kamu kaydı standartlarını karşılayamayabilir (aynı olayın iki kez kaydedilmesini, kayıtlarda boşlukları veya tutarsızlıkları önleme vb.). Ayrıca, menşе ülkelerinde meydana gelen olaylar veya kaçış koşulları nedeniyle (silahlı çatışmalar veya zulüm ve/veya ulusal makamların ayrımcılık yapması vb.), uluslararası koruma ihtiyacı olan kişiler bu yasal belgelere sahip olmayabilir ve dolayısıyla kimliklerine dair geçerli bir kanıt veya güvenilir sertifikalar sunamazlar.

Yukarıda bahsi geçen koşullar ve başvuru sahibinin elindeki tüm bilgileri sunma çabaları dikkate alınarak, yetkililer diğerleri ile birlikte şu belgeleri destekleyici kanıt olarak kabul etmelidir:

- pasaportlar,
- kimlik belgeleri,
- ikamet kartları,
- UNHCR tarafından verilen belge gibi seyahat belgeleri,
- başvuru sahibinin yaşı ile ilgili olarak başvuru sahibinin veya bir aile ferdinin medeni durumunu (evlilik, doğum, aile kaydı) gösteren diğer ülkelerin sertifikaları (dinî veya sivil).

Bu belgelerin haricinde, ortak veri tabanları (örneğin Schengen Bilgi Sistemi ⁽³⁶⁾, Eurodac veya Interpol Çalınan ve Kayıp Seyahat Belgeleri ⁽³⁷⁾) gibi faydalı bilgi kaynakları başvuru sahibinin yaşı hakkında bilgi verebilir.

Benzer şekilde, başvuru sahibinin aile fertleri veya akrabalarının dosyasında bulunan beyanlar veya dokümanlar, ileri değerlendirmeye gerek kalmadan iddia edilen yaşı netleştirmek ve/veya teyit etmek için kullanılabilir. Çocuğu veya ailesini tehlikeye atmamak için, bu tür veriler toplanırken özellikle dikkat edilmelidir. Bu husus bilhassa uluslararası koruma bağlamında geçerlidir.

Çocuklarla çalışma deneyimi olan çalışanlar tarafından gerçekleştirildiğinde, fiziksel görünüşe dayalı bazı ilk tahminler ilk analizi güçlendirmek için kullanılabilir. Mevcut diğer bilgilerle ilişkili olarak kullanıldığında, bu tahminler ilk taramanın sonuçlarını desteklemek için de kullanılabilir.

⁽³⁶⁾ SIS: Schengen bölgesinde harici sınır kontrolü ve kanun yürütmede işbirliğini destekleyen geniş ölçekli bilgi sistemi

⁽³⁷⁾ SLTD: pasaport, kimlik, BM lesepase veya vize damgaları gibi çalınmış, kayıp veya iptal edilmiş seyahat belgelerinin kayıtlarını içeren veri tabanı

Bununla birlikte, sadece fiziksel özelliklere dayanarak tahmin yapıldığından ve dolayısıyla kolaylıkla rastgele, subjektif ve tam doğru olmayan sonuçlara ulaşılabileceğinden, bu tür değerlendirmelere ağırlık verirken son derece dikkatli olunmalıdır. Bu nedenle, fiziksel görünüşün gözlemlenmesi özünde bir yaş değerlendirmesi yöntemi olarak kabul edilemez veya herhangi belirli bir kronolojik yaşı tam doğrulukla belirleyemeyeceği için tek başına kullanılamaz.

Fiziksel görünüş, bariz vakaları ayırma veya ayırt etme amacına hizmet edebilir (şüphe götürmeyecek şekilde yetişkin veya çocuk özellikleri taşıyan kişiler), ancak ergenlik dönemi sonunda ve genç yetişkinlik döneminde olan kişiler için kullanılmamalıdır. Bu vakalarda, nihai sonuçlar alınana kadar hüsnü zan tanınır (iddia edilen yaşın doğrulanması veya uygun şekilde yaş değerlendirmesi yapılması).

IOM ve diğer uzmanlar, yaşam tecrübelerinin çocukların gelişimini etkileyebileceği konusunda uyarıda bulunmaktadır. Yani bazı açılardan geri kalmış veya bazılarında gelişmiş olabilirler. Bu alanda yapılan araştırmalara göre, travma sonrası stres bozukluğu 5 yaş ila 10 yaş erken biyolojik yaşlanmaya sebep olabilir ⁽³⁸⁾.

Mevcut yöntemlerdeki kısıtlamalar hatalı yaş değerlendirmesine veya tahminine yol açabildiği için, sisteme yanlış girilen bir yaşı düzeltmek için bir revizyon mekanizması kullanılmalıdır. Yaş değerlendirmesinin hatalı olduğu belirlendiğinde, derhal uygun adımlar atılmalıdır (konaklama yerinin değiştirilmesi, başvuru sahibinin çocuk olduğu anlaşılırsa bir vasi atanması vb.).

DE — Geçerli rehber ilkeler:

1. kişisel belgelerin kontrol edilmesi, ilave bilgi edinmeye çalışılması;
2. mülakat (vasıflı ve deneyimli iki personel), nitelikli görsel inceleme dâhil gelişime dair genel izlenim;
3. şüphe duyulması halinde, tıbbi yöntem — çocuğun sağlığını en az etkileyen yöntem.

NO — Refakatsiz bir çocuğun tanınırlığı yüksek geçerli bir kimlik belgesi sunmadığı tüm vakalarda, yaş değerlendirmesi dâhil olmak üzere başvuru sahibinin kimliğinin daha fazla araştırılması ihtiyacı vardır. Bu yaş değerlendirmesinin dayanağı, sığınma süreci boyunca başvuru sahibinin yaşı hakkında edinilen bilgilerdir; başka bir deyişle:

- başvuru sahibinin kendi yaşı hakkındaki bilgisi;
- kimlik belgeleri;
- diğer Üye Ülkelerden alınan kimlik bilgisi (başvuru sahibinin kimliği diğer ülkelerde tespit edilmişse);
- menşe ülkesinde başvuru sahibinin kimliğinin doğrulanması;
- yasal vasi, avukat, sosyal hizmet veya sağlık görevlileri gibi diğer aktörlerin başvuru sahibinin yaşı hakkında beyanı veya yorumu;
- göçmenlik polisinin (başvuru sahiplerinin kayıt işlemlerini yapar) ve sığınma mülakatını yapan vaka sorumlusunun başvuru sahibinin yaşı hakkındaki beyanı veya yorumu;
- tıbbi yaş muayenesi;
- tıbbi yaş değerlendirmesi.

Tıbbi yaş muayenesi yapılan vakalarda, tıbbi yaş değerlendirmesi vakayla ilgili diğer bilgilerle ilişkili olarak değerlendirilecektir. Politika rehberliği, yukarıda bahsedilen çeşitli unsurlara nasıl şekilde ağırlık verilmesi gerektiği hakkında rehber ilkeler sunmaktadır.

⁽³⁸⁾ Ladwig, K-H., Brockhaus, A.C., Baumert, J. et al., 'Post-traumatic stress disorder and not depression is associated with shorter leukocyte telomere length: findings from 3 000 participants in the population-based KORA F4 study', Ouellette, M.M. (ed.), *PLOS ONE*, 2013, 8(7), e64762. doi:10.1371/journal.Pone.0064762.

AB+ ülkelerinin uygulamalarından edinilen temel bulgular

27 AB+ ülkesi başvuru sahibinin yaşının bir kanıtı olarak belgeleri dikkat almaktadır.

19 AB+ ülkesinde, belgelere ek olarak, fiziksel görünüşe dayalı bazı ilk tahminler yapılmaktadır.

İddia edilen yaşla ilgili şüpheler var: yaş değerlendirmesine ihtiyaç duyulabilir

Başvuru sahibinin iddia edilen yaşıyla ilgili doğrulanmış şüpheler olduğunda (iddia edilen yaştan şüphe duyulması, mevcut kanıtların iddia edilen yaşı desteklememesi veya onunla çelişmesi), yaş değerlendirmesi yapma ihtiyacı doğabilir. Bu tür vakalarda, yetkililerin bu amaç için kullanılacak yöntemi veya yöntemleri seçmeleri gereklidir.

Bir sonraki bölümde, hâlihazırda kullanılmakta olan yöntemlere genel bakışla birlikte içerdikleri süreçlerin kısa bir tanımı sunulmaktadır. Bir hekimin dâhil olup olmamasına bağlı olarak, yöntemler “tıbbi” ve “tıbbi olmayan” şeklinde ayrılmaktadır. Tıbbi yöntemler ayrıca radyasyon kullanılıp kullanılmamasına göre sınıflandırılmaktadır.

BM Çocuk Hakları Komitesi Genel Yorum No 6’da, bir çocuğun refakatsiz veya ayrı düşmüş olarak tanımlanmasına yaş değerlendirmesinin dâhil olduğu ve yaş değerlendirmesinde hem fiziksel görünüşün hem de psikolojik olgunluğun dikkate alınması gerektiği belirtilmektedir.

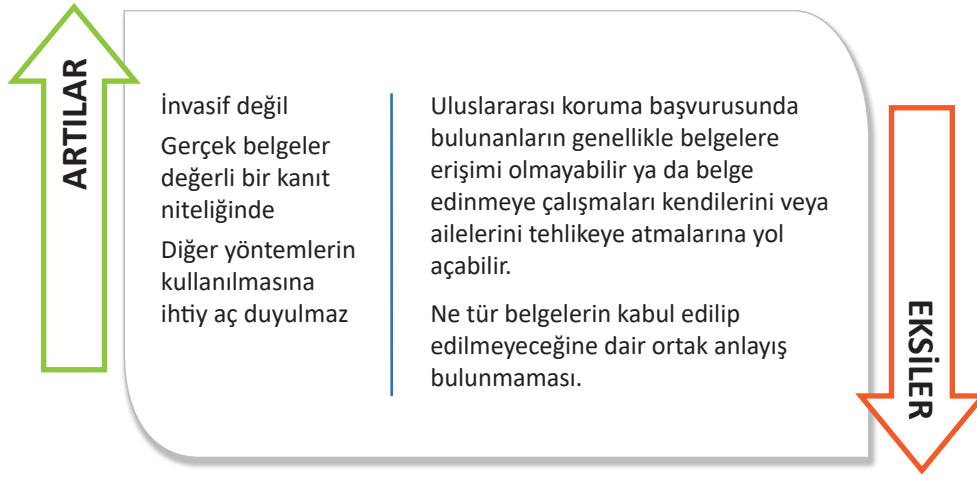
A. Tıbbi olmayan yöntemler**AB+ ülkelerinin uygulamalarından edinilen temel bulgular**

Üç AB+ ülkesi, başvuru sahiplerinin yaşlarını değerlendirmek için sadece tıbbi olmayan yöntemler kullanmaktadır.

Daha fazla bilgi için bu yayının 4 numaralı ekini inceleyiniz.

1. Kanıtların derinlemesine incelenmesi

Başlangıçta toplanan belgeler veya mevcut bilgiler yaşa herhangi bir şekilde atıfta bulunmuyorsa, sığınma veya göç görevlilerinin diğer belgeleri de değerlendirmesi gerekebilir. Yaş hakkında bilgi içermeyenler dâhil bazı belgeler, başvuru sahibinin tahminî yaş hakkında bilgi sağlayabilir (yani okul kayıtları, aile aşı kartları veya diğer tıbbi kayıtlar). Örneğin, bazı aşlar bebekken belirli bir yaşta veya belirli bir yaş aralığında yapıldığından, eğer aşı kartının hangi tarihte verildiği de biliniyorsa, kartın sahibinin yaş yaklaşık olarak tahmin edilebilir.

2. Yaş değerlendirmesi mülakatı

Bu yöntemde, yaşı tartışma konusu olan kişi dinlenir ve beyanları analiz edilir.

Psikososyal değerlendirme yöntemleri arasındaki temel farklılıklar, değerlendirmeyi yapan kişinin geçmiş ve uzman deneyiminin yanı sıra araştırılan alanlardır. Psikolojik değerlendirme çocuk psikolojisi veya çocuk gelişimi alanlarında uzmanlar tarafından yapılırken, yaş değerlendirmesi mülakatı esasen sığınma ve göç kurumlarında görevli olan ve sığınma prosedüründe çocuklarla mülakat yapma konusunda deneyimli memurlar tarafından gerçekleştirilir.

Yaş değerlendirmesi mülakatı sırasında, mülakatı yapan, kişinin yaşının çıkarılabileceği veya tahmin edilebileceği şekilde kişinin yaşamındaki olayları kronolojik şekilde sıralamaya çalışır. Yerel önemli günlerin yer aldığı bir takvim ⁽³⁹⁾ (belirli bir coğrafi alan için önemli olayların tarihlerini gösteren özel bir takvim) ile birlikte “öncesi ve sonrası soruları” ⁽⁴⁰⁾ (biri çocuk doğmadan önce biri çocuk doğduktan sonra gerçekleşmiş, bilinen iki olayı tespit etme amacı taşır —bu sorular “sandviç sorular” olarak da bilinir) çocuğun doğum tarihini tahmin etmede memurlar, başvuru sahibi veya aile için faydalı araçlar olabilir.

- Görüşleri çocuk dostu bir şekilde almak ve çocuğu bilgi vermeye teşvik etmek için, çocukla doğrudan ilgilenen yetkililer **çocuk dostu mülakat tekniklerinin** kullanımı konusunda eğitim almış olmalıdır ⁽⁴¹⁾. Mümkün olan yerlerde, tercüman da çocuklarla mülakata aşina olmalıdır.
- Başvuru sahibine mülakat başlamadan önce yeterli bilgi verilmesi, kişinin katılımını sağlamak, işbirlikçi bir tutum geliştirmek ve dâhil olan aktörler arasında güven inşa etmek için elzemdir. Mülakat görevlisi basit terimlerle bilgi vermeli (mülakatın amacı, mülakata dâhil olan ve hazır bulunan kişilerin rolleri ve iddia edilen yaştan niçin şüphe duyulduğu), başvuru sahibinin hem verilen bilgiyi hem tercümanı anladığından ve başvuru sahibinin ihtiyaçlarının (mülakat görevlisinin ve tercümanın cinsiyeti, mülakat için gerekli ayarlamalar vb.) mümkün olan en üst düzeyde karşılandığından emin olmalıdır. Mülakat sırasında tutarsızlıkları netleştirmek için başvuru sahibine fırsat tanınması da aynı derecede önemlidir.
- Yaş değerlendirmesi yapmaya karar verildiğinde, çocuklarla ilgili vakalarda ispat yükümlülüğünün yetkililere geçmesi garanti edilmelidir. Çocuklar yetişkinlerle aynı şekilde açıklama yapamazlar ve bu kısıtlama farklı kültürel geçmişe sahip çocuklarla konuşurken ve yaşın Batı kültürlerindeki gibi algılanmadığı (örneğin, farklı kültürlerde farklı takvimler kullanılır) yerlerde bilhassa kendini gösterir. Ayrıca, kendilerini yetişkin olarak görüyor veya topluluklarında yetişkin olarak görülüyor olabilirler.

⁽³⁹⁾ Daha fazla bilgi için Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) *Guidelines for estimating the month and year of birth of young children* (2008) adlı yayını inceleyebilirsiniz.

⁽⁴⁰⁾ Daha fazla bilgi için Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) *Guidelines for estimating the month and year of birth of young children* (2008) adlı yayını inceleyebilirsiniz.

⁽⁴¹⁾ EASO “Çocuklarla mülakat” eğitim modülü hakkında daha fazla bilgiye şu adresten erişilebilir: <https://www.easo.europa.eu/training-quality/training>

- Mülakatı yapan kişi, görüşmesi sırasında ilgili hususları tespit edebilmek için menş e ülke hakkında bilgi sahibi olmalıdır ⁽⁴²⁾.
- Nihayetinde, değerlendirme sonucu başvuru sahibinin menfaatine aykırı ise, çocuğun vasisi/ temsilcisi/avukatı huzurunda sonucun nedenleri tercüman yoluyla açıklanmalıdır. Başvuru sahibi, karara itiraz edebileceği ve bunu nasıl yapabileceği hakkında hem sözlü hem yazılı olarak bilgilendirilmelidir.

AB+ ülkelerinin uygulamalarından edinilen temel bulgular

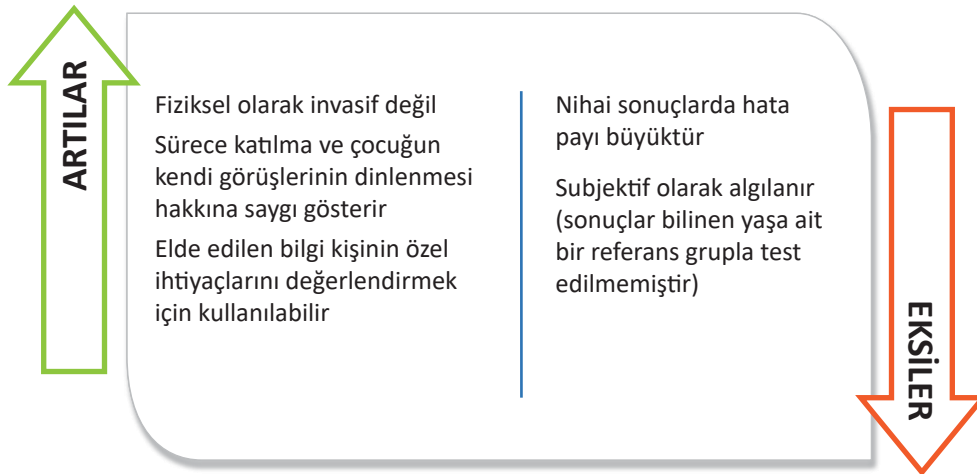
17 AB+ ülkesi başvuru sahiplerinin yaşlarını değerlendirmek için yaş değerlendirmesi mülakatı yapmaktadır.

Daha fazla bilgi için bu yayının 4 numaralı ekini inceleyiniz.

Uygulamadan örnekler

IE — Eğer kişi 18 yaşından küçük olduğunu iddia ediyor ancak Uluslararası Koruma Ofisi'nde daha büyük görünüyorsa, deneyimli bir personel (gerekirse bir tercüman yardımıyla) kişinin reşit olup olmadığı ve çocuk ve aile ajansı TUSLA'ya gönderilmesinin gerekip gerekmediği hakkında makul bir fikre varmak için gayriresmi bir mülakat yapar. Mülakatta erken çocukluk dönemi, eğitim ve diğer aile fertlerinin yaşları ile ilgili sorular sorulur. Mülakat sonrasında herhangi bir belirsizlik varsa, başvuru sahibi lehine hüsnü zan tanınır ve kişi TUSLA'ya yönlendirilir.

MT — İlk adım olarak, yaş değerlendirmesi paneliyle 10 iş günü içinde bir mülakat yapılır. Yaş konusunda ihtilaf devam ederse, diğer profesyoneller sürece dâhil olur ve kişi el ve bilek röntgenlerinin çekilmesi için bir radyoloji departmanına yönlendirilir. Mevcut prosedürde; polis, bakım alanında çalışanlar ve tıbbi çalışanların yer aldığı çoklu disiplinli bir çalışma uygulanmaktadır. Bu tür bir değerlendirme için kullanılan ana araçlardan biri olan mülakat, reşit olmadığı kabul edilen kişinin mümkün olan en eksiksiz sistemli profilini çıkarma amacı güttüğü için, bütünsel olarak kabul edilebilir. Yaş değerlendirmesi ekibinin seçtiği yöntemlerden elde edilen müteakip sonuçlar toplu olarak dikkate alınır.

⁽⁴²⁾ EASO kendi web sitesinde <https://www.easo.europa.eu/information-analysis/country-origin-information/country-reports>, ve kısıtlı erişimli EASO COI Portalı'nda menş e ülke bilgisi toplamakta ve geliştirmektedir.

3. Psikososyal değerlendirme

Bu yöntemin amacı fiziksel olgunluktan ziyade zihinsel olgunluğu değerlendirmektir. Değerlendirme teknikleri, başvuru sahibinin yaşını değerlendirmek için, bilişsel ve davranışsal değerlendirmeden faydalanır. Dolayısıyla, değerlendirmeyi yapan kişinin psikoloji alanında ya da çocukların ve genç yetişkinlerin gelişim aşamaları hakkında belirli uzman bilgisi olması gereklidir.

Bu yöntem, deneyimli ve eğitilmiş bir değerlendiricinin (genellikle sosyal hizmet görevlisi veya psikolog), kişinin yaşam öyküsündeki dilimleri keşfettiği yarı yapılandırılmış bir mülakata dayanır. Mülakat veya mülakatlar boyunca, değerlendirici davranışsal değerlendirmeyle bağlantılı olarak kişinin psikolojik olgunluğunu değerlendirir. Sonuçlar fiziksel görünüme dayalı bazı tahminleri de yansıtabilir.

Yöntemin etkili olması için, değerlendirilen kişi ile değerlendirmeyi yapan kişi arasında güven inşa edilmesi elzemdir. Bu nedenle, değerlendirme zamana yayılmalı ve kabul görevlileri veya öğretmenler gibi diğer profesyoneller değerlendirici ile iletişimde olmalıdır. Bu bağlamda bazı ilgili göstergeler, Birleşik Krallık Yüksek

Mahkemesi'nin Merton emsal kararında sunulmuştur⁽⁴³⁾. Bu karar, "18 yaşından küçük olduğunu iddia eden genç bir sığınmacının yerel yetkili tarafından yasal değerlendirilmesine ilişkin koşullara dair rehberlik" sunmaktadır. Merton kararı uyarınca, tüm (yerel) yetkililer değerlendirmelerinin eksiksiz ve kapsamlı olmasını ve yaş değerlendirmesi sürecinin açık, şeffaf ve adil olmasını sağlamakla yükümlüdür.

Merton kararına uyumlu bir değerlendirmede normalde genç kişiyle yüz yüze bir görüşme yapılarak başvuru sahibinin genel olarak geçmişi ortaya konur ve hakkaniyet standartlarına uyulur⁽⁴⁴⁾. Bu hususta şu dikkate alınır.

Değerlendirme yaparken gözlenmesi gereken bazı önemli hususlar ilgili içtihadta vurgulanmaktadır:

- Mümkün olan yerlerde iki değerlendirici sürece dahil olmalıdır;
- Kişinin eğitim ve olgunluk seviyesine göre, değerlendiricinin (değerlendiricilerin) ve tercümanın rolü hakkında bilgi verilmelidir;
- Değerlendirilen kişinin ne kadar yorgun, travma geçirmiş, şaşkın veya endişeli olduğuna da dikkat edilmelidir;
- Değerlendirme boyunca, değerlendirilen kişinin etnik kökeni, kültürü ve gelenekleri gözlemlenmelidir — bu bakımdan konuşulacak ilgili konuları belirlemek için menşe ülke bilgisi faydalı olabilir;
- Değerlendirmeyi yaparken, değerlendirici açık uçlu ve yönlendirici olmayan sorular sormalıdır;
- Değerlendirici, kişinin anlatımını kolaylaştırmak için farklı araçlar kullanabilir (çizimler, ifade etme araçları).

Mülakat yapılırken, şu özellikler yaş tahmini açısından faydalı bilgi verebilir:

- başvuru sahibinin fiziksel görünüşü ve tavrı, grup dinamiklerinin gözlenmesi (yaşlılarıyla yaptıkları);
- değerlendirici ile etkileşimdeki tavrı;
- sosyal geçmişi ve aile yapısı;
- gelişimle ilgili hususlar (yani, söz konusu kişinin Avrupa'ya gelmeden önce dâhil olduğu eylem türleri hakkında bilgiler);
- eğitim, bağımsızlık ve öz bakım seviyesi;
- sağlık değerlendirmesi ve tıbbi değerlendirme;
- yaşlanma sürecinde etkisi olmuş olabilecek yaşam tecrübeleri ve travmatik olaylar.

⁽⁴³⁾ *B v. London Borough of Merton* (2003) EWHC 1689 (idari); Yüksek Mahkeme'de Yargıç Stanley Burnton tarafından 14 Temmuz 2003 tarihinde karar alınmıştır.

⁽⁴⁴⁾ Merton uyumlu ifadesi genellikle yaş değerlendirmesinin içtihadı uyumlu olup olmadığını tanımlar. Yerel makamların yaş değerlendirmelerini yapmakla yükümlü oldukları bir yol belirlenmiştir; ancak mahkemeler Merton Konseyi'nin dâhil olduğu bir davada yerel makamlara rehberlik sunmuştur (*B v. London Borough of Merton* (2003) EW HC 1689 (idari)). Bu karardan beri, yerel makamların gerçekleştirdiği tüm yaş değerlendirmelerinin Merton içtihadına ve müteakip içtihadı uyması gereklidir.

Bu bilgiler, diğer kanıtların analiz edilmesinden elde edilen ve ardından değerlendirme sonucunu belirlemede kullanılan bilgilerle bağlantılı olarak dikkate alınmalıdır. Değerlendirmenin sonucu yazılı olarak sunulmalı ve takip gerektiren diğer hususlar veya bilgiler ile birlikte yukarıda bahsedilen hususlar rapora eklenmelidir. Değerlendiricinin (değerlendiricilerin) gençlerin refahı konusunda uzman ve deneyimli olması fevkalade önemlidir.

Değerlendirme sonucu başvuru sahibinin menfaatine aykırı ise, çocuğun vasisi/temsalcisi/avukatı huzurunda sonucun nedenleri tercüman yoluyla açıklanmalıdır. Başvuru sahibi, karara itiraz edebileceği ve bunu nasıl yapabileceği hakkında hem sözlü hem yazılı olarak bilgilendirilmelidir.

UK — Genel kararlar doğrultusunda nasıl ilerleneceğine dair rehber ilkeler. Yaş değerlendirmesi yapanlar:

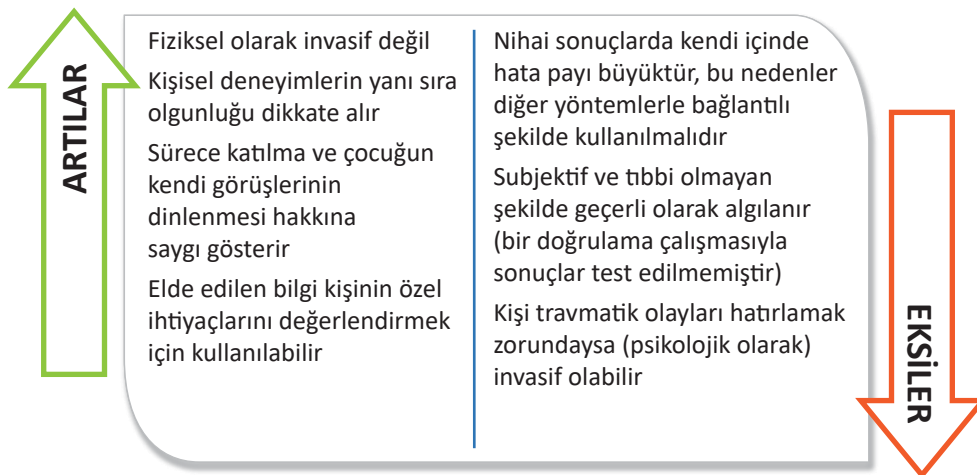
1. Merton kararı 55. paragrafta belirtildiği üzere, iddia sahibine mülakatın amacını açıklamalıdır.
2. Merton kararı 37. paragrafta belirtildiği üzere, iddia sahibinin aile durumu ve geçmişinin yanı sıra eğitim geçmişi ve önceki yıllarda yaptıkları dâhil iddia sahibinin genel geçmişi hakkında bilgi edinmeye çalışmalıdır — etnik ve kültürel bilgiler de önemli olabilir.
3. Merton kararı 37. paragrafta belirtildiği üzere, iddia sahibinin yaşından şüphe duymak için sebep varsa, iddia sahibinin güvenilirliğini değerlendirmeli ve güvenilirliğini test etmek için sorular sormalıdır.
4. Aşağıdakilerde belirtildiği üzere, iddia sahibine beyanındaki tutarsızlıkları veya güvenilirliğe ters düşen bulgulara yol açabilecek şeyleri açıklaması için fırsat vermelidir:
  - Merton kararı 55. paragraf,
  - *R (FZ) v London Borough of Croydon* (2011) EWCA Civ 59, 20. paragraf,
  - *R (NA) v London Borough of Croydon* (2009) EWHC 2357 (idari), 52. paragraf;
5. Merton kararı 50. paragrafta belirtildiği üzere, vakaların çeşitlilik arz ettiğini ve bir vakada gerekli olan incelemenin diğerinde gerekli olmayabileceğini unutmamalıdır.

Birleşik Krallık'taki Association of Directors of Children's Services (ADCS) sosyal hizmet görevlilerinin yaş değerlendirmesi yaparken takip etmeleri gereken rehber ilkeler belirlemiştir.

http://adcs.org.uk/assets/documentation/Age_Assessment_Guidance_2015_Final.pdf

http://adcs.org.uk/assets/documentation/information_sharing_proforma_april_2015.doc

Kısaltılmış halinde şu adresten erişilebilir: <http://www.makeitlooknice.co.uk/adcs/age-assessment-guidance/index.html>

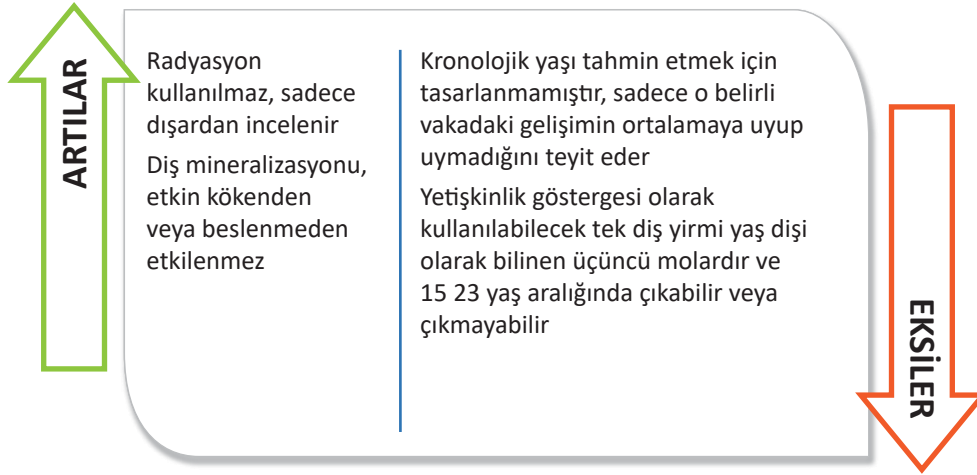
AB+ ülkelerinin uygulamalarından edinilen temel bulgular

11 AB+ ülkesi başvuru sahibinin yaşını değerlendirmek için sosyal hizmet görevlilerinin uzmanlığından faydalanabilmektedir. Benzer şekilde, sonuçlara göre bir önceki yayında belirtildiği gibi altı AB+ ülkesi yaş değerlendirmesi için psikolojik mülakat yapmaktadır (bir ülke bu yöntemi İT mağdurları için kullanmaktadır).

Daha fazla bilgi için bu yayının 4 numaralı ekini inceleyiniz.

B. Tıbbi yöntemler (radyasyonsuz)**1. Diş muayenesi**

Bu yöntemde diş gelişimi gözle incelenir, röntgen çekilmez. Eğitimli bir dişçi, başvuru sahibinin diş gelişimini kabul edilmiş diş çıkarma çizelgelerinde belirtilen bir dizi gelişim aşaması ile karşılaştırır ve mümkün yaş aralığını belirler. Mevcut çalışmalar ya 3-16 yaş arası çocuk diş gelişimini ya da 15-23 yaş aralığındaki yirmi yaş diş gelişimini kapsamaktadır ⁽⁴⁵⁾.

AB+ ülkelerinin uygulamalarından edinilen temel bulgular

16 AB+ ülkesi diş muayenesini bir yaş değerlendirmesi yöntemi olarak kullanmaktadır.

Daha fazla bilgi için bu yayının 4 numaralı ekini inceleyiniz.

2. Manyetik rezonans görüntüleme

MRI veya MR'da organların, dokuların, kemiklerin ve vücut içindeki diğer yapıların tam detaylı görüntülerini oluşturmak için güçlü bir mıknatıs ile gelişmiş bir bilgisayar sistemi ve radyo dalgaları birlikte kullanılır. Röntgen veya CT/CAT taramalarının (bilgisayarlı tomografi, bilgisayarlı aksiyel tomografi olarak da bilinir) aksine, MRI makineleri radyasyonsuzdur.

MRI mıknatıs gücüne "alan kuvveti" denir ve "Tesla" ya da "T" birimi ile ölçülür. İki tür tarayıcı vardır: 1 T. ve 1.5 T. tarayıcılar (genellikle daha düşük maliyetle daha yaygın bulunur) ve 3 T. tarayıcılar (daha pahalıdır ve dolayısıyla daha az bulunur). Alan kuvvetinin daha yüksek olması, tarayıcının mıknatısının daha kuvvetli

⁽⁴⁵⁾ Daha fazla bilgi için: Unicef, *Age assessment practices: a literature review and annotated bibliography*, şu adreste mevcuttur: http://www.unicef.org/protection/Age_Assessment_Practices_2010.pdf; SCEP, *Position paper on age assessment in the context of separated children in Europe* (2012), şu adreste mevcuttur: <http://www.scepnetwork.org/images/16/163.pdf>; Norwegian Computing Centre, *Age estimation in youths and young adults* (2012), şu adreste mevcuttur: http://publications.nr.no/1355995517/Age_estimation_methods-Eikvil.pdf; Baccetti, T., Franchi, L. ve McNamara, J.A. (Jr), 'The cervical vertebral maturation (CVM) method for the assessment of optimal treatment timing in Dentofacial orthopaedics', *ScienceDirect*, (2005), 11. Cilt, 3. Sayı, sf. 119-129; Cameriere, R., Ferrante, L. ve Cingolani, M., 'Age estimation in children by measurement of open apices in teeth', *PubMed*, (2005), 120. Cilt, 1. Sayı, sf. 49-52.

olduğu ve daha kısa sürede daha detaylı görüntüler sunabileceği anlamına gelir. Elde edilecek görsellerin türü (enine kesit veya vücut “dilimleri”), kullanılan teknoloji (HFO açık ya da dikine MRI), MRI’den beklenen sonuç ve hastanın hareket edip etmemesi gibi birkaç faktöre bağlı olarak MRI taraması 10 dakikadan az veya 1 saat kadar sürebilir.

George ve arkadaşlarına göre ⁽⁴⁶⁾, kemik füzyonu derecesi röntgenlerde MRI görüntülerine göre daha ileri bir aşamada gibi görünmektedir. Sonuç olarak, MRI sonuçlarında yalın röntgen filmlerine kıyasla biraz daha düşük bir yaş tahmini ortaya çıkacaktır. Başvuru sahibine zarar vermediği için, bu sonuç kabul edilebilir.

Bir ön tarama prosedürü gerçekleştirilmelidir. MRI taramaları örneğin kalp pili, dövme ve metal implant bulunan başvuru sahipleri için uygun olmayabilir ya da manyetik alan nedeniyle özel önlemler alınması gerekebilir.

Başvuru sahiplerinin sert bir masa üzerinde uzun süre kalmaları gerektiği ve makine yüksek sesli vurma sesi çıkardığı için, klostrofobik hastalar ve çocuklar geleneksel bir sonda tarayıcıda bu prosedüre tabi olduklarında genellikle huzursuz hissederler. Açık MRI tarayıcılar kullanılarak bu sorun çözülebilir.

El/bilek: Geleneksel yaklaşım röntgen filmlerindeki yaş değerlendirmesine dayanır; ancak MRI bilek taraması gibi alternatif görüntüleme usullerinin kullanıldığı denemeler yapılmıştır (örneğin, yaşa bağlı turnuvalarda futbolcuların yaş tahmini). Altı füzyon aşamalı bir sistem tasarlanmıştır (Dvorak, 2007) ⁽⁴⁷⁾ Uluslararası Futbol Federasyonu’nun futbolcular üzerinde yaptığı bir başka çalışmada, kıyaslama yapmak için aynı kişiden aynı gün bilek için MRI ve röntgen görüntüleri alınmıştır ⁽⁴⁸⁾.

Yapılan son çalışmalar bu muayenenin değerini onaylamış ve MRI aşamaları ile kronolojik yaş arasında güçlü bir korelasyon olduğunu göstermiştir; ancak daha kesin sonuçlar almak için MRI’ın diğer tekniklerle birleştirilmesi de önerilmektedir ⁽⁴⁹⁾.

Değerlendirmeye tabi tutulan kişinin cinsiyeti, kullanılan yöntemin hata payı üzerinde etkili olduğundan ⁽⁵⁰⁾, başvuru sahibinin cinsiyeti yöntem belirlenirken dikkate alınması gereken faktörlerden biridir.

Son gelişmelerle, otomatik kemik yaşı tespiti yapılmaktadır. Bu tespitler, tıbbi bilgisayar görüşüne ve otomatik öğrenmeye dayanmaktadır. Söz konusu gelişmeler görüntülerin hangi aşamaya ait olduğunun sınıflandırılmasını kolaylaştırmış ve *gözlemciler arası* ve *gözlemci içi* farklılıkları azaltmıştır (Ek 1 Sözlük’te tanımlanmıştır).

Diz: Büyüme kırırdağı füzyonuna bağlı olarak diz olgunlaşmasına dayanmaktadır.

Diz için MRI evreleme sistemi geliştirilmiştir (Dedouit, 2012) ⁽⁵¹⁾. Yaş değerlendirmesi için güvenilirliği ve geçerliliği, 10-30 yaş grubunda değerlendirilmiş olup beş aşamalı bir sisteme dayanmaktadır. Rapor, yaş ile iyi *gözlemciler arası* ve *gözlemci içi* farklılığı arasında yüksek korelasyon olduğunu göstermektedir; ancak bu yaklaşımı doğrulamak için daha fazla çalışma yapılması gereklidir.

⁽⁴⁶⁾ George, J., Nagendran, J. ve Azmi, K., ‘Comparison study of growth plate fusion using MRI versus plain radiographs as used in age determination for exclusion of overaged football players’, *Br J Sports Med*, (2012), 46. Cilt, 4. Sayı, sf. 273-278, doi:10.1136/bjsm.2010.074948.

⁽⁴⁷⁾ Dvorak, J. ve George, J., ‘Age determination by magnetic resonance imaging of the wrist in adolescent male football players’, *British Journal of Sports Medicine*, (2007), 41. Cilt, 1. Sayı, sf. 45-52.

⁽⁴⁸⁾ Aynı yerde.

⁽⁴⁹⁾ Serin, J., Rérolle, C., Pucheux, J., Dedouit, F., Telmon, N., Savall, F., ve Saint-Martin, P., ‘Contribution of magnetic resonance imaging of the wrist and hand to forensic age assessment’, *International Journal of Legal Medicine*, (2016).

⁽⁵⁰⁾ Tscholl, P.M., Junge, A., Dvorak, J. ve Zubler, V., ‘MRI of the wrist is not recommended for age determination in female football players of U-16/U-17 competitions’, *Scand J Med Sci Sports*, (2015), doi:10.1111/sms.12461.

⁽⁵¹⁾ Dedouit, F. ve Auriol, ‘Age assessment by magnetic resonance imaging of the knee: a preliminary study’, *Forensic Science International*, (2012), sf. 217-232.

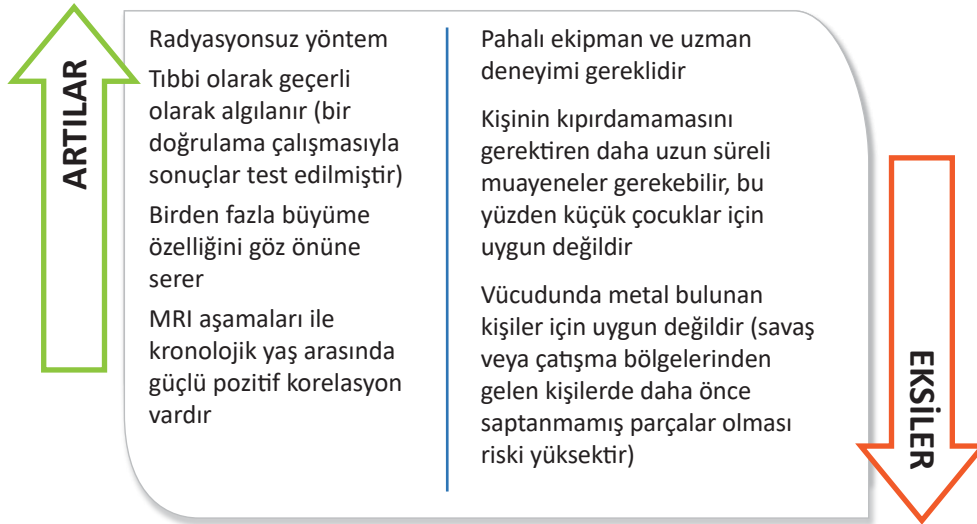

Uygulamadan örnekler

SE — İsveç refakatsiz çocukların yaş değerlendirmesi amacıyla hâlihazırda diz eklemleri MRI görüntülemesi ile birlikte yirmi yaş dişi röntgenini birlikte kullanmaktadır. Tıbbi yaş değerlendirmesi İsveç Ulusal Adli Tıp Kurumu tarafından gerçekleştirilmekte ve iki farklı muayeneden oluşmaktadır. İlk muayene yirmi yaş dişinin panoramik röntgeni, ikincisi diz MRI'dır. Her iki muayene de 18 yaş sınırını hedefler. Görüntüler iki ayrı dişiçi veya radyolog tarafından analiz edilir ve tıbbi muayene görevlisinin nihai yaş değerlendirmesine tatmin edici bir temel sağlamak için büyüme alanındaki olgunluk derecesi konusunda bu iki uzman mutabakata varmalıdır. Bu bütünlümlü bir koruma mekanizmasıdır ve hüsnü zan ilkesini ifade eder.

Başvuru sahibinin 18 yaşından büyük olduğunun belirlenmesi için diş kökünün son olgunluk seviyesine ulaşmış olması gereklidir; ancak bu gelişim seviyesi daha ziyade 18 yaş sınırından 1-2 yıl sonra gerçekleşmektedir. Diz MRI'ında da büyüme alanında aynı derecede olgunluk belirlenmektedir (18 yaş sınırından 1-2 yıl sonra). Bunlar, istendiğinde, hüsnü zanı sürdürme ihtiyacına daha iyi yanıt verme amaçlı ilave koruyucu tedbirlerdir.

Köprücük kemiği: Köprücük kemiği için dört aşamalı evreleme sistemi kullanılarak denemeler yapılmıştır. Bu denemeler yaş değerlendirmesinin uygulanabilir olduğunu ancak MRI'ya özgü referans çalışmalarının gerekli olduğunu göstermiştir. Yakın zamanda yapılan araştırmada, MRI aşamaları ile kronolojik yaş arasında pozitif korelasyon saptanmıştır⁽⁵²⁾. Bununla birlikte, kemikleşmenin ilk aşamaları ile en son aşamalarını ayırt etmek zor olabildiğinden, gözlem için diğer yöntemlerdeki gözlemcilerden daha deneyimli gözlemciler gerekmektedir.

3. Ultrason

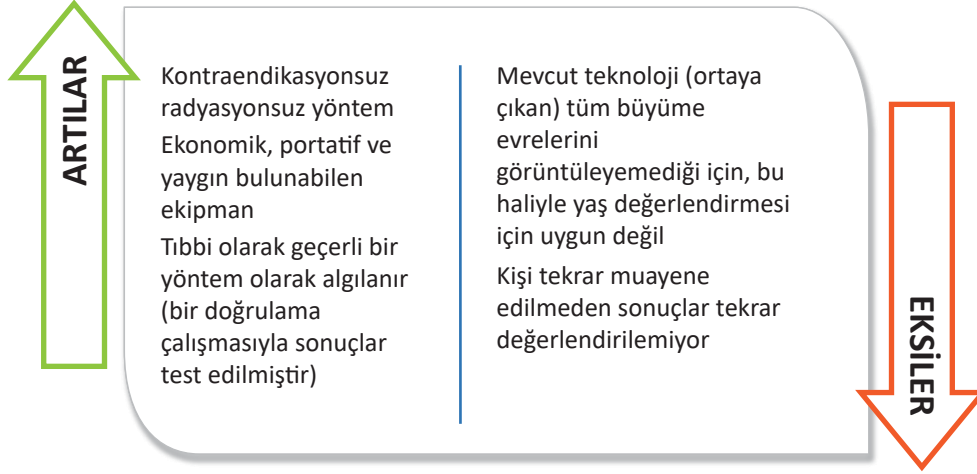
Tıbbi ultrason (tanı amaçlı sonografi veya ultrasonografi olarak da bilinir) tendonlar, kaslar, eklemler, damarlar ve iç organlar gibi vücut içi yapıları görmek için ultrason kullanılmasına dayalı tanı amaçlı bir görüntüleme tekniğidir.

Ultrason, insan kulağının duyabileceğinden daha yüksek frekansta ses dalgalarıdır (> 20 000 Hz). *Sonogram* olarak da bilinen ultrason görüntüleri bir prob vasıtasıyla doku içine ultrason titreşimleri gönderilerek oluşturulur. Ses dokudan yankılanır, farklı dokular sesi farklı derecelerde yansıtır. Bu yankılar kaydedilerek

⁽⁵²⁾ 1. Hillewig, E., Degroote, J., Van der Paelt, T., Visscher, A., Vandemaele, P., Lutin, B., D'Hooghe, L., Vandriessche, V., Piette, M. ve Verstraete, K., 'Magnetic resonance imaging of the sternal extremity of the clavicle in forensic age estimation: towards more sound age estimates', *Int J Legal Med.*, (2013), 127. Cilt, 3. Sayı, sf. 677-689, doi:10.1007/s00414-012-0798-z.
2. Hillewig, E., De Tobel, J., Cuhe, O., Vandemaele, P., Piette, M. ve Verstraete, K., 'Magnetic resonance imaging of the medial extremity of the clavicle in forensic bone age determination: a new four-minute approach', *Eur Radiol.*, (2011), 21. Cilt, 4. Sayı, sf. 757-767, doi:10.1007/s00330-010-1978-1.

operatöre bir görüntü olarak sunulur. Bu radyasyonsuz yöntem el ve bilek⁽⁵³⁾, köprücük kemiği⁽⁵⁴⁾ ve iliak kanat⁽⁵⁵⁾ üzerinde yaş değerlendirmesi için denenmiştir.

Çalışmalar, büyüme evreleri her zaman görülmediği için, ultrasonun **henüz kemik yaşı değerlendirmesi için geçerli bir ikame olarak kabul edilmemesi gerektiği** sonucuna varmıştır.

AB+ ülkelerinin uygulamalarından edinilen temel bulgular

Hiçbir AB+ ülkesi yaş değerlendirmesi amacıyla ultrason veya sonografi kullandığını bildirmemiştir.

Daha fazla bilgi için bu yayının 4 numaralı ekini inceleyiniz.

4. Fiziksel gelişim değerlendirmesi

Fiziksel gelişim değerlendirmesinde kilo, boy ve cilt bir dizi referans değere göre bireyler veya popülasyonlar genelinde karşılaştırılır. AB+ ülkesindeki uygulamaya göre, olgunlaşma oranını etkileyebilecek herhangi bir duruma dair işaretleri tanımlamak için fiziksel gelişim değerlendirmesi kapsamında genel muayene yapılabilir⁽⁵⁶⁾.

Cinsel olgunluğun görünür işaretlerinin ölçülmesi ve değerlendirilmesi dâhil olduğunda, **cinsel olgunluk gözlemi** olarak da adlandırılmaktadır.

- Oğlanlarda penis ve testis gelişimi, kasık kılları, aksiller kıllanma, sakal uzaması ve adem elması incelenir.
- Kızlarda meme gelişimi, kasık kılları, aksiller kıllanma ve kalça şekli incelenir. Ortalama olarak, kızlar 16 yaşında ve oğlanlar 17 yaşında tam cinsel olgunluğa ulaşır⁽⁵⁷⁾.

⁽⁵³⁾ Mentzel, H.J., Vilser, C., Eulenstein, M., Schwartz, T., Vogt, S., Böttcher, J., Yaniv, I., Tsoref, L., Kauf, E. ve Kaiser, W.A., 'Assessment of skeletal age at the wrist in children with a new ultrasound device', *Pediatr Radiol*, (2005), 35. Cilt, 4. Sayı, sf. 429-433; Khan, K.M., Miller, B.S., Hoggard, E., Somani, A. ve Sarafoglou, K., 'Application of ultrasound for bone age estimation in clinical practice', *J Pediatr*, (2009), 152. Cilt, 2. Sayı, sf. 243-247, doi:10.1016/j.jpeds.2008.08.018.

⁽⁵⁴⁾ Quirnbach, F., Ramsthaler, F. ve Verhoff, M.A., 'Evaluation of the ossification of the medial clavicular epiphysis with a digital ultrasonic system to determine the age threshold of 21 years', *Int J Legal Med.*, (2009), 123. Cilt, 3. Sayı, sf. 241-245, doi: 10.1007/s00414-009-0335-x.; Schulz, R., Zwiesigk, P., Schiborr, M., Schmidt, S. ve Schmeling, A., 'Ultrasound studies on the time course of clavicular ossification', *Int J Legal Med.*, (2008), 122. Cilt, 2. Sayı, sf. 163-167, doi: 10.1007/s00414-007-0220-4.

⁽⁵⁵⁾ Schmidt, S., Schmeling, A., Zwiesigk, P., Pfeiffer, H. ve Schulz, R., 'Sonographic evaluation of apophyseal ossification of the iliac crest in forensic age diagnostics in living individuals', *Int J Legal Med.*, (2011), 125. Cilt, 2. Sayı, sf. 271-276, doi: 10.1007/s00414-011-0554-9.

⁽⁵⁶⁾ Daha fazla bilgi için: Unicef, *Age assessment practices: a literature review and annotated bibliography* (2011), şu adreste mevcuttur: http://www.unicef.org/protection/Age_Assessment_Practices_2010.pdf; SCEP, *Position paper on age assessment in the context of separated children in Europe* (2012), şu adreste mevcuttur: <http://www.scepnetwork.org/images/16/163.pdf>; Norwegian Computing Centre, *Age estimation in youths and young adults* (2012), şu adreste mevcuttur: http://publications.nr.no/1355995517/Age_estimation_methods-Eikvil.pdf; Professor Sir Al Aynsley-Green Kt., *The assessment of age in undocumented migrants* (2011), şu adreste mevcuttur: [https://www.humanrights.gov.au/sites/default/files/content/ageassessment/submissions/Sir%20Al%20Aynsley-Green%20Kt%20\(Submission%2038\).pdf](https://www.humanrights.gov.au/sites/default/files/content/ageassessment/submissions/Sir%20Al%20Aynsley-Green%20Kt%20(Submission%2038).pdf)

⁽⁵⁷⁾ Daha fazla bilgi için: SCEP, *Position paper on age assessment in the context of separated children in Europe* (2012); Unicef, *Age assessment practices: a literature review and annotated bibliography*; Schmeling ve ark., 'Forensic age estimation in unaccompanied minors and young living adults' in *Forensic medicine — From old problems to new challenges* (2011); Schmeling ve ark., 'Age estimation of unaccompanied minors — Part 1. General considerations', *Forensic Science International*, (2006). Kraliyet Pediatri ve Çocuk Sağlığı Koleji "genel olarak, herhangi bir antropometrik ölçümlemeyle bir kişinin yaşını tam olarak tahmin etmek mümkün değildir ve buna kalkışılmamalıdır" kararına varmıştır (King's Fund ve Kraliyet Pediatri ve Çocuk Sağlığı Koleji, 1999:40).

Belirli AB+ ülkelerinde gerçekleştirilen uygulama ve muayenelere göre, çocuk doktoru dışında jinekolog gibi farklı daldan hekimler de dâhil olabilir.

Son tavsiyelerde ve yönlendirme boyunca belirtildiği gibi, EASO cinsel olgunluğu incelemek için hiçbir koşul altında çıplaklık içeren veya genital organların muayene edildiği hiçbir yöntemi önermemektedir.

ARTILAR

Yaş değerlendirmesiyle ilgili olabilecek büyüme bozukluklarını tespit etmek için kullanılabilir, ancak kronolojik yaş tahmininde kullanılmaz. Değerlendirme çocuk doktorları tarafından yapıldığında, çocukların fiziksel ve psikolojik gelişimi konusunda uzman oldukları için, çocuğun fiziksel refahı da dikkate alınır.

Fiziksel olarak invaziftir; farklı geçmişlere sahip ve göç ederken veya öncesinde tacize ve istismara maruz kalmış kişiler için oldukça rahatsız edici ve travmatik olabilir. Özel bölgelerin veya genital organların muayene edilmesi durumunda, muayene son derece müdahaleci olduğundan, mahremiyet ve haysiyet ve fiziksel ve zihinsel bütünlük hakkıyla çelişir.

Antropometrik ölçümler etnik köken, ırk, beslenme ve sosyoekonomik geçmiş gibi değişkenleri dikkate almaz.

Protokol eksikliği: Bazı durumlarda cinsel gelişim muayenesini kapsayabilirken bazı durumlarda kapsamaz.

Cinsel olgunluğun değerlendirilmesinde hata payı büyüktür. Analiz edilen adli yöntemler içinde, yaşı fiziksel özelliklere göre tahmin etmeye çalışmak en az kesin olan yöntemdir.

EKSİLER

AB+ ülkelerinin uygulamalarından edinilen temel bulgular

11 AB+ ülkesi başvuru sahibinin yaşını tahmin etmek için fiziksel gelişim değerlendirmesi yaptıklarını teyit etmiştir.

Yedi AB+ ülkesi kişinin yaşını değerlendirmek için cinsel olgunluk incelemesine başvurmaktadır.

Daha fazla bilgi için bu yayının 4 numaralı ekini inceleyiniz.

C. Tıbbi yöntemler (radyasyon kullanılarak)

1. Röntgen

“Radyografi” olarak da bilinen röntgen, vücudun içini siyah ve beyazın farklı tonlarında gösteren görüntüler elde etmek için sınırlı radyasyon (elektromanyetik dalgalar) yansıtır. Bunun nedeni, farklı dokuların farklı oranlarda radyasyon emmesidir. Kemiklerdeki kalsiyum X (röntgen) ışınlarını en çok emdiği için kemikler beyaz görünür. Yağ dokuları ve diğer yumuşak dokular daha az emer ve gri görünür. Hava en az emdiğinden akciğerler siyah görünür.

Kemiklerin gelişim aşamasına göre iskelet yaşı belirlenir. Bu muayenelerde, gelişim evreleri belirli kemiklerin füzyon/olgunlaşmasına bakılarak tahmin edilir. Temel röntgen yöntemleri arasında karpal kemik, köprücük kemiği, diş veya kalça yer alır. Pek çok AB+ ülkesi bu yöntemlerden faydalansa da, hepsi bu yöntemleri aynı şekilde uygulamamakta ve genellikle farklı kombinasyonlar ve/veya sıralama tercih etmektedir. Uygulamadaki bu çeşitliliğin ana nedeni, yaş değerlendirmesi prosedürlerinin, büyük ölçüde, ulusal yargı alanına göre değişen prosedürlerle ulusal kanunlar tarafından belirlenmesidir.

Karpal kemik (el/bilek) röntgeni

Bu yöntemde el röntgeni çekilerek kemik unsurlarının şekli ve boyutu ile epifizeal kemikleşme derecesi değerlendirilir. Çekilen film şunlarla karşılaştırılır:

- Gelişim aşamasını belirlemek için ilgili yaş ve cinsiyete ait standart görüntüleri içeren radyografi atlası. Bu yaklaşımda, Greulich ve Pyle'in hazırladığı atlas standart referans olmuştur. Bu yöntem, yaşı hesaplamak yerine iskelet olgunluğunu değerlendirmeyi amaçlayan 1935 tarihli bir çalışmanın sonucu olup ırklar arası ve sosyoekonomik farklılıkları dikkate almamıştır.
- Münferit kemiklerin olgunluk derecesinin belirlendiği ve genel olgunluk evresini hesaplamak için toplandığı münferit kemikler (tek kemik yöntemi). Bu yaklaşımda, Tanner- Whitehouse yaklaşımı (üç baskısı mevcuttur) ana referanstır. İkinci baskı, iskelet olgunluğu değerlendirilerek yetişkin boyunun tahmin edilmesine dayanır. Elde bulunan 20 kemiğin her biri, o belirli kemiğin gelişimini gösteren resim serisi ile tek tek karşılaştırılır. Referans standartlar 1950'lerde ve 1960'larda belirlenmiştir. Ortalamada, el kemiklerinin iskelet gelişimi kızlarda 17 yaş ve oğlanlarda 18 yaşta tamamlanmaktadır⁽⁵⁸⁾.

Etnik kökenin kemikleşme oranlarında kayda değer bir etkisi olmasa da, sosyoekonomik durum kemikleşme oranını etkileyen ana faktörlerden biridir. Yüksek sosyoekonomik statü kemikleşme oranlarını hızlandırırken, düşük sosyoekonomik statü kemikleşmeyi geciktirmektedir. Sonuç olarak, düşük sosyoekonomik statüdeki kişilere röntgen standartları uygulanması, o kişinin yaşının daha küçük tahmin edilmesine yol açar. Muayene edilen kişi üzerinde olumsuz etkisi olmayacağından, bu durum kabul edilir bulunmaktadır⁽⁵⁹⁾.

Köprücük kemiği röntgeni

Bu yöntemde köprücük kemiğinin (klavikula) füzyonu değerlendirilir. Yetişkin kabul edilmesi için, kişinin her iki köprücük kemiğinin kaynamış olması gereklidir. Geleneksel sınıflandırma sistemleri dört gelişim evresine işaret eder; son evre artık ilave iki evreye ayrılmıştır. (Kemik tam olarak kaynadıysa ve izi görünüyorsa, kadınlarda kişinin en az 20 yaşında ve erkeklerde kişinin en az 21 yaşında olduğu varsayılabilir). Görünürde bir iz olmadan köprücük kemiğinin tam olarak kaynaması, her iki cinsiyette en erken 26 yaşında görülmektedir⁽⁶⁰⁾.

Diş röntgeni

Bu yöntemde, ortopantomogram olarak bilinen diş röntgeni incelenir. Çocukluk döneminde büyürken diş yapısında görülen değişiklikler ve dişlerin çıkış sırası doğrultusunda iskelet gelişimi ölçülür. 16-20 yaş civarı, üçüncü molar (yirmi yaş dişi) dışında tüm dişler tamamlanır. Bu aşamada yirmilik diş, taç (kuron) ve kök gelişimi açısından geniş yelpazede farklılıklar göstermektedir.

İki ana yöntem şunlardır:

- Gleiser ve Hunt (1955)⁽⁶¹⁾ diş gelişimini 15 aşamada tanımlar:
- Demirjian (1973)⁽⁶²⁾ diş gelişimini sekiz evrede tanımlar ve diş gelişiminin her evresine istatistiksel bir modele göre puan verilir⁽⁶³⁾.

⁽⁵⁸⁾ Daha fazla bilgi için: Tanner, J.M. ve ark., 'Reliability and validity of computer-assisted estimates of Tanner-Whitehouse skeletal maturity (CASAS): comparison with the manual method', *Karger*, (1994), 42. Cilt, 6. sayı; Frisch, H. ve ark., 'Computer-aided estimation of skeletal age and comparison with bone age evaluations by the method of Greulich-Pyle and Tanner-Whitehouse', *Pediatric Radiology*, (1996), 26. Cilt, 3. Sayı, sf. 226-231; Gertych, A. ve ark., 'Bone age assessment of children using a digital hand atlas', *Computerised Medical Imaging and Graphics*, (2007), 31. Cilt, 4-5. Sayılar, sf. 322-331.

⁽⁵⁹⁾ Schmeling, A., Garamendi, P.M., Prieto, J.L. ve Landa, M. I., 'Forensic age estimation in unaccompanied minors and young living adults', in *Forensic medicine — From old problems to new challenges*, Professor Duarte Nuno Vieira (Ed.), *Intech*, (2011), şu adreste mevcuttur: <http://cdn.intechopen.com/pdfs-wm/19163.pdf>

⁽⁶⁰⁾ Daha fazla bilgi için: Schmeling, A. ve ark., 'Studies on the time-frame for ossification of the medial clavicular epiphyseal cartilage in conventional radiography', *International Journal of Legal Medicine*, (2004), 118. Cilt, 1. Sayı, sf. 5-8.

⁽⁶¹⁾ Gleiser, I. and Hunt, E. E. 'The permanent mandibular first molar: its calcification, eruption and decay', *Am. J. Phys. Anthropol.*, (1955), 13. Cilt, sf. 253-283, doi:10.1002/ajpa.1330130206

⁽⁶²⁾ Demirjian, A., Goldstein, H. ve Tanner, J. M., 'A new system of dental age assessment', *Human Biology*, (1973), Cilt. 45, Sayı 2, sf. 211-227, şu adreste mevcuttur: <http://www.bristol.ac.uk/media-library/sites/cmm/migrated/documents/dental-age-assessment.pdf>

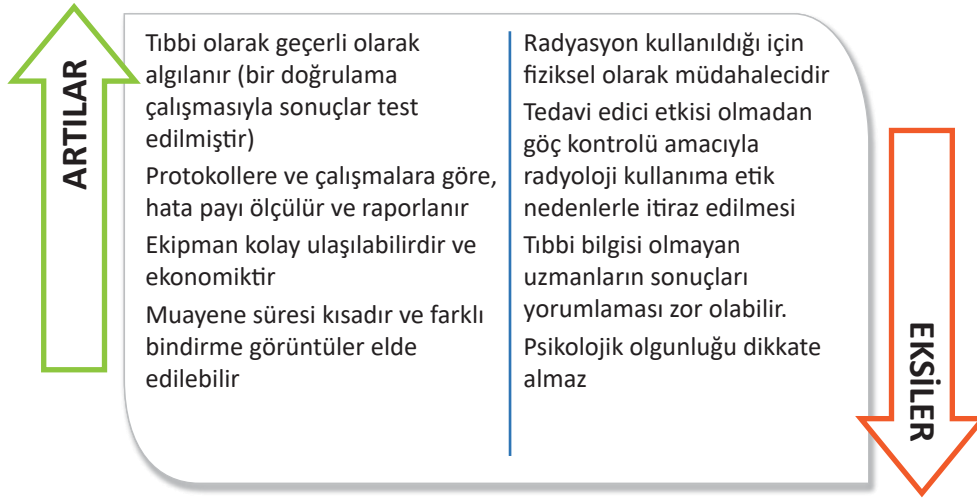
⁽⁶³⁾ Daha fazla bilgi için: (al n.d.), 'Assessment of dental maturity of Brazilian children age 6 to 14 years using Demirjian's method', *Int J Paediatr Dent*, (2002), 12. Cilt, 6. Sayı, sf. 423-428; Liversidge, H.M., 'The assessment and interpretation of Demirjian, Goldstein and Tanner's dental maturity', *Ann Hum Biol.*, (2012), 39. Cilt, 5. Sayı, sf. 412-431, doi:10.3109/03014460.2012.716080.

Yirmi yaş dişinin çıkması ve mineralizasyonu bakımından, siyahi Afrikalıların Avrupalılara kıyasla daha hızlı gelişim sergiledikleri saptanmıştır; buna karşın, Asyalılarda gelişimde nispeten gecikme görülebilir. Bu nedenle, yaş değerlendirmesi uygulamasında, yirmi yaş dişi gelişimini değerlendirmek için popülasyona özel referans çalışmalar kullanılmalıdır ⁽⁶⁴⁾.

Oldukça çeşitlilik arz etmesine rağmen, yapılan farklı çalışmalar yirmi yaş dişinin gelişiminin bir yetişkinle bir çocuğu birbirinden ayırmak için muhtemelen en iyi yol olduğunu ve ergenlik dönemi sonundaki kişiler için en çok kullanılan yaş değerlendirmesi prosedürlerinden biri olması gerektiğini iddia etmektedir.

Pelvik kemik röntgeni

İnsan yetişkinliğe yaklaşırken kemiklerin konumu değiştiğinden ⁽⁶⁵⁾, pelvisteki bazı kemiklerin görünümüne bakılarak iskelet yaşı belirlenebilir.

AB+ ülkelerinin uygulamalarından edinilen temel bulgular

Tıbbi yöntemler arasında, AB+ ülkelerinde en çok kullanılan yöntem karpal kemik röntgenidir. 23 katılımcı bu yöntemin kendi topraklarında kullanıldığını teyit etmiştir.

İkincisi, 19 olumlu cevap ile diş röntgeni de katılımcılar arasında oldukça yaygındır.

Üçüncü olarak, 12 AB+ ülkesi köprücük kemiği röntgeni kullanmaktadır.

Son olarak, üç AB+ ülkesi pelvik kemik röntgenini süreç içinde nadiren kullanılan bir yöntem olarak eklemiştir.

⁽⁶⁴⁾ Olze, A., Schmeling, A., Taniguchi, M., Maeda, H., van Niekerk, P., Wernecke, K-D. ve Geserick, G., 'Forensic age estimation in living subjects: the ethnic factor in wisdom tooth mineralization', *Int J Legal Med*, (2004), 118. Cilt, sf. 170-173; Olze, A., van Niekerk, P., Ishikawa, T., Zhu, B.L., Schulz, R., Maeda, H. & Schmeling, A., 'Comparative study on the effect of ethnicity on wisdom tooth eruption', *Int J Legal Med*, (2007), 121. Cilt, sf. 445- 448.

⁽⁶⁵⁾ Daha fazla bilgi için: Schmeling, A. ve ark., 'Age estimation of unaccompanied minors — Part 1. General considerations', *Forensic Science International*, (2006); Schmidt, S. ve ark., 'Sonographic evaluation of apophyseal ossification of the iliac crest in forensic age diagnostics in living individuals', *International Journal of Legal Medicine*, (2011).

Uygulamadan örnekler

FI — Bir başvuru sahibinin yaşının belirlenmesi için tıbbi yaş değerlendirmesi; polis, Sınır Güvenliği veya Finlandiya Göçmenlik Kurumu'ndan gelen talep üzerine Helsinki Üniversitesi Adli Tıp Bölümü tarafından yapılır. Diş muayenesi, karpal kemik röntgeni ve diş röntgeni yöntemleri kullanılmaktadır. İki uzman ortak bir değerlendirme yapar. Uzmanlardan en az biri Helsinki Üniversitesi Adli Tıp Bölümü çalışanı olmalıdır. Uzmanlardan biri onaylı bir tıp doktoru veya uygun yetkinliğe sahip onaylı bir dişçi olabilir.

NL — Tıbbi yaş değerlendirmesi başvuru sahibinin yaşını belirlemeye çalışmaz; sadece yetişkin veya olası çocuk ayrımı yapma amacı taşır. Bu bilgi ışığında, el/bilek röntgeni analiz edilir. Bilek tam olarak kaynamamış ise muayene sona erer ve başvuru sahibi çocuk olarak değerlendirilir. Bilek tam olarak kaynamış ise, ilave (üç) köprücük kemiği röntgeni çekilir. İki bağımsız radyolog ayrı ayrı, her iki köprücük kemiğinin kaynamış olduğu sonucuna varmalıdır. Her iki radyologdan sonuçlar alındıktan sonra, ayrı bir uzman (adli antropolog) söz konusu sonuçlara dayanarak karar verir. Sonuçların kesin olmaması veya radyolog raporlarının çelişmesi durumunda, başvuru sahibi çocuk (küçük) kabul edilir. Karara itiraz edilebilir.

Dikkate alınması gereken bazı ilave hususlar

MRI, röntgen ve bilgisayarlı tomografi (CT/CAT) kemik büyümesi görüntüsü almak için kullanılan farklı tekniklerdir. Bu görüntüler, görüntünün karşılık geldiği gelişim evresini belirlemek ve nihayetinde bu büyüme evresiyle ilişkili yaş aralığını şekillendirmek için referans çalışmalarla karşılaştırılır.

MRI veya MR

- Dokuların, kemiklerin ve vücut içindeki diğer yapıların tam detaylı görüntülerini oluşturmak için güçlü bir mıknatıs ile gelişmiş bir bilgisayar sistemi ve radyo dalgaları birlikte kullanılır. MRI, kesit görüntüsü elde etmek için manyetik alanlar ve radyo frekansları kullanır.
- Organ, yumuşak doku ve vücut içi yapıların görüntülenmesi için uygundur.
- Radyasyonsuzdur.

Röntgen

- Röntgen, muayene edilen kişinin anatomisinin tek bir görüntüsünü almak için vücuttan geçen sınırlı miktarda radyasyon kullanır.
- Kemik gibi yoğun nesnelere radyasyonu bloklar ve röntgen filminde beyaz renkte görünür.
- Radyasyon içerir.

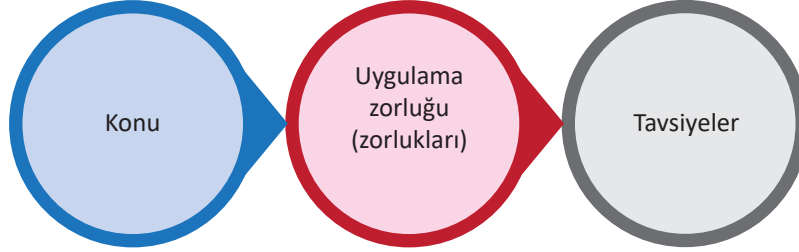
CT/CAT

- Farklı açılardan verilen çoklu X ışınları sayesinde vücudun 360 derece kesitsel görüntülerini elde etmek için bilgisayarlarla X ışınlarını birleştirir.
- Kemik, yumuşak doku ve damarların aynı anda görüntülenmesi için uygundur. Radyolog kemikli yapıları veya sakatlıkları görebilir. Radyasyona maruz kalındığı için, kesinlikle gerekli olmadıktan sonra hamileler veya çocuklar için önerilmez.

Röntgen filmlerinin veya MRI görüntülerinin bilgisayar destekli yorumlanmasındaki son gelişmeler de dikkate alınması gereken önemli unsurlar arasında yer alır. Bu yazılımın amacı, olası gözlemci içi (aynı gözlemcinin aynı görüntüyü farklı zamanlarda değerlendirmesi) ya da gözlemciler arası (aynı görüntünün farklı gözlemciler tarafından değerlendirilmesi) hatalara rağmen, aynı görüntünün aynı şekilde sınıflandırılmasını sağlamak için gözlemciler arası (değer biçiciler arası olarak bilinir) ve gözlemci içi sapmayı azaltmaktır.

5. Bölüm Son Tavsiyeler

Son tavsiyeler, 2. Bölüm ve 3. Bölüm’de sunulan yöntemsel koruyucu tedbirlere ilişkin rehberliği özetleme amacı taşımaz; bu bölümün amacı yaş değerlendirmesi sürecinde ortaya çıkan uygulama zorluklarına somut bir yanıt vermektir. Bu anlayış ışığında, tavsiyeler konularına ve yanıt vermeleri beklenen uygulama zorluklarına göre şu şekilde sınıflandırılmaktadır:

EASO'nun temel tavsiyeleri

A.	Konu	Çocukların yüksek menfaatinin pratikte uygulanması
	Uygulama zorluğu	AB+ topraklarında bu ilkenin düzensiz şekilde uygulanması
	EASO'nun tavsiyeleri	<ol style="list-style-type: none"> Düşünülen belirli yaş değerlendirme sürecinin başvuru sahibine özgü münferit koşullar için uygun olduğundan, beklenen sonucun süreç açısından faydalı olduğundan ve çocuk için zararlı olmadığından emin olmak için YMD yapılmalıdır. YMD, tüm koruyucu tedbirlerin alındığını ve ÇYM'nin gözetildiğini teyit etmelidir: <ul style="list-style-type: none"> Çocuğun yüksek menfaatine ve hukuki ehliyetle hareket etmek üzere vasıflı, bağımsız bir temsilci ve/veya vasi atanmıştır. Prosedürler çocuk dostudur ve vasıflı profesyoneller tarafından yürütülür. Çocuğun yaşına uygun şekilde ve düzenli olarak süreç, sürecin olası sonuçları ve itiraz etme hakkına ilişkin basit terimlerle ve kültürel hassasiyet gösterilerek bilgi verilir — gözetim altında, kültürel araçlardan faydalanılabilir. Başvuru sahibinin görüşleri alınır; yaşına ve olgunluğuna göre göz önünde bulundurulur. Nihai sonuç alınana kadar süreç öncesinde, süresince ve sonrasında hüsnü zan tanınır. En azından tıbbi muayeneler için bilgilendirilmiş onam alınır; tıbbi muayeneleri reddetme hakkına saygı duyulur ve reddetme sebepleri araştırılır — bilhassa uygun şekilde çocuğun ve vasinin rızasının alınması ve belgelenmesi (yazılı olarak veya kanıt olacak herhangi bir diğer şekilde) önerilir. Gizlilik, verilerin korunması ve güvenlik hususları dikkate alınır. Kademeli uygulama yapılarak, en az müdahaleci sürecin uygulanmasını sağlamak için en az müdahaleci yöntem seçilir. En doğru sonucu veren yöntem seçilir ve hata payı belgelenir. Etkili bir hukuki yol mevcuttur.

B.	Konu	Değerlendirme gerekçesi/gerekliliği
	Uygulama zorluğu	Yaş değerlendirmesi ihtiyacı, ciddi şüphelere dayanarak gerekçelendirilmiş ve doğrulanmış olmalıdır
	EASO'nun tavsiyeleri	<ol style="list-style-type: none"> 1. Yaş değerlendirmesi rutin bir uygulama olmamalıdır. Belirli bir yaş değerlendirmesi sürecine neden ihtiyaç duyulduğu ve o sürecin faydaları değerlendirilmeli ve belgelenmelidir. 2. Yaş değerlendirmesi yapmaya karar vermeden önce mevcut tüm bilgi kaynaklarından faydalanılmış olmalıdır. 3. Daha sonra yaş değerlendirmesi yapma ihtiyacını ortadan kaldırmak için, tüm kanıtlar daha geniş yelpazede faktörlerle (fiziksel, psikolojik, gelişimsel, çevresel ve kültürel faktörler, cinsiyet) ilişkili olarak değerlendirilmelidir. 4. Başvuru sahibinin yaşına dair şüpheler varsa, başvuru sahibi çocuk olarak kabul edilmelidir (hüsnü zan). 5. Değerlendirme masrafları başvuru sahibine yüklenmemelidir.
C.	Konu	Vasıflı profesyoneller
	Uygulama zorluğu	Her zaman yaş değerlendirmesinde uzman olmayabilirler
	EASO'nun tavsiyeleri	<ol style="list-style-type: none"> 1. Profesyoneller sadece ilgili yöntem alanında değil aynı zamanda o yöntemin spesifik olarak yaş değerlendirmesi alanında uygulanmasında uzman olmalıdırlar. Profesyoneller yöntemdeki ve çocuk haklarındaki son gelişmelerin yanı sıra cinsiyet ve kültür açısından hassasiyet göstererek nasıl muayene yapılacağı konularında sürekli eğitim almalıdır. 2. Tartışmalı vakalarda, muayene görevlileri vakayı bir yöneticiye ya da koordine amaçlı ve çoklu disiplinli bir panele sevk edebilirler. 3. Yaşı tespit etmekten sorumlu personel, sonuçları ve içerdiği hata payını anlama konusunda uygun şekilde eğitim almış olmalıdır.
D.	Konu	Müdahalecilik
	Uygulama zorluğu	Farklı yöntemlerin ne kadar müdahaleci olduğu hakkında görüş birliği bulunmaması Kullanılan bazı yöntemler fiziksel veya psikolojik olarak müdahalecidir
	EASO'nun tavsiyeleri	<ol style="list-style-type: none"> 1. Daha fazla değerlendirme yapmadan önce ilk olarak mevcut kanıtları analiz edin. 2. Yaş değerlendirmesi gerekli görüldüğünde, önce tıbbi olmayan daha sonra şüphe devam ederse tıbbi yöntemlere başvurun. Bu tür vakalarda, önce radyasyonsuz yöntemler uygulanmalıdır ve radyasyon içeren diğer yöntemler son çare olarak dikkate alınabilir. 3. Yöntemler münferit vakaların özel koşullarına ve ihtiyaçlarına (cinsiyet, varsayılan yaş aralığı) göre seçilmeli ve süreçte çocuğun etnik ve kültürel geçmişine saygı gösterilmelidir. 4. Yaş değerlendirmesi amacıyla çıplaklık içeren ya da genital organların veya özel bölgelerin muayene edildiği, incelendiği veya ölçüldüğü herhangi bir yöntem kullanılmamalıdır.

E.	Konu	Yöntemlerin ve/veya sürecin kesinliği
	Uygulama zorluğu	Mevcut yöntemlerin hiçbiri bir kişinin tam yaşını tespit edememektedir Hata payının belgelenmesi ve yorumlanması
	EASO'nun tavsiyeleri	<ol style="list-style-type: none"> 1. Başvuru sahibinin yaşına dair şüphe oluşur oluşmaz ve nihai sonuçlar alınana kadar hüsnü zan ilkesiyle başvuru sahibinin çocuk olduğunu kabul edin. 2. Kararın daha geniş yelpazede kanıtlara dayanmasını sağlamak amacıyla kesinliği iyileştirmek için, sürecin parçası olarak psikolojik ve fiziksel gelişimin farklı yönlerini araştırın. 3. Vasıflı ve deneyimli profesyoneller düzenli şekilde yetkinliklerini göstermeli ve kültürel çeşitlilik ve çocukların özel ihtiyaçları konusunda özel eğitim almış olmalıdır. 4. Mümkün olan yerlerde, danışmanlık almak için zorlu vakaları yetkin bir merkeze sevk edin. 5. Yaş değerlendirmesinde tespit edilen aralık içindeyse, başvuru sahibinin iddia ettiği yaşı kabul edin. Aksi takdirde, segmentteki en küçük yaş sonuç olarak kabul edilmelidir. 6. Hata payını dikkate alın ve hüsnü zan tanıyın. 7. Hata payı belgelenmeli, sonuçlara eklenmeli, karar verici makama iletilmeli ve söz konusu makam tarafından anlaşılmalıdır.
F.	Konu	Çoklu disiplinli ve bütünsel yaklaşım
	Uygulama zorluğu	Çoklu disiplinli ve bütünsel yaklaşım yaygın şekilde uygulanmamaktadır
	EASO'nun tavsiyeleri	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kararın daha geniş yelpazede kanıtlara dayanmasını sağlamak amacıyla kesinliği iyileştirmek için, çoklu disiplinli sürecin parçası olarak farklı yönleri araştırın (hem psikolojik hem fiziksel gelişimin değerlendirilmesi ve sadece tıbbi yöntemlere başvurulmaması). 2. Farklı gelişim alanlarında ve kendi uzmanlık alanlarındaki yaş değerlendirmesi konusunda uzman kişileri görevlendirin. 3. Birden fazla yöntem uygulanmışsa, çoklu disiplinli ihtisasa sahip uzmanlar panelinin vardığı sonuca dayanarak karar verin. 4. Çoklu disiplinli yaklaşımın pratikte uygulanması için koordinasyon mekanizmaları kurun.
G.	Konu	Aynı başvuru sahibine farklı AB+ ülkelerinde mükerrer değerlendirme yapılması
	Uygulama zorluğu	Diğer AB+ ülkelerinde yapılan yaş değerlendirmeleri her zaman tanınmamaktadır
	EASO'nun tavsiyeleri	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mevcut ise, diğer AB+ ülkeleri tarafından yapılan yaş değerlendirmelerinin sonuçları, özellikle Dublin vakalarında, gereksiz değerlendirmeleri engellemek için kabul edilmelidir. 2. Başka bir AB+ ülkesine aktarılan yaş değerlendirmesi bilgileri, uygulanan yöntemler ve nihai sonuca vardiyan gerekçe dâhil, eksiksiz olmalıdır.

H.	Konu	Yaş değerlendirmesine girmeyi reddetme
	Uygulama zorluğu	Otomatik olarak yetişkin kabul edilme riski
	EASO'nun tavsiyeleri	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reddetme sebepleri araştırılmalı ve mümkün olduğunda kişinin rızasını almak için değerlendirmede düzenleme yapılmamalıdır. 2. Reddetme, kişinin otomatik olarak yetişkin sayılması sonucuna yol açmamalıdır.
I.	Konu	Etkili bir hukuki yol
	Uygulama zorluğu	Yaş değerlendirmesi sonuçları her zaman idari/adli incelemeye tabi değildir
	EASO'nun tavsiyeleri	<ol style="list-style-type: none"> 1. Yaş değerlendirmesi kararı, uluslararası koruma başvurusuna ilişkin karar alınmadan önce yayınlanmalıdır; çünkü kişinin yetişkin veya çocuk sayılması sığınma prosedürünü etkileyebilir. 2. Bu karar idari/adli incelemeye tabi olmalıdır.

Ek 1 Sözlük

Bu sözlük, yaş değerlendirmesi sürecinde kullanılan en ilgili terimlere ilişkin ortak bir anlayış geliştirmeyi hedeflemektedir. Buna ek olarak, yayında derinlemesine araştırılmadığı halde rehberde bahsedilen terimleri içerir (örneğin yüksek menfaat tespiti, ispat yükümlülüğü vb.). Sözlükte derlenen tanımların amacı; AB+ ülkelerindeki politika yapıcılar, muayeneleri gerçekleştiren uzmanlar, memurlar, sonuçları değerlendiren uzmanlar paneli ve genel anlamda diğer uygulayıcılar gibi yaş değerlendirmesi alanındaki ilgili aktörler için bir referans kaynağı görevi görmektedir.

Terim	Tanım	Kaynak
Kesinlik	<p>Doğru veya hatasız olma durumu</p> <p>Bir ölçümün ya da ölçümlere dayanan bir tahminin, ölçülen şeyin gerçek değerini ne kadar yansıttığı.</p> <p>Ek bilgi</p> <p>Kişinin kronolojik yaşını tam olarak ortaya koyan bir yaş değerlendirmesi yöntemi bulunmamaktadır. Bu nedenle, yaş tespiti değil yaş değerlendirmesi terimi tercih edilmektedir.</p> <p>Yaş değerlendirme yöntemi olarak kullanılan tıbbi muayeneler bağlamında, referans çalışmaların kesin kabul edilmesi için bazı koşulları yerine getirmeleri gerekmektedir:</p> <ul style="list-style-type: none"> — yeterli örneklem boyutu, — test edilen kişilerin doğrulanmış yaşları, — tek tip yaş dağılımı, — cinsiyete göre ayırma, — muayene tarihi ayrıntıları, — çalışılan özelliklerin net tanımı, — metodolojinin tam tanımı, — genetik-coğrafi menşe ile görel referans popülasyonu hakkında ayrıntılar, — sosyoekonomik statü, sağlık durumu, — grup boyutu ayrıntıları, ortalama veya medyan değer ve çalışılan her özelliğin varyasyon ölçümü, — incelenen özellikler 	<p>Oxford çevrimiçi sözlük</p> <p>https://en.oxforddictionaries.com/definition/accuracy</p> <p>Tıbbi çevrimiçi sözlük</p> <p>http://medical-dictionary.thefreedictionary.com/accuracy</p> <p>Schmeling ve ark., 2011.</p>

Terim	Tanım	Kaynak
Yaş	<p>Bir kişinin yaşadığı veya bir nesnenin var olduğu süre.</p> <p>Ek Bilgi: Bu aracın amacı doğrultusunda, yaş bir çocuğun kimliğinin asli parçalarından biridir; zira Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde çocukluk yaş referans alınarak tanımlanmaktadır.</p> <p>Kronolojik yaş kişinin doğduğu andan itibaren yıl, ay ve gün olarak ölçülür.</p> <p>Biyolojik yaş, bireyin olası yaşam süresine göre mevcut durumudur, yani kişi kronolojik yaşından daha genç veya daha yaşlı görünebilir.</p> <p>Sosyal yaş, bir parçası olduğu topluluğun diğer üyelerine nazaran bireyin görevleri, sorumlulukları ve alışkanlıklarıdır. Dolayısıyla bir birey, ait olduğu toplumun veya kültürün ondan yaşına göre beklediği davranışları ne derece sergilediğine bağlı olarak daha yaşlı veya daha genç olabilir.</p> <p>Psikolojik yaş, bireylerin değişen taleplere uyum sağlamadaki davranışsal yetileri olarak tanımlanmakta olup hafıza, öğrenme, zeka, beceriler, duygular, duygularını kontrol etme ve otokontrol gerekçeleri ve duygularında uyumsal yeterliliklerin kullanılmasını kapsar.</p>	<p>https://en.oxforddictionaries.com/definition/age</p> <p>Settersen ve ark., 1997:240</p> <p>Smith, T. ve Brownlees, L., Unicef, 2011, sf. 7-8.</p>
Yaş değerlendirmesi	Yetkililerin bir bireyin çocuk mu yetişkin mi olduğunu belirlemek amacıyla kişinin kronolojik yaşını veya yaş aralığını tespit etmeye çalıştıkları süreçtir.	BM Çocuk Hakları Komitesi Genel Yorum No 6 EMN Sözlüğü
(Asgari) Cezai ehliyet yaşı	Çocukların ceza hukukunu ihlal etme kapasitesi olmadığını farz edildiği asgari yaş sınırı.	ÇHS Madde 40(3)
Hüsnü zan	<p>Şüphede durumunda, aksi kanıtlanmadığı takdirde, yetkililerin başvuru sahibinin beyanlarını kabul etmesine/benimsemesine imkan tanıyan hukuki ilke.</p> <p>Bireyin çocuk olması ihtimali varsa, kendisine çocuk olarak muamele edilmelidir.</p> <p>Yaş değerlendirmesi yapıldıktan sonra, Üye Ülkeler başvuru sahibinin yaşından hâlâ şüphede duyuyorsa, başvuru sahibinin reşit olmadığını varsayarlar.</p>	<p>EASO'nun tanımı</p> <p>BM Çocuk Hakları Komitesi Genel Yorum No 6</p> <p>SPD Madde 25(5)</p>

Terim	Tanım	Kaynak
Yüksek menfaat değerlendirilmesi (YMD)	<p>(a) Her bir vakada, her bir çocuğun veya bir grup çocuğun ya da genel olarak çocukların özel koşulları ışığında gerçekleştirilmesi gereken benzersiz bir faaliyet. Bu koşullar, çocuğun veya ilgili çocukların bireysel özelliklerine ilişkindir.</p> <p>(b) Belirli bir çocuk veya bir grup çocuk için belirli bir durumda karar vermek üzere gerekli tüm unsurları değerlendirip dengelemekten oluşur.</p> <p>(c) Bireysel bir çocuğun yararına olan acil eylemlerin ne olduğu konusunda kararlar almak için devam eden bir prosedür, ör. koruma ve bakım müdahaleleri. Bunlar bütünsel olup ilgili profesyonel uzmanlığa sahip personel tarafından yürütülmektedir.</p> <p>Ek bilgi</p> <p>AB sığınma <i>müktesebatına</i> göre, çocukların yüksek menfaati değerlendirilirken, Üye Ülkeler özellikle aşağıdakileri dikkate alacaktır:</p> <p>(a) aile birleşimi imkanları;</p> <p>(b) küçüğün refahı ve sosyal gelişimi, burada küçüğün geçmişi özellikle dikkate alınmalıdır;</p> <p>(c) özellikle küçüğün insan ticareti kurbanı olması riski bulunan durumlarda emniyet ve güvenlik faktörleri;</p> <p>(d) küçüğün yaşı ve olgunluğu doğrultusunda görüşleri.</p> <p>Yüksek menfaatin değerlendirilmesi (YMD) ve yüksek menfaatin belirlenmesi (YMB) kavramları, aynı sürecin bir parçası olarak anlaşılabilir; bu süreç refakatsiz ya da ayrılmış çocuk bulunduğu anda başlar ve çocuğun ayrılık durumuna, menşe ülke veya yerleşim yerinden olması durumuna ilişkin kalıcı bir çözüm elde edildiğinde sona erer.</p>	<p>(a) ve (b) UNCRC, Genel Yorum No 14, 2013, http://www.refworld.org/docid/51a84b5e4.html</p> <p>(c) UNHCR (BMMYK), Safe and Sound, http://www.refworld.org/docid/5423da264.html</p> <p>UNCRC, Genel Yorum No 6, 31. paragraf</p> <p>ÇHS Madde 3 ve Madde 3(1) Beyanlar 9 ve 22, Madde 2(j) ve Madde 23(2) KKD</p> <p>Beyan 33 ve Madde 25(6) SPD</p> <p>Beyanlar 18, 19 ve 38 ve Madde 20(5) ve Madde 31 YD, Beyan 35 Eurodac yönetmeliği</p> <p>Beyan 13 ve Madde 6 Dublin yönetmeliği</p> <p>Madde 24, AB Temel Haklar Bildirgesi</p> <p>UNHCR (BMMYK), Safe and Sound, http://www.refworld.org/docid/5423da264.html</p>
Çocukların yüksek menfaati	<p>(a) üç parçalı bir kavramdır; Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde ve çocuğun bütüncül gelişmesinde tanınan tüm haklardan tam ve etkili biçimde yararlanmayı amaçlayan temel bir hak,</p> <p>yorumlayıcı bir hukuk ilkesi ve bir usul kuralı;</p> <p>(b) çocuğun refahı: geniş bir anlamda çocuğun temel malzemesini, fiziksel, eğitimsel ve duygusal ihtiyaçlarının yanı sıra sevgi ve güven ihtiyaçlarını da içerir.</p>	<p>(a) UNCRC, Genel Yorum No 14, 2013, http://www.refworld.org/docid/51a84b5e4.html</p> <p>(b) UNHCR (BMMYK), Guidelines on Determining the Best Interests of the Child, http://www.unhcr.org/4566b16b2.pdf</p>
Yüksek menfaatin belirlenmesi (YMB)	<p>Çocuğun geleceğini temelinden etkileyecek olan, çocuğu etkileyen bilhassa önemli kararlarda kalıcı bir çözüm de dahil olmak üzere çocuğun yüksek menfaatlerinin belirlenmesi için tasarlanmış sıkı yöntemsel koruyucu tedbirlere sahip resmî süreç. Kararın büyüklüğü nedeniyle, YMB çocuğun yüksek menfaatleri süreci boyunca derinlemesine bilgi toplanmasını gerektirir.</p>	<p>UNCRC, Genel Yorum No 14, 2013, http://www.refworld.org/docid/51a84b5e4.html</p> <p>UNHCR (BMMYK) Safe and Sound, http://www.refworld.org/docid/5423da264.html</p>

Terim	Tanım	Kaynak
İspat yükümlülüğü veya doğruluğunu kanıtlama görevi	<p>Uluslararası koruma bağlamında ispat yükümlülüğü, bir yandan başvuru sahibinin kendi başvurusunun doğruluğunu kanıtlama görevini ve öte yandan sığınma makamına yüklenen soruşturma görevini kapsayan bir kavramdır. Bu anlamda, bu bir ortak ispat yükümlülüğüdür ve tüm unsurların temelinde iş birliği ilkesi yatar.</p> <p>Bireysel ve bağlamsal koşullara bağlı olarak, yetkililer daha fazla soruşturma yükümlülüğü üstlenebilirler.</p> <p>Ek bilgi</p> <p>İspat yükümlülüğü genellikle muayene görevlisinin ve yetişkinlik iddiasının konusu olan başvuru sahibinin ortak yükümlülüğü olsa da, özellikle söz konusu çocuk refakatsiz ise, muayene görevlisinin çocuğın iddialarını ispat etmede daha büyük sorumluluk üstlenmesi gerekli olabilir. Vakayla ilgili gerçekler doğrulanamıyorsa ve/veya çocuk kendi iddiasını tam olarak ifade etmekten acizse, muayene görevlisinin bilinen tüm koşulları dikkate alarak bir karar vermesi gerekebilir ve bu özgürce hüsnü zan tanınmasını gerektirebilir. Aynı şekilde, iddiasının bazı bölümlerinin güvenilirliğiyle ilgili bazı kaygılar varsa, çocuğa hüsnü zan tanınmalıdır.</p>	<p>EASO kanıt değerlendirme modülü</p> <p>Beyan 25, Madde 12(a) 13 (a) ve 25 (5)SPD, Madde 4 (1) YD</p> <p>UNHCR (BMMYK): Mülteci Taleplerini İspat Yükümlülüğü ve Standardına ilişkin Not, 16 Aralık 1998. Ayrıca bkz. The Heart of the Matter — Assessing Credibility when Children Apply for Asylum in the European</p> <p>Union, Aralık 2014: http://www.refworld.org/docid/55014f434.html [erişim 2 Temmuz 2017]</p>
Çocuk/reşit olmayan (küçük)	18 yaşından küçük tüm insanlardır	<p>İTMD Madde 2(6) KKD Madde 2(d) KKD Madde 2(l) YD Madde 2(k)</p> <p>Dublin III Yönetmeliği Madde 2(i) ABD Madde 2(f)</p> <p>Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi (UNCRC) 1. Madde, 1989</p>
Menşe ülke bilgisi (COI)	Uluslararası koruma başvurusunda bulunanların menşe ülkelerindeki (ve gerekli olduğunda, transit geçtikleri ülkelerdeki) sosyopolitik durumu analiz etmek için, Üye Ülke yetkilileri tarafından, bir uluslararası koruma başvurusunun münferit olarak gerçekleştirilen değerlendirmesinde kullanılan bilgi.	EASO COI raporu metodolojisi EMN Sözlüğü
Bilgisayarlı (aksiyel) tomografi (CT/CTA)	Vücut içindeki bölgelerin ayrıntılı resimlerini elde etmek veya bu bölgeleri taramak için özel X ışını ekipmanı kullanan bir görüntüleme prosedürü	<p>Radiology Info https://www.radiologyinfo.org, Kuzey Amerika Radyoloji Derneği (RSNA) ve Amerikan Radyoloji</p> <p>Koleji (ACR) doktorları tarafından geliştirilmiş kamuya açık bir bilgi kaynağı</p>
Rıza	Bilgilendirilmiş, özgür ve gönüllü anlaşma. Yaş değerlendirmesi amaçlı tıbbi muayenelerde, çocuğın ve refakatsiz ya da ayrı düşmüş çocuklarda çocuğın temsilcisinin veya vasisinin rızası gereklidir	<p>SPD Madde 25(5)</p> <p>BM Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), <i>Field Handbook for the Implementation of UNHCR BID Guidelines</i>, Kasım 2011, şu adreste mevcuttur: http://www.refworld.org/docid/4e4a57d02.html</p>
Kültürel arabulucular	Topluluk gelenekleri hakkında derin bilgi sahibi olan, kültürel açıdan daha uygun şekilde müdahalelerde bulunan ve kültürel ve profesyonel karambollerde köprü kuran profesyoneller.	Al-Krenawi, A. ve Graham J. R., 2001 yayınına dayanmaktadır.

Terim	Tanım	Kaynak
Vasi	<p>(a) Vesayet, bir çocuğun yüksek menfaatinin tam olarak temsil edilmesini sağlamak için bir yetişkine veya kuruluşa sorumluluk verilmesi anlamına gelir.</p> <p>(d) Vasi, çocuğun yüksek menfaatlerini ve genel refahını gözeten bağımsız bir kişi olarak düşünülür ve bu anlamda, gerektiğinde, çocuğun sınırlı hukuki ehliyetini ebeveynlerin yaptığı şekilde genişletir (FRA tanımı).</p> <p>Ek bilgi</p> <p>Vasi, refakatsiz veya ayrı düşmüş bir çocuğun yüksek menfaatine saygı gösterilmesini sağlamak için temel bir yönetsel koruyucu tedbir görevi görür.</p>	<p>(a) Refakatsiz ve Ayrı Düşmüş Çocuklar İçin Kurumlar Arası Çalışma Grubu, <i>Inter-agency guiding principles on unaccompanied and separated children</i>, 2004, http://www.refworld.org/docid/4113abc14.html</p> <p>(b) UNCRC, Genel Yorum No 6, 2005</p> <p>(c) FRA, Guardianship for Children Deprived of Parental Care, 2014, http://fra.europa.eu/en/publication/2014/guardianship-children-deprived-parental-care-handbook-reinforce-guardianship</p>
Gözlemciler arası güvenilirlik	<p>Farklı gözlemcilerin topladığı verilen benzerliğini belirleyen istatistiksel ölçümler anlamına gelir.</p> <p>Ek bilgi</p> <p>Gözlemcilerin mümkün olduğunca aynıya yakın gözlem yapmaları önemlidir; bu denemede geçerlilik sağlar. Eğer değer biçiciler gözlemlerinde belirgin şekilde farklılık gösterirse, ya ölçümler ya metodoloji hatalıdır ve düzeltilmesi gerekir.</p>	<p>Russell K. Schutt'un şu kitabına dayanmaktadır: <i>Investigating the social world: the process and practice of research</i>, Massachusetts Boston Üniversitesi, sekizinci baskı, 2015.</p>
Gözlemci içi güvenilirlik	<p>Aynı gözlemci farklı zamanlarda gözlem yaptığında tutarlı olarak aynı sonuçları alabilme.</p> <p>Ek bilgi</p> <p>Örneğin, gözlemci içi güvenilirliği iyi olan bir doktor, bir hastanın röntgenini veya tıbbi tanı testini birkaç hafta sonra incelediğinde yine aynı şekilde okur.</p> <p>Gözlemci içi güvenilirlik, öz güvenilirlik veya değer biçici güvenilirliği olarak da adlandırılır.</p>	<p>Russell K. Schutt'un şu kitabına dayanmaktadır: <i>Investigating the social world: the process and practice of research</i>, Massachusetts Boston Üniversitesi, sekizinci baskı, 2015.</p>

Terim	Tanım	Kaynak
Müdahaleci/ inva sif	<p>İnvasif terimi, tıbbi prosedürlerde vücuda veya vücut boşluklarına aletlerin veya diğer objelerin girdiğini, hatta doku kesildiğini belirtmek için yaygın olarak kullanılan bir terimdir.</p> <p>Müdahalecilik terimi müdahaleci olmaya yönelik, başkalarının kişisel alanlarını işgal ederek onlara müdahale eden ve onları rahatsız eden bir davranış, eylem, durum veya hal anlamına gelebilir (birini huzursuz etmek veya rahatsız etmek).</p> <p>Ek bilgi</p> <p>İnvasiflik, müdahalecilik ile eş anlamlı olarak kullanılabilir, dolayısıyla bu bağlamda her iki terim birbirinin yerine geçer şekilde kullanılabilir.</p> <p>Yaş değerlendirme yöntemlerinin olumsuz etkileri her zaman invaziflik ile ilgili (vücuda veya vücut boşluklarına aletlerin veya diğer objelerin sokulması, hatta doku kesilmesi) yukarıda bahsedilen fiziksel etkiler anlamına gelmeyip kişinin mahremiyetinin ihlali anlamına da gelebileceğinden, bu yayında daha geniş kapsamlı olduğu için müdahalecilik terimi tercih edilmiştir.</p>	<p>Oxford çevrim içi sözlükteki tanım</p> <p>https://en.oxforddictionaries.com/definition/us/invasive</p>
Tıbbi muayeneler	<p>Bu aracın amacı doğrultusunda, tıbbi muayeneler tıp profesyonelleri (doktorlar, radyologlar, pratisyen hekimler veya çocuk doktorları vb.) tarafından gerçekleştirilen muayeneler, check-up veya değerlendirmelerdir.</p>	<p>EASO'nun tanımı</p>
Temsilci	<p>Refakatsiz bir çocuğun sığınma sürecinde yüksek menfaatini koruyarak ve çocuk için gerektiği takdirde hukuki ehliyet kullanarak çocuğa yardım eden ve çocuğu temsil eden bir kişi ya da kurum.</p> <p>Ek bilgi</p> <p>Temsilciler veya hukuk mümessilleri, adli yardım sağlayan, çocuk adına konuşan ve çocuğu yasal olarak temsil eden nitelikli avukattan veya yasal meslek mensuplarından farklı olarak cezai, idari ve adli makamlar tarafından yazılı olarak ve şahsen, sığınma ya da diğer yasal işlemleri başlatamaz.</p>	<p>Değiştirilmiş KKD Madde 24(1) ve değiştirilmiş SPD Madde 25(1) hükümlerine dayanmaktadır.</p> <p>FRA, Ebeveyn Bakımından Yoksun Çocuklar İçin Vesayet, 2014.</p> <p>http://fra.europa.eu/en/publication/2014/guardianship-children-deprived-parental-care-handbook-reinforce-guardianship</p>
Refakatsiz çocuk (küçük)	<p>Üye Ülkelerin topraklarına yasalar veya ilgili Üye Ülkelerdeki uygulamalar uyarınca kendisinden sorumlu olan bir yetişkinin refakati olmadan giren bir çocuk, bu nitelikte bir kişinin/yetişkinin himayesine alınmadığı sürece; Üye Ülke bölgesine girdikten sonra refakatsiz kalan bir çocuğu/küçüğü kapsar.</p>	<p>KKD Madde 2(e) KKD Madde 2(m) YD Madde 2(l)</p> <p>Dublin III Yönetmeliği Madde 2(j)</p> <p>ABD Madde 2(f)</p> <p>UNCRC, Genel Yorum No 6, 2005</p> <p>UNHCR, Safe and Sound, p. 22, http://www.refworld.org/docid/5423da264.html</p>
Doğrulama çalışması	<p>Belirli bir amaçla gerçekleştirilmiş bir prosedürün güvenilirliğinin ve anlamlılığının belirlenmesine yarayan süreçlerin kullanıldığı araştırmalardan oluşan çalışmalar.</p>	<p>Tıbbi kavramlar ansiklopedisi http://www.reference.md/files/D023/mD023361.html</p>

Terim	Tanım	Kaynak
Ayrı düşmüş çocuklar	Bu gruba dâhil olan çocuklar ebeveynlerinin birinden ya da ikisinden de veya önceki yasal/geleneksel birincil refakatçisinden ayrı düşmüş olmalıdır. Diğer akrabalarından ayrı düşmüş olma şartı yoktur. Bu nedenle, bunlar diğer yetişkin aile fertlerinin eşlik ettiği çocukları içerebilir.	UNCRC, Genel Yorum No 6, 2005 UNHCR (BMMYK), Safe and Sound, s. 22
Çocuk ticareti	<p>Çocuk ticareti, istismar amacıyla çocuklar üzerindeki kontrolün değiş tokuşu veya devri de dâhil olmak üzere çocukların istihdam edilmesi, taşınması, nakledilmesi, barındırılması veya karşılanmasıdır.</p> <p>Yetişkinlerin istismar edilmesinin aksine, çocuk istismarı söz konusu olduğunda; zorlama, kaçırma, sahtekarlık, kandırma, yetkinin kötüye kullanımı, savunmasızlıktan faydalanma, kişinin rızasını almak için yapılan ödemeler veya yardımlar söz konusu olmasa bile bu cezaya tabi bir suçtur.</p> <p>Ek bilgi</p> <p>Çocuk kaçakçılığı çocuk ticareti ile benzerlikler taşımasına rağmen, bu iki tür suç faaliyeti birbirine karıştırılmamalıdır.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Çocuk kaçakçılığı, bir ülkeye yasa dışı girişin kolaylaştırılması kapsamındaki suç faaliyetidir (genellikle ödeme içerir). • Ticaretin amacı çocuğu istismar etmektir ve kişiye karşı işlenmiş bir suç olarak kabul edilir. • Ticaret genellikle zor kullanma ve/veya kandırma gibi yöntemlerle gerçekleştirilir; ancak kaçakçılıkta durum tam tersidir. • Ticarete amaç bir ülkeye giriş yapıldıktan sonra çocuk mağduru istismar etmektir; halbuki genellikle kaçakçının görevi çocuğun varılmak istenen ülkeye ulaşmasıyla sona erer. • Ticaret hem ülke sınırı içinde hem sınırlar arasında gerçekleştirilebilir, ancak kaçakçılık için sınır dışına yolculuk şarttır. • Ticarete çocuğun bir ülkeye girişi yasal veya yasa dışı olabilir, ancak kaçakçılık genel itibarıyla yasa dışı olarak gerçekleştirilmektedir. <p>Çocuk ticareti sadece sınır ötesi bir suç değildir; çocuğun istismar edilmesi amaçlandığından, çocuk ticaretinin ulusal sınırlar içinde dahi yapılması mümkündür.</p>	İTMD Madde 2(5) Frontex, VEGA El Kitabı: Children at Airports, 2015 http://frontex.europa.eu/assets/Publications/Training/VEGA_Children_Handbook.pdf

Ek 2 Çocukların yüksek menfaati ve yaş değerlendirmesi: faydalı araçlar

Bu yayının ana odak noktası bir çocuk için yaş değerlendirmesi yapılmasına karar verilirken öncelikle çocuğun yüksek menfaatinin dikkate alınması ve gerekli olduğunda güvenli bir sürecin nasıl gerçekleştirileceği olduğundan, EASO sürecin çocuğun yüksek menfaatine saygı gösterip göstermediğini değerlendirirken görevlilerin faydalanması için şu pratik araçları geliştirmiştir.

A. **Yüksek menfaat değerlendirmesi formu (YMD formu)** tüm temel adımların yetkililer veya yetkililer tarafından atanmış bir tarafça tamamlandığından ve yaş değerlendirmesine ihtiyaç olup olmadığı değerlendirilirken uygun şekilde dikkate alındığından emin olmak için tasarlanmıştır. Bu anlamda, YMD formu değerlendiricinin yaş değerlendirmesi yapma kararını almadan önce ilgili bilgilerin ve koruyucu tedbirlerin dikkate alınmış olduğunu doğrulamasını sağlayacak destekleyici bir belge olma amacı taşır.

YMD formu şu şekilde yapılandırılmaktadır.

- Toplanan bilgiler.
- Süreç için ön koşullar.
- Sürecin belirli bir çocuk için uygunluğuna veya yapılması gereken düzenlemelere karar verilirken uygun şekilde ağırlık verilecek faktörlerin listesi.
- YMD sonucu: olası yaş değerlendirmesi sürecine ilişkin yüksek menfaat değerlendirmesinin sonucu (yaş değerlendirmesi yapılacak, yapılmayacak veya beklemede).

B. Yaş değerlendirmesi süreci boyunca koruyucu tedbirler bulunmasını ve bunlara riayet edilmesini teminat altına almak için, ikinci bir araç olarak **yaş değerlendirmesinde çocukların yüksek menfaati (ÇYM kontrol listesi)** oluşturulmuştur. Bunun ışığında, yaş değerlendirmesi süreci boyunca ikinci kontrol listesi kullanılır.

- ÇYM kontrol listesi**, yaş değerlendirmesi yapılırken çocuğun yüksek menfaatlerine ve diğer haklarına uyulmasına yönelik koruyucu tedbirleri ve ilgili unsurları derler.

Araçlar, değerlendirmelerin çocuk uzmanlığı ve deneyimi olan eğitimli sığınma memurları veya karar verici makam veya diğer bir makam tarafından atanmış eğitimli alternatif bir taraf eliyle, AB mevzuatı, uluslararası ve ulusal mevzuat ile bağlantılı olarak uygulanacağı varsayımıyla tasarlanmıştır.

Bu yayında sunulan ÇYM araçları ve rehberliği sadece yaş değerlendirmesiyle sınırlı olsa da çocuk için kalıcı bir çözüm bulunana kadar YMD'nin gözetilmesi gerektiği unutulmamalıdır. Sonuç olarak, bu yüksek menfaat değerlendirmesi çocuk için kalıcı çözümler değerlendirilirken gerekli olan yüksek menfaatin belirlenmesi (YMB) işleminin yerini alma amacı taşmaz.

YAŞ DEĞERLENDİRMESİ AMACI DOĞRULTUSUNDA ÇYM DEĞERLENDİRMESİNDE DİKKATE ALINACAK ÖNEMLİ HUSUSLAR

Çocukların kendilerini etkileyecek tüm kararlarda görüşlerini ifade etme hakkı vardır. YMD yapılırken çocuğun duygu, düşünce ve görüşlerinin dikkate alınması önemlidir. Çocuğun yeterli biçimde bilgilendirilmesini ve prosedürleri, süreçleri ve olası sonuçlarını anlamasını sağlamada vasi/temsilci kilit rol oynar. Dikkate alınması gereken bazı önemli hususlar şunlardır.

- Basit, doğrudan ve açık şekilde bilgi verilmelidir. Çocuğun anlatılanları anlayıp anlamadığı kontrol edilmelidir, zira bazı çocuklar otorite figürlerinden korkuyor ve soru sormaktan ya da yaşları, kültürel geçmişleri veya psikolojik durumları nedeniyle anladıklarını itiraf etmekten çekiniyor olabilirler.
- Değerlendiriciler, çocuğun durumu hakkında bilgisi olanlar (vasi/temsilci, hâlihazırda bakımı üstlenen kişi, kabul merkezlerindeki sosyal görevliler, temsilci, aile fertleri vb.) başta olmak üzere değerlendirme amacıyla ilgili tüm kaynaklardan **proaktif şekilde bilgi edinmeye çalışmalıdır** ve bu nedenle YMD öncesinde gerektiği gibi ilgili tarafların irtibat bilgileri toplanmalıdır.
- YMD ayrıca tıbbi raporlar, savunmasızlık değerlendirmeleri veya YMD öncesinde süreç içinde herhangi bir zamanda sunulan diğer tüm belgeler gibi çocukla ilgili tüm mevcut raporları dikkate almalıdır.
- YMD münferit bir değerlendirmedir ve her bir çocuk için ayrı olmalıdır. Çocuğun güvenini kazanmak için **gizlilikle ve çocuk dostu bir ortamda** gerçekleştirilmelidir. Görevliler ve tercümanlar gizlilik ilkesine uymakla yükümlüdür, bu yükümlülükleri çocuğa açıklanmalı ve çocuk tarafından anlaşılmalıdır.
- Çocuk kendini rahat hissetmelidir. Yetkin görevli ve tercüman mümkün olduğunda gayriresmi ve **empatik** olmalıdır.
- Çocuk isterse ve eğer mümkünse, YMD mülakatları çocuğun **tercih ettiği cinsiyette** bir görevli ve tercüman tarafından yapılmalıdır.
- Çocuk travma yaşamışsa, duygularını ve görüşlerini dile getirmek istemeyebilir. Uzman mülakatçılar **alternatif mülakat yöntemleri** kullanmaya ve rehberlik etmeye çalışmalıdır.
- Çocuğa tüm isteklerinin yerine getirilemeyebileceğini, ancak nihai karar vaka koşullarına bağlı olsa da, mümkünse süreci yönlendirebileceğini açıklamak önemlidir.

A. Yüksek menfaat değerlendirmesi formu

YMD formu	
TEMEL AYRINTILAR	
Vaka/dosya numarası	
Başvuru sahibi	
Vasi/temsilci	
Değerlendirmeyi yapan	
Tercüman	
Tarih	
TOPLANAN BİLGİLER	
Toplanan kişisel veriler (uyruk, etnik köken, eğitim, dil, sağlık, aile geçmişi)	☐
Diğer aile fertlerinden veya toplanan diğer kaynaklardan edinilen yaşla ilgili bilgi	☐
Eklenen uzman raporları (tıbbi raporlar, idari raporlar vb.)	☐
Yukarıda belirtilen herhangi bir bilgi mevcut değilse veya toplanmadıysa nedenini açıklayın:	
Ek veya yeni bilgi:	
YAŞ DEĞERLENDİRMESİ İÇİN ÖN KOŞULLAR	
Kişi uluslararası koruma başvurusu yapmıştır.	☐
Başvuru sahibinin yaşı tespit edilmemiştir.	☐
Kimlik tespiti sonuçları ve gerektiğinde savunmasızlık değerlendirmesi, sağlık kaygıları, değerlendirme üzerindeki etki, zihinsel/hukuki ehliyet ve yaş değerlendirmesine uygunluk dâhil olmak üzere tüm mevcut kanıtlar toplanmış ve dikkate alınmıştır.	☐
Bilhassa başvuru sahibinin travma veya istismar emareleri gösterdiği vakalarda, dinlenme ve nekahet dönemi tanınmıştır.	☐
Hüsnü zan uygulanmaktadır.	☐
Başvuru sahibinin iddia ettiği yaşa ilişkin doğrulanmış şüpheler vardır.	☐
Lütfen belirtiniz:	
Vasıflı, bağımsız bir temsilci ve/veya vasi atanmıştır ve sürece dâhildir.	☐
Çocuğun yaşına uygun şekilde ve düzenli olarak süreç, sürecin olası sonuçları ve itiraz etme hakkına ilişkin basit terimlerle ve kültürel hassasiyet gösterilerek bilgi verilir.	☐
Başvuru sahibinin görüşleri alınır; yaşına ve olgunluğuna göre göz önünde bulundurulur.	☐
Süreç boyunca tercüme yapılır.	☐
Ön koşullardan herhangi biri yerine getirilmiyorsa, nedenini açıklayın:	
Gerekli ise takip:	
YAŞ DEĞERLENDİRMESİ ÇOCUĞUN YÜKSEK ÇIKARINA İSE DEĞERLENDİRİLECEK İLGİLİ FAKTÖRLER	
Belirlenmiş yaş değerlendirmesi, başvuru sahibinin ihtiyaçlarına ve özel koşullarına, cinsiyetine, kültürel geçmişine ve diğer hassasiyetlerine uyarlanabilmesi için bütünsel ve çoklu disiplinli bir yaklaşıma dayanmaktadır.	☐
En azından tıbbi muayeneler için bilgilendirilmiş onam alınır ve belgelenir (çocuktan ve vasisinden uygun şekilde yazılı olarak veya diğer herhangi bir kanıt şeklinde); ya da tıbbi muayene olmayı reddetme hakkına saygı duyulur ve reddetme nedenleri araştırılır.	☐
Kademeli uygulama yaklaşımıyla, en az müdahaleci süreç oluşturulur.	☐
Gizlilik, verilerin korunması ve güvenlik hususları dikkate alınır.	☐
Resmî görevliler ve uzmanlar çocuklarla çalışma konusunda uzmandır ve uygun şekilde eğitim almıştır.	☐
En az müdahaleci yöntem seçilecektir.	☐
En doğru sonuçları veren yöntem seçilecektir ve hata payı bu başvuru sahibi için kabul edilebilirdir (mevzubahis yaş aralığı, cinsiyet vb.).	☐
Beklenen sonuç süreç için faydalıdır ve çocuk için zararlı değildir.	☐
Etkili bir hukuki yol mevcuttur.	☐

1. SEÇENEK	Yaşının değerlendirilmesi başvuru sahibinin yüksek menfaatinedir
	Ayrıntılar: (tavsiyenin nedenlerini açıklayın)
2. SEÇENEK	Yaş değerlendirmesi süreci başvuru sahibinin yüksek menfaatine değildir
	Ayrıntılar: (tavsiyenin nedenlerini açıklayın)
3. SEÇENEK	Başvuru sahibinin yaş değerlendirmesi şu nedenle geçici olarak askıya alınmalıdır
	Ayrıntılar: (tavsiyenin nedenlerini açıklayın)
Ad	
Kurum	
Tarih	
İmza	
DEĞERLENDİRMEYİ ONAYLAYAN	
Ad	
Kurum	
Değerlendirme sonucu (1., 2. veya 3. seçenek) yaş değerlendirmesi yapılması veya yapılmaması kararını şart koşar ve bu şekilde kayda geçirilir. Gerekli bulunduğu (şüphe değerlendirildikten sonra), yaş değerlendirmesi geçerli koruyucu tedbirlere uygun olarak ve başvuru sahibinin bireysel koşulları ve EASO tavsiyeleri dikkate alınarak gerçekleştirilmelidir.	

B. Yaş değerlendirmesi amacı doğrultusunda çocuğun yüksek menfaati kontrol listesi

YMD kontrol listesi	
Yaş değerlendirmesi yapılması çocuğun yüksek menfaatinedir (bir önceki YMD formunda 1. seçenek).	
HÜSNÜ ZAN	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Bir kişinin çocuk olabileceğine inanmak için sebepler bulunduğu andan itibaren, başvuru sahibine sığınma prosedürü ve yaş değerlendirmesi boyunca çocuk olarak muamele edilir. ☐ ■ Muayenelerden nihai olmayan sonuçlar alındığında, başvuru sahibi çocuk kabul edilir. ☐ 	
TEMSİLCİ/VASİ	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Yaş değerlendirmesi yapılmadan önce vasıflı ve bağımsız bir temsilci veya vasi atanır ve başvuru sahibinin onayıyla hazır bulunur ve sürece katılır. ☐ ■ Görevler ve sorumluluklar ("başvuru sahibinin yüksek menfaatlerini" gözetmek ve hukuki ehliyet kullanmak) temsilciye/vasiye ve başvuru sahibine anlatılır ve onlar tarafından anlaşılır. ☐ ■ Temsilci/vasi, başvuru sahibi isterse, YMD mülakatında hazır bulunur. ☐ ■ Temsilci/vasi uygun şekilde bilgilendirilir, yaş değerlendirmesi sürecini iyi anlar ve soruları yanıtlanır. ☐ ■ Temsilci/vasi, uygun olmadığını ve çocuğun yüksek menfaatlerine olmadığını düşünürse, yaş değerlendirmesini durdurabilir. ☐ ■ Temsilci/vasi sonuçlar ve sonuçlara nasıl itiraz edebileceği konusunda bilgilendirilir. ☐ 	
BAŞVURU SAHİBİ TRAVMA EMARELERİ GÖSTERİYORSA YA DA İSTİSMAR MAĒDURUYSA	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Psikolojik ve fiziksel durumu değerlendirildikten sonra, gerekli düzenlemeler yapılarak başvuru sahibi yaş değerlendirmesine uygun kabul edilir. ☐ ■ Belirli bir yaş değerlendirmesi süreci belirlenirken, Şu hususlar dikkate alınır. ☐ • Özel bölgelerin sergilenmesini, incelenmesini veya ölçülmesini gerektiren tüm muayenelerden tamamen kaçınılır. ☐ • Geçmiş olayların kaydedilmesi veya yaşam öyküsünün oluşturulması, hafızadaki boşluklar nedeniyle etkili olmayabilir ve başvuru sahibi için çok stresli olabilir. ☐ • Psikolojik gelişimi değerlendiren yaş değerlendirmesi yöntemleri, eğitimli ve deneyimli bir uzman tarafından gerçekleştirilmezse, uygun olmayabilir. ☐ • Fiziksel gelişimi inceleyen yaş değerlendirmesi yöntemleri, istismar mağdurları için stresli veya bilhassa müdahaleci olabilir. ☐ ■ Başvuru sahibinin özel ihtiyaçlarına uyarlanmış alternatif yöntemler veya teknikler mevcuttur. ☐ ■ Geniş manada hüsnü zan tanınır. ☐ ■ Dinlenme ve nekahet dönemi garanti edilir ve gerektiğinde uzatılır. ☐ ■ Kişinin uygunluğu doğrulanmadan önce, güvenilir bir kişinin süreci başvuru sahibi ile birlikte takip etmesine izin verilir. ☐ ■ Özellikle savunmasız kişilerle ilgilenme konusunda özel eğitimli resmî görevliler ve uzmanlar seçilir. ☐ 	
BİLGİ	
Başvuru sahibi ve temsilci/vasi Şu hususlar hakkında bilgilendirilir: ☐	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Var olan Şüpheler ve sebepleri, çocuk dostu bir biçimde anlayabilecekleri bir dilde sözlü ve yazılı olarak bilgi sunmaktan sorumlu kişinin kim olduğu. ☐ ■ Yaşın tespit edilmesi için yaş değerlendirmesi yapılmasının gerekli olabileceği (ve tıbbi ya da tıbbi olmayan farklı muayeneler tanımlanarak, bunun uygulamada ne anlama geldiği). ☐ ■ Yöntem ve süreç hakkında bilgi (kullanılan yöntemler, neden o yöntemlerin tercih edildiği, yöntemin kesinliği ve müdahaleciliği, o yöntemin etkisi ve sağlık açısından olası riskleri, sürece dâhil olan profesyonellerin görevleri). ☐ ■ Bilhassa Şunlar olmak üzere, sürecin getirdiği haklar ve yükümlülükler. ☐ • Tıbbi muayene olmayı reddetme hakkı ve bunun sonuçları. ☐ • Yaş değerlendirmesi sonuçlarına itiraz etme olasılığı ve takip edilecek adımlar. ☐ • Muayene sonucunun, uluslararası koruma prosedürü açısından olası sonuçları. ☐ 	
Verilen bilgiler başvuru sahibi ve vasisi/temsilcisi tarafından anlaşıldı ve bilgilendirme yapıldığı dosyaya işlendi. ☐	

Yaş değerlendirmesi amacı doğrultusunda çocuğun yüksek menfaati kontrol listesi (sayfa 3/3)	
<p>VASIFLI PROFESYONELLER</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Sürece dâhil olan profesyoneller, çocukların yüksek menfaatleri ve çocuk gelişimi dâhil çocukların hakları ve ihtiyaçları konusunda uygun şekilde eğitim almıştır. ☐ ■ Yaş değerlendirmesini yapanlar ve vasi/temsilci dâhil olmak üzere sürece dâhil olanlar arasında çıkar çatışması yoktur. ☐ ■ Başvuru sahibi ile iletişimde olanların (tercümanlar, temsilci, yaş değerlendirmesini gerçekleştirenler) gerekli uzmanlığa sahip olduğu doğrulanmıştır. ☐ ■ Başvuru sahibinin yaş değerlendirmesini yapanların cinsiyeti ve geçmişı ile ilgili tercihlerine uyulur ve saygı gösterilir. ☐ ■ Tek muayene yapıyorsa, iki uzman sonuçlarda mutabakata varır. ☐ ■ Farklı muayenelerin yapılması gerekli görüldüyse, farklı sonuçları yorumlamakla görevli uzmanlar paneli çoklu disiplinli bir geçmişe sahip olmalıdır. ☐ 	
<p>DUBLİN VAKALARI</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Dublin yönetmeliğine tabi olan yaşı tartışmalı başvuru sahiplerine hüsnü zan tanınır. ☐ ■ Sevk edilme durumunda, yaş değerlendirmek için kullanılan yöntemler dâhil bilgiler ve kanıtlar, verilerin korunması yönetmeliğine göre sorumlu ülkeye iletilir. ☐ ■ Ülkelerin yaşla ilgili farklı sonuçlara varması halinde, nihai karara varmadan önce geçerli tüm kanıtlar dikkate alınır. ☐ ■ Farklı üye ülkelerde yapılan farklı muayenelerde tespit edilen en küçük yaş, AB mevzuatı gereğince, kişinin yaşı olarak kabul edilir. ☐ ■ Nihai karara varırken kanıtların değerlendirilmesinde, sorumlu ülke şu hususları dikkate alır: <ul style="list-style-type: none"> — yaşın tespitinde kullanılan kaynaklar ve yöntemler, — güvenilirlik ve/veya belirtilen hata payı, — yaş muayenesi veya değerlendirmesinden sorumlu kişilerin vasıfları, — yaşla ilgili mevcut tüm ek bilgiler, — farklı yaşlarla ilgili olarak öne sürülen tüm sebepler ve/veya açıklamalar, — bilhassa farklı bir yaş iddia etmesi nedeniyle farklı yaşların meydana çıkması durumunda, başvuru sahibinin görüşleri. <p>Böyle bir değerlendirme yapıldıktan sonra şüpheler giderilmediyse, başvuru sahibi hüsnü zan ilkesine dayanarak, çocuk kabul edilir.</p>	
<p>İTİRAZ YOLLARI</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Yaş değerlendirmesinden çıkan karar yazılıdır ve başvuru sahibine sözlü olarak açıklanır. ☐ ■ Sonuçlar ve değerlendirmede tespit edilen yaş, yeni kanıtların ortaya çıkması halinde yeniden değerlendirilebilir. ☐ ■ Yaş değerlendirmesi kararına ilişkin temyiz/inceleme kararı ilgili başvuru sahibine iletilir ve bu bilgi ayrıca başvuru sahibine ve temsilcisine/vasisine sunulur. ☐ ■ Karar iddia edilen yaş doğrulamıyorsa, başvuru sahibine ve temsilciye/vasiye kararı açıklığa kavuşturan sebepler anlatılır. ☐ ■ Kararın olumsuz çıkması durumunda, itiraz yolları açıklanır. ☐ ■ İtiraz veya temyiz durumunda, başvuru sahibine kendisini açıklama fırsatı verilir ve görüşleri dikkate alınır. ☐ ■ Başvuru sahibine temyiz sürecinde bir temsilci destek verir. ☐ 	
<p>Yukarıda bahsedilen koruyucu tedbirlerden herhangi biri mevcut değilse, YMD raporuna şu hususlarla birlikte daha fazla bilgi eklenmelidir:</p> <ul style="list-style-type: none"> — gerekli takip (varsa); — muayene görevlilerinin veya uzmanlar panelinin muayene sonuçlarını değerlendirirken ifade ettikleri gözlemler veya endişeler; — çocuğun refahına ilişkin herhangi bir diğer endişe veya husus; — ek veya yeni bilgi. 	

Ek 3 Hukuk ve politika çerçevesi

Bu ek, uluslararası ve Avrupa seviyesinde hukuk belgelerinin yanı sıra 2016'daki ankete katılan ulusal makamların belirttiği ulusal hukuki çerçeve ve içtihat kapsamında çocuklarla ilgili en ilişkili hükümleri derlemektedir, ancak bu içerik tam kapsamlı olarak kabul edilmemelidir. Ayrıca bağlayıcı olmayan hukuki belgelere ve yaş değerlendirmesi amacına uygun malzemelere atıflar ve kullanıcının daha kolay ulaşması için mümkün olan yerlerde hiperlinkler içermektedir. Son olarak, bu aracı kullananların ulusal seviyede geliştirilmiş ilgili hükümleri ve araçları ekleyerek doldurmaları için boş bir bölüm bırakılmıştır.

1. Uluslararası mevzuat

Hukuki araç	Haklar ve koruyucu tedbirler	İlgili madde
20 Kasım 1989 tarihli Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi (ÇHS)	Aile	Önsöz
	Çocuk tanımı	Madde 1
	Ayrımcılık yapmama ilkesi	Madde 2
	Çocukların yüksek menfaati	Maddeler 3(1), 9(3), 18(1), 20
	Yaşama, hayatta kalma ve gelişim hakkı	Madde 6
	Kayıt, isim verme, uyruk ve ebeveyn bakımı	Madde 7
	Kimliğin ve aile bağlarının korunması	Madde 8
	Kişisel ilişkileri sürdürme ve iletişim kurma hakkı	Madde 9
	Aile bağlarının onarımı	Maddeler 10, 22.2
	Çocuğun görüşlerine saygı: duyulma hakkı	Madde 12
	Her tür şiddetten korunma	Madde 19
	Bakım ve barınma	Madde 20
	Mülteci çocuklar ve aile takibi	Madde 22
	Eğitim görme hakkı	Madde 28
	Çocuk işçiliğinden korunma	Madde 32
	İşkence yasağı, son çare olarak gözaltına alma	Madde 37
	Savaş ve silahlı çatışmalar	Madde 38
Çocuk adaleti	Madde 40	
Mültecilerin Statüsüyle İlgili 1951 BM Anlaşması ve Mültecilerin Statüsüyle İlgili 1967 Protokolü	Mülteciler Refakatsiz Çocuklar	Mültecilerin ve yurtsuz insanların durumu hakkında BM Yetkililer Konferansı'nın 2545 sayılı Nihai Kararı B(2) Mektubu

2. AB müktesebatı

Hukuki araç	Haklar ve koruyucu tedbirler	İlgili madde
Avrupa Birliği Sözleşmesi	Çocuğun hakları	Madde 3(5)
Avrupa Birliği Temel Haklar Bildirgesi	Sığınma hakkı	Madde 18,
	Çocuğun hakları	Madde 24
Schengen sınırlar kanunu (562/2006 sayılı Yönetmelik)	Küçüklere yönelik, çocuğa karşı duyarlı usul tedbirleri	Article 19 (1) f ek VII
2013/33/EU sayılı Kabul Koşulları Direktifi değişikliği	Küçük (reşit olmayan)	Madde 2(d)
	Refakatsiz çocuk	Madde 2(e)
	Aile fertleri	Madde 2(c)
	Temsilci	Madde 2(j)
	Çocukların yüksek menfaati ve aile birleşmesi	Beyan (9)
	Çocukların yüksek menfaati	Beyan (22), Maddeler 2(j), 11.2, 23, 24
	Savunmasız kişiler	Maddeler 21, 22
	Kayıt ve belgeleme	Madde 6
	Aile takibi	Madde 24.3
Sığınma prosedürleri direktifi (2013/32/AB sayılı Direktif) değişikliği	Küçük (reşit olmayan)	Madde 2(l)
	Refakatsiz çocuk	Madde 2(m)
	Temsilci	Madde 2(n), Madde 25
	Çocukların yüksek menfaati	Beyan (33), Maddeler 2(n), 25.1(a), 25.6
	Bilgi edinme hakkı	Madde 25.4
	Yaş değerlendirmesi	Madde 25.5
Yeterlilik direktifi (2011/95/EU sayılı Direktif) değişikliği	Küçük (reşit olmayan)	Madde 2(k)
	Aile fertleri	Madde 2(j)
	Refakatsiz çocuk	Madde 2(l)
	Çocukların yüksek menfaati ve aile birleşmesi	Beyan (18)
	Çocukların yüksek menfaati	Beyan (19), (27), (38), Maddeler 20.5, 31.4-5
	Duyulma hakkı / katılma hakkı, bilgi edinme hakkı	Madde 22, 31
	Aile birliğini sağlama	Madde 23
	Aile takibi	Madde 31.5

Dublin Yönetmeliği (604/2013 sayılı AB Yönetmeliği) değişikliği	Küçük (reşit olmayan)	Madde 2(i)	
	Refakatsiz çocuk	Madde 2(j)	
	Aile fertleri	Madde 2(g)	
	Akraba	Madde 2(h)	
	Temsilci	Madde 2(k)	
	Çocukların yüksek menfaati ve aile birleşmesi	Beyan (16)	
	Çocukların yüksek menfaati	Beyan (13), (24), (35), Maddeler 2(k), 6, 8, 20.3	
	Bilgi edinme hakkı	Beyan (4) ve Ek XI Uygulama Yönetmeliği 118/2004	
	Aile fertlerinin ve akrabalarının saptanması	Beyan (35)	
	Aile takibi, aile fertlerinin ve akrabalarının saptanması	Madde 6(4), (8)	
118/2014 Sayılı Uygulama Yönetmeliği	Çocuğa ilişkin bilgi alışverişi	Ek VII Uygulama Yönetmeliği 118/2004	
	Aile takibi, aile fertlerinin ve akrabalarının saptanması	Madde 1(7), Ek II LİSTE A(I), LİSTE B(I)	
	Çocuğa ilişkin bilgi alışverişi	Ek VII	
	Dublin prosedüründe refakatsiz çocuklar için bilgiler	Ek XI	
Eurodac yönetmeliği (603/2013 sayılı Yönetmelik) değişikliği İnsan kaçakçılığını önleme direktifi (2011/36/EU sayılı Direktif)	Çocukların yüksek menfaati	Beyan (35)	
	İnsan ticareti mağduru çocukların tespiti ve koruma tedbirleri	Beyan (23)	
	Çocuk	Madde 2.6	
	Savunmasızlık	Madde 2.2	
	Çocukların yüksek menfaati	Beyan (8), (22), (23), Maddeler 13, 16.2	
	Cezai soruşturmalarda usul önlemleri	Madde 15	
	İnsan ticareti mağduru refakatsiz çocukların korunması	Madde 16	
	İnsan ticareti mağdurlarına yönelik oturma izinleri direktifi (2004/81/EC sayılı Direktif)	Refakatsiz çocuk	Madde 2(f)
		Çocukların yüksek menfaati	Madde 10(a)
		Refakatsiz çocuk olarak tanımlanma	Madde 10(c)
Aile takibi		Madde 10(c)	
Aile birleşimi direktifi (2003/86/EC sayılı Direktif)	Refakatsiz çocuk	Madde 2(f)	
	Aile birleşimi	Madde 2(d)	
	Aile fertleri	Madde 4	
	Çocukların yüksek menfaati	Madde	
	Aile bağlarının onarımı	Madde 4 ve 10	
	Savunmasız kişiler/savunm asızlık	Madde 3.9	
	2004/68/JHA sayılı Konsey Çerçeve Kararı'nın yerine geçen, çocuklarda cinsel istismar ve cinsel sömürü ve çocuk pornografisi ile mücadele hakkında 13 Aralık 2011 tarihli 2011/92/EU sayılı Direktif	Cinsel rıza gösterme yaşı	Beyan 8
		Maddeler 2 (b) ve 3(2)	

3. Ulusal mevzuat ve mahkeme içtihatları

	Ulusal mevzuat ve mahkeme içtihatları	İlgili mahkeme içtihatları
Avusturya	<p>Federal göç ve sığınma idaresinde genel prosedür kuralları hakkında Federal Kanunun 13/3. Maddesi uyarınca; yabancu uyruklu kişi iddiasını kanıtlayacak ve reşit olmadığının dair ön işlemlere dayalı olarak itiraz edilemeyecek belgeler veya başka uygun ve geçerli kanıtlar sunamazsa, Federal Göç ve Sığınma İdaresi veya Federal İdari Mahkeme birden fazla muayene yöntemi çerçevesinde (Avusturya Sığınma Kanunu Madde 2/1/25, 2005) yaşı tespit etmek için başta röntgen muayeneleri olmak üzere radyolojik muayeneler gerçekleştirilmesini emredebilir. Tüm muayene yöntemleri mümkün olan düşük müdahale seviyesinde gerçekleştirilmelidir. Yabancı uyruklu kişi, radyolojik muayene için işbirliğine zorlanamaz. Yaşı belirlemek için muayeneler yapıldıktan sonra şüpheler giderilmemişse, yabancı uyruklu kişinin faydasına, reşit olmadığı kabul edilir. Bu yasal hüküm, bir önceki 2005 Avusturya Sığınma Kanunu Madde 15/1/6 uyarınca 2009 yılında yürürlüğe girmiştir. 2014'ten bu yana, federal göç ve sığınma idaresi genel prosedür kuralları hakkında Federal Kanun'da düzenlenmemiştir.</p> <p>2005 Avusturya Sığınma Kanunu Madde 2/1/25, çoklu muayene yöntemini, üç münferit tıbbi muayeneye (özellikle fiziksel muayene, diğ muayenesi ve röntgen muayenesi) dayalı modern bir yaş belirleme yöntemi olarak tanımlamaktadır. Bu yasal hüküm 2009'da yürürlüğe girmiştir.</p> <p>2005 Avusturya Sığınma Kanunu Madde 29/6/2, gerekli olduğunda, kabul prosedürünün başında hiçbir gecikme olmadan yaşı belirlemek için çoklu muayene yönteminin uygulanmak zorunda olduğunu belirtir (2005 Avusturya Sığınma Kanunu Madde 2/1/25, federal göç ve sığınma idaresinde genel prosedür kuralları hakkında Federal Kanun Madde 13/3). Bu yasal hüküm 2015 yılında yürürlüğe girmiştir.</p>	<p>Avusturya Yüksek İdari Mahkemesi, başvuru sahibinin iddia edildiği gibi reşit olmadığını ispat etmek için yeterli kanıt olmadığında, ilk mercinin yaş değerlendirmesini şart koşması gerektiğine karar vermiştir. Başvuru sahibinin yalnızca görünüşüne bakarak bir memurun varsayımında bulunması yeterli değildir (VwGH 16.4.2007, Ra 2005/01/0463; www.ris.bka.gv.at/Dokument.wxe?Abfrage=Vwgh&Dokumentnummer=JWT_2005010463_20070416X00)</p> <p>Avusturya Yüksek İdari Mahkemesi, soruşturma prosedürünün başvuru sahibinin yetişkin olduğu varsayımını doğrulaması durumunda, federal göç ve sığınma idaresinin başvuru sahibinin yaşını belirlemek için çoklu muayene yöntemi istemek zorunda olmadığı ya da bu tür vakalarda hüsnü zan ilkesinin uygulanmayacağı yönünde karar almıştır. (VwGH 25.2.2015, Ra 2014/20/0045, www.ris.bka.gv.at/Dokumente/Vwgh/JWR_2014200045_20150225L02/JWR_2014200045_20150225L02.pdf)</p> <p>Avusturya Yüksek İdari Mahkemesi, başvuru sahibinin yaşının tespit edilmesine yönelik çoklu muayene yönteminin, karara varılması için davanın koşullarını belirlemeye yönelik genel sürecin bir parçası olarak görüldüğü yönünde karar almıştır. Başvuru sahibinin yaşının değerlendirilmesi ilgili olarak kararda hatalı gerekçe sunulması veya uygun şekilde soruşturma yapılmaması, kararın hukuka aykırı olmasına yol açar. (VwGH 25.2.2016, Ra 2016/19/0007, www.ris.bka.gv.at/Dokument.wxe?Abfrage=Vwgh&Dokumentnummer=JWT_2016190007_20160_225L00)</p>
Belçika	<p>24 Aralık 2002 tarihli Vasilik Kanunu; refakatsiz küçüklerden (UAM) ve vasilerin atanmasından sorumlu Vasilik Kurumu'nun kurulması.</p> <p>Vasilik Kanunu 7. Madde şu hususları şart koşmaktadır:</p> <p>§ 1. Vasilik kurumunun veya sığınma, topraklara giriş, ikamet ve ihraç etme konularında yetkili makamların ilgili kişinin yaşı hakkında makul şüpheleri varsa, Vasilik Kurumu'nun 18 yaşından küçük olup olmadığının doğrulanması için derhal bir doktor tarafından tıbbi muayene yapılmasını emreder.</p> <p>Tıbbi muayene, Vasilik gözetimi altında gerçekleştirilir.</p>	<p>Ayrıca 18 Temmuz 2013 tarihinde Anayasa Mahkemesi'nin, vasi atanması olasılığıyla birlikte yaş tespitinin bir polis ve güvenlik kanunu uygulaması olduğunu netleştirdiğinden bahsetmek gerekir. Vasilik kurumu hiçbir şekilde reşit olmayan kişilerin bireysel statüsünü belirlemez veya bir sivil hakla ilgili anlaşmazlığın çözümünü olamaz. Anayasanın 144. Maddesi uyarınca, mahkemeler bu tür yasal işlemlerde münhasır yetki sahibidir. Sonuç olarak, eğer çocuk yaşının ve doğum tarihinin resmî olarak doğrulanmasını isterse (Vasilik kurumu ve göçmenlik makamlarına istinaden), Medeni Kanun'un 46.</p> <p>Maddesi ve/veya Belçika Uluslararası Özel Hukuk Kanunu'nun 27. Maddesi uyarınca, yetkili mahkemede yasal süreçleri başlatmalıdır.</p>

Ulusal mevzuat ve mahkeme içtihatları	
	<p>Tıbbi muayene masrafları, muayeneyi talep eden makama aittir. Vasilik kurumu kendi inisiyatifıyla bir muayene talep ederse, masraflar adı geçen hizmet kuruluşuna aittir.</p> <p>§ 2. Tıbbi muayenede ilgili kişinin 18 yaşından küçük olduğu belirlenirse, 8. Madde geçerlidir. Tıbbi muayenede ilgili kişinin 18 yaşından büyük olduğu belirlenirse, Vasilik kurumunun velayeti hak itibarıyla sona erer. Vasilik kurumu ilgili kişinin yanı sıra sığınma, topraklara giriş, ikamet ve ihraç etme konularında yetkili makamlara ve ilgili diğer makamlara derhal haber verir.</p> <p>§ 3. Tıbbi muayene sonucunda şüphe devam ederse, en küçük yaş dikkate alınır.</p>
Bulgaristan	<p>SIĞINMA VE GÖÇMENLER KANUNU 01.12.2002 tarihinden itibaren <i>yürürlüktedir</i> Madde 61(3) (tadil — SG 101/ 2015) Yabancı uyruklu kişinin küçük olmadığına veya rüşt yaşından küçük olmadığına dair herhangi bir makul şüphe varsa, mülakatı yapan makam yaşın tespiti için uzman görüşüne başvurur.</p>
Hırvatistan	<p>Uluslararası ve Geçici Koruma Kanunu (70/2015 sayılı Resmî Gazete)</p>
Kıbrıs	<p>Yaş değerlendirmesi sürecinin başlatılması şü hukuki hükümlere bağlıdır:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kıbrıs Mülteci Kanunu Madde 10(1)(G) uyarınca, Sığınma Servisi, uluslararası koruma talebinin incelenmesi çerçevesinde, refakatsiz çocuğun yaşının tespit edilmesi için tıbbi muayenelerden faydalanabilir. - 26 Haziran 1997 tarihli Konsey Kararı Madde 4(3)(a, b), üçüncü ülkelerden gelen refakatsiz çocuklarla ilgili olarak şü ifadeleri kullanılmaktadır: “a) Uluslararası koruma talep eden refakatsiz başvuru sahipleri yaşlarını ispat etmek zorundadır; b) Bu tür bir kanıt yoksa ya da hâlâ ciddi şüpheler varsa, üye ülkeler uluslararası koruma talep eden başvuru sahiplerinin yaşını objektif olarak tahmin edebilirler. Bu amaç doğrultusunda üye ülke, onun ve atanmış temsilcisinin onayıyla, küçüğü uzmanlaşmış tıp personeli tarafından gerçekleştirilecek bir tıbbi yaş değerlendirmesi testine sokabilir.”
Çek Cum-hurriyeti	<p>325/1999 bölüm 89 326/1999 bölüm 124 109/2002 bölüm 23</p>
Danimarka	<p>Danimarka Yabancı Uyruklular Kanunu Bölüm 40 c (2) uyarınca, Danimarka Ulusal Polisi ve Danimarka Göçmenlik Kurumu, reşit olmadığını belirten refakatsiz bir yabancı uyruklunun, yaşının belirlenmesi için tıbbi muayeneye girmesini talep edebilir.</p>
	<p>Bu hususta verilmiş bir karar bulunmamaktadır.</p>
	<p>Yok</p>
	<p>Yok</p>
	<p>Mahkeme kararları ferdidir</p>
	<p>Yok</p>

Ulusal mevzuat ve mahkeme içtihatları	
Estonya	<p>1 Ocak 2002 tarihinde kabul edilen Adli Muayene Kanunu</p> <p>1 Temmuz 2006 tarihinde kabul edilen yabancı uyruklulara uluslararası koruma sağlanması hakkında kanun</p>
Finlandiya	<p>Tıbbi yaş değerlendirmesi, 2010 yılından beri Finlandiya Yabancı Uyruklular Kanunu'nda yer almaktadır. Bölüm 6a şunu belirtir: Oturma izni başvurusunda bulunan bir yabancı uyruklunun veya sponsorun yaşının belirlenmesi için, eğer kişinin verdiği bilgilerin güvenilirliğine dair şüpheler varsa, tıbbi yaş değerlendirmesi yapılabilir.</p> <p>- Finlandiya'da yaş değerlendirmesi ile ilgili devam eden mevzuat değişiklikleri yoktur.</p>
	<p>Henüz yaş değerlendirmesi hususunu içeren bir dava bulunmamaktadır</p> <p>Kayda değer bir mahkeme kararı yoktur. Genel olarak, yaş değerlendirmesi sonuçları İdari Mahkeme'de kalmış, ancak bazı münferit davalarda sonuç iptal edilmiştir.</p>

Ulusal mevzuat ve mahkeme içtihatları	
<p>Fransa</p> <p>14 Mart 2016 tarihli çocukların korunması hakkında kanun. Röntgen kullanımı artık sınırlandırılmıştır ve 18 yaşından küçük olduğunu beyan eden kişilerin yaşının değerlendirilmesi için cinsel olgunluk incelemesi yapılması artık yasaktır.</p>	<p>14 Mart 2016 tarihli kanun, medeni kanunun 388. Maddesi'ni tamamlamıştır. Bu yeni kanun çıktığından bu yana görülen bir dava bulunmamaktadır.</p> <p>Bu konudaki yeni karar, Rennes Temyiz Mahkemesi'nin 13 Ocak 2015 tarihli kararidir (https://www.legifrance.gouv.fr/affichJuriJudi.do?oldAction=rechJuriJudi&idTexte=JURITEXT000030123464&fastReqId=1477313596&fastPos=2)</p> <p>– Durumun sunulması: ilgili şahıs, 26 Ekim 1996'da Kinşasa'da doğduğunu, dolayısıyla reşit olmadığını beyan etti. Kimliğini doğrulamak için Bumbu Belediyesi (DRC) tarafından 9 Ağustos 2012'de verilen doğum belgesinin bir kopyası sunuldu. Vasilik prosedürü başlatıldı ve Genel Konsey Başkanı (<i>departman</i>) gözetimin durdurulması için önerge sundu.</p> <p>– Belgelerin incelenerek gerçek oldukları teyit edildi, ancak doğum belgesinin sadece ebeveynlerin beyanına göre verildiği ve bu nedenle hiçbir adli değeri olmadığı hatırlatıldı. Ayrıca belge delili niteliğinde değer taşımadığından yaşını belirlemede yetersizdi ve rıza yaşını doğrulayamadı. Bununla birlikte röntgenler (bilek ve sol el), klinik muayeneler ve epifizyal plaklarının analizi yoluyla yaş değerlendirme yapıldı.</p> <p>– Tüm eylemlerde, Ulusal Tıp Akademisi'nin 16 Ocak 2007 tarihli raporu referans alınmaktadır. Bu raporda "bilek ve sol el röntgeni sayesinde kemik yaşının incelendiği" belirtilerek en kolay ve en güvenilir yöntem olarak Greulich ve Pyle Atlası'na atıfta bulunulmaktadır. Evrensel olarak kullanılmaktadır. Bilhassa, bugüne kadar irksal hiçbir fark gösterilmemiştir. Akademi açıklamasında "kemik gelişimi ile gerçek yaşın uyuşmaması çok nadirdir; ancak uyuşmadıklarında, bu durumların çoğu gerçek yaşın daha küçük tahmin edilmesine yol açmaktadır" ifadesini kullanmıştır.</p> <p>– Mahkemenin dikkatine sunulan tüm unsurlar kanıt teşkil eder ve bireyin rıza yaşını karara bağlar.</p> <p>Aynı gerekçeyle alınan diğer kararlar:</p> <p>Rennes Temyiz Mahkemesi — 28 Ekim 2014 https://www.legifrance.gouv.fr/affichJuriJudi.do?oldAction=rechJuriJudi&idTexte=JURITEXT000029685707&fastReqId=698863264&fastPos=3</p> <p>Rennes Temyiz Mahkemesi — 28 Ekim 2014 https://www.legifrance.gouv.fr/affichJuriJudi.do?oldAction=rechJuriJudi&idTexte=JURITEXT000029685066&fastReqId=1179022326&fastPos=4</p> <p>Limoges Temyiz Mahkemesi — 3 Mart 2014 https://www.legifrance.gouv.fr/affichJuriJudi.do?oldAction=rechJuriJudi&idTexte=JURITEXT000028708995&fastReqId=1179022326&fastPos=9</p> <p>14 Mart 2016 tarihli kanunun şu sorulara yanıt verdiği dikkate alınmalıdır:</p> <p>– Röntgenler alternatif araçlar olarak ve kimlik belgeleri yoksa ve iddia edilen yaş kesin değilse kullanılır</p> <p>– Prosedür adli makamlarca takip edilir ve bireyin onayıyla gerçekleştirilir</p> <p>– Muayene dikkatli şekilde kullanılmalıdır (herhangi bir şüphe, diğer tıbbi ve sosyal verileri dikkate alarak bireyin yararına olmalıdır)</p>

Ulusal mevzuat ve mahkeme içtihatları	
<p>Almanya</p> <p>Sosyal Kanun VIII bölüm 42f'de Gençleri Esirgeme Kurumu tarafından bakıma alınma sürecinde yaş tespitinin kuralları tanımlanmaktadır (1 Kasım 2016'da yürürlüğe girmiştir)</p> <p>http://www.bgb1.de/xaver/bgb1/start.xav?startbk=Bundesanzeiger_BGBI#__bgb1__%2F%2F*%5B%40attr_id%3D%27bgb115s1802.pdf%27%5D__1467628916541</p>	<p>(a) Oberlandesgericht (Yüksek Bölge Mahkemesi) Karlsruhe, 26 August 2015 tarihli karar — 18 UF 92/15</p> <p>Özet</p> <p>1. Mevzubahis kişinin yaşına dair şüphelerde, yetkisel soruşturma yükümlülüğünden doğan ilave soruşturmalar yapılması şartı bağlıdır. Reşit olmama iddiası apaçık yanlışsa veya mevzubahis kişi reşit olmadığını yeterli inandırıcılıkla sözde kanıtlayan koşulları açıklayamıyorsa, yetkisel soruşturma yükümlülüğü "fark gözetmeyen" soruşturmalar yapılmasını gerektirmez. (Dipnot 25)</p> <p>2. Mevzubahis kişinin onun lehine olarak küçük olduğunun varsayıldığı hüsnü zan ilkesi mevcutsa da, kişinin reşit olduğuna dair şüpheler tam olarak giderilemiyorsa bu ilke ancak mahkeme koşulların elverdiği prosedür açısından mümkün ve mahkemeye sunulabilir tüm soruşturma seçeneklerini tükettikten sonra kişinin gerçek yaşından makul şekilde emin olamıyorsa uygulanabilir. (Dipnot 33)</p> <p>3. Ailevi Meseleler ve Tartışmasız Yargılama Meseleleri ile ilgili Davalar Hakkında Kanun'un 27. bölümü uyarınca, mevzubahis kişinin yaşının belirlenmesi için işbirliği yapma görevi kapsamı hakkında. (Dipnot 24)</p> <p>4. El iskeletinin röntgen muayenesinin anlamlılığı ve geçerliliği hakkında. (Dipnot 31) (Dipnot 32)</p> <p>Diğer ana hususlar</p> <p>1. Ailevi Meseleler ve Tartışmasız Yargılama Meseleleri ile ilgili Davalar Hakkında Kanun'un 27. bölümünde tanımlanan işbirliği yapma görevi, aşağılayıcı olmadığı ve makul olduğu sürece) genel olarak iddia edilen yaşın doğrulanması için tıbbi muayeneye göndermeyi içerir (OLG Hamm Muvafakati, 25 Şubat 2014, 1 UF 213/13). (Dipnot 24)</p> <p>2. Kişinin Sosyal Kanun VII Bölüm 42 (Sosyal Kanun I Bölüm 62(1)) uyarınca velayet altına alınmasının ön koşulu olarak reşit olmadığının belirlenmesi için gerekli tıbbi muayene kapsamında radyografik muayene yapılabilir. Kişinin yaşının belirlenmesi için hâlihazırda mevcut bir röntgen filmine başvurulması da aynı şekilde mahkemeye sunulabilir niteliktedir (OVG Hamburg Muvafakati, 9 Şubat 2011, 4 Bs 9/11JAmt 2011, 472). (Dipnot 32)</p> <p>3. Kişinin rüşt yaşına erip ermediğinin sadece el iskeleti olgunluğuna ilişkin radyografik muayeneye dayanarak güvenilir bir şekilde tespit edilmesi mümkün değildir. (Dipnot 31)</p> <p>https://www.juris.de/jportal/?quelle=jlink&docid=KORE221492015&psml=juris.w.psm1&max=true</p>

Ulusal mevzuat ve mahkeme içtihatları	
	<p>(b) Yüksek İdari Mahkeme, Bremen, 22 Şubat 2016 tarihli karar — 1 B 303/15</p> <p>Bu anketle ilişkili ana hususlar</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reşit olmama yaşı, Sosyal Kanun VII bölüm 42f'nin 1 Kasım 2015 tarihinde yürürlüğe girmesinden itibaren kanunda açık şekilde tanımlanmaktadır. • Reşit olmama yaşı, kimlik belgeleri incelenerek belirlenmelidir (diğer unsurların yanı sıra fotoğraf makul güvenilirlikle kimliği kanıtlanmalıdır). Kimlik belgelerinin olmaması durumunda geriye kişinin verdiği bilgiler kalır. Bu bilgiler şüpheliyse, yaş değerlendirmesi ve tespiti için nitelikli bir görsel inceleme yapılmalıdır (dış görünüş, soruların tercüman eşliğinde sorulması, varsa diğer belgelere başvurma). Gençleri esirgeme ofisinden iki uzman personelle "dört gözle bakma" ilkesi her zaman uygulanır. Görsel muayeneden sonra kişinin kendisi hakkında verdiği bilgilerle ilgili belirli şüpheler giderilmemişse ancak makul olasılıkla reşit olmadığını varsaymak mümkünse, reşit olmayan yaştakilere ilişkin kanunun uygulanması için gerekli koşullar sağlanmış olur. • Nitelikli görsel inceleme sonucunda, kişinin dış görünüşünde erişkin olduğuna dair net göstergeler varsa, reşit olduğu sonucu da çıkabilir. Aynı şekilde, eğer kişi beyanlarıyla gelişim sürecine dair kesin ve güvenilir kanıtlar sunmıyorsa, mülakat sırasında edinilen bilgilerin değerlendirilmesiyle de bu sonuca varılabilir. Dış görünüşle birlikte genel savlar ve tutarsızlıklar aynı sonuca varılmasına yol açabilir (Bremen Yüksek İdari Mahkemesi, 18 Kasım 2015 tarihli karar — 2 B 221/15). • Sadece dış fiziksel özelliklerden fazlasını dikkate alan bir nitelikli görsel inceleme aslında kişinin yaşını değerlendirmek ve tespit etmek için uygun bir yöntem olabilir. (Münih İdari Mahkemesi, 23 Eylül 2014 tarihli karar — 12 CE 14.1833). • Nitelikli görsel incelemeden makul derecede güvenilir bir sonuç alınmazsa, tıbbi muayene için görevlendirme yapılabilir. Sosyal Kanun VIII bölüm 42f'ye ilişkin açıklayıcı nota (Bundestag 18/6392 matbu evrak) en nazik - ve mümkün olduğunca - en güvenilir yöntemin seçilmesi gerektiğini belirterek bu tür bir muayenenin kriterlerini ayrıntılı şekilde ifade etmektedir. • Bu aşamalı prosedür, Sosyal Kanun VIII bölüm 42'ye ilişkin açıklayıcı notada atıfta bulunulan ilgili teknik standarda tekbül eder (Federal Gençleri Esirgeme Daireleri Çalışma Grubu'nun Tavsiyeleri). <p>https://www.juris.de/jportal/?quelle=jlink&docid=JURE160008628&psml=jurisw.psmi&max=true</p>
Yunanistan	Madde 13 paragraf 4, 5, 6, 7

Ulusal mevzuat ve mahkeme içtihatları	
Macaristan	<p>2007 tarihli LXXX sayılı Sığınma Kanunu, 2007 tarihli LXXX sayılı Sığınma Kanunu'nun yürütülmesine dair 301/2007.(XI.9) sayılı Kanun Hükümünde Kararname,</p> <p>Uzman şahitliği hakkında 2016 tarihli XXIX sayılı Kanun.</p>
İrlanda	<p>1996 Mülteci Kanunu</p> <p>Mülteci Kanunu Bölüm 8(5)(a), bir Komiserlik görevlisi veya Göç memuru ülke topraklarına giriş yapan bir kişinin 18 yaşından küçük olduğunu düşündüğünde, o çocuk Çocuk ve Aile Kurumu'na (TUSLA) yönlendirilmelidir; ardından TUSLA onların adına sığınma başvurusu yapıp yapmamaya karar verir. Başvuru yapılması durumunda, Çocuk ve Aile Kurumu (TUSLA) ile birlikte Mülteci Hukuk Servisi'nden bir yasal temsilci, mülakatta ona eşlik etmek dâhil, sığınma süreci boyunca çocuğa yardımcı olur.</p> <p>Uluslararası Koruma Kanunu 2015 (henüz başlatılmamıştır).</p> <p>Bölüm 14, diğerlerine ilaveten, Bölüm 13'te belirtilen bir görevlinin uluslararası koruma başvurusunda bulunan veya ön mülakat yapılan bir kişinin henüz 18 yaşında olmadığını ve kendisine eşlik eden ve onu koruyan bir yetişkin olmadığını düşünmesi halinde, o memurun durumu hemen Çocuk ve Aile Kurumu'na bildirmesini şart koşar.</p> <p>Bölüm 15(4), Çocuk ve Aile Kurumu'nun mevcut yasal tavsiyeler dâhil olmak üzere eldeki bilgilere dayanarak, 18 yaşına ulaşmamış (bu alt bölümde "çocuk" olarak anılmaktadır) ve bu bakımdan Kurum'un baktığı ve koruduğu bir kişi adına uluslararası koruma başvurusunda bulunulması gerektiğini düşünmesi halinde, çocuk adına başvuru yapmaya ve başvurunun incelenmesine ilişkin olarak çocuğu temsil etmeye ve çocuğa yardımcı olmaya karar verebileceğinden Kurum'dan bir görevliyi veya bir başka kişinin görevlendirilmesini ayarlaması gerektiğini belirtir.</p> <p>Bölüm 24(1), Yetkili Makamın veya uluslararası koruma memurunun, bölüm 15(4)'te belirtilen bir başvuru sahibinin 18 yaşına erip ermediğinin belirlenmesinin, makul bir sebeple, gerekli olduğunu düşünmesi halinde, bu bölüm uyarınca, başvuru sahibinin yaşının belirlenmesi için muayene edilmesi hususunda ayarlama yapması gerektiğini belirtir.</p>
	<p>AM v Mülteci Başvuruları Komiserliği Başvuru Sahibi/Davacı A.M. Davalı/ Sanık: Mülteci Başvuruları Komiserliği'nden Alıntı(lar): [2005] IEHC 317 URL: http://www.courts.ie/Judgments.nsf/bce24a8184816f1580256ef30048ca50/2bff9fbfcd ...</p> <p>Bir başvuru sahibi, sığınma başvurusunu yaptığı sırada reşit olmadığını iddia etti. Mülteci Başvuruları Komiserliği yaşını değerlendirmek için kendisiyle mülakat yaptılar ve 18 yaşından küçük olmadığını sonucuna vardılar. Başvuru sahibi o noktadan itibaren Komiserlik tarafından yetişkin olarak işlem gördü ve vakti geldiğinde sığınma başvurusu olumsuz yanıtlandı. Başvuru sahibi hem yaş değerlendirmesine hem de mülteci statüsü tespitine itiraz etti.</p> <p>Mahkeme, bu tür bir prosedür için asgari prosedür koşullarının şunlar olduğuna kanaat getirerek, başvuru sahibinin yaş değerlendirmesi kararını bozdu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. başvuru sahibine mülakatın amacının basit terimlerle anlatılması; 2. başvuru sahibine, mülakat görevlisinin iddiasını niçin yanlış bulduğuna dair sebep ve gerekçelerinin basit terimlerle açıklanması ve bu hususların üstesinden gelmesi için kendisine fırsat tanınması; 3. başvuru sahibine, mülakat görevlisinin kimlik belgeleriyle ilgili tüm çekincelerinin anlatılması ve bu hususların üstesinden gelmesi için kendisine fırsat tanınması; 4. kararın başvuru sahibinin aleyhine olması durumunda, kararın gerekçeleriyle beraber derhal ve açık şekilde kendisine bildirilmesi; ve 5. tekrar değerlendirme olasılığı ve prosedürü hakkında sözü ve yazılı bilgi verilmesi.

Ulusal mevzuat ve mahkeme içtihatları	
<p>Bölüm 24(2), alt bölüm (1) uyarınca yapılacak bir “muayenenin şu hususlara uyması gerektiğini belirtir:</p> <p>(a) başvuru sahibinin haysiyetine tamamen saygı gösterilmesi, (b) mümkün olan en az invazif muayene ile güvenilir bir sonuç olma ihtiyacıyla uyumlu olması, (c) tıbbi muayene yapılacaksa, muayenenin tescilli bir tıp doktoru veya uygun görülebilecek başka nitelikte bir tıp profesyoneli tarafından gerçekleştirilmesi.” Bölüm 24(7), “genel beyanlara veya diğer ilgili göstergelere dayanarak, başvuru sahibinin yaşından şüphe duyulması için sebepler olmasına” dayanarak makul sebep ortaya çıkabileceğini belirtir.</p> <p>Bölüm 24(3), (a) başvuru sahibinden, (b) başvuru sahibinin bakımından ve korunmasından sorumlu yetkiinden veya (c) çocuk adına uluslararası koruma başvurusunda bulunmuş Çocuk ve Aile Kurumu tarafından atanmış bir çalışan veya başka kişiden tıbbi muayene için onay alınması gerektiğini belirtir.</p> <p>Bölüm 24(4) makul olarak anlaması beklenen bir dilde çocuğun şu hususlar hakkında bilgilendirilmesi gerektiğini belirtir:</p> <p>(a) yaşını tespit etmek için muayene edilmesinin gerekebileceği, (b) muayene yöntemi veya yöntemleri, (c) muayene sonucunun, uluslararası koruma başvurusu açısından olası sonuçları, (d) çocuğun muayene olmayı reddetmesinin sonuçları.</p> <p>Muayene olmayı reddetmenin sonuçları bölüm 24(5)'te açıklanmaktadır; ret sonucunda Yetkili Makam veya uluslararası koruma memuru başvuru sahibinin 18 yaşına gelip gelmediğini belirlemek için harekete geçebilir.</p> <p>Gözetli bağlamında yaşı tartışmalı kişilerin tıbbi muayenesine ilişkin hükümler, bölüm 24'e benzer koşullarda bölüm 25'te yer almaktadır.</p> <p>Bölüm 25, diğerlerine ilaveten, bölüm 20(7) paragraf (b) kapsamında belirtilen amaçlar doğrultusunda, kişinin yaşını tespit etmek için Yetkili Makamın bir muayene ayarlayabileceğini belirtir.</p>	<p>Mahkeme, bu koşulların görülmekte olan davada yerine getirilmediğine kanaat getirmiştir.</p> <p>İlkeler: Sığınma sürecinde çocukların yaş değerlendirilmesine ilişkin olarak yerine getirilmesi gereken asgari prosedür şartları şunlardır: (i) başvuru sahibine mülakatın amacının basit terimlerle anlatılması; (ii) başvuru sahibine basit terimlerle mülakat görevlisinin iddiasını neden hatalı bulduğunun anlatılması; ve bu konularla ilgilenmesi için kendisine fırsat tanınması; (iii) başvuru sahibine, mülakat görevlisinin kimlik belgeleriyle ilgili tüm çekincelerinin anlatılması ve bu hususların üstesinden gelmesi için kendisine fırsat tanınması; (iv) kararın başvuru sahibinin aleyhine olması durumunda, kararın gerekçeleriyle beraber derhal ve açık şekilde kendisine bildirilmesi; ve (v) tekrar değerlendirme olasılığı ve prosedürü hakkında sözlü ve yazılı bilgi verilmesi.</p>

Ulusal mevzuat ve mahkeme içtihatları	
İtalya	<p>142/2015 sayılı kanun hükmünde kararname, Madde 17-18-19 (2013/33 sayılı AB Yönetmeliğinin uygulanması)</p> <p>Karar (Bakanlar Kurulu tarafından görüşülmekte): “regolamento recante definizione dei meccanismi per la determinazione dell'età dei minori stranieri non accompagnati vittime di tratta, in attuazione dell'art. 4, comma 2, del decreto legislativo 4 marzo 2014, n. 24”.</p> <p>Madde 8, DPR 22-9-1988, n. 448 (nei processi penali, in caso di incertezza sulla minore età il giudice dispone, anche d'ufficio, una perizia) Art. 28, co. 3, D.Lgs. 286/98 (BIC) Art. 19, co. 2, lett. a), D.Lgs. 286/98 (divieto espulsione minori stranieri) Madde 19, D.Lgs. 25/2008, 2005/85 (yaş değerlendirmesi, prosedürün herhangi bir aşamasında yapılabilir). L'art. 4, co. 2, D.Lgs. 4.3.2014, n. 24, 2011/36 sayılı AB Yönetmeliğinin uygulanması (yaş değerlendirmesi için bütünsel prosedürü ve şüpheli durumda reşit olmayan yaşın kabul edilmesini tanımlar).</p> <p>2017'de, insan ticareti mağduru olmasından şüphelenilen refakatsiz çocukların yaşlarının belirlenmesinde izlenecek prosedürü içeren yeni bir karar kabul edildi http://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2016/12/22/16G00248/sg</p>
Letonya	<p>19 Ocak 2016 tarihinde yeni Letonya Sığınma Yasası yürürlüğe girdi. Sığınma Kanunu hükümleri uyarınca, Letonya Sınır Muhafızlığı sığınma başvurularını almaktan ve sığınmacının kimliğinin tespit edilmesi dâhil olmak üzere ilgili ilk faaliyetleri gerçekleştirilmekten sorumludur.</p> <p>Sığınma Kanunu 7. Bölüm 2. Kısım, Ulusal Sınır Muhafızlığı'nın bir sığınmacının kimliğini belirlerken ve uyrugunu saptarken sığınmacıyı ve mallarını soruşturma ve başvurunun incelenmesi açısından faydalı olabileceği ya da sığınmacıya veya çevresindekilere zarar verebilecekse sığınmacıya ait nesne ve belgelere el koyma hakkı olduğunu belirtir.</p> <p>Tıbbi uzman muayenesine karar verirken, Ulusal Sınır Muhafızlığı hiç gecikmeden ve bir temsilci huzurunda, refakatsiz çocuğa anladığı veya makul olarak anlaması beklenen bir dilde yaşının belirlenmesi için tıbbi uzman muayenesine girmesi gerekebileceği, uzman muayenesinin nasıl yapılacağı, tıbbi uzman muayenesinin başvurunun incelenmesi üzerindeki olası etkisi ve refakatsiz çocuğun temsilcisinin tıbbi uzman muayenesini reddetmesinin olası sonuçları hakkında bilgi verir.</p> <p>Yaş değerlendirmesi prosedüründe, incelenen kişinin yaşı şüpheli götürmeyen bir şekilde belirlenmezse, incelenen kişi lehine karar verilir — söz konusu kişi çocuk (küçük) kabul edilir.</p>
	<p>27.01.2014 Tribunale di Torino: Radyolojik değerlendirme — münferit vakada — yaş değerlendirmesinde hata payı olabileceğini göz ardı edemez. Şüpheli duyulması halinde, reşit olmayan yaş geçerlidir http://www.questionegiustizia.it/articolo/i-metodi-di-accertamento-dell-eta-cronologica-dei-05-03-2015.php</p>
	<p>İdari Usul Yasası'nın “Uzman Görüşünün Değerlendirilmesi” konulu 182. bölümü uyarınca, bu kanunun “Kanıtların Değerlendirilmesi” başlıklı 154. bölümündeki hükümler gereği, uzman görüşü bir mahkeme tarafından değerlendirilir. 154. bölüm, mahkemenin kapsamlı, eksiksiz ve objektif olarak değerlenmiş kanıtlara dayanan kendi kanıtlarına göre ve mantık kuralları, bilimsel bulgular ve hukuk ilkelerine uygun biçimde kanıtları değerlendirmesi gerektiğini; hiçbir kanıtın mahkemeyi bağlayıcı türde önceden belirlenmiş bir etkisi olmayacağı; mahkeme kararında niçin diğerlerine kıyasla belirli bir kanıtın tercih edildiğinin ve niçin bazı gerçekler kanıtlanmış kabul edilirken bazılarının kanıtlanmamış kabul edildiğinin belirtilmesi gerektiğini şart koşar.</p> <p>Uzman görüşü yeterince açık değilse ya da eksiğe, mahkeme bu nedenle aynı uzmanı görevlendirerek ilave muayene yapılmasını talep edebilir.</p> <p>Uzman görüşü değerlenmemiş veya değerlendirilmemiş ise ya da çeşitli uzmanların görüşleri birbirleriyle çelişiyorsa, mahkeme bu başka bir uzmanı veya uzmanları görevlendirerek uzman muayenesinin tekrarlanmasını talep edebilir.</p>

Ulusal mevzuat ve mahkeme içtihatları	
	<p>Refakatsiz çocuğun temsilcisinin kişinin yaşının belirlenmesine yönelik tıbbi uzman muayenesini reddetmesi, refakatsiz çocuğun başvurusunun muayene edilmeden karara bağlanmaması ya da mülteci statüsü veya alternatif statü verilmesinin reddedilmesi için tek gerekçe olamaz. Letonya Bakanlar Kurulu'nun 7 Eylül 2004 tarihli ve 776 sayılı "Ulusal Adli Tıp Merkezi Yönetmeliği"nin 3. Maddesi uyarınca, Ulusal Sınır Muhafızlığı kişinin yaşının tespit edilmesi amacıyla adli tıp muayenesi yapılması için, yasalara ve düzenlemelere göre tescilli metodolojiyi kullanarak yaş değerlendirmesi yapan Ulusal Adli Tıp Merkezi'ne talepte bulunur (2-20/VTMEC- 1/336 sayılı "Yaş Değerlendirmesi Metodolojisi" 07.02.2013 tarihinde kabul edilmiştir).</p> <p>16.01.2015 tarihli "Bir Yabancı'nın Sığınma Talep Ettiği Vakalarda Ulusal Sınır Muhafızlığının Faaliyetlerine İlişkin Yönetmelik" kapsamındaki 1 sayılı Ulusal Sınır Muhafızlığı İç Tüzüğü'nün 11. Maddesi, bir sığınmacının yaş değerlendirmesi amacıyla muayene edildiği vakalarda edinilen uzman görüşünün İdari Usul Kanunu'nun 182. Bölümü gereği değerlendirilmek üzere mahkemeye gönderilmesini şart koşar.</p>
Litvanya	<p>Yabancı Uyrukluların Yasal Statüsü Hakkında Kanun'un 123. Maddesi ve Litvanya Cumhuriyeti İç İşleri Bakanlığı'nın Litvanya Cumhuriyeti'nde sığınma hakkı tanınmasına veya geri çekilmesine yönelik kararı, 2. Bölüm (104.-114. paragraflar)</p>
Lüksemburg	<p>Sığınma ve diğer tür koruma hakkında tadil edilmiş 5 Mayıs 2006 tarihli kanunun 12(3) Maddesi uyarınca, Yetkili Makam sığınmacının yaşının tespit edilmesi için tıbbi muayene yapılmasını talep edebilir. Yaş tespitinin, uluslararası koruma verilmesi prosedürünü etkilediği söylenmelidir. Bu bağlamda, yukarıda bahsi geçen Madde 9(2) dikkate alınmalıdır; bu maddede tüm başvuru sahiplerinin yaş dâhil olmak üzere başvurusunun haklılığını kanıtlamak için gerekli tüm bilgileri sunmakla yükümlü olduğu belirtilmektedir. Başvuru sahibi tıbbi muayeneye girmeyi reddederse, hazır bulunmazsa ya da reşit olduğu meydana çıkarsa, başvuru sahibine bu koşulların uluslararası koruma başvurusuna ilişkin kararı olumsuz etkileyeceği bilgisi verilir. Bu durumda, uluslararası koruma başvurusu yukarıda bahsi geçen kanunun 20. Maddesi'nde öngörüldüğü üzere hızlandırılmış prosedür yoluyla işleme alınabilir. Bu andan itibaren, başvurusu açısından kişi reşit olarak kabul edilir. Tıbbi muayeneye girmeyi reddetmek, Yetkili Makamın uluslararası koruma başvurusuna ilişkin bir karar almasını engellemez. Ancak bu tür bir karar sadece muayenenin reddedilmesine dayandırılmaz.</p>
Malta	<p>Yasal Tebligat 243/2008 Yasal Tebligat 320/2005, 14. Madde</p>
	<p>Yaş değerlendirmesiyle ilgili hiçbir ulusal mahkeme kararı verilmemiştir.</p>
	<p>Yok</p>
	<p>Yok</p>

Ulusal mevzuat ve mahkeme içtihatları	
Hollanda	Hükümler, 20 Temmuz 2015 tarihinde yürürlüğe giren yabancı uyruklular hakkında karar ("vreemdelingenbesluit") Madde 3.109'de belirtilmektedir.
Norveç	Göç Kanunu, 88. Bölüm Yaş muayenesi Sığınma veya bir aile ferdine oturma izni verilmesi ile ilgili bir davada yabancı uyrukluların 18 yaşından büyük mü küçük mü olduğunu tespit etmek mümkün değilse, yabancı uyrukluların yaşından itibaren muayene edilmesine izin vermesi talep edilebilir. Muayene sonucu, dosyada mevcut diğer bilgilerle birlikte değerlendirilir. Yabancı uyrukluların kişisel muayene edilmesine izin vermezse, bu durumun dosyasının değerlendirilmesinde önemli olabileceği anlatılmalıdır. Kral düzenlemeler uyarınca yaş muayeneleri ile ilgili ilave hükümler koyulabilir.
Polonya	Polonya Cumhuriyeti topraklarındaki yabancılara koruma sağlanmasına ilişkin 13 Haziran 2003 tarihli Kanun. Yaş değerlendirmesi ile ilgili devam eden mevzuat değişiklikleri yoktur.
Portekiz	30.06 Sığınma Kanunu kapsamında N27/2008 sayılı Kanun — Madde 28.3 26.10 Kişisel verilerin korunması hakkında kanun kapsamında N67/98 sayılı Kanun N45/2004 sayılı 19 Ağustos tarihli Kanun; Adli tıpla ilgili hukuki rejimi tesis eder
	23 Ekim 2003, ABR 200304904/1 Yetkili Makam, değerlendirmenin sonuçları destekleyebilmesi için, güvenilir şekilde ve titizlikle yapılmasını sağlamalıdır. Yetkili Makam'ın gerekli bilgi birikimine sahip bir uzman görevlendirmesi gereklidir. Değerlendirmenin güvenilir şekilde ve eksiksiz şekilde yapılması için, Yetkili Makam'ın, uzman ismini açıklamak istemese de, uzmanın tam sorumluluk üstlendiği kapsamlı bir rapor alması lazımdır. 3 Mart 2004, ABR 200307415/1 Yaş değerlendirmesi raporu, uzman tavsiyesi olarak kabul edilmektedir. Geleneksel röntgenlerin köprükük kemiklerini düzgün şekilde görüntüleyemeyeceği savı reddedilmiştir. Değerlendirmede kullanılan araştırma yöntemi güvenilir değildir.
	Yok
	Polonya Cumhuriyeti topraklarındaki yabancılara koruma sağlanmasına ilişkin 13 Haziran 2003 tarihli Kanun. Yaş değerlendirmesi ile ilgili devam eden mevzuat değişiklikleri yoktur.
	Yok

Ulusal mevzuat ve mahkeme içtihatları	
Romanya	<p>Romanya'da Sığınma Hakkında 122/2006 sayılı Kanun (O.J. No 428/18.05.2006'da yayınlanmış ve 16 Ağustos 2006 tarihinde yürürlüğe girmiştir) şu hususları içerir:</p> <p>Madde 16 "Sığınma başvurusunda bulunan refakatsiz çocuklarla ilgili teminatlar"</p> <p>(1) Refakatsiz bir çocuğun sığınma başvurusu öncelikli olarak değerlendirilmelidir.</p> <p>(2) Göçmenlik Genel Denetim Kurulu mümkün olan en kısa sürede ilk sığınma ülkesindeki prosedür süresi, üçüncü bir güvenli ülkedeki prosedür süresi, üçüncü bir güvenli Avrupa ülkesindeki prosedür süresi veya sorumlu Üye Ülke'deki tespit prosedürü süresi dâhil olmak üzere sığınma prosedürü boyunca refakatsiz sığınmacı çocuğa yardımcı olacak bir yasal temsilci atamak için uygulanabilir olan gerekli tedbirleri alır.</p> <p>(2) 1) Yasal vasi atanmasına ilişkin olarak refakatsiz çocuğa derhal bilgi verilir. Yasal vasi, çocuğun yüksek menfaatleri doğrultusunda görevlerini yerine getirir ve bu amaç doğrultusunda gerekli uzmanlığa sahiptir.</p> <p>(3) Sığınma başvurusunda bulunan refakatsiz çocuk eğer başvurusunu verdikten sonraki 15 gün içinde yetişkin yaşa erişecekse, sığınmacı refakatsiz çocuğa yasal temsilci atanmasına gerek yoktur.</p> <p>(4) Göçmenlik Genel Denetim Kurulu:</p> <p>(a) Yasal temsilciye refakatsiz çocuğu kişisel mülakatin anlamı ve olası sonuçları hakkında ve kişisel mülakata nasıl hazırlanabileceği hususunda bilgilendirme imkanı verildiğinden emin olur.</p> <p>(b) Hem çocuğa hem yasal temsilcisine, 17. Madde'de (sığınma başvurusunda bulunanların hakları) belirtilen yasal bilgi prosedürlerini sağlar ve uluslararası korumanın geri çekilmesi durumunda geçerli prosedürler hakkında bilgi verir.</p> <p>(c) Yasal temsilciye ve refakatsiz sığınmacı çocuğa, anladığı veya makul olarak anlaması beklenen bir dilde, yaş değerlendirmesi amacıyla bir adli uzman tarafından muayene edilme olasılığı bulunduğunu açıklar. Bu bilgi verilirken tıbbi muayene yöntemlerinden, muayene sonucunun olası etkilerinden ve adli muayeneye girmeyi reddetmesinin olası etkilerinden bahsedilmelidir.</p>
	Yok

Ulusal mevzuat ve mahkeme içtihatları	
<p>(4) Yaş değerlendirmesi için adli muayene yapılırken, mümkün olan ölçüde güvenilir bir sonuç alınabilen en az invazif yöntem seçilerek, çocuğun bireysel haysiyeti eksiksiz şekilde gözetilir.</p> <p>(5) Bu maddenin hükümlerinin uygulanması için, Göçmenlik Genel Denetim Kurulu çocukların haklarını bildirme ve koruma göreviyle yerel kamu makamları içindeki yapılarla ve bunların yanı sıra küçüğün içinde bulunduğu hukuki durumları netleştirmek için ya da küçük için özel bir koruma tedbiri uygulanıyor ise mahkemeler ile işbirliği yapar.</p> <p>Madde 41 "Sığınma başvurusunda bulunan yabancı uyruklu çocuğun yaşıнын belirlenmesi"</p> <p>(1) Sığınma başvurusunda bulunan kişi reşit olmadığını beyan ederse ve yaşına ilişkin ciddi şüpheler yoksa, reşit olmadığını kabul edilir.</p> <p>(2) Eğer reşit olmayan refakatsiz çocuk yaşını kanıtlayamıyorsa ve reşit olduğuna dair ciddi şüpheler varsa, Göçmenlik Genel Denetim Kurulu bünyesinde sığınmayla ilgili konularda uzman bölüm sığınma başvurusu idari aşamada çözümlenmeden önce, çocuğun ve yasal temsilcisinin yazılı onayını almak suretiyle başvuru sahibinin yaşıнын değerlendirilmesi için adli muayene gerçekleştirilmesini talep eder.</p> <p>(3) Sığınma başvurusunda bulunan kişi ve/veya yasal temsilcisi yaşıнын değerlendirilmesi amacıyla tıbbi-adli muayeneyi reddederse ve kişinin yaşına ilişkin ikna edici kanıtlar sunulmamışsa, kişinin yetiştirildiği kabul edilir.</p> <p>(4) Paragraf (3)'te öngörüldüğü gibi, ilgili kişinin sığınma başvurusunu verdiği tarihte 18 yaşına gelmiş olduğu kabul edilir.</p> <p>(5) Paragraf (3) hükümleri, Göçmenlik Genel Denetim Kurulu'ndan bir psikoloğun değerlendirmesi sonucunda yaş değerlendirmesine yönelik adli muayenenin haklı nedenlerle reddedildiğinin anlaşılması halinde uygulanmaz.</p> <p>(6) Başvuru sahibinin yaşını değerlendirmeye yönelik adli muayenenin sonucu, küçüğün yüksek menfaati ilkesi dikkate alınarak yorumlanır.</p> <p>(7) Refakatsiz reşit olmayan başvuru sahibinin yaş değerlendirmesi için adli muayene olmayı reddetmesi, sığınma başvurusunun reddedilmesi için tek sebep olamaz ve yetkili makamları uluslararası koruma başvurusu hakkında bir karara varmaktan alıkoymaz.</p>	

Ulusal mevzuat ve mahkeme içtihatları	
<p>Madde 49 "Adli muayene"</p> <p>(1) Uluslararası koruma başvurusunun karara bağlanması ile ilgili bulunursa ve başvuru sahibinin rızası varsa, başvuru sahibi geçmişte zulüm gördüğüne veya ciddi risk altında bulunduğuna dair emareler açısından adli muayeneye alınır.</p> <p>(2) Paragraf (1)'de belirtildiği gibi başvuru sahibinin adli muayeneyi reddetmesi, Göçmenlik Genel Denetim Kurulu'nun sığınma başvurusuyla ilgili karara varmasını engellemez.</p> <p>(3) Paragraf (1)'de belirtilen adli muayeneler adli kurumlar tarafından gerçekleştirilir ve muayene sonuçları derhal Göçmenlik Genel Denetim Kurulu'na iletilir. Masraflar İç İşleri Bakanlığı tarafından bu amaç için Göçmenlik Genel Denetim Kurulu'na tahsis edilmiş olan bütçeden karşılanır.</p> <p>(4) Paragraf (1) uyarınca adli muayene yapılmaması halinde, Göçmenlik Genel Denetim Kurulu başvuru sahibine geçmişte zulüm gördüğüne veya ciddi risk altında bulunduğuna dair emareler açısından, masrafları kendisine ait olmak üzere adli muayene olabileceğini yazılı olarak bildirir.</p> <p>(5) (1) ve (4) no'lu paragraflarda belirtilen adli muayene sonuçları, uluslararası koruma başvurusunun karara bağlanmasına ilişkin diğer unsurlarla birlikte Göçmenlik Genel Denetim Kurulu tarafından dikkate alınır.</p>	<p>Yaş değerlendirmesi ile ilgili devam eden mevzuat değişiklikleri yoktur.</p>

Ulusal mevzuat ve mahkeme içtihatları	
Slovakya	<p>480/2002 Coll. sayılı tadil edilmiş Sığınma Kanunu — Bölüm 23/7</p> <p>Yetkili Makam'ın başvuru sahibinin yaşına dair şüpheleri varsa, başvuru sahibi tıbbi muayeneye girmekle yükümlüdür; 16. Bölüm 2. Paragraf kapsamında yabancı uyruklularda yasal temsilcisinin veya vasisinin rızasının alınması gerekir. Tıbbi muayenede başvuru sahibinin reşit olduğu belirlenirse, Yetkili Makam ona reşit olarak muamele eder ve hiç gecikmeden yasal temsilcisini veya vasisini ve yetkili mahkemeye tıbbi muayenenin sonucu hakkında bilgilendirir. Yabancı uyruklu kişi tıbbi muayeneye girmeyi reddederse ya da yasal temsilci veya vasi muayeneyi kabul etmezse, bu Kanun uyarınca, bu yabancı uyruklu kişi prosedürün amacı doğrultusunda reşit kabul edilir. Tıbbi muayenede kişinin reşit olup olmadığı tespit edilemiyorsa, bu Kanun uyarınca, prosedürün amacı doğrultusunda reşit olmadığı kabul edilir ve yasal temsilcisi ve vasi hiç gecikmeden bilgilendirilir. 4. Bölüm 2. Paragraf'taki talimat gereğince, Yetkili Makam başvuru sahibini yaşının belirlenmesi için tıbbi muayene yapılması olasılığı, muayenenin nasıl yapılacağı, değerlendirme için yapılan muayenenin sığınma başvurusu üzerindeki etkileri ve muayeneye girmeyi reddetmenin etkileri hakkında bilgilendirir.</p> <p>* bölüm 4/2 Anketi doldurmadan önce, ancak prosedürün başlangıcından sonra 15 günden geç olmamak kaydıyla, Yetkili Makam'ın yetkili bir çalışanı başvuru sahibine sığınma prosedüründeki hakları ve yükümlülükleri, bu Kanun kapsamındaki yükümlülüklerini yerine getirmemesi veya ihlâl etmesi halinde olası sonuçları, bu Kanun kapsamında temsil edilme olasılığını ve hukuki yardıma erişim hakkı ile ilgili bilgi verir. Yetkili Makam başvuru sahibine ayrıca başvuru sahiplerinin ve sığınma verilmiş kişilerin bakımı alanında çalışan sivil toplum örgütlerinin bilgilerini iletir; eğer mümkünse, talimatlar ve bilgiler başvuru sahibinin anladığı farz edilen bir dilde yazılı olarak sunulmalıdır.</p> <p>*bölüm 16/2 Olgunluk yaşına ulaşmamış yabancı uyruklu kişi adına hukuki işlemler, kanuni temsilcisi tarafından gerçekleştirilir. Bu tür bir yabancı uyruklu kişi Slovak Cumhuriyeti topraklarında kanuni bir temsilcisi olmadan kalırsa, mahkeme ona bir vasi atar</p>
Slovenya	<p>Ulusal Kanun (ZMZ-1) — 2016 yılında kabul edilmiştir</p>
	Yok

Ulusal mevzuat ve mahkeme içtihatları	
İspanya	<p>İspanya Anayasası 1978</p> <p>İspanya'da yabancı uyruklu kişilerin hakları ve yükümlülükleri ve sosyal entegrasyon hakkında 4/2000 sayılı Teşkilat Kanunu'nu tadil eden 2/2009 sayılı 11 Aralık tarihli İspanyol Kanunu.</p> <p>İspanya'da yabancı uyruklu kişilerin hakları ve yükümlülükleri ve sosyal entegrasyon hakkında 4/2000 sayılı Teşkilat Kanunu'nu tadil eden 2/2009 sayılı Teşkilat Kanunu'nu onaylayan 20 Nisan tarihli 557/2011 sayılı Kraliyet Kararnamesi.</p> <p>Medeni Kanun Prosedürü Kuralları'nı kısmen tadil eden 15 Ocak tarihli 1/1996 sayılı reşit olmayanlar için adli koruma hakkında İspanyol Kanunu.</p> <p>Medeni Kanun</p>
İsveç	<p>Sığınma talepleri 2005 Yabancı Uyruklular Kanunu (SFS 2005:716) kapsamında değerlendirilir. Kanun, yetişkinler ve çocuklar için prosedürü birbirinden ayırmaktadır ve birçok düzenleme çocuklar için daha avantajlıdır. Dolayısıyla, kanun kapsamında sığınma taleplerinin incelenmesinin önemli bir parçası olarak yaş değerlendirmesi yapılması gereklidir.</p> <p>20 Temmuz 2016 tarihinde, Yabancı Uyruklular Kanunu'nu 3 yıl süreyle 19 Temmuz 2019'a kadar ikame eden bir geçici kanun yürürlüğe girmiştir. Geçici kanunun amacı, İsveç'te oturma izni alma olasılığını sınırlandırmaktır. Bu kanun, diğerlerine ilaveten, mültecilere ve ikinci korumaya ihtiyacı olanlara sadece geçici oturma izni verilmesi anlamına gelir. 24 Kasım 2015 tarihinden önce sığınma başvurusunda bulunan küçükler ve çocuklu aileler bu kanundan muafittir.</p> <p>1 Mayıs 2017 tarihinde, Yabancı Uyruklular Kanunu'nda ve Yabancı Uyruklular Talimatnamesi'nde yapılan ve 1 Şubat 2017'den sonra sığınma başvurusu yapanlar için yaş değerlendirmesini düzenleyen değişiklikler yürürlüğe girdi. Yeni hükümlerle, İsveç Göç Ajansı 18 yaşından küçük olduğunu beyan eden ve bu bevanın sorgulanması için sebep bulunan vakalarda yaş değerlendirmesi yapar hale gelmiştir. Bu yaş değerlendirmesi, sığınma sürecinin başında gerçekleştirilir. Ajans, temyiz edilebilecek geçici bir yaş kararı alır ve bu karar oturma iznine ilişkin nihai karardan ayrılır. Ayrıca artık kanun uyarınca, reşit olmadıklarına dair yeterli kanıt sunmamış başvuru sahiplerine tıbbi yaş değerlendirmesine girme fırsatı tanınması gerekmektedir. Bu ancak başvuru sahibinin yazılı onayı alınarak yapılabilir. Tıbbi yaş değerlendirmesi, geçici karar alınmadan önce yapılır. Ajans nihayetinde oturma izni davasının nihai kararı ile ilişkili olarak başvuru sahibinin yaşına karar verir.</p>
	<p>Yaş değerlendirmesi kriterleri hakkında Audiencia Provincial de Madrid'in 2/2/2012 sayılı mahkeme kararı (Bölüm 22). Kararda, Madrid Bölgesel Hükümeti Reşit Olmayanların Vesayeti Komisyonu'nun tıbbi yaş değerlendirmesini özgün bir kanıt olarak dikkate aldığı ve bu değerlendirmenin kesin sonuçları asla desteklemediği belirtilmektedir. Yani reşit olmayan kişinin yaşının karara bağlanması için daha fazla kanıt gereklidir.</p> <p>Yüksek Göçmenlik Mahkemesi'nin yaş değerlendirmesi hususunda aldığı en yeni ve anlamlı karar 11 Şubat 2014 (MIG 2014:1) tarihli karardır; bu kararda mahkeme, diğer hususların yanı sıra, iddia ettiği yaşı ispatlama yükümlülüğünün başvuru sahibine ait olduğunun ve Göç Ajansı'nın sadece bu tür bir muayeneye girme olasılığı hakkında bilgilendirme yapma yükümlülüğü bulunduğunun ancak tıbbi muayene önerme yükümlülüğü bulunmadığının altını çizmektedir.</p> <p>Kararla ilgili bir çevrimiçi link bulunamamıştır, ancak Mahkeme'nin idari web sitesinden karara ulaşılabilir (sadece İsveççe mevcuttur) http://www.rattsinfosok.dom.se/lagrummet/index.jsp</p>

Ulusal mevzuat ve mahkeme içtihatları	
	<p>1 Şubat 2017'den önce sığınma başvurusunda bulunan kişilerle ilgili davalarda, yaş değerlendirmesini ve sığınma süreci içinde ne zaman yapılması gerektiğini düzenleme amaçlı belirli bir iç kanun bulunmamaktadır. Bu temelde genel hukuk ilkelerine, ispat yükümlülüğüne vb. uyarak yapılan bir kanıt değerlendirmesidir. Nihayetinde yaş değerlendirmesi, ajans oturma iznine ilişkin temyiz edilebilecek olan nihai kararı verdiğinde gerçekleştirilir.</p> <p>İsveç serbest kanıt değerlendirmesi uygulamaktadır, yani belirli türde bir kanıtın ne değeri olduğuna dair önceden belirlenmiş kurallar yoktur ve yaşı desteklemek için ne tür kanıtlar sunulabileceğine dair hiçbir kural yoktur (bununla birlikte makul olmalıdır). Buna ek olarak, İsveç iç hukukunda kimliğin (kişinin yaşını içeren) yasal bir tanımı olmadıktan bahsedilebilir. Sadece mahkeme kararlarıyla tanımlanmıştır.</p>
İsviçre	Madde 7, 8 et 17 al. 3bis de la Loi fédérale sur l'asile (LAsi).
Birleşik Krallık	<p>Birleşik Krallık'ta yaş değerlendirmesinin ne zaman gerekli veya alakalı olduğu ya da nasıl yapılması gerektiği hakkında talimat veren doğrudan bir mevzuat mevcut değildir.</p> <p>Sınırdaki göçmenlik memurlarının genç yaşta refakatsiz bir kişiyle ilk karşılaştığında kişinin kendi beyanı, mevcut belgeler ve göçmenlik memurunun bizzat yaptığı fiziksel görüş ve tavrı değerlendirilmesine dayanarak bir ön değerlendirme yapmalarına izin verilmektedir. O noktada kişi itiraz edebileceği ve karşı çıkabileceği için bu değerlendirme bağlayıcı değildir. Ayrıca, göçmenlik memuru kişinin yaşına ilişkin görüşünü daha fazla netleştirmesini talep edebilir. Her iki durumda, kişi itiraz ederse veya göçmenlik memurunun kişinin 18 yaşından küçük olduğuna dair bir endişesi varsa, "hüsnü zan" ilkesi uygulanır ve kişiye çocuk olarak muamele edilir. Yani söz konusu kişi, daha sonra yaş değerlendirmesi yapılması istenecek olan çocuk hizmetleri departmanına transfer edilir.</p>
	<p>Jurisprudence du Tribunal administratif fédéral (JICRA 2004/30 et JICRA 2005/16)</p> <p>Şu alanlarda yargı kararları mevcuttur:</p> <p>Mülakata başlamadan önce temel koşullar</p> <p>1) Değerlendirme, aşağıdaki kaynaklarda belirtildiği üzere, eğitilmiş iki sosyal hizmet görevlisi tarafından yapılmalıdır:</p> <p>AS v London Borough of Croydon [2011] EWHC 2091, 19. paragraf</p> <p>R (FZ) v London Borough of Croydon [2011] EWCA Civ 59, 2. paragraf</p> <p>J v Secretary of State for the Home Department [2001] EWHC 3073 (İdari), 13. paragraf</p> <p>2) R (FZ) v London Borough of Croydon [2011] EWCA Civ 59 kapsamında belirtildiği üzere gerekli olduğu takdirde bir tercüman sağlanmalıdır</p> <p>3) Aşağıdakilerde belirtildiği üzere, kişiye yanında bağımsız uygun bir yetişkin bulundurma fırsatı tanınmalıdır:</p> <p>A v London Borough of Croydon [2009] EWHC 939 (İdari)</p> <p>R (NA) v London Borough of Croydon [2009] EWHC 2357 (Admin), 50. paragraf R (FZ) v London Borough of Croydon [2011] EWCA Civ 59, 25. paragraf</p>

Ulusal mevzuat ve mahkeme içtihatları	
<p>Birleşik Krallık çocuk mevzuatında, çocuk 18 yaşından küçük kişi olarak tanımlanmaktadır ve bu nedenle yerel yetkili 18 yaşından küçük birine çocuk hizmetleri sunduğundan emin olabilmesi amacıyla yaşı tespit etmek için dolaylı yetki sahibidir. Yerel makamın bunu hangi araçla gerçekleştireceği kanunda belirtilmemektedir; ancak uygulamada iki sosyal hizmet görevlisi kişiyi değerlendirir ve o değerlendirmeye göre bir tespitte bulunur. Görevliler o sonuca varmak için eğitimlerini ve gençlerle çalışma deneyimlerini kullanırlar. Yerel yetkililerin yaş değerlendirmelerini nasıl gerçekleştireceklerine dair belirlenmiş kurallar olmasa da, mahkemeler yerel yetkililerin uyması gereken rehber ilkeler ve asgari standartlar belirlemiştir. Bu husustaki temel mahkeme kararı, Londra'nın Borough ilçesi'nin dâhil olduğu karardır (B v London Borough of Merton [2003] EWHC 1689 (İdari)). Bu davadan bu yana, mahkemeler görüşlerini geliştirmiştir ve artık kanuna uygun bir yaş değerlendirmesi yapmak için hâlihazırda ortaya konulmuş olan tüm şartlara uyulması zorunludur. Bu "Merton uyumlu" yaş değerlendirmesi ya da "içtihat uyumlu" yaş değerlendirmesi olarak da bilinir.</p>	<p>4) Aşağıdakilerde belirtildiği gibi, yerel yetkililerin değerlendirme yaparken kendi rehber ilkelerine uymaları gereklidir: A v London Borough of Croydon [2009] EWHC 939 (İdari) R (NA) v London Borough of Croydon [2009] EWHC 2357 (İdari)</p> <p>5) Dava koşulları gereği kişi tekrar değerlendirmeye tabi tutuluyorsa (örneğin, ikinci kez yaş değerlendirmesi yapılması), ilk değerlendirmeyi yapanların ikincisine katılmamaları tercih edilir — R (NA) v London Borough of Croydon [2009] EWHC 2357 (İdari), 50. ve 69. paragraflar kapsamında belirtildiği gibi.</p> <p>6) Net davalar hariç (kişinin 18 yaşından küçük veya büyük olduğunun bariz olduğu ve normalde daha uzun süreli araştırmaya gerek olmadığı), yaş değerlendirmesini yapanlar yaşı sadece iddia sahibinin yaşına dayanarak belirleyemezler — şurada belirtildiği gibi: Merton kararı, paragraflar 27, 37 ve 38 R (FZ) v London Borough of Croydon [2011] EWCA Civ 59, 3. paragraf</p> <p>Mülakat</p> <p>Yaş değerlendirmesi yapanlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Merton kararı 55. paragrafta belirtildiği üzere, iddia sahibine mülakatin amacını açıklamalıdır. 2) Merton kararı 37. paragrafta belirtildiği üzere, iddia sahibinin aile durumu ve geçmişinin yanı sıra eğitim geçmişi ve önceki yıllarda yaptıkları dâhil iddia sahibinin genel geçmişi hakkında bilgi edinmeye çalışmalıdır — etnik ve kültürel bilgiler de önemli olabilir. 3) Merton kararı 37. paragrafta belirtildiği üzere, iddia sahibinin yaşından şüphe duymak için sebep varsa, iddia sahibinin güvenilirliğini değerlendirmeli ve güvenilirliğini test etmek için sorular sormalıdır. 4) iddia sahibine beyanındaki tutarsızlıkları veya güvenilirliğe ters düşen bulgulara yola açabilecek şeyleri açıklaması için fırsat vermelidir - mümkün olduğunca kısa sürede, bilgilerin "zihinde taze" olduğu zaman yapılması en iyisidir — şurada belirtildiği gibi: Merton kararı, 55. paragraf R (FZ) v London Borough of Croydon [2011] EWCA Civ 59, 20. paragraf R (NA) v London Borough of Croydon [2009] EWHC 2357 (Admin), 52. paragraf

Ulusal mevzuat ve mahkeme içtihatları	
	<p>5) Merton kararı 50. paragrafta belirtildiği üzere, vakaların çeşitlilik arz ettiğini ve bir vakada gerekli olan incelemenin değerinde gerekli olmayabileceğini unutmamalıdır.</p> <p>Sonuç</p> <p>1) Yaş değerlendirmesini yapan yerel yetkili İç İşleri Bakanlığı'nın edindiği bilgileri dikkate alınmalıdır, ancak kendi kararını vermemelidir ve bu amaçla elinde yeterli bilgi olmalıdır — Merton kararı 39. paragrafta belirtildiği gibi.</p> <p>2) Tıbbi rapor gerekmez ve yerel yetkililerin bir rapor hazırlaması gerekli değildir. İddia sahibi tarafından ibraz edilmişse, çocuk doktorlarının tıbbi raporları deneyimli sosyal hizmet görevlilerinin uygun şekilde hazırladığı raporlardan daha fazla ağırlığa sahip değildir; ancak yerel yetkili veya İç İşleri Bakanlığı bunları göz ardı edemez — ibraz edilmiş kabul edilmeleri gereklidir — şurada belirtildiği gibi: Merton kararı, 50. ve 51. paragraflar</p> <p>A v London Borough of Croydon [2009] EWHC 939 (Admin), paragraflar 33, 34 ve 47.</p> <p>3) Kararlar ve gerekçeler, iddia sahibinin ibraz ettiği belgeleri dikkate alınmalıdır — şurada belirtildiği gibi: R (NA) v London Borough of Croydon [2009] EWHC 2357 (İdari), paragraflar 61-64.</p> <p>4) Çocuk olduğunu iddia eden bir kişinin çocuk olmadığını belirten karar için yeterli gerekçe sunulmalıdır — şurada belirtildiği gibi: Merton, 45. ve 48. paragraflar</p> <p>A v London Borough of Croydon [2009] EWHC 939 (İdari)</p> <p>5) Mülakat hemen yazıya dökülmeli, notlar doğru ve tutarlı olmalıdır — şurada belirtildiği gibi: R (NA) v London Borough of Croydon [2009] EWHC 2357 (İdari), paragraflar 50 ve 60 — mülakat ile raporun yazılması arasında geçen 2 aylık sürenin mevcut uygulamayla çeliştiği düşünülmüştür.</p> <p>6) Değerlendirme belgesinde mülakatın başlangıç ve bitiş saatinin belirtilmemesi veya molalar hususu, her ne kadar arzu edilir bilgiler olsa da, süreci kusurlu kılmaz — şurada belirtildiği gibi: ZS (Afghanistan) v İç İşleri Bakanlığı [2015] EWCA Civ 1137, paragraf 36.</p>

3. (a) Yaş değerlendirmesi hakkında ulusal rehber ilkeler

Ülke	
AT	-
BE	<p>Refakatsiz küçük, sığınma başvurusunda bulunmak üzere Göç İdaresi'ne geldiğinde, kimlik formu doldurtulur ve iddia edilen yaş ve doğum tarihi gibi kimlik bilgileri kaydedilir. Vasilik Kurumu, Göç İdaresi ya da Göçmenler ve Vatansız İnsanlar Genel Komiserliği'nin kişinin reşit olmadığına dair şüphesi varsa, masrafları talep eden kuruma ait olmak üzere, tıbbi yaş değerlendirmesi talep edilebilir. Küçükün fiziksel görünüşü, davranışları veya konuşma şeklinden kaynaklanan şüphe varsa ya da hiçbir kimlik belgesi sunulmuyorsa ya da bu belgelerin gerçek olup olmadığı teyit edilemiyorsa, yaş değerlendirmesi yapılabilir. Yapılacak test, bir tercüman yardımıyla kendi ana dilinde küçükçe açıklanır.</p> <p>Yaş değerlendirmesi bir tıbbi test yardımıyla yapılır. Tıbbi test, üçlü bir testtir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bir dişçinin klinik görüşü, radyolojik dentisyon muayenesi (ilk test), - baskın olmayan el ve bu elin bileği - her iki köprücük kemiğinin tıbbi uçları (ilk testten sonra yapılan iki ilave test) <p>Belçika geçerliliği ve güvenilirliği artırmak için bu üç testi birlikte kullanmayı tercih etmektedir⁽¹⁾. Bu üç testten farklı sonuçlar çıkması durumunda, en düşük yaş kabul edilir. Ayrıca, kişinin aslında 18 yaşından küçük mü büyük mü olduğunu tespit etmek için, o belirli testten çıkan yaş eksi 1 standart sapma yaklaşımı uygulanır⁽²⁾. Vasilik Kanunu'nun 7. Maddesi, tıbbi bir testin sonucuna dair şüphe olduğunda en düşük yaşın kabul edilmesi gerektiğini belirtmektedir.</p> <p>Farklı tıbbi muayenelerden elde edilen bilgilere dayanarak, doktor kararı verecek Vasilik Kurumu'na göndermek üzere bir rapor hazırlar. Bu karar mevzu bahis kişiye ve Göç İdaresi'ne gönderilir.</p> <p>Diş yaşı tahmini alanında pek çok çalışma yapmış olan ve bu alanda bir uzman olarak uluslararası tanınmışlığı olan Prof. Dr. G. Willems (KU Leuven, Tıp Fakültesi, Diş Sağlığı Hizmetleri Bölümü, Adli Odontoloji Merkezi) gibi uzmanlar, yaş tahmininde farklı disiplinlerden faydalanılmasını tavsiye etmektedir. Bu uygulama ayrıca AGFAD (Alman Adli Tıp Derneği Adli Yaş Tahmini Çalışma Grubu) tavsiyeleriyle de uyumludur. Adli hekimler, dişçiler, radyologlar ve antropologlardan oluşan bir çalışma grubu bu konuda bir kılavuz yayınlamıştır ve şu yöntemlerin kullanılmasını tavsiye etmektedir:</p> <ul style="list-style-type: none"> • antropometrik verilerin (boy ve kilo, vücut tipi), cinsel olgunluk göstergelerinin ve olası gelişim bozukluklarının kontrol edildiği fiziksel muayene; • sol el röntgeni, • dişlerin kontrol edildiği ve ortopantomogram değerlendirmesi yapılan diş muayenesi, • röntgen filminde el kemiklerinin tam olarak geliştiği görülürse, kişinin 21 yaşına erişip erişmediğini belirlemek için, köprücük kemiği için röntgen veya bilgisayarlı tomografi (CT tarama) önerilir. <p>Teşhisin doğruluğunu artırmak ve olası gelişim bozukluklarını tespit etmek için bu yöntemler birlikte kullanılmalıdır. Ayrıca, bu kılavuz karşılaştırmalı değerlendirme çalışmalarının yaş değerlendirmesi amacıyla kullanılmaları için yerine getirmeleri gereken koşulları belirtir.</p> <p>Vasilik Kurumu'nun hizmet aldığı tüm hastaneler, yaş değerlendirmesi yaparken bu çalışma grubunun rehber ilkelerini takip eder.</p>

⁽¹⁾ EMN, BELÇKA İRTİBAT NOKTASI, Belçika'daki refakatsiz küçükler, Kabul, İade ve Entegrasyon Düzenlemeleri, sf. 26.

⁽²⁾ ECRE/BCHV-CBAR, AIDA Ulusal Ülke Raporu Belçika, 2013, sf. 43.

	<p>Tıbbi muayenelerin tam bir yaş değerlendirmesinde bulunmadığı ortak bir görüştür. Aslında, Prof. Dr. G. Willems gibi tüm uzmanlar iskelet ve diş yaş muayenelerinin her zaman bilgiye dayalı tahmin olduğunu ve yaşın tam olarak tespit edilmesini sağlamadığını kabul etmektedir. Elde edilen sonucun bir yaş tahmini olduğunu ve her zaman yaklaşık 1 ila 2 yıllık hata payının dikkate alınması gerektiğinin altını çiziyorlar. Bu yöntem, Vasilik kurumunun özellikle çocuk herhangi bir gerçek belge sunmıyorsa ya da sadece doğum tarihini bilmiyorsa bir vasi atanması gerekip gerekmediğine karar vermesine olanak sağlar (UNICEF'e göre, gelişmekte olan ülkelerde doğan 5 yaşından küçük çocukların sadece yarısı nüfusa kayıtlıdır. Alt Sahra Afrika'da, doğumların %64'ü ve Güney Asya'da %65'i kayıtlı değildir).</p> <p>Kişinin 18 yaşından büyük olduğu kabul edilirse, yaşını Göç İdaresi belirler. Bu noktada, kişinin eğri marjında olacağına dair daha küçük bir olasılık hesaba katılarak ortalama yaşın tespit edildiği "Gauss eğrisi" kullanılır (ör. doktor raporunda başvuru sahibinin 2 yıl hata payıyla 20,6 yaşında olduğunu belirtmişse 20,6 en olası yaştır. Kişinin 18,6 yaşından küçük veya 22,6 yaşından büyük olma olasılığı çok düşüktür). Doktor raporuna göre refakatsiz küçüğün iddia ettiği yaşın doğru olması mümkünse, doğum tarihi başvuru sahibinin iddia ettiği şekilde kabul edilir. Sığınmacı 15 yaşında olduğunu iddia ediyorsa, ancak yaş testi 16,6 ila 18,6 yaş aralığında olduğunu göstermişse, kişinin 16,6 yaşında olduğu kabul edilir. Bu durumda, Vasilik kurumu doğum tarihini ve vasilığın sona ereceği yaşı belirlemek için 16,6 yaşı baz alır.</p> <p>Vasilik Kurumu yaş değerlendirmesinde karara vardığında, CGRS ve Göç İdaresi buna saygı göstermeli ve sığınma dosyasında ve diğer tüm dosyalarda kayıtlı yaşı düzenlemelidir. Burada, kayıt sırasında iddia edilen yaşın bahsedildiği bir "rumuz" kullanılır.</p> <p>Vasi ve/veya çocuk, çocuğun yaşı hakkında ilave bilgiler sunabilir (ör. menşe ülkenin Belçika'daki veya komşu ülkelerdeki büyükelçiliği kanalıyla elde edilen doğum belgesinin aslı) ve vasi çocuğun yaşına dair kendi görüşlerini ifade edebilir. Çocuk ve/veya vasi Vasilik Kurumu'nun kararına katılmıyorsa, bir avukat yardımıyla Danıştay'a itirazda bulunabilirler.</p>
BG	Evet. Sığınma ve Mülteciler Kanunu'nda, yaş değerlendirmesini tasarlayan bir madde mevcuttur.
CH	-
CY	Evet, Sığınma Prosedürü çerçevesinde Refakatsiz Çocuklar için Yaş Değerlendirmesi süreci
CZ	-
DE	<p>Federal devletler (Länder), Refakatsiz Çocuklar bir Alman yetkilisiyle temasa geçmez "bakım altına alındıklarında" (Inobhutnahme) refakatsiz çocukların yaşını belirlemekten sorumludur. Onların ilgili kararları sığınma prosedürünün de dayanağını oluşturur.</p> <p>Sosyal Kanun'u 2015 yılında değiştiren kanunun önsözünde, Federal Gençleri Esirgeme Çalışma Grubu'nun tavsiyelerine atıfta bulunulmaktadır (Bundesarbeitsgemeinschaft der Landesjugendämter) http://www.bagjjae.de/downloads/118_handlungsempfehlungen-umf_2014.pdf</p> <p>Nitekim Sosyal Kanun Bölüm 42f, kademeli bir prosedür ortaya koyan yaş değerlendirmesi sürecine dayanarak sağlamaktadır:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kişisel belgelerin kontrol edilmesi, ilave bilgi edinmeye çalışılması 2. Mülakat (vasfı ve deneyimli iki personel), nitelikli görsel inceleme dâhil gelişime dair genel izlenim 3. Şüpheli duyulması halinde: tıbbi yöntem; çocuğun sağlığını en az etkileyen yöntem. <p>Federal Gençleri Esirgeme Çalışma Grubu, yaş değerlendirmesi süreci için Adli Yaş Teşhisi Grubu'nun tavsiyelerine (Arbeitsgemeinschaft für Forensische Altersdiagnostik, AGFAD); http://campus.uni-muenster.de/fileadmin/einrichtung/agfad/empfehlungen/empfehlungen_ausserhalb_strafverfahren.pdf internet araştırması: 05/07/2016) başvurulmasını önerir</p>
DK	-
EE	-
EL	UAM Protokolü

ES	-
FI	Finlandiya Yabancı Uyruklular Kanunu'na göre, muayenenin yapılabilmesi için kontrol edilecek kişinin kendi iradesiyle bilgilendirilmiş onam vermesi gereklidir. Ayrıca ebeveyninin veya vasisinin veya diğer yasal temsilcinin de yazılı onayı alınmalıdır. Rızası alınmadan önce, başvuru sahibi veya sponsor ve başvuru sahibinin veya sponsorun ebeveyni, vasisi veya diğer yasal temsilcisi yaş değerlendirmesinin önemi, kullanılan muayene yöntemleri, sağlık üzerindeki olası etkileri ve muayene olmanın ve muayeneyi reddetmenin sonuçları hakkında bilgilendirilmelidir. Makul olarak anlaması beklenebilecek bir dille. Yaşın belirlenmesi için tıbbi yaş değerlendirmesi polis, Sınır Güvenliği veya Finlandiya Göçmenlik Kurumu'ndan gelen talep üzerine Helsinki Üniversitesi Adli Tıp Bölümü tarafından yapılır. İki uzman ortak bir değerlendirme yapar. Uzmanlardan en az biri Helsinki Üniversitesi Adli Tıp Bölümü çalışanı olmalıdır. Uzmanlardan biri onaylı bir tıp doktoru veya uygun yetkinliğe sahip onaylı bir dişçi olabilir.
FR	Sosyal eylem ve aileler Kanunu'nun L. 221-2-2 maddesini yerine getirmek amacıyla, 24 Haziran 2016 tarihli kararda reşit olmadığını beyan eden ve aile korumasından geçici veya sürekl olarak mahrum kalmış kişilerin kabulü ve yaş değerlendirmesi ile ilgili koşullar açıklanmaktadır.
HR	-
HU	-
IE	Hayır. Genel kural olarak, Çocuk ve Aile Kurumu (TUSLA) kendilerine sevk edilen bir kişinin reşit veya yetişkin olduğuna dair profesyonel görüş bildirdiğinde ORAC, TUSLA'nın görüşünü kabul eder. TUSLA'nın yaptığı değerlendirmenin sonucu, ayrıntılı bir rapor şeklinde yazılı olarak ORAC'a iletilmelidir. Bu rapor başvuru sahibinin dosyasına eklenmelidir. Raporun bir kopyası sevk dosyasına konur. ORAC, HSE'nin profesyonel görüşünü kabul ettiğini belirterek raporu aldığını bildirir.
IT	Hayır, ancak bazı bölgesel kılavuzlarımız mevcut. Bkz. varie\minor\protocollo_identificazione_msna.pdf
LT	Yaş değerlendirmesiyle ilgili ulusal seviyedeki resmî bir politika veya kılavuz bulunmamaktadır.
LU	-
LV	Sığınma Kanunu (27. Bölüm) refakatsiz çocukların yaşının belirlenmesi için tıbbi muayeneye sokulacağını belirtir.
MT	-
NL	Sığınma prosedüründe yaş değerlendirmesine ilişkin rehber ilkeler ayrıntılı biçimde Yabancı Uyruklular Uygulama Kılavuzu ('Vreemdelingencirculaire') Madde C1/2.2'de belirtilmiştir.
NO	Politika rehberliği: PN 2012-011 Politika rehberliği, refakatsiz çocuklar tarafından yapılan sığınma başvurularını işleme almak için rehber ilkeler sunar. Kılavuzdaki ana konulardan biri yaş değerlendirmesi ve yaş tespittir.
PL	Yabancılar ve Sınır Muhafazlığı, hangi durumlarda yaş değerlendirmesi yapılması gerektiği ve başvuru sahibine değerlendirmeye ilgili olarak hangi bilgilerin verilmesi gerektiği hakkında bir kurum içi kılavuza sahiptir.
PT	-
RO	Yok

SE	Evet. Göç Ajansı içinde yaş değerlendirmesine ilişkin politika hâlihazırda revize edilmekte olup Eylül 2015 tarihli kılavuz hâlâ yürürlüktedir (SR 35/2015). SR 35/2015 politikası, esasen 2. sorunun cevabında bahsi geçen Göçmenlik Yüksek Mahkemesi kararı temel alınarak ama aynı zamanda İsveç Meclis Ombudsmanlarının 2012 yılında (4107-2011 sayılı karar) ve 2015 yılında (6942-2013 sayılı karar) kurum tarafından gerçekleştirilen yaş değerlendirmesiyle ilgili belirli davalarda yaptıkları eleştiriler nedeniyle oluşturulmuştur. Karara şu web sitesinden erişilebilir: http://www.jo.se/en
SI	Yaş değerlendirmesi konusunda herhangi bir resmî politikamız veya ulusal kılavuzumuz bulunmamaktadır. Yaş değerlendirmesine ilişkin prosedür Uluslararası Koruma Kanunu ile uyumludur ve yalnızca refakatsiz çocukların değerlendirilmesi içindir.
SK	Tıbbi yaş değerlendirmesinde, Radyoloji Departmanı tarafından çekilen el ve dirsek röntgenleri kullanılır. Ardından, röntgen filmlerinde incelenen kemikler 18 yaşından büyük bir kişinin gelişimine ve büyümesine uyuyorsa, bu bulgu tıbbi raporlara not edilir. Tıbbi yaş değerlendirmeleri polis, karar verici ve vasi tarafından talep edilirse gerçekleştirilir.
UK	İç İşleri Bakanlığı kendi personeli için bir kılavuz yayınlamıştır, bu kılavuz şu adreste mevcuttur: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/257462/assessing-age.pdf Bu kılavuz şu anda revize edilmektedir. Birleşik Krallık'taki Association of Directors of Children's Services (ADCS) sosyal hizmet görevlilerinin yaş değerlendirmesi yaparken takip etmeleri gereken şu rehber ilkeleri belirlemiştir http://adcs.org.uk/assets/documentation/Age_Assessment_Guidance_2015_Final.pdf http://adcs.org.uk/assets/documentation/information_sharing_profirma_april_2015.doc Kısıtlı hali şu adreste mevcuttur: http://www.makeitlooknice.co.uk/adcs/age-assessment-guidance/index.html Buna ek olarak, yaş değerlendirmeleri yapan sosyal hizmet görevlileri için şu kılavuzlar hazırlanmıştır. Yüksek sayıda refakatsiz çocuk bulunan yerel makamların tecrübelerine dayanarak "Hillingdon ve Croydon kılavuzları" olarak adlandırılırlar.

Diğer ulusal hukuki belgeler
[Referans yerleştirilecektir]

Ulusal mahkeme içtihatları
[Referans yerleştirilecektir]

Ulusal kılavuzlar
[Referans yerleştirilecektir]

4. İlgili mahkeme içtihatları ⁽⁶⁶⁾

Dava ECLI:EU:C:2013:367 C-648/11 — MA ve Diğerleri — Çocukların yüksek menfaati	http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:62011CJ0648
<i>Tarakhel v İsviçre</i> , Başvuru No 29217/12, Avrupa Konseyi: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 4 Kasım 2014	http://hudoc.echr.coe.int/eng-press?i=003-4923136-6025044#{%22itemid%22:[%22003-4923136-6025044%22]}
<i>Abdullahi Elmi ve Aweys Abubakar v Malta</i> , Başvuru Numaraları 25794/13 ve 28151/13 Avrupa Konseyi: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 22 Kasım 2016'da yürürlüğe girmiştir	http://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-168780%22]}
Birleşik Krallık'ta yakın zamanda Yargıtay ve Temyiz Mahkemesi, özellikle gözümlüne alınmaya yol açabilecek yerlerde, UASC yaşının görünüşe/davranışa bakılarak belirlenmesi uygulamasını kanuna aykırı bulmuştur.	http://www.asylumlawdatabase.eu/en/case-law/uk-queen-application-aa-v-secretary-state-home-department-interested-party-wolverhampton#content http://www.asylumlawdatabase.eu/en/case-law/uk-r-application-aa-sudan-v-secretary-state-home-department-9-march-2017#content https://www.refugeecouncil.org.uk/latest/news/4866_court_confirms_government_s_age_policy_is_unlawful

5. Bağlayıcı Olmayan Hukuki Belgeler

BM Çocuk Hakları Komitesi (CRC), çocuğun yüksek menfaatinin birincil derecede dikkate alınmasını isteme hakkına ilişkin Genel Yorum No 14 (2013)(Madde 3, paragraf 1), 29 Mayıs 2013, CRC/C/GC/14.
BM Çocuk Hakları Komitesi (CRC) Genel Yorum No. 6 (2005): Menşe Ülkelerinin Dışında Ayrı Düşmüş ve Refakatçisi Olmayan Çocuklara Muamele, 1 Eylül 2005, CRC/GC/2005/6.
BM Çocuk Hakları Komitesi (CRC), Genel Yorum No 12 (2009), Çocuğun dinlenme hakkı, 1 Temmuz 2009, CRC/C/GC/12.
EASO'nun yaş değerlendirmesi kılavuzunu güncellemesi için açıkça çağrıda bulunan KOMİSYONDAN AVRUPA PARLAMENTOSU VE KONSEYİNE TEBLİĞ Göç eden çocukların korunması {SWD(2017) 129 final}, şu adreste mevcuttur: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/20170412_communication_on_the_protection_of_children_in_migration_en.pdf
Mülteci ve göçmen çocuklarını korumaya yönelik Avrupa Konseyi Eylem Planı (2017-2019) şu adreste mevcuttur: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=090000168071484e

⁽⁶⁶⁾ Bu alandaki dava hukukunun ve içtihadın hızla değiştiği göz önüne alındığında, aşağıdaki veri tabanlarına ait bağlantılar bu konudaki en son adli tutumlardan haberdar olmak açısından faydalı olabilir: Avrupa sığınma kanunu veri tabanı (EDAL) <http://www.asylumlawdatabase.eu/en>, Refworld <http://www.refworld.org/cases.html> ve Britanya ve İrlanda hukuki bilgi enstitüsü <http://www.bailii.org>

Ek 4 Yaş değerlendirmesi süreçlerinde kullanılan yöntemlere ve yöntemsel koruyucu tedbirlere genel bakış ⁽⁶⁷⁾

⁽⁶⁷⁾ Bu ekte yer alan tablolar, EASO tarafından 2016 ve 2017 yılları arasında dağıtılan anketten elde edilen bulguların kısa bir özetini içermekte olup uygulamadaki özellikleri ve benzerlikleri haritalandırmayı amaçlar.

Yaş değerlendirmesi süreçlerinde kullanılan uygulamalara ve yöntemsel koruyucu tedbirlere genel bakış ⁽⁶⁸⁾

AB+ ülkesi	TIBBİ OLMAYAN YÖNTEMLER					TIBBİ YÖNTEMLER						
	Sunulan belgeler	Fiziksel görünüşe dayalı ilk tahminler ⁽⁶⁹⁾	Yaş değerlendirmesi mülakatı	Sosyal kurum değerlendirmesi	Psikolojik mülakatlar	Diş muayenesi	Fiziksel gelişim	Cinsel olgunluk gözlemi ⁽⁷⁰⁾	Karpal kemik (el/bilek) röntgeni	Köprücük kemiği röntgeni	Diş röntgeni	Diğer
Avusturya	V	V	V	V		V	V	V	V	V	V	
Belçika	V	V	V	V		V	V	V	V	V	V	
Bulgaristan	V	V	V	V		V	V	V	V	V	V	
Hırvatistan	V	V	V	V		V	V	V	V	V	V	
Kıbrıs	V	V	V	V		V	V	V	V	V	V	
Çek Cumhuriyeti	V					V						
Danimarka	V					V						
Estonya	V	V	V	V		V	V	V	V	V	V	
Finlandiya	V	V	V	V		V	V	V	V	V	V	
Fransa	V	V	V	V		V	V	V	V	V	V	
Almanya	V	V	V	V		V	V	V	V	V	V	
Yunanistan	V	V	V	V		V	V	V	V	V	V	
Macaristan	V	V	V	V		V	V	V	V	V	V	***
İrlanda	V	V	V	V		V	V	V	V	V	V	***
İtalya	V	V	V	V		V	V	V	V	V	V	
Letonya	V	V	V	V		V	V	V	V	V	V	
Litvanya	V	V	V	V		V	V	V	V	V	V	
Lüksemburg	V	V	V	V		V	V	V	V	V	V	***
Malta	V	V	V	V		V	V	V	V	V	V	***
Hollanda	V	V	V	V		V	V	V	V	V	V	***
Norveç	V	V	V	V		V	V	V	V	V	V	***
Polonya	V	V	V	V		V	V	V	V	V	V	***
Portekiz	V	V	V	V		V	V	V	V	V	V	***
Romanya	V	V	V	V		V	V	V	V	V	V	***
Slovakya	V	V ⁽⁷⁰⁾	V	V ⁽⁷¹⁾		V	V	V	V	V	V	***
Slovenya	V	V	V	V		V	V	V	V	V	V	***
İspanya	V	V	V	V		V	V	V	V	V	V	***
İsveç	V	V	V	V		V	V	V	V	V	V	***
İsviçre	V	V	V	V		V	V	V	V	V	V	***
Birleşik Krallık	V	V	V	V		V	V	V	V	V	V	4
	27	19	17	11	6	16	11	7	23	12	19	4

^(*) İnsan ticareti mağdurları veya savunmasız kişiler

^(**) Görsel değerlendirme

^(***) Pelvik kemik röntgeni

^(****) Dördüncü kaburga kemiği (PT)

^(*****) Diz için MRI (SE)

⁽⁶⁸⁾ Bu ekte yer alan tablolar, EASO tarafından 2016 ve 2017 yılları arasında dağıtılan anketten elde edilen bulguların kısa bir özeti olarak sunulmuştur.

⁽⁶⁹⁾ "Fiziksel görünüşe dayalı tahminler" ve "cinsel olgunluk gözlemi"; bunlar artık EASO tarafından yaş değerlendirmesi yöntemleri olarak kabul edilmeseler de, bir önceki yayında sunulan haritalandırma kapsamında yer aldıkları için bu tabloya dâhil edilmişlerdir.

⁽⁷⁰⁾ Başlangıçta yaş tahmini, eğer kişinin reşit olmadığı bu tahminle belirlenmişse, sadece rehber niteliğindedir. Eğer kişi reşit olmadığı iddia ediyorsa ve yetişkin olduğundan şüpheleniliyorsa, her zaman tıbbi muayene yapılır. Bu nedenle bu ilk tahminde hüsnü zan ilkesi uygulanır.

⁽⁷¹⁾ Slovakya'da sosyal hizmet görevlilerine sadece birkaç damışma mevcuttur.

Yaş değerlendirme süreçlerinde kullanılan yöntemsel koruyucu tedbirlere genel bakış (1)

AB+ ülkesi	YD süreci boyunca çocukların yüksek menfaatleri teminat altındadır	Yaş değerlendirmesine başvurmadan önce denenen diğer yaklaşımlar	Süreç boyunca bağımsız bir kişi başvuru sahibine destek verir	Başvuru sahibinin görüşleri olgunluğuna göre dinlenir ve dikkate alınır	Başvuru sahibine tüm değerlendirme türlerinin nedenleri, yöntemi, etkileri ve sonuçları hakkında bilgi verilir	Başvuru sahibi sadece tıbbi muayeneler için bilgilendirilir	Uygulanan YD yöntemine bakılmaksızın başvuru sahibinin bilgilendirilmiş onamı gereklidir	Tüm vakalarda başvuru sahibinin temsilcisinin onayı gereklidir
Avusturya	Evet	Evet	Evet	Yasal temsilci yoluyla	Hayır	Evet	Hayır	Hayır
Belçika	Evet*	Evet	Sadece karmaşık vakalarda**	Evet	Evet	Hayır	Sadece tıbbi YD yöntemi için	Hayır
Bulgaristan	Evet**	Evet	Evet**	Yasal temsilci yoluyla	Hayır	Evet	Evet	Evet
Hırvatistan	Belirtimemiş	Evet	Evet**	Evet**	Evet	Hayır	Sadece tıbbi YD yöntemi için	Sadece tıbbi YD yöntemi için
Kıbrıs	Evet**	Evet	Evet**	Evet	Evet	Hayır	Sadece tıbbi YD yöntemi için	Sadece tıbbi YD yöntemi için
Çek Cumhuriyeti	*	Belirtimemiş	Evet	Belirtimemiş	Belirtimemiş	Belirtimemiş	Sadece tıbbi YD yöntemi için	Belirtimemiş
Danimarka	Evet**	Evet	Evet	Evet	Hayır	Evet	Sadece tıbbi YD yöntemi için	Belirtimemiş
Estonya	*	Belirtimemiş	Evet	Belirtimemiş	Belirtimemiş	Belirtimemiş	Sadece tıbbi YD yöntemi için	Sadece tıbbi YD yöntemi için
Finlandiya	Belirtimemiş	Evet	Evet**	Belirtimemiş	Evet, bilgi sayfası	Hayır	Evet	Evet
Fransa	Belirtimemiş	Evet	Hayır	Evet	Evet	Hayır	Sadece tıbbi YD yöntemi için	Belirtimemiş
Almanya	Belirtimemiş	Evet	Evet**	Evet	Evet	Hayır	Evet	Belirtimemiş
Yunanistan	*	Evet	Evet	Belirtimemiş	Evet	Hayır	Evet	Belirtimemiş
Macaristan	Belirtimemiş	Evet	Evet**	Belirtimemiş	Evet	Hayır	Evet	Sadece 14 yaşından küçük başvuru sahipleri için
İrlanda	**	Evet	Evet**	Evet	Evet	Hayır, sadece tıbbi olmayan yöntemler kullanılır	Hayır, sadece tıbbi olmayan yöntemler kullanılır	Hayır, sadece tıbbi olmayan yöntemler kullanılır
İtalya	*	Evet	Evet	Evet	Evet	Hayır	Evet	Evet
Letonya	*	Belirtimemiş	Evet	Hayır	Hayır	Evet	Hayır	Hayır
Litvanya	Evet**	Evet	Evet**	Evet**	Hayır	Evet	Evet	Evet
Lüksemburg	Belirtimemiş	Belirtimemiş	Evet	Belirtimemiş	Belirtimemiş	Belirtimemiş	Belirtimemiş	Belirtimemiş
Malta	*	Belirtimemiş	Belirtimemiş	Belirtimemiş	Belirtimemiş	Belirtimemiş	Evet	Belirtimemiş
Hollanda	Evet**	Evet	IND personeli	Evet	Evet, UK broşürü YD konusunu kapsıyor	Hayır	Sadece tıbbi YD yöntemi için	Sadece tıbbi YD yöntemi için
Norveç	*	Evet	Evet**	Evet	Hayır	Evet	Sadece tıbbi YD yöntemi için	Sadece tıbbi YD yöntemi için
Polonya	Belirtimemiş	Evet	Evet**	Evet	Hayır	Evet	Sadece tıbbi YD yöntemi için	Sadece tıbbi YD yöntemi için
Portekiz	Belirtimemiş	Belirtimemiş	Evet	Belirtimemiş	Belirtimemiş	Belirtimemiş	Evet	Belirtimemiş
Romanya	Evet	Evet	Adli muayene sırasında	Evet	Hayır	Evet	Sadece tıbbi YD yöntemi için	Sadece tıbbi YD yöntemi için
Slovakya	Evet**	Evet	Evet** (71)	Evet	Evet	Evet	Hayır	Evet (vasinin veya temsilcinin yazılı onayı)
Slovenya	Evet**	Evet	Evet**	Evet**	Evet	Hayır	Evet	Evet
İspanya	Evet*	Belirtimemiş	Belirtimemiş	Belirtimemiş	Belirtimemiş	Belirtimemiş	Evet	Belirtimemiş

AB+ ülkesi	YD süreci boyunca çocukların yüksek menfaatleri teminat altındadır	Yaş değerlendirmesine başlamadan önce denenen diğer yaklaşımlar	Süreç boyunca bağımsız bir kişi başvuru sahibine destek verir	Başvuru sahibinin görüşleri olgunluğuna göre dinlenir ve dikkate alınır	Başvuru sahibine tüm değerlendirme türlerinin nedenleri, yöntemi, etkileri ve sonuçları hakkında bilgi verilir	Başvuru sahibi sadece tıbbi muayeneler için bilgilendirilir	Uygulanan YD yöntemine bakılmaksızın başvuru sahibinin bilgilendirilmiş onamı gereklidir	Tüm vakalarda başvuru sahibinin temsilcisinin onayı gereklidir
İsveç	Evet	Değerlendirme sırasında	Evet	Evet	Evet	Hayır	Sadece tıbbi YD yöntemi için	Belirtilmemiş
İsviçre	Evet	Evet	Sadece Dublin vakaları için	Sadece reşitlik ile ilgili olumsuz değerlendirme yapılmaması halinde	Hayır	Hayır	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş
Birleşik Krallık	Evet	Evet	Evet**	Evet	Evet	Hayır	Hayır, sadece tıbbi olmayan yöntemler kullanıldığı için	Hayır

(*) Sonuç beklenirken başvuru sahibine çocuk olarak muamele edilir

(**) Vasi veya temsilci veya çocuk refahı kurumları yüksek menfaatleri teminat altına alır

Yaş değerlendirmesi süreçlerinde kullanılan yöntemsel koruyucu tedbirlere genel bakış (II)

AB+ ülkesi	Süreç boyunca hüsnü zan tanınır	Başvuru sahibi, kullanılan yönteme bakılmaksızın, yaş değerlendirmesine girmeyi reddedebilir	Yaş değerlendirmesine girmenin reddedilmesi kişinin otomatik olarak yetişkin kabul edilmesine yol açmaz	Uluslararası koruma talebini hakkındaki karar verilirken, ret dikkate alınmıyor	Başvuru sahibi anladığı bir dille sonuçlar hakkında bilgilendirilir	Yaş değerlendirmesinin kesin olmayan sonuçları, başvuru sahibinin lehine olacak şekilde dikkate alınır	Başvuru sahibinin yaş değerlendirmesine itiraz edebileceğı hukuki çözümler mevcuttur
Avusturya	Nihai olmayan sonuçlar ise evet	Evet	Hayır otomatik olarak yetişkin kabul edilir, Sebepler araştırılır	Evet, uluslararası koruma talebini etkiliyor	Evet	Evet	UK kararının parçası olarak evet
Belçika	Evet	Evet	Hayır otomatik olarak yetişkin kabul edilir	Ret, dikkate alınmıyor	Evet (sosyal yardımcıları tarafından)	Evet	Evet
Bulgaristan	sadece tıbbi	sadece tıbbi	Hayır otomatik olarak yetişkin kabul edilir	Ret, dikkate alınmıyor	Evet	Hayır	Belirtilmemiş
Hırvatistan	Evet	Evet	Sadece gerekçesiz olarak reddetme halinde	Evet, uluslararası koruma talebini etkiliyor	Evet	Evet	Evet, aynı zamanda uluslararası koruma kararı olarak
Kıbrıs	Evet	Evet	Belirtilmemiş	Kişinin reşit olup olmaması uluslararası koruma talebiyle ilgili değilse, ret dikkate alınmıyor	Evet	Belirtilmemiş	Hayır
Çek Cumhuriyeti	Evet	Evet	Otomatik olarak yetişkin kabul edilir	Belirtilmemiş	Evet	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş
Danimarka	Belirtilmemiş	sadece tıbbi	Hayır otomatik olarak yetişkin kabul edilir	Belirtilmemiş	Sadece sonuçlar yaşın daha büyük oluğuna işaret ederse	Evet	Evet
Estonya	Evet	Evet	Hayır otomatik olarak yetişkin kabul edilir	Evet, uluslararası koruma talebini etkiliyor	Evet	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş
Finlandiya	Hayır	Evet	Sadece gerekçesiz olarak reddetme halinde	Ret, dikkate alınmıyor	Evet	Hayır (göz ardı edilecek)	Evet, aynı zamanda uluslararası koruma kararı olarak
Fransa	Evet	sadece tıbbi	Hayır otomatik olarak yetişkin kabul edilir	Belirtilmemiş	Evet	Evet	Evet
Almanya	Evet	Evet	Hayır otomatik olarak yetişkin kabul edilir	Ret, dikkate alınmıyor	Evet	Evet	Evet, aynı zamanda uluslararası koruma kararı olarak
Yunanistan	Evet	Evet	Hayır otomatik olarak yetişkin kabul edilir	Belirtilmemiş	Evet	Evet	Belirtilmemiş
Macaristan	Evet	Evet	Otomatik olarak yetişkin kabul edilir	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş	Evet	UK kararının parçası olarak evet
İrlanda	Evet	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş	Evet
İtalya	Evet (başvuru sahibi lehine 2 yıllık marj)	Evet	Hayır otomatik olarak yetişkin kabul edilir	Ret, dikkate alınmıyor	Evet (kültürel arabulucular ve tercümanlar aracılığıyla)	Evet (başvuru sahibi lehine 2 yıllık marj)	Evet
Letonya	Evet	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş	etkileyebilir ancak tüm koşullar dikkate alınır ve ayrı ayrı değerlendirilir	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş

AB+ ülkesi	Süreç boyunca hüsnü zan tanınır	Başvuru sahibi, kullanılan yöntemle bakılmaksızın, yaş değerlendirmesine girmeyi reddedebilir	Yaş değerlendirmesine girmenin reddedilmesi kişinin otomatik olarak yetişkin kabul edilmesine yol açmaz	Uluslararası koruma başvurusu hakkında karar verilirken, ret dikkate alınmıyor	Başvuru sahibi anladığı bir dilde sonuçlar hakkında bilgilendirilir	Yaş değerlendirmesinin kesin olmayan sonuçları, başvuru sahibinin lehine olacak şekilde dikkate alınır	Başvuru sahibinin yaş değerlendirmesine itiraz edebileceği hukuki çözümler mevcuttur
Litvanya	Nihai olmayan sonuçlar ise evet	sadece tıbbi	Sadece gerekçesiz olarak reddetme halinde	Evet, uluslararası koruma talebini etkiliyor	Evet	Evet	UK kararının parçası olarak evet
Lüksemburg	Evet	Hayır	Otomatik olarak yetişkin kabul edilir	Evet, uluslararası koruma talebini etkiliyor	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş
Malta	Evet	Evet	Hayır otomatik olarak yetişkin kabul edilir	Belirtilmemiş	Evet	Evet	Evet temiz hakkı bilgisi verildi
Hollanda	Belirtilmemiş	Evet	Otomatik olarak yetişkin kabul edilir	Evet, uluslararası koruma talebini etkiliyor	Evet	Hayır	UK kararının parçası olarak evet
Norveç	Belirtilmemiş	sadece tıbbi	Hayır otomatik olarak yetişkin kabul edilir	Evet, uluslararası koruma talebini etkiliyor	Evet	Hayır	UK kararının parçası olarak evet
Polonya	Nihai olmayan sonuçlar ise evet	sadece tıbbi	Otomatik olarak yetişkin kabul edilir	Evet, uluslararası koruma talebini etkiliyor	Belirtilmemiş	Evet	Belirtilmemiş
Portekiz	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş
Romanya	Hayır	Evet	Sadece reddetmenin haklı sebepleri yoksa	Evet, uluslararası koruma talebini etkiliyor	Evet	Evet	Belirtilmemiş
Slovakya	Evet	EVET fakat otomatik olarak yetişkin kabul edilmesi anlamına gelir	Otomatik olarak yetişkin kabul edilir	Ret, dikkate alınmıyor	Evet	Evet	Hayır
Slovenya	Nihai olmayan sonuçlar ise evet	Evet	Sadece reddetmenin haklı sebepleri yoksa	Evet, uluslararası koruma talebini etkiliyor	Evet	Evet	Belirtilmemiş
İspanya	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş
İsviçre	Evet	sadece tıbbi	Sadece reddetmenin haklı sebepleri yoksa	Evet, uluslararası koruma talebini etkiliyor	Evet	Hayır	Evet (Sığınma süreci boyunca geçici bir yaş kararı verilebilir ve bu karara itiraz edilebilir)
İsviçre	Evet	Belirtilmemiş	Hayır otomatik olarak yetişkin kabul edilir	Evet, uluslararası koruma talebini etkiliyor	Evet	Evet	UK kararının parçası olarak evet
Birleşik Krallık	Evet	Evet, ancak belirlenen yaşın kabul edildiği anlamına gelir	Ret, belirlenen yaşın kabul edildiği anlamına gelir	Ret, dikkate alınmıyor	Evet	Hayır	Evet

Temel bulguların özeti

- Yaş değerlendirmesi boyunca çocukların yüksek menfaatleri teminat altındadır
  - Bu teminatlar yasal çerçeveye sağlanmaktadır: **AT, CH, RO, SE, UK.**
  - Süreç boyunca kişiye çocuk olarak muamele edilmek suretiyle teminatlar sağlanır: **BE, CZ, EE, EL, IT, LV, MT, NO, ES.**
  - Temsilcinin veya vasinin hazır bulunması garanti edilerek teminatlar sağlanır: **BG, CY, DK, IE, LT, NL, SK, SI.**
- Yaş değerlendirmesi süreçlerine başvurmadan önce, başvuru sahibinin yaşı hakkında bilgi edinmek için başka yaklaşımlar uygulanır
  - 21 AB+ ülkesi genellikle yaş değerlendirmesi yapmaya karar vermeden önce bilgi edinmeye çalışır: **AT, BE, BG, HR, CH, CY, DK, FI, FR, DE, EL, HU, IE, IT, LT, NL, NO, PL, RO, SI, UK.**
  - 2 AB+ ülkesi yaş değerlendirmesi sırasında bilgi edinmeye çalışır: **SK, SE.**
- Bağımsız bir kişi süreç boyunca başvuru sahibine destek verir
  - 22 AB+ ülkesi yaş değerlendirmesinde bağımsız bir kişinin hazır bulunmasına izin vermektedir: **AT, BG, HR, CY, CZ, DK, EE, FI, DE, EL, IE, IT, LV, LT, LU, NO, PL, PT, SK, SI, SE, UK.**
  - Bunlar arasında, 13 AB+ ülkesi (**BG, HR, CY, FI, DE, HU, IE, LT, NO, PL, SK, SI, UK**) bu kişinin vasi veya temsilci olduğunu teyit etmiştir.
  - BE**'de vasi sadece karmaşık vakalarda hazır bulunur.
  - NL**'de çocuğa, bağımsız olmayan, göç/sığınma makamlarından yetkililer destek verir.
  - CH**'de sadece Dublin vakalarında bağımsız bir kişi hazır bulunur.
  - RO**'da sadece adli tıp muayenelerinde bağımsız bir kişi hazır bulunur.
  - SK**'de sadece vasi (veya temsilci) onaylarsa bağımsız bir kişi hazır bulunabilir.
  - FR**'de sığınma ofisi başvuru sahibine destek verir.
- Başvuru sahibinin görüşleri olgunluğuna göre dinlenir ve dikkate alınır
  - 14 AB+ ülkesi başvuru sahibinin görüşlerini sorar ve dikkate alır: **BE, CY, DK, FR, DE, IE, IT, NL, NO, PL, RO, SK, SE, UK.**
  - 5 AB+ ülkesinde başvuru sahibinin görüşleri temsilcisinden veya vasisinden alınır: **AT, BG, HR, LT, SI.**
  - CH** görüşleri sadece olumsuz sonuç (yetişkin) alınması halinde dikkate alır.
- Başvuru sahibine yaş değerlendirmesinin nedenleri, düşünülen yöntem, sığınma prosedürü açısından etkileri ve olası sonuçları ve bu tür bir değerlendirmeye girmeyi reddetmenin olası sonuçları hakkında bilgi verilir
  - 15 AB+ ülkesinde başvuru sahibine tüm yöntemlerle ilgili olarak değerlendirmenin nedenleri, uygulanan yöntem, sığınma prosedürü açısından değerlendirme sonuçlarının olası etkileri ve değerlendirmeye girmeyi reddetmenin olası sonuçları hakkında bilgi verilir **BE, HR, CY, FI, FR, DE, EL, HU, IE, IT, NL, SK, SI, SE, UK.**
  - 9 AB+ ülkesi sadece tıbbi yöntemlerde başvuru sahibini bilgilendirir: **AT, BG, DK, LV, LT, NO, PL, RO.**
  - CH**'de sadece reşitlik ile ilgili olumsuz değerlendirme durumunda bilgilendirme yapılır.
- Uygulanan yaş değerlendirmesi yöntemi ne olursa olsun, yaş değerlendirmesi için başvuru sahibinden ve temsilcisinden bilgilendirilmiş onam alınır
  - 11 AB+ ülkesi tüm yöntemler için başvuru sahibinin rızasını alır: **BG, FI, DE, EL, HU, IT, LT, MT, PT, SI, ES.**

- 12 AB+ ¼lkesi sadece tıbbi y¼ntemler için başvuru sahibinin rızasını alır: **BE, HR, CY, CZ, DK, EE, FR, NL, NO, PL, RO, SE.**
  - 4 ¼lke kişinin rızasını istemez: **AT, LV, IE, UK** (IE ve UK tıbbi y¼ntemler kullanmadıkları için).
  - **SK** başvuru sahibinin rızasını almaz, ancak temsilcinin veya vasinin rızasını alır.
  - 6 AB+ ¼lkesi tüm vakalarda temsilcinin rızasını alır: **BG, FI, IT, LT, SI, SK.**
  - 7 AB+ ¼lkesi sadece tıbbi muayenelerde temsilcinin rızasını alır: **HR, CY, EE, NL, NO, PL, RO.**
  - **HU** başvuru sahibi 14 yaşından küçükse temsilcinin rızasını alır.
  - 5 AB+ ¼lkesi (**AT, BE, IE, LV, UK**) hiçbir durumda temsilcinin rızasını almaz. **IE** ve **UK** tıbbi y¼ntemler kullanmadıkları için rıza almaz.
7. Yaş değerlendirmesi s¼recinde h¼sn¼ zan tanınır
- 17 AB+ ¼lkesi h¼sn¼ zan ilkesini uygular: **BE, BG, CY, CZ, EE, FR, DE, EL, IE, IT** (2 yaş payla) **LV, LU, MT, SK, SE, CH, UK.**
  - **FI** ve **RO** bu ilkeyi uygulamaz.
8. Kullanılan y¼ntem ne olursa olsun, başvuru sahibi yaş değerlendirmesini reddetme imkanına sahiptir.
- 15 AB+ ¼lkesi, y¼ntem ne olursa olsun başvuru sahibinin yaş değerlendirmesini reddetme hakkını tanır: **AT, BE, HR, CY, CZ, EE, FI, DE, EL, HU, IT, MT, NL, RO, SI.**
  - 7 AB+ ¼lkesi sadece tıbbi y¼ntemleri reddetme hakkını tanır: **BG, DK, FR, LT, NO, PL, SE.**
  - **UK**'de muayenenin reddedilmesi, varsayılan yaşın kabul edildiği anlamına gelir.
  - **LU** s¼rece girmeyi reddetme imkânı tanımaz.
9. Yaş değerlendirmesine girmenin reddedilmesi kişinin otomatik olarak yetişkin kabul edilmesine yol açmaz
- 12 AB+ ¼lkesi, ret halinde başvuru sahibini otomatik olarak yetişkin kabul **etmez**: **AT, BE, BG, DK, EE, FR, DE, EL, IT, MT, NO, CH.**
  - 6 AB+ ¼lkesi, gerekçesiz ret halinde veya kişinin reşit olmadığına dair herhangi bir ilave kanıt bulunmaması halinde başvuru sahibini yetişkin kabul eder. **HR, FI, LT, RO, SI, SE.**
  - **UK**'de muayenenin reddedilmesi, başvuru sahibinin varsayılan yaşı kabul ettiği anlamına gelir.
  - 6 AB+ ¼lkesi, yaş değerlendirmesini reddetmesi halinde başvuru sahibini otomatik olarak yetişkin kabul eder. **CZ, HU, LU NL, PL, SK.**
10. Uluslararası koruma başvurusu hakkında karar verilirken, ret dikkate alınmıyor
- 7 AB+ ¼lkesi uluslararası koruma talebi hakkında karar alırken reddi dikkate almaz: **BE, BG, CY** (kişinin reşit olmaması talebi açısından ilgili değilse), **FI, DE, IT, SK, UK.**
  - 14 AB+ ¼lkesi talep hakkında karar alırken reddi dikkate alır: **AT, HR, EE, HU, LV, LT, LU, NL, NO, PL, RO, SI, SE, CH.**
11. Başvuru sahibi anladığı veya anlaması beklenen bir dilde sonuçlar hakkında bilgilendirilir
- 23 AB+ ¼lkesi başvuru sahibinin anladığı veya anladığı farz edilen bir dilde bilgilendirilmesini sağlar: **AT, BE, BG, HR, CY, CZ, EE, FI, FR, DE, EL, HU, IT, LT, MT, NL, NO, RO, SK, SI, SE, CH, UK.**
  - **DK** sadece başvuru sahibi iddia edilenden daha büyük çıktığında sonuçlar hakkında bilgilendirmektedir.
12. Yaş değerlendirmesinin kesin olmayan sonuçları, başvuru sahibinin lehine olacak şekilde dikkate alınır
- ř 16 AB+ ¼lkesi nihai olmayan sonuçlarda h¼sn¼ zan ilkesini uygular: **AT, BE, HR, DK, FR, DE, EL, HU, IT, LT, MT, PL, RO, SK, SI, CH.**
  - ř 6 AB+ ¼lkesi h¼sn¼ zan ilkesini uygulamaz: **BG, FI, NL, NO, SE, UK.**

13. Başvuru sahibinin yaş değerlendirmesine itiraz edebileceği hukuki çözümler mevcuttur

- 8 AB+ ülkesi yaş değerlendirmesi kararına ayrıca itiraz etme olanağı sunar: **BE, DK, FR, IE, IT, MT, SE, UK**. Şu ülkelerde daha fazla bilgi gereklidir: **BG, CZ, EE, EL, ES, LV, LU, PL, PT, RO, SI**.
- 9 AB+ ülkesi uluslararası koruma kararının bir parçası veya eş zamanlı olarak yaş değerlendirmesi kararına itiraz etme olanağı sunar: **AT, HR, FI, DE, HU, LT, NL, NO, CH**.
- 2 AB+ ülkesi yaş değerlendirmesine itiraz için başvuru sahibine hukuki çözümler sunmaz: **CY, SK**.

Ek 5 Kaynakça

Britanya Sosyal Hizmet Görevlileri Derneği, *BASW grş beyanı*, 2015.

ADCS, *Age assessment joint working guidance*, 2015.

al, Eid RMR et. n.d., *Assessment of dental maturity of Brazilian children aged 6 to 14 years using Demirjian's method*.

Al-Krenawi, A. & Graham, J. R., 'The cultural mediator: bridging the gap between a non-Western community and professional social work practice', *British Journal of Social Work*, 2001.

Busler, D., 'Psychosocial age assessments in the UK', *Forced Migration Review*, 2016.

FRA, *Guardianship for children deprived of parental care*, 2014, <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/guardianship-children-deprived-parental-care-handbook-reinforce-guardianship>.

Dedouit, F., Auriol, J., Rousseau, H., Roug, D., Crubzy, E. & Telmon, N., 'Age assessment by magnetic resonance imaging of the knee: a preliminary study', *Forensic Science International*, 2012, sf. 217-232.

Demirjian, A., Goldstein, H. & Tanner, J. M., 'A new system of dental age assessment', *Human biology*, 1973, sf. 211, <http://www.bristol.ac.uk/media-library/sites/cmm/migrated/documents/dental-age-assessment.pdf>.

Dvorak, J., George, J., Junge, A. & Hodler, J., 'Age determination by magnetic resonance imaging of the wrist in adolescent male football players', *British Journal of Sports Medicine*, 2007, sf. 45-52.

Dyball, K., Mcphie, G. & Tudor, C., *Age assessment practice guidance: an age assessment pathway for social workers in Scotland*, 2012.

Avrupa Mülteciler ve Srgndeki Kişiler Konseyi (ECRE), *Right to justice: quality legal assistance for unaccompanied children — Comparative report*, ECRE, 2014.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), *Guidelines for estimating the month and the year of birth of young children*, 2008.

Frontex, *VEGA handbook: children at airports*, 2015, http://frontex.europa.eu/assets/Publications/Training/VEGA_Children_Handbook.pdf

Gertych, A., Zhang, A., Sayre, J., Pospiech-Kurkowska, S. & Huang, H. K., 'Bone age assessment of children using a digital hand atlas — Computerised medical imaging and graphics', *The Official Journal of the Computerized Medical Imaging Society*, 2007, sf. 322-331.

Gleiser, I. & Hunt, E. E., 'The permanent mandibular first molar: its calcification, eruption and decay', *Am. J. Phys. Anthropol.*, 1955, 13. Cilt, sf. 253-283, doi:10.1002/ajpa.1330130206.

Greulich, W. W. & Pyle, S. I., *Radiographic atlas of skeletal development of the hand and wrist*, ikinci baskı, Stanford University Press, Stanford, 1959.

Refakatsiz ve Ayrı Düşmüş Çocuklar İçin Kurumlar Arası Çalışma Grubu, *Inter-agency guiding principles on unaccompanied and separated children*, 2004, <http://www.refworld.org/docid/4113abc14.html>

Kt, Professor Sir Al Aynsley-Green, *The assessment of age in undocumented migrants*, Aynsley-Green consulting, 2011.

Ladwig, K-H., Brockhaus, A. C., Baumert, J., et al., *Post-traumatic stress disorder and not depression is associated with shorter leukocyte telomere length: findings from 3 000 participants in the population-based, KORA F4 Study*, Ouellette MM, ed. PLoS ONE, 2013.

Olze, A., Schmeling, A., Taniguchi, M., Maeda, H., van Niekerk, P., Wernecke, K-D. & Geserick, G., 'Forensic age estimation in living subjects: the ethnic factor in wisdom tooth mineralisation', *International Journal of Legal Medicine*, 2004, sf. 170-173.

Ritz-Timme, S., Cattaneo, C., Collins, M. J., et al., 'Age estimation: the state of the art in relation to the specific demands of forensic practise', *International Journal of Legal Medicine*, 2000, sf. 29-136.

- Cameriere, R., De Luca, S., Cingolani, M. & Ferrante, L., *Are the common age estimation procedures useful for assessing age of unaccompanied children and adolescents?*, 2017.
- Schutt, R. K., *Investigating the social world: the process and practice of research*, University of Massachusetts Boston, sekizinci baskı, 2015.
- Serin, J., Rérolle, C., Pucheux, J., Dedouit, F., Telmon, N., Savall, F. & Saint-Martin, P., 'Contribution of magnetic resonance imaging of the wrist', *International Journal of Legal Medicine*, 2016.
- Schmeling, A. et al., 'Age estimation of unaccompanied minors', *Forensic Science International*, 1. Kısım Genel hususlar, 2006.
- Schmeling, A. et al., 'Studies on the time-frame for ossification of the medical clavicular epiphyseal cartilage in conventional radiography', *International Journal of Legal Medicine*, 2004, 118. Cilt, 1. Sayı, sf. 5-8.
- Schmeling, A., Dettmeyer, R., Rudolf, E., Vieth, V. & Geserick, G., 'Forensic age estimation: methods, certainty, and the law', *Dtsch Arztebl Int*, 2016, sf. 44-50.
- Schmeling, A., Garamendi, P. M., Prieto, J. L. & Landa, M. I., 'Forensic age estimation in unaccompanied minors and young living adults', *Forensic medicine — From old problems to new challenges*, 2011, düzenleyen: Prof. Duarte Nuno Vieira, InTech, ISBN: 978-953-307-262-3, <http://www.intechopen.com/books/forensic-medicine-from-old-problems-to-new-challenges/forensic-ageestimation-in-unaccompanied-minors-and-young-living-adults>
- Schmeling, A., Grundmann, C., Fuhrmann, A., Kaatsch, H-J., Knell, B., Ramsthaler, F., Reisinger, W., Riepert, T., Ritz-Timme, S., Rösing, F. W., Röttscher, K. & Geserick, G., 'Criteria for age estimation in living individuals', *International Journal of Legal Medicine*, 2008, sf. 457-460.
- Schmidt, S. et al., 'Sonographic evaluation of apophyseal ossification of the iliac crest in forensic age diagnostics in living individuals', *International Journal of Legal Medicine*, 2011.
- Avrupa programlarında ayrı düşmüş çocuklar, "Review of current laws, policies and practices relating to age", konusal çalışma grubundan, 2011.
- Avrupa programlarında ayrı düşmüş çocuklar *Statement of good practice*, SCEP, 2009.
- Settersten, R. A., Mayer, J. & Ulrich, K., 'The measurement of age, age structuring, and the life course', *Annual Review of Sociology*, Annual Reviews Stable, 23. Cilt, 1997, sf. 233-261, <http://www.jstor.org/stable/2952551>
- Smith, T. and Brownlees, L., 'Age assessment practices: a literature review and annotated bibliography', *Child protection section UNICEF*, 2011, http://www.unicef.org/protection/Age_Assessment_Practices_2010.pdf.
- Solari, A. C. & Abramovitch, K., 'The accuracy and precision of third molar development as an indicator of chronological age in Hispanics', *Journal of Forensic Science*, 47. Cilt, 3. Sayı, 2002, sf. 531-535.
- Tanner, J. M., Oshman, D., Lindgren, G., Grunbaum, J. A., Elsouki, R. & Labarthe, D., 'Reliability and validity of computer-assisted estimates of Tanner-Whitehouse skeletal maturity (CASAS): comparison with the manual method', *Journal Hormone Research in Paediatrics*, 1994, sf. 288-294.
- Thevissen, P. W., Kvaal, S. I., Dierickx, K. & Willems, G., 'Ethics in age estimation of unaccompanied minors', *Journal of Forensic Odontostomatology*, 2012, sf. 85-102.
- Tscholl, P. M., Junge, A., Dvorak, J. & Zubler, V., 'MRI of the wrist is not recommended for age determination in female football players of U-16/U-17 competitions', *Scandinavian Journal of Medicine and Science Sports*, 2016, sf. 324-328.
- BM Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), *Child protection issue brief: birth registration*, UNHCR, 2013.
- UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Field handbook for the implementation of UNHCR BID guidelines*, 2011, <http://www.refworld.org/docid/4e4a57d02.html>

BM Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), *Uluslararası koruma rehber ilkeleri No 8: 1951 Sözleşmesi (1A)2 ve 1(F) maddeleri ve/veya Mültecilerin Durumuna ilişkin 1967 Protokolü kapsamında çocukların sığınma talepleri*,s, 2009.

BM Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), *Safe and Sound: lkelerin, Avrupa'daki refakatsiz ve ayrı dşmş çocukların yüksek menfaatlerine saygı gstermek için yapabilecekleri*UNHCR/UNICEF, 2014.

UNHCR, *The heart of the matter: assessing credibility when children apply for asylum in the European Union*, UNHCR, 2014, <http://www.refworld.org/docid/55014f434.html> [2 Temmuz 2017 tarihinde erişilmiştir].

UNHCR, *Guidelines on determining the best interests of the child*, 2008, <http://www.unhcr.org/4566b16b2.pdf>

UNHCR, *Note on burden and standard of proof in refugee claims*, 1998.

UNHCR, *Safe and sound*, sf. 22, <http://www.refworld.org/docid/5423da264.html>

Getting in touch with the EU

In person

All over the European Union there are hundreds of Europe Direct information centres. You can find the address of the centre nearest you at: https://europa.eu/european-union/contact_en

On the phone or by email

Europe Direct is a service that answers your questions about the European Union. You can contact this service:

- by freephone: 00 800 6 7 8 9 10 11 (certain operators may charge for these calls),
- at the following standard number: +32 22999696 or
- by email via: https://europa.eu/european-union/contact_en

Finding information about the EU

Online

Information about the European Union in all the official languages of the EU is available on the Europa website at: https://europa.eu/european-union/index_en

EU publications

You can download or order free and priced EU publications at: <https://op.europa.eu/en/publications>. Multiple copies of free publications may be obtained by contacting Europe Direct or your local information centre (see https://europa.eu/european-union/contact_en).

EU law and related documents

For access to legal information from the EU, including all EU law since 1952 in all the official language versions, go to EUR-Lex at: <http://eur-lex.europa.eu>

Open data from the EU

The EU Open Data Portal (<http://data.europa.eu/euodp/en>) provides access to datasets from the EU. Data can be downloaded and reused for free, for both commercial and non-commercial purposes.

Publications Office
of the European Union